

Programmabegroting 2021

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Inleiding	5
Inleiding	6
Bestuur	13
Programma Sociaal Domein	15
Doelenboom Sociale Zaken	16
Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning	23
Doelenboom Gezondheidszorg	30
Doelenboom Onderwijs	35
Doelenboom Jeugd	39
Doelenboom ontwikkelprogramma Transformatie Sociaal Domein	47
Sociaal Domein - Wat mag het kosten	50
Programma Ruimte	51
Doelenboom Openbare orde en veiligheid	52
Doelenboom Openbare ruimte en verkeer	56
Doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH	60
Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH	68
Doelenboom Ontwikkelprogramma Invoering Omgevingswet	75
Doelenboom Ontwikkelprogramma Agenda duurzaam Twenterand	77
Ruimte - Wat mag het kosten	80
Programma Economie en vrije tijdsbesteding	81
Doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme	82
Doelenboom Economie en werkgelegenheid	88
Doelenboom Sport	91
Economie en vrije tijdsbesteding - Wat mag het kosten	94
Programma Fundament	95
Doelenboom Dienstverlening en klantcontact	96
Doelenboom Bedrijfsvoering	100
Fundament - Wat mag het kosten	109
Beleidsindicatoren	110
Paragrafen	111
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	112
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	119
Paragraaf Financiering	123
Paragraaf Bedrijfsvoering	126
Paragraaf Verbonden partijen	128
Paragraaf Grondbeleid	137
Paragraaf Lokale heffingen	139
Overzicht van baten en lasten 2021	146
Financiële positie	157
Meerjarenraming 2022 - 2024	159
Bijlagen	160
Investeringslijsten 2021 - 2024	161
EMU - saldo begroting 2021	164
Staat van reserves en voorzieningen begroting 2021 - 2024	165
Overzicht taakvelden	183
Geprognostiseerde Balans 2021-2024	186
Overzicht subsidies 2021 die niet in subsidieplafond zijn opgenomen	188
Lijst met verklarende afkortingen	190
Ondertekening Programmabegroting 2021	194

Inleiding

Inleiding

Algemeen

Voor u ligt de programmabegroting 2021. Een begroting die tot stand komt in een bijzondere tijd. Dagelijks merken wij nog de gevolgen van de coronamaatregelen. Die zorgen voor beperkingen en onzekerheden over de toekomst, maatschappelijk, economisch en financieel.

We kennen de financiële situatie van veel gemeenten in Nederland en van de gemeente Twenterand in het bijzonder. De overdracht van taken door het Rijk, zonder het daarbij benodigde geld maakt dat onze gemeente er financieel zorgelijk voor staat. Dit zorgt voor forse financiële effecten waarvan de impact steeds verder toeneemt. Bovendien beperkt het ons in de mogelijkheden om als gemeente zelf lokaal beleid te maken en uit te voeren. Het perspectief op structurele hogere budgetten, dat door het Rijk wordt geboden, blijft uit. Onderzoeken lopen en pas bij de nieuwe kabinetsformatie verwachten wij meer duidelijkheid. Daarbij zijn er onzekerheden zoals de komende herverdeling van het gemeentefonds en de gevolgen van de economische crisis. Dit leidt tot een dilemma: moeten we als gemeente blijven uitgaan van een sluitende begroting of niet, wetende dat er nauwelijks ruimte is, zo blijkt uit de begrotingsscan van de Provincie Overijssel.

Al met al een startsituatie met veel onzekerheden. Maar vanuit een financieel degelijk beleid, willen wij een sluitende begroting. U zult begrijpen, dat was een enorme klus. Vooral ook omdat wij voorzieningen in stand willen houden. Ook willen wij dat de mensen die dit het hardst nodig hebben, op ons kunnen rekenen. Dat zien wij als onze verantwoordelijkheid. Met deze begroting kunnen wij aan die verantwoordelijkheid voldoen. Het is gelukt om die begroting sluitend te maken, maar de rek is er echt uit. Twenterand moet een veilig en prettig thuis blijven bieden aan haar inwoners, maar dan moet ook het Rijk haar verantwoordelijkheid nemen en bijspringen. Het gaat immers om de inwoners van Twenterand, die ook inwoners zijn van Nederland.

Koers houden in onzekere tijden!

Ons college heeft - via het coalitieakkoord – een duidelijk perspectief voor ogen voor Twenterand. Met deze begroting blijven wij op koers.

Voor deze begroting hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- We gaan voor een sluitende jaarbegroting 2021.
- Het voorzieningenniveau – incl. het voorliggend veld - wordt maximaal ontzien in 2021.
- Geen extra verhoging van de OZB.

Uitgangspuntennotitie

Door de onzekerheden die de corona-crisis met zich meebracht is ervoor gekozen om geen kadernota te schrijven maar een uitgangspuntennotitie. Hierin werden de financiële gevolgen beschreven van autonome ontwikkelingen als bijv. meicirculaire 2020, wettelijk nieuw beleid, contractuele verplichtingen en gevolgen van college- en raadsbesluiten. Dit leidde tot een licht positief financieel perspectief in de eerste twee jaar en daarna stevig negatief. Tegelijkertijd werden ontwikkelingen en voorstellen op meerdere terreinen aangekondigd, die extra geld vragen. Tijdens de uitwerking hiervan is gebleken dat de vraag om budget groter is dan gehonoreerd kan worden. Dat leidde weer tot de opgave om fors te bezuinigen.

Wij zijn erin geslaagd om, met inachtneming van het coalitieakkoord en de uitgangspuntennotitie, een mix aan beleidsvoornemens op te nemen en tegelijk de vereiste besparingen door te voeren met als doel: een sluitende begroting voor 2021.

Daarbij is het in de programmabegroting 2021 gelukt om middelen vrij te maken voor onder andere: De schuldenaankpak, de voortzetting van de kernbudgetten, onze voorzieningen (de Klaampe en het Punt), het klimaatakkoord en vervoer en veiligheid.

Wat dit financieel betekent staat in het financieel overzicht.

Financieel Overzicht

Centraal in het financieel overzicht staat onderstaande financiële tabel. Die tabel begint met het saldo uit de uitgangspuntennotitie 2021. Vervolgens zijn aanvullingen, wijzigingen en voorstellen ten opzichte van deze uitgangspuntennotitie opgenomen. Per programma zijn de financiële gevolgen van

ontwikkelingen en voorstellen op meerdere terreinen gespecificeerd. Deze waren deels al in de uitgangspuntennotitie aangekondigd. Tenslotte zijn, ook per programma, de financiële gevolgen van ombuigingen/bezuinigingen gespecificeerd.

Financieel overzicht

	2021 bedrag €	2022 bedrag €	2023 bedrag €	2024 bedrag €	toelichting in doelenboom/paragraaf:
SALDO UPN	203.197 V	275.377 V	389.495 N	915.922 N	
<u>Reeds tekstueel aangekondigd in de UPN:</u>					
<u>Sociaal Domein</u>					
Versterking samenwerking Soweco op gebied van activering en reïntegratie wordt naar beneden bijgesteld op basis van resultaten van afgelopen jaar	200.000	200.000	200.000	200.000	sociale zaken
Agenda schuldenaanpak (speerpunten zijn preventie, onderwijs, samenwerking, toegankelijkheid, perspectief en outreachend)	56.500	56.500	56.500	56.500	sociale zaken
Toename bijstandslasten (voornamelijk loonkostensubsidie) door toegenomen doelgroep, m.n. VSO-PRO	618.000	618.000	618.000	618.000	sociale zaken
Voortzetten aanpak drugsproblematiek (genotsmiddelenbeleid); 2021 kan nog uit reserve worden gedekt	0	85.000	85.000	85.000	gezondheidszorg
<u>Ruimte</u>					
Uitvoering klimaatakkoord, 1 fte (dekking reserve)	75.000	75.000	75.000	75.000	duurzaamheid, milieu en VTH
Uitvoering klimaatakkoord, uitvoeringsbudget (dekking reserve)	25.000	25.000	25.000	25.000	duurzaamheid, milieu en VTH
Dekking reserve duurzaamheid c.q. reserve duurzaamheidsfonds	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	duurzaamheid, milieu en VTH
<u>Economie en vrijetijdsbesteding</u>					
Structurele oplossing exploitatie de Klaampe	35.000	35.000	35.000	35.000	cultuur en recreatie & toerisme
Structurele oplossing exploitatie het Punt	100.000	80.000	60.000	60.000	cultuur en recreatie & toerisme
<u>Fundament</u>					
Zoekrichting gemeentehuis wordt in 2021 nog niet gehaald	85.000				bedrijfsvoering
Kernbudgetten structureel in begroting opnemen	50.000	50.000	50.000	50.000	bedrijfsvoering
Met ingang van 2022 het opleidingsbudget verhogen naar 1,8% van loonsom, conform gemeenten van onze omvang	0	82.000	82.000	82.000	bedrijfsvoering
Vanaf 2022 datagestueerd werken verder uitbouwen binnen onze organisatie	0	75.000	75.000	75.000	bedrijfsvoering
<u>Wijzigingen ten opzichte van de UPN (meerkosten):</u>					
<u>Sociaal Domein</u>					
Versterking voorliggend veld met aandacht voor effectiviteit. Door versterken voorliggend veld/preventie is er een verschuiving van geïndiceerde zorg naar voorliggende voorzieningen (eenmalig, dekking reserve sociaal domein)	75.000				maatschappelijke ondersteuning
Subsidie AutoMaatje in 2021 continueren (eenmalig, dekking reserve sociaal domein)	35.000				maatschappelijke ondersteuning

Innovatiefonds wordt geëvalueerd, intentie is om dit te continueren, nu eenmalig in Begroting opgenomen (eenmalig, dekking reserve)	50.000				maatschappelijke ondersteuning
Dekking reserve sociaal domein	-160.000				maatschappelijke ondersteuning
Extra uitgaven woonvoorzieningen door het in toenemende mate langer thuis blijven wonen van ouderen en het wegvallen van de inkomensgerelateerde eigen bijdrage (nu abonnementstarief)	25.000	50.000	75.000	75.000	maatschappelijke ondersteuning
Aanpak personen verward gedrag is een plicht voor elke gemeente. Wordt deels regionaal en deels lokaal georganiseerd.	10.000	10.000	10.000	10.000	gezondheidszorg
Versterken deskundigheid toegang	26.000	26.000	26.000	26.000	jeugd
<u>Fundament</u>					
Archivering/recordmanagement en ondertiteling van videoverslagen van raadsvergaderingen en -debatten	11.000	11.000	11.000	11.000	paragraaf bedrijfsvoering
Salarissen; in 2023 en 2024 geen inflatie geraamd, nu alsnog verwerkt			364.500	737.500	*
Software RMC, leerplicht en leerlingenvervoer (is aanbesteed)	13.000	13.000	13.000	13.000	*
Inflatie op onderhoud en groen aangepast op 2%	6.700	13.700	18.500	26.600	*
Totaal meerkosten	1.236.200	N 1.405.200	N 1.779.500	N 2.160.600	N
<u>Minderkosten/bezuinigingen:</u>					
<u>Programma Sociaal Domein</u>					
Kosten van bewindvoering voortaan betalen uit 'vrij te laten bedrag' i.p.v. uit bijzondere bijstand	15.000	15.000	15.000	15.000	sociale zaken
Stelpost bezuiniging minimabeleid (zoekrichting op bovenwettelijke voorzieningen)	50.000	50.000	50.000	50.000	sociale zaken
Verlaging uitgaven eikenprocessierups. Er is veel ingezet op preventie waardoor minder middelen nodig zijn.	50.000	50.000	50.000	50.000	gezondheidszorg
Stelpost vaccinatie uit begroting gehaald (zat er dubbel in: als stelpost en ook in reguliere bijdrage Regio Twente)	78.000	79.500	81.000	81.000	*
Algemene uitkering is verlaagd voor Asscher middelen, de uitgaven zijn ook lager geraamd (verlaging rijksmiddelen zit in alg.uitk in upn en verlaging uitgaven was nog niet verwerkt)	64.000	64.000	64.000	64.000	*
Subsidie dreumesgroep wordt ten laste van rijksmiddelen OAB gebracht, wat een voordeel oplevert voor het saldo van de begroting	16.500	16.500	16.500	16.500	*
<u>Programma Ruimte</u>					
Verlaging budget omgevingswet; uit herijking van dit budget blijkt dat dit bedrag omlaag kan	100.000	100.000	100.000	100.000	bouwen, wonen, ro en VTH
<u>Programma Economie en vrijetijdsbesteding</u>					
Projectgelden Agenda van Twente uit begroting gehaald (mocht er een aanvraag komen dan wordt dit opgepakt vanuit werkbudget Economie)	25.000	25.000	25.000	25.000	economie en werkgelegenheid
<u>Fundament</u>					
Herverdeeleffect algemene uitkering (€ 15 per inwoner) 1 jaar opschuiven. Effect van herverdeling zal plaatsvinden vanaf 2022	502.500	502.500	502.500	502.500	inleiding
Reinigingstaken t.l.v. riool brengen was per abuis niet meegenomen in GRP (kostendekkend product, derhalve voordeel voor begroting)	45.000	45.000	45.000	45.000	paragraaf lokale heffingen

Technische correcties

Totaal minderkosten

89.082	73.512	88.654	124.165	*
1.035.082 V	1.021.012 V	1.037.654 V	1.073.165 V	

SALDO BEGROTING

2.079 V	108.811 N	1.131.341 N	2.003.357 N
----------------	------------------	--------------------	--------------------

* Deze posten worden niet nader toegelicht in de begroting

Enkele posten uit de financiële tabel worden verder toegelicht:

- Bij de herverdeling van het gemeentefonds is in de uitgangspuntennotitie rekening gehouden met een nadeel van € 15 / inwoner (cumulatief) met ingang van 2021; dus korting 2021 € 15 /inwoner; 2022 € 30 / inwoner, etc. De herverdeling gaat echter niet eerder in dan 2022. Dit levert t.o.v. de uitgangspuntennotitie een structureel voordeel op van € 502.500 per jaar, (effect is structureel vanwege het cumulatieve karakter).

- De technische correcties betreffen bijvoorbeeld de kapitaallasten en toegerekende lasten.

Afrondend en perspectief

De coronacrisis heeft grote impact gehad in 2020 en ook in 2021 gaan we de gevolgen zeker nog merken. De gemeenteraad wordt periodiek geïnformeerd. Eventuele financiële gevolgen zijn niet expliciet vertaald in de programmabegroting 2021. Het wordt gezien als extra onzekerheid en is als zodanig ook benoemd in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing.

Daarnaast benadrukken wij de conclusie uit de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing waarin wordt aangegeven dat de beschikbare weerstandscapaciteit met € 5.473.546 lager is dan het totaal van € 6.407.500 van de gekwantificeerde risico's. De beschikbare weerstandscapaciteit is weergegeven in onderstaande tabel.

Omschrijving	Stand 31-12-2021 Begroot
Algemene Risico Reserve	€ 2.528.237
Reserve Minimabeleid	€ 32.074
Reserve Sociaal Domein	€ 2.913.235
Reserve risico's grondbedrijf	€ -
Totaal	€ 5.473.546

Doen wat nodig is voor Twenterand voor de komende jaren vraagt een adequate aanpak van de begroting 2022 en verder. We willen toe naar een duurzame oplossing voor de begrotingsproblematiek, in de vorm van een reële en sluitende meerjarenbegroting. Ook willen we het weerstandsvermogen versterken, onder meer via de afgesproken versterking van de algemene risicoreserve.

Tot Slot

Ondanks een tekort in meerjarenperspectief leggen wij deze programmabegroting aan u voor. Voor het jaar 2021 is de begroting sluitend en dat was een enorme klus. Voor de jaren 2022 en verder zijn er nog veel onzekerheden over rijksinkomsten en kostenontwikkelingen die wij de komende jaren verwachten. Over de septembercirculaire informeren wij u afzonderlijk. De uitkomsten van de herverdeling gemeentefonds verwachten we in de komende decembercirculaire. Het college blijft zich met het coalitieakkoord in de hand inzetten voor een 'kernachtig en veranderend Twenterand'. Daar hoort een reële en sluitende meerjarenbegroting bij. Dat nemen wij mee in de voorbereiding van de begroting 2022 en verder. Voor ons is en blijft een solide en transparant financieel beleid uitgangspunt.

Leeswijzer

Voor een gedetailleerdere beschrijving met financiële consequenties verwijzen wij naar de achterliggende programma's en doelenbomen.

In de doelenbomen beschrijven wij het beoogd effect, de (sub) doelen en activiteiten die wij uitvoeren op een bepaald terrein. Bij de subdoelen en activiteiten is met de kleur van de bol aangegeven of de taak wettelijk of niet-wettelijk is. We gebruiken rood, oranje en groen. Voor de subdoelen en activiteiten betekent rood dat de taak wettelijk is, groen is niet wettelijk en oranje is deels wettelijk.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Twenterand

Bestuur

College van Burgemeester en wethouders

Hieronder staat de portefeuillevverdeling binnen het college vermeld. De portefeuillehouders zijn, als college, gezamenlijk verantwoordelijk voor realisatie van de doelstellingen van de programma's in de programmabegroting.

Burgemeester mr. J.C.F. Broekhuizen

Portefeuille:

- Algemeen bestuurlijke zaken
- Personeel en organisatie
- Handhaving
- Openbare orde en veiligheid

Wethouder M.H. Paters

Portefeuille:

- Maatschappelijke ondersteuning
- Jeugd
- Sport
- Onderwijs
- Kernwethouder: Vroomshoop en Geerdijk

Wethouder M. van Abbema

Portefeuille:

- Economie
- Duurzaamheid
- Participatie
- Natuur en Platteland
- Kernwethouder: Westerhaar, Bruinehaar, Weitemanslanden en Westerhoeven

Wethouder L.J. Harmsen

Portefeuille:

- Wonen
- Verkeer en vervoer
- Recreatie en toerisme
- Communicatie
- Detailhandel
- Kernwethouder: Den Ham

Wethouder R. Koster

Portefeuille:

- Financiën
- Ruimtelijke Ordening
- Beheer openbare ruimte
- Cultuur
- Kernwethouder: Vriezenveen en De Pollen

Waarnemend gemeentesecretaris D.H.M. Lammertink

De gemeentesecretaris is de hoogste ambtelijk adviseur van het college van B&W en geeft daarnaast leiding aan de ambtelijke organisatie.

Bestuurlijke structuur

Voorzitter mr. J.C.F. Broekhuizen

De burgemeester is voorzitter van de gemeenteraad en kan tijdens de vergadering aan de beraadslagingen deelnemen.

Griffier drs. R. Ros

De griffier is door de gemeenteraad benoemd. Een griffier ondersteunt de gemeenteraad, de voorzitter van de raad, het raadspresidium en de door de raad ingestelde commissies bij de uitoefening van hun taken.

De gemeenteraad in de gemeente Twenterand telt 23 raadsleden:

Fracties	Aantal raadsleden	Geleverde wethouders
GBT	12	3
CDA	4	
ChristenUnie	3	1
SGP	1	
PVV	1	
VVD	1	
PvdA - GroenLinks	1	

Programma Sociaal Domein

Inleiding

Het sociaal domein is volop in beweging, ook in de Gemeente Twenterand. Met het sociaal domein bedoelen we de zorg en ondersteuning, werk en inkomen, (passend) onderwijs en overig preventief beleid rond jeugd en gezondheid. Deze onderwerpen vormen dit programma. Dit programma streeft er naar dat onze inwoners zo veel mogelijk zelf hun dagelijkse dingen kunnen doen en participeren én daar zelf over regie over voeren. Zowel thuis, in de buurt, bij een vereniging of organisatie of in het werk. Waar dat niet lukt worden inwoners hierbij geholpen of ondersteund. We zijn als gemeente een vangnet voor kwetsbare inwoners. De inhoudelijke visie voor dit programma staat in onze nieuwe integrale beleidsnota Sociaal Domein 2019-2022.

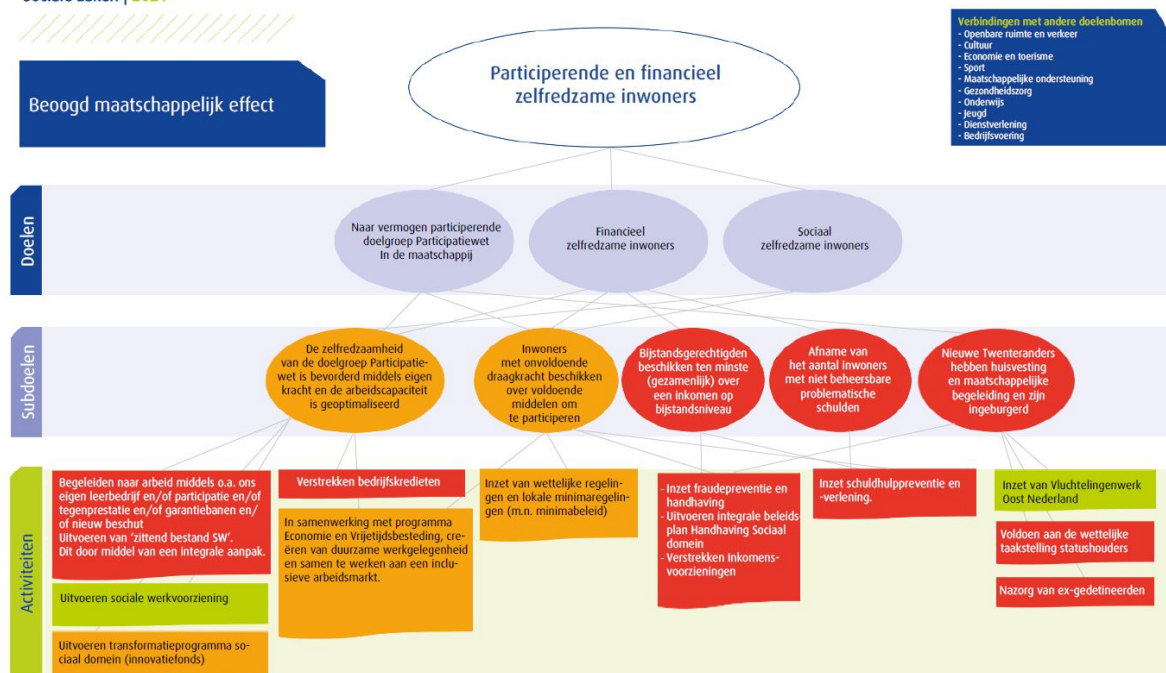
Onze programma-opgave wordt in hoofdlijnen omschreven als de focus op inhoudelijke vernieuwing met een andere cultuur en werkwijzen in het sociale domein. Dit heet met een ander woord ook wel de transformatie van het sociaal domein. We zijn op weg naar een duurzaam vernieuwd en betaalbaar sociaal stelsel en zorglandschap, waar onze inwoners mee kunnen blijven doen aan de samenleving. Vernieuwen en besparen gaan hand in hand. We realiseren samen met partners vrij toegankelijke voorzieningen op maat, bevorderen innovatie en ondersteunen de eigen kracht van individuen en gezinnen. In ons Transformatieprogramma sociaal domein is dit nader uitgewerkt.

Transformeren is nodig want ondertussen is er ook een stevige financiële opgave. Er is er nog geen structurele financiering vanuit het Rijk en komt er een herverdeling van rijksmiddelen aan, hetgeen een groot risico is in het meerjarenbeeld. Met de aanwezige kostenstijgingen is bijsturing daarom nog steeds urgent. Hierbij kijken we naar preventie, de rol van een ieder waaronder de gemeente en integrale oplossingen op maat (1 gezin, 1 plan, 1 regie) en vooral ook samenwerking in en buiten het sociale domein.

Doelenboom Sociale Zaken

Doelenboom

Sociale zaken | 2021

Inhoudelijk perspectief

Belangrijkste focus is dat inwoners meedoen en financieel zelfredzaam zijn. Veel inwoners met een kwetsbare arbeidsmarktpositie komen nog steeds moeilijk of niet aan de slag. Er zijn nog (te) veel inwoners met een kwetsbare arbeidsmarktpositie.

De gemeente Twenterand wil een inclusieve arbeidsmarkt realiseren. Hierin wordt iedereen met arbeidsvermogen in staat gesteld om mee te doen op de arbeidsmarkt. Om dit te realiseren moeten organisaties en ondernemers inclusief gaan denken en inwoners zoveel mogelijk in staat stellen om een bijdrage te leveren. Dit ook als het gaat om duurzame plekken voor mensen met een arbeidsbeperking of (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Hiervoor is draagvlak en creativiteit nodig. Het lokale minimabeleid helpt de inwoners met minder budget om bijvoorbeeld te kunnen sporten of een bezoek te brengen aan het museum maar ook wanneer er schulden zijn, het voorkomen van schulden of hulp bij de betaling van bijzondere kosten van het bestaan. Het minimabeleid biedt ondersteuning zodat iedere inwoner mee kan doen.

Beoogd maatschappelijk effect

Participerende en financieel zelfredzame inwoners.

Doel: Naar vermogen participerende doelgroep Participatiewet In de maatschappij

Het doel van de Participatiewet is om mensen zoveel mogelijk te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt. De gemeente kan voor iedereen dezelfde instrumenten en voorzieningen inzetten. Hierbij wordt zoveel mogelijk uit gegaan van de eigen kracht van de inwoner.

Doel: Financieel en sociaal zelfredzame inwoners

Het hebben van werk of een zinvolle dagbesteding is een van de dingen die meedoen in de samenleving mogelijk kan maken. Het zorgt voor ritme en structuur en het geeft eigenwaarde. We willen dat elke inwoner van de gemeente Twenterand de mogelijkheid krijgt om naar vermogen mee te doen aan de samenleving. We ondersteunen inwoners die niet zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien met een uitkering. Voor de meest kwetsbaren uit onze samenleving ligt er een opgave wat betreft het vinden van passend werk.

Kinderen moeten zich kunnen ontplooiën, hun eigen mogelijkheden ontdekken en ontwikkelen en

volop mee kunnen doen in de samenleving. Belangrijk is dat zij perspectief houden op een gelukkig leven. Elk kind moet niet alleen kunnen beschikken over voedsel, kleding en andere basisbehoeften, maar moet ook mee kunnen op schoolreis, lid van de bibliotheek kunnen worden en bijvoorbeeld wekelijks kunnen sporten of muziek maken.

Subdoel: De zelfredzaamheid van de doelgroep participatiewet is bevorderd middels eigen kracht en de arbeidscapaciteit is geoptimaliseerd

Het doel van de Participatiewet is om mensen zoveel mogelijk te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt. De gemeente kan voor iedereen dezelfde instrumenten en voorzieningen inzetten. Hierbij wordt zoveel mogelijk uitgegaan van de eigen kracht van de mens. Als betaald werk voor langere tijd niet mogelijk is, dan kijken we op welke manier iemand toch actief kan blijven. Dat kan vrijwilligerswerk zijn of een creatieve dagbesteding.

Natuurlijk kan onderwijs ook helpen om sneller een baan te vinden. Het doel is dat iedereen mee kan blijven doen en zich actief inzet voor de samenleving.

Met de introductie van de Participatiewet, de wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten is de toon gezet om een inclusieve arbeidsmarkt te ontwikkelen. Een arbeidsmarkt waarin iedereen met arbeidsvermogen in staat wordt gesteld om mee te doen op de arbeidsmarkt.

Dit is een flinke opgave, waar we aan werken in het ontwikkelprogramma Economie-Werk. Om dit doel te realiseren moeten organisaties en ondernemers inclusief gaan denken en iedereen zoveel mogelijk in staat te stellen om naar vermogen bij te dragen in de organisatie.

Hierbij gaat het ook om duurzame plekken voor mensen met een arbeidsbeperking (denk hierbij aan beschut en garantiebannen) of een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Hier is niet alleen draagvlak voor nodig, maar ook creativiteit.

De gemeente probeert hierin sociaal ondernemen te bevorderen, goede social return (SROI) afspraken te maken, advisering op het gebied van de banenafpraak, functiecreatie etc. Om het sociaal ondernemen te meten, zetten we in op de Prestatieladder Socialer Ondernemen (PSO).

Daarnaast werken we samen met ondernemers, Werkplein, onderwijs en SW-bedrijven aan creatieve oplossingen voor deze opgave.

Activiteiten

- **Begeleiden naar arbeid middels o.a. ons eigen leerbedrijf en/of participatie en/of tegenprestatie en/of garantiebannen en/of nieuw beschut**
Loonkostensubsidies / BUIG
Vanuit de BUIG (de rijksuitkering Participatiewet c.a.) worden loonkostensubsidies (garantiebannen) betaald. Dit instrument is succesvol in het voorkomen van instroom in de uitkering (bespaart uitkeringslasten), bevordert uitstroom en heeft vooral ook maatschappelijke winst in participatie, maar de kosten/verplichtingen nemen bij ongewijzigde inzet fors toe hetgeen tot overschrijdingen op dit budget leidt. Deze overschrijding ad. €618.000,- is verwerkt in deze begroting. Belangrijkste oorzaak is de toegenomen doelgroepen in ons bestand, met name de doelgroep VSO-PRO. Deze groep kwam voorheen terecht in de Wajong bij het UWV maar valt vanaf 2015 onder de Participatiewet (gemeente).
- **In samenwerking met programma Economie en Vrijtijdsbesteding, creëren van duurzame werkgelegenheid en samen te werken aan een inclusieve arbeidsmarkt.**
- **Uitvoeren ontwikkelprogramma transformatie sociaal domein**

- **Uitvoeren sociale werkvoorziening**

Op dit moment voert de Gemeenschappelijke Regeling SOWECO (verder Soweco) de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit voor de gemeenten Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holtten, Tubbergen, Wierden en Twenterand.

In juni 2020 hebben de gemeenten echter besloten om GR Soweco op te heffen en vanaf 1 januari 2021 lokaal uitvoering te gaan geven aan de Wsw. Dit is beschreven in de contourennotitie waarover het dagelijks bestuur, de raad van commissarissen en directie van Soweco de afgelopen tijd overeenstemming over hebben bereikt. In de contourennotitie was verder beschreven dat de GR Soweco opgeheven gaat worden. Hier heeft uw Raad op 30 juni 2020 goedkeuring aan gegeven. Op basis van de contourennotitie is een lokaal plan uitvoering Wsw opgesteld door de gemeente dat op 19 mei 2020 is vastgesteld door het college en waarin is beschreven op welke wijze wij vanaf 1 januari 2021 uitvoering gaan geven aan de Wsw. In het inrichtingsplan wordt het Lokaal plan uitvoering Wsw verder uitgewerkt.

Zoekrichting

Met de kadernota 2018 en begroting 2019 is ook de zoekrichting renderende en vitale netwerken vastgesteld. Deze zoekrichting biedt perspectief om meer samen met de samenleving voor elkaar te krijgen door te investeren in netwerken. Maar ook om meer inkomsten te genereren en strategische allianties te sluiten met partijen die eveneens maatschappelijke verantwoordelijkheid dragen.

Een onderdeel van deze zoekrichting is de samenwerkingsovereenkomst met Extend.

Vanuit de gemeente Twenterand zijn nu 114 personen doorverwezen naar Extend. Er zijn eind juni 2020 15 kandidaten uitgestroomd naar betaald werk. Dit komt neer op een rendement van 13%. De norm is 25% na drie jaar. Het uitstroombestand is nog niet naar wens. Het resultaat heeft mede te maken met de Coronacrisis en de grote afstand van de mensen tot de arbeidsmarkt.

We zien nu dat de zoekrichting onder druk staat en waarschijnlijk niet gehaald gaat worden in 2020. Ook voor 2021 staat deze zoekrichting onder druk, daarom is er rekening gehouden met een lagere opbrengst, dit is in de begroting verwerkt.

Mede gelet op het feit dat de GR per 1 januari 2021 zal worden opgeheven wordt bezien hoe met de zoekrichting om te gaan vanaf 2022.

- **Uitvoeren van 'zittend bestand SW'.**

- **Verstrekken bedrijfskredieten**

Subdoel: Inwoners met onvoldoende draagkracht beschikken over voldoende middelen om te participeren

De gemeente Twenterand heeft met de investering van het Minimabeleid de afgelopen jaren een stevige basis neergezet. De komende jaren richten we ons op met name op preventie en nieuwe verbindingen.

Activiteiten

- **Inzet van wettelijke regelingen**

Bezuinigingsvoorstel Minimabeleid programmabegroting 2021

De bezuiniging binnen het minimabeleid richt zich op bovenwettelijke voorzieningen in ons beleid. We denken hierbij aan de beleidsregels bijzondere bijstand en de individuele inkomenstoeslag. Aanpassingen hierin kunnen leiden tot het gewenste bedrag van structureel €50.000,-.

Subdoel: Bijstandsgerechtigden beschikken ten minste (gezamenlijk) over een inkomen op bijstandsniveau

De bijstandsuitkering is bedoeld als 'het vangnet van de sociale zekerheid in Nederland'. Een bijstandsuitkering wordt verstrekt wanneer de middelen (gedeeltelijk) ontbreken voor levensonderhoud.

Activiteiten

- Inzet fraudepreventie en handhaving
- Verstrekken Inkomensvoorzieningen

Subdoel: Afname van het aantal inwoners met niet beheersbare problematische schulden

Schuldhelpverlening is in Twenterand vormgegeven binnen het Meldpunt Schulden dat gevestigd is in het gemeentehuis. 2021 wordt gebruikt om de nieuwe aanpak schulden verder te implementeren. Er liggen kansen voor de komende jaren om intensiever en outreachender te gaan werken samen met scholen, bedrijven, verenigingsleven en vrijwilligersorganisaties en zo de doelgroep nog beter te bereiken.

Activiteiten

- Inzet schuldhelppreventie en -verlening.

Schuldenaanpak Twenterand

In mei 2020 is de nieuwe Agenda Schuldenaanpak Twenterand vastgesteld door het college. Met deze nieuwe schuldenaanpak wil de gemeente Twenterand nieuwe inzichten over wat het hebben van schulden met mensen doet en de gevolgen hiervan nadrukkelijker toepassen. We willen inwoner met schulden eerder en beter bereiken. Speerpunten in de aanpak zijn: preventie, onderwijs, samenwerking, toegankelijkheid, perspectief en outreachend.

Om deze aanpak te kunnen uitvoeren zijn extra financiële middelen nodig. We vragen hiervoor structureel jaarlijks een bedrag van €56.500,-. Met deze middelen kunnen verder acties op gebied van preventie, onderwijs, samenwerking, toegankelijkheid, perspectief en outreachend verder worden uitgewerkt. We zijn o.a. in gesprek met een aantal lokale initiatieven die hier aan bij kunnen dragen. Het oplossen of verminderen van de schuldenproblematiek is echter iets van de lange termijn en niet iets van een beleidsperiode van 1 of 4 jaar. We moeten ons er bewust van zijn dat het effect van interventies niet altijd meteen zichtbaar is. Investeren aan de voorkant (preventie), leidt tot baten aan de achterkant. De Corona-crisis geeft nog eens extra reden om flink meer energie te zetten op het aanpakken van schulden en ondersteunen van onze inwoners. De gevolgen van deze crisis zijn echter nog niet goed in te schatten, maar het is mogelijk dat de prioriteiten in de schuldenaanpak veranderen.

Besparing bijzondere bijstand

De gemeente verstrekt bijzondere bijstand voor de kosten van beschermingsbewind. We spreken met Stadsbank Oost Nederland af dat als sprake is van een schuldenregeling de kosten van het bewind worden betaald uit het Vrij Te Laten Bedrag (VTLB).

Veel gemeenten in Nederland hanteren deze werkwijze al. Indirect gaat dit ten kosten van de aflossingscapaciteit, waardoor schuldeisers minder terugkrijgen van hun vordering. Voor de klant maakt het financieel niets uit. Wij hoeven minder bijzondere bijstand te verstrekken: verwachte opbrengst: €15.000,-.

Wetswijzigingen die per 1-1-2021 worden voorzien zijn het Adviesrecht bewind, de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet en de Wijziging Wet gemeentelijke schuldhelpverlening.

Subdoel: Nieuwe Twenteranders hebben huisvesting en maatschappelijke begeleiding en zijn ingeburgerd

De gemeente is op grond van de Huisvestingswet verplicht om aan de (halfjaarlijkse) taakstelling te voldoen.

Activiteiten

- Inzet van Vluchtelingenwerk Oost Nederland

- Nazorg van ex-gedetineerden

- Uitvoeren regierol nieuwe wet Inburgering

Veranderopgave inburgering

Het is definitief; de nieuwe wet inburgering start met ingang van 1 juli 2021. De gemeente Twenterand werkt in Twents verband nauw samen om deze uitdaging “goed te laten landen” in onze gemeente. In het nieuwe stelsel is voorzien in een doorlopende lijn vanuit de AZC's, hierbij krijgt de gemeente de regierol; dit is duidelijk anders in vergelijking met de huidige situatie waarin de regie bij inburgeraar ligt.

De Twenterandse aanpak zal zich focussen op aandacht voor de persoonlijke omstandigheden en mogelijkheden van de nieuwe Twenterander, met als doel een (spoedige) integratie en participatie in onze samenleving te bereiken.

Een taakstelling blijft onderdeel van deze wet. De gemeente Twenterand verwacht in het kalenderjaar 2021 30 nieuwe Twenteranders te huisvesten. Hiermee voldoen we aan onze wettelijke taakstelling van 30 en zal onze cumulatieve achterstand bijna zijn ingelopen. Gelet op onze inspanningen, blijft code groen in het kader van het interbestuurlijk toezicht van kracht.

De lokale uitvoering van de veranderopgave inburgering ligt in handen van de gemeentelijke inkomens- en werkconsulenten in samenwerking met ketenpartners zoals Vluchtelingenwerk Oost Nederland, Mijande en St. Boot.

Metingen en verplichte indicatoren

Personen met een bijstandsuitkering (per 1000 inwoners)

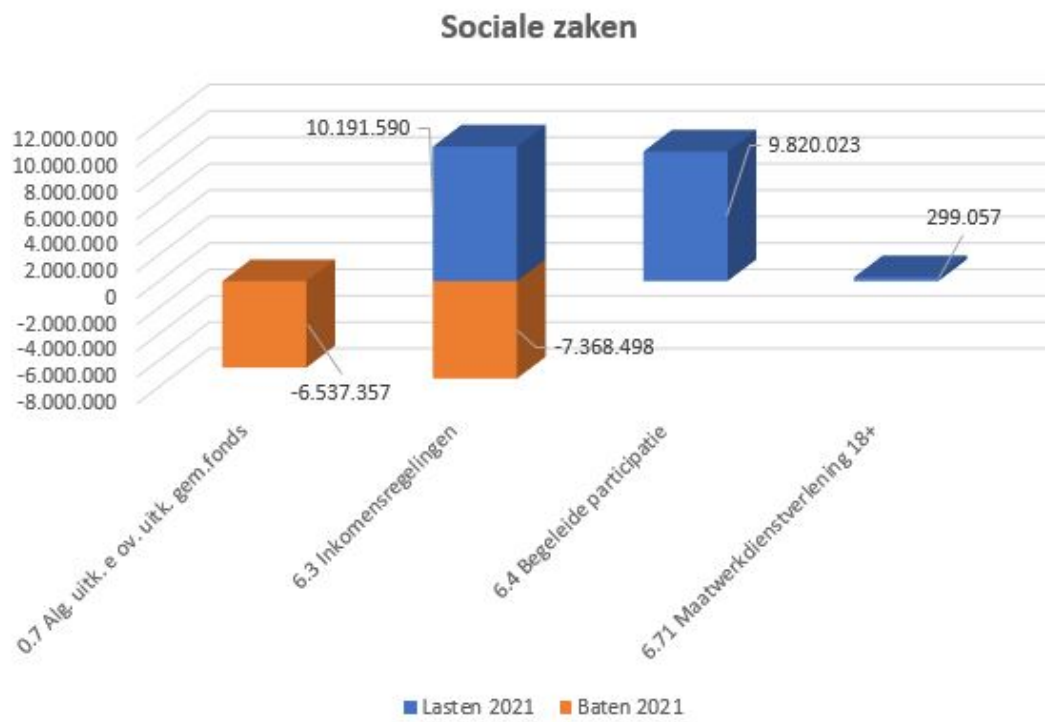
Personen met een lopend reïntegratietraject (15-65 jr. per 1000 inw.)

Beleidsdoelen	Begroot 2021	Begroot 2020	2019	2018	2017	2016	Bron
Naar vermogen participerende (niet) uitkeringsgerechtigden							
Aantal uitkeringsgerechtigden* (participatiewet)	460	460	442	462	511(01-7)	489 (31/5)	CIV
Aantal personen met een loonkostensubsidie (nieuwe indicator 2021)	103	-	-	-	-	-	CIV
Aantal uitkeringsgerechtigden (IOAW/IOAZ)	25	25	24	25	36(01/07)	38 (31/5)	CIV
Aantal activeringstrajecten	350	380	334	366	490	434 (31/5)	CIV
Aantal Wsw 'zittend bestand' in arbeidsjaren	225	267	267	267	285 (01-07)	295	meicirculaire
Aantal taakstelling vergunninghouders	30	24	28	50	65 (31-12)	40 (31/5)	-
Financieel zelfredzame inwoners							
Aantal aanvragen bijzondere bijstand**	380	450	562	471	275(01-07)	169 (31/5)	CIV
Aantal personen die uitgestroomd zijn naar werk	70	70	70	76	62	26 (31/5)	CIV
Aantal aanvragen inkomenstoeslag**	270	270	327	307	257	128 (31/5)	CIV
Aantal personen die beroep doen op de studietoelage**	7	9	8	11	2 (01-07)	2 (31/5)	CIV
Sociaal zelfredzame inwoners							
Aantal personen die beroep doen op de Meedoenregeling**	400	400	423	400	400	147 (31/5)	CIV
Aantal personen die beroep doen op de jeugd sport en cultuurfonds	165	165	163	105	105	56	extern
Beschut werk	nnb	14	11	5	5	-	-
Aantal kinderen schoolpakket	80	85	79	60	60	-	Interne systemen

* betreft het aantal uitkeringspartijen

** betreft per 2021 het aantal toegekende aanvragen

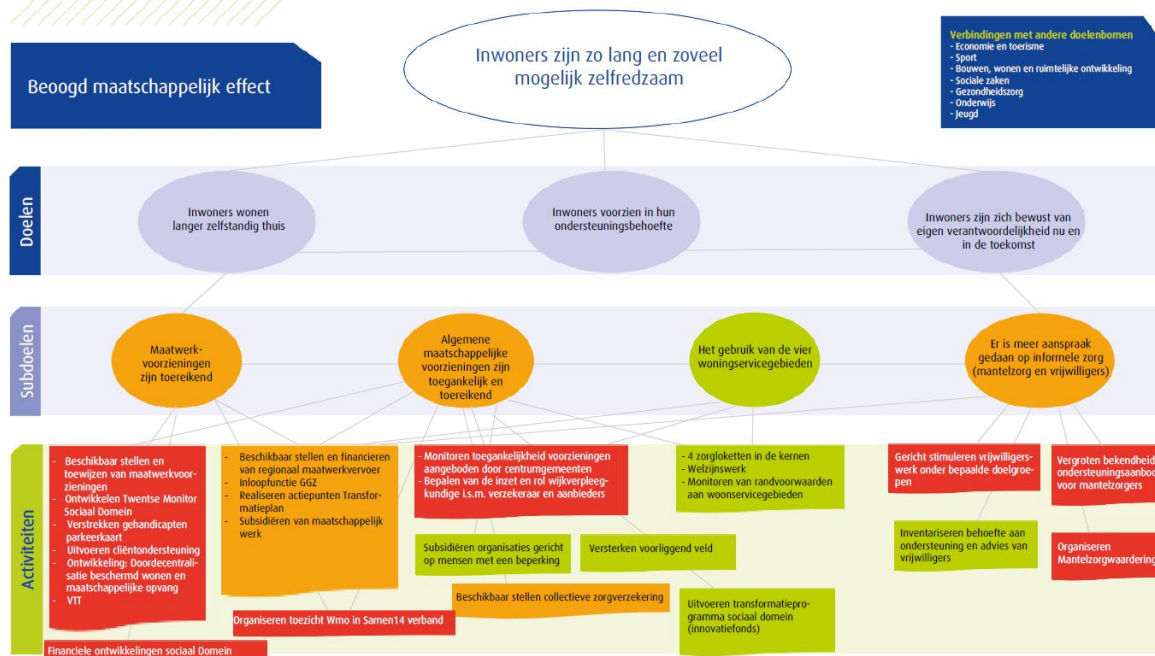
Financieel overzicht

Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning

Doelenboom

Maatschappelijke ondersteuning | 2021

Inhoudelijk perspectief

In de komende jaren wordt als ontwikkeling gezien de vergrijzing, het langer zelfstandig wonen en het toenemen van (rijks)taken op lokaal niveau. Zoals de doordecentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang in 2022. De financiële opgaven op het gebied van de decentralisaties zijn voor de aankomende jaren fors en brengen grote risico's met zich mee. Daarom zijn we al geruime tijd bezig met vernieuwing en verandering, transformatie. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om nog meer op eigen kracht en samen met het eigen netwerk te komen tot oplossingen. De inwoner en zijn omgeving staan daarbij centraal. We stimuleren inwoners om hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden in te zetten. Door een toename van de eigen kracht en samen kracht, wordt in de toekomst minder aanspraak gemaakt op maatwerkvoorzieningen en wordt meer beroep gedaan op vrij toegankelijke voorzieningen in het 'voorveld'. Het inzetten van preventie en het versterken van het voorveld blijft een belangrijke opdracht voor de komende jaren. Het is belangrijk dat inwoners de weg naar vrij toegankelijke voorzieningen weten te vinden. De rol van de gemeente is om ondersteuning te blijven bieden daar waar het echt nodig is. De transformatie betreft niet alleen de inwoners, maar ook instellingen en onze eigen organisatie. De organisatieontwikkeling is mede ingegeven door de beweging in het sociaal domein. Regie én samenwerking lokaal en regionaal zijn nodig om deze opgave het hoofd te bieden. Een integrale aanpak met jeugd en welzijn, maar ook met participatie is nodig om te zorgen dat kennis en ervaring uit deze domeinen optimaal worden benut om maatschappelijk winst te bereiken. Met de komst van het Twents model in 2019 werken we meer resultaatgericht en kunnen we meer maatwerk bieden voor de inwoner. Door afnemende rijksmiddelen en toenemende kosten is het financiële meerjarenperspectief voor het sociaal domein somber. Het geeft noodzaak tot een bijsturing in het sociaal domein. In 2018 is de integrale beleidsnota sociaal domein vastgesteld, met daarin de volgende thema's: omkijken naar elkaar, economisch vitale inwoners, iedereen doet mee en thuis is het fijn en veilig. Deze thema's dragen bij aan verdere transformatie van het sociaal domein en om de grote financiële tekorten te beperken.

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Doel: Inwoners wonen langer zelfstandig thuis

Wij streven als Twenterand na dat inwoners zo lang mogelijk zelfredzaam blijven. Daartoe werken we er aan om de inwoners zo lang dit mogelijk en wenselijk is zelfstandig thuis te laten wonen. We voorzien zo goed mogelijk, direct of indirect, in de diverse ondersteuningsbehoeften van inwoners. We zorgen voor goed ingerichte woonservicegebieden. We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers om in dit doel te voorzien.

Doel: Inwoners voorzien in hun ondersteuningsbehoefte

Het doel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is dat inwoners worden voorzien in hun ondersteuningsbehoefte. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om nog meer op eigen kracht en samen met het eigen netwerk te komen tot oplossingen. De inwoner en zijn omgeving staan daarbij centraal. We stimuleren inwoners op hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden in te zetten. Daar waar nodig zetten we een maatwerkvoorziening in om in de ondersteuningsbehoefte van de inwoner te voorzien.

Doel: Inwoners zijn zich bewust van eigen verantwoordelijkheid nu en in de toekomst

We bevorderen het bewustzijn onder de inwoners van hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om in eerste instantie op eigen kracht en gezamenlijk met de mensen uit hun omgeving tot oplossingen voor problemen te komen.

Subdoel: Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend

Een maatwerkvoorziening is een voorziening op individueel niveau, bijvoorbeeld, een scootmobiel, huishoudelijke ondersteuning of dagbesteding.

Activiteiten

• Doordecentralisatie beschermd wonen en maatschappelijke opvang

Beschermd wonen (BW) en maatschappelijke opvang (MO) is een centrumgemeentetaak. Twenterand valt onder subregio Almelo. Door centrumgemeente Almelo wordt deze taak uitgevoerd. Per 1 januari 2021 stonden drie belangrijke beleidswijzigingen rond de centrumgemeentetaken ingevoerd door het rijk op de planning:

- De bestuurlijke afspraak met het rijk om BW en MO op het niveau van de centrumgemeente te bekostigen en te organiseren vervalt.
- De Wet langdurige zorg (Wlz) wordt opengesteld voor cliënten met psychische klachten.
- Er komt een nieuw financieel verdeelmodel voor de rijksmiddelen bestemd voor BW, MO en begeleiding Wmo.

De effecten van deze beleidswijziging van het rijk zijn op dit moment nog niet te overzien. Sterker nog, gezien de complexiteit en impact staat de invoeringsdatum onder druk. In 2019 is bekend geworden dat de gemeenten en het Rijk meer tijd nemen voor de verdere decentralisatie van opvang en beschermd wonen van de 43 centrumgemeenten naar alle 355 gemeenten. Er is gekozen voor een stapsgewijze decentralisatie: voor de overgangperiode is 10 jaar beschikbaar vanaf 2022. Regionale samenwerking wordt verplicht. De (maatschappelijke) opvang van dakloze mensen blijft de eerste vier jaar nog bij de centrumgemeenten, vanwege de noodzakelijke schaalgrootte om voorzieningen beschikbaar te hebben. Na een evaluatie (over 4 jaar) valt hierover een besluit.

Tot nu toe is de Wet langdurige zorg (Wlz) niet toegankelijk voor mensen met psychische problematiek. Dat gaat per 1 januari 2021 veranderen. Dan wordt de Wlz opengesteld voor mensen met psychische problemen die nu vaak hun zorg ontvangen vanuit beschermd wonen. Deze opstelling van de Wlz gaat ingrijpende gevolgen hebben waarvan het effect momenteel nog niet geheel in te schatten is. Eén van die effecten voor gemeenten is dat de doelgroep van beschermd wonen kleiner gaat worden en tegelijkertijd ook het budget en mogelijk ook een kleiner aanbod van beschermd wonen-plekken. Hoe groot de uitname uit het BW-budget voor de Wlz gaat zijn is nog onbekend. Dit levert voor meerdere jaren inhoudelijke en financiële onzekerheid voor gemeenten op.

De financiële middelen komen straks bij ons als individuele gemeente terecht en niet meer bij de centrumgemeente. Dat betekent dat gemeenten in de genoemde periode van 10 jaar geleidelijk overstappen van de huidige historische verdeling over centrumgemeenten naar een volledig

objectieve verdeling over alle gemeenten. Vanaf 2022 wordt een deel van de middelen voor het eerst objectief verdeeld. De centrumgemeenten blijven verantwoordelijk voor bestaande cliënten. De nieuwe cliënten vallen vanaf dat moment onder de verantwoordelijkheid van alle gemeenten. De verschuiving van BW-clients naar de Wlz én het nieuwe financiële verdeelmodel maken het inschatten van de effecten zeer onzeker. Zodra dit meer duidelijk is kan de impact beter worden overzien en wordt er op terug gekomen.

- **Beschikbaar stellen en financieren van regionaal maatwerkvervoer**

Een belangrijk onderdeel van alle voorzieningen in het sociaal domein is het beschikbaar stellen en financieren van regionaal maatwerkvervoer. De ontwikkelingen binnen het maatwerkvervoer zijn door corona moeilijk te voorspellen. De volumes zijn nog onder het gebruikelijke niveau.

In 2021 vergen regionale knelpunten, governance en innovatie weer de nodige aandacht. Door de recente aanstelling van een regionale vervoerscoördinator bij het OZJT, wordt hier structurele verbetering in verwacht. Daarnaast wordt in 2021 een extra regionaal budget besteed aan de doorontwikkeling van het dataknooppunt, welke wordt opgezet t.b.v. de verdere uitwerking van de Twentse Visie op vervoer.

In 2021 wordt voortgeborduurd op de resultaten van het in 2020 afgeronde afstudeeronderzoek naar vervoersalternatieven voor maatwerkvervoer. Voor de verdere uitwerking hiervan wordt een bestuurlijke opdracht geformuleerd. Een van de aanbevelingen is om het vrijwilligersvervoer meer te promoten. In dit licht wordt de subsidie aan de pilot AutoMaatje (€35.000,- uit de reserve Sociaal Domein) in 2021 gecontinueerd. Momenteel is Automaatje ca. 10 maanden operationeel en er is groei. Voor een groei naar volwassenheid is doorgaans 2 jaar nodig.

Ook krijgt in 2021 de MaaS-pilot Twente verder gestalte. De vervoersapp waarmee (potentiële) Wmo-ers naast het regiotaxivervoer mogelijkheden krijgen voorgeschoteld om met het openbaar vervoer of AutoMaatje te reizen, wordt in 2021 breed beschikbaar gesteld. Een reden te meer om AutoMaatje te blijven supporten.

De pilot om de zelfstandigheid van VSO-leerlingen te bevorderen door deze voor hun vervoer naar en van school te leren gebruik te maken van het openbaar vervoer i.p.v. het leerlingenvervoer, wordt in 2021 verder uitgerold.

- **Financiële ontwikkelingen sociaal domein**

Financiën Wmo en Jeugd

De financiën sociaal domein blijven onze nadrukkelijke aandacht vragen. Vol energie wordt via transformatie en aanvullende onderzoeken zoals de VNG-visitatiecommissie en VNG-uitvoeringskracht dieper dan ooit gekeken naar onze situatie en bijgestuurd. Daarbij is ontbrekende voldoende rijksfinanciering steeds een terugkerend punt, daarover is ook door ons college de noodklok geluid richting Den Haag. Met wederom de nodige onzekerheden in het sociaal domein, waaronder corona, komt ook deze Begroting 2021 tot stand.

Met de kennis van nu is het bemoedigend dat in 2019 (begrotingsoverschot) en in 2020 volgens de Berap-prognose in algemene zin het beeld is dat we per saldo binnen de begroting zullen blijven voor wat betreft Wmo begeleiding en jeugdhulp. Bij deze uitkomst moet beseft worden dat onze maatregelen (zoals interventies in verwijsprocessen) succesvol blijven en al fors bijdragen hierin. Wij zijn ook blij dat de interventie POH-jeugd breder is uitgezet richting vrijwel alle huisartsen.

In december jl. is een begrotingswijziging gedaan om onze begroting conform eisen van de provincie in evenwicht te brengen. Hierin zitten ook elementen van het sociaal domein. In samenhang met landelijke ontwikkelingen (verdeelmiddel en onderzoek middelen sociaal domein), uitstel woonplaatsbeginsel en corona-effecten zal bij de jaarrekening 2020 pas echt gezien kunnen worden hoe het sociaal domein financieel exact uitkomt en de doorwerking naar 2021. Wie had ooit kunnen voorspellen in welke context we terecht zouden komen waarbij we nu ook nu nog denken aan na-effecten in sociale problematiek van corona, er sprake kan zijn van inhaalzorg c.q. een boeggolf in zorgverlening en meerkosten/continuïteits-bijdragen voor instellingen met daarbij de vraag of er voldoende compensatie voor coronakosten komt van rijkswege. Ook onze instellingen, de grootste kostenpost, werken nog steeds hard om effecten in beeld brengen. Deze begroting komt te vroeg om effecten in te schatten, hetgeen mede onze onzekerheid bepaalt.

Naast het bemoedigende beeld voor Wmo begeleiding, blijkt dat voor de Wmo-voorzieningen het beeld minder rooskleurig is. Huishoudelijke ondersteuning en Woonvoorzieningen vergen extra middelen.

Huishoudelijke ondersteuning

Zoals ook al aangegeven is in de uitgangspuntennotitie 2021, speelt rond huishoudelijke

ondersteuning het volgende: Op grond van de AMvB reële prijs zijn gemeenten en zorgaanbieders gehouden een reële kostprijs te berekenen. Een van de elementen hiervoor is de van toepassing zijnde cao, in dit geval de cao Verpleging, verzorging en Thuiszorg (VVT). Medio 2019 is er een nieuw akkoord bereikt over de cao VVT, die daarmee tot herijking van de tarieven leidt om zo te voldoen aan de AMvB, het uitvoeringsbesluit Wmo2015 en onze contractuele verplichting. We achten het van belang dat medewerkers in de zorgsector een reëel salaris ontvangen. Door toepassing van de nieuwe tarieven dragen gemeenten bij aan versterking van de arbeidsmarkt en daarmee aan het behouden van goede ondersteuning voor inwoners.

De uitkomst van de actualisatie heeft geleid tot nieuwe tarieven per 1 januari 2020 en een procentuele stijging van het uurtarief van 5,25%. Met deze kostenstijging komen we uit op een begrotingstekort op de huishoudelijke ondersteuning van €230.000,- voor 2021 (zie ook uitgangspuntennotitie). Door verandering van systematiek van rijkswege (H.O. is nu onderdeel van de algemene uitkering geworden; dit was een integratie-uitkering) zullen we deze taak vanuit de meerjarenbegroting nu reëel moeten ramen inclusief index. Tegenover deze lastenverhoging staan in principe de extra middelen loon- en prijscompensatie van de algemene uitkering (ook wel accres genoemd). Deze komt wel in algemene zin elders ten goede in de begroting.

Woonvoorzieningen

Onder de noemer "Woonvoorzieningen" vallen de door aannemers uit te voeren woningaanpassingen en de door de gecontracteerde leverancier geleverde trapliften.

De plaatsing van het aantal trapliften en het aantal woningaanpassingen vertoont een stijgende lijn, zo ook de hiermee gemoeide kosten. Dit is het gevolg van de ontwikkeling dat ouderen in toenemende mate langer thuis blijven wonen en hun woningen ondanks toenemende lichamelijke beperkingen toegankelijk, doorgankelijk en bruikbaar moeten blijven. Ook regionaal neemt het aantal verstrekte woonvoorzieningen toe. Andere oorzaak in de kostenstijging kan het wegvallen van de inkomens gerelateerde eigen bijdrage zijn, welke vervangen is door het abonnementstarief van €19,00 per maand. Dit heeft mogelijk een drempelverlagend effect.

Om op deze ontwikkelingen te anticiperen wordt voorgesteld de begroting voor Woonvoorzieningen met €25.000,- stapsgewijs op te hogen. Dit is verwerkt in deze begroting.

- **Beschikbaar stellen en toewijzen van maatwerkvoorzieningen**

Twents model

Het jaar 2019 heeft in het teken gestaan van de implementatie van het Twents Model. Middels dit nieuwe toeleidingsmodel staat niet het aanbod van de zorgaanbieder centraal maar de behoefte aan ondersteuning van de inwoner. Door dit nieuwe model wordt meer dan voorheen het gesprek gevoerd over het te behalen resultaat. Na oplossing van de implementatieknelpunten, wordt nu en in 2021 gewerkt aan doorontwikkeling van het model. Denk hierbij aan een onderzoek naar outputfinanciering danwel verbreding naar bijvoorbeeld H.O (huishoudelijke ondersteuning). Ondertussen is de toegang tot de Twentse inkoop nader aangescherpt aan de poort (barrièremodel) en wordt tezamen met het domein jeugd regionaal gekeken naar het gewenste Zorglandschap 2030 (zie doelenboom jeugd). Tenslotte blijft ook in Twente het terugdringen van administratieve lasten een belangrijk punt binnen de decentralisaties sociaal domein.

- **Ontwikkelen Twentse Monitor Sociaal Domein**

- **Organiseren toezicht Wmo in Samen14 verband**

Handhaving Sociaal Domein

Ons handavingsbeleid in het Sociale Domein is vastgelegd in het Beleidsplan Handhaving Sociaal Domein 2017-2020. Handhaving binnen het Sociale Domein is een uiting van maatschappelijke solidariteit; handhaving en toezicht binnen de Wmo en Jeugd richt zich, in tegenstelling tot de Participatiewet, in bijna alle gevallen op de aanbieder. Op 25 februari 2020 is door ons college een besluit genomen over de noodzakelijke extra inzet voor toezicht op de rechtmatigheid binnen de Wmo en Jeugdwet over het kalenderjaar 2020. Een samenwerkingsverband van 9 gemeenten (Borne, Dinkelland, Hof van Twente, Tubbergen, Oldenzaal, Twenterand, Hellendoorn, Haaksbergen en Losser) heeft besloten om 1,5 fte extra in te kopen bij de Sociaal Recherche Twente (=SRT). Deze fte komen bovenop de inzet van de toezichthouder Kwaliteit van het OZJT en de regionale inzet van het SRT.

De middelen zijn noodzakelijk om aan onze wettelijke taken te voldoen en ook te voldoen aan de regionale taakverdeling rond met name (onderzoek naar) zorgfraude. Voor Twenterand is continuering van deze inzet noodzakelijk voor de kalenderjaren 2021 en volgende. We willen met de extra inzet door sociaal rechers van de SRT ten behoeve van de Wmo en Jeugdwet het volgende bereiken:

- • Verbetering van de kwaliteit van geleverde zorg;
 - • Het tegengaan van maatschappelijke schade als gevolg van fraude in de zorg;
 - • De financiële schade beperken, door het bestrijden van onrechtmatig gebruik van zorggelden.
- Om bovenstaande doelen te bereiken is, op basis van solidariteit van 9 deelnemende gemeenten, is structureel een bedrag van €18.500,- in de begroting conform de Uitgangspuntennotitie.

- **Verstrekken gehandicapten parkeerkaart**

Subdoel: Algemene maatschappelijke voorzieningen zijn toegankelijk en toereikend

Onder algemeen maatschappelijke voorzieningen worden voorzieningen verstaan die voor iedere inwoner uit de gemeente Twenterand van 0-100+ jaar beschikbaar zijn. Bijvoorbeeld; maatschappelijk werk, bibliotheek en activiteiten georganiseerd door een welzijnsstichting. Daarnaast zijn er ook maatschappelijke voorzieningen gericht op zorg, denk hierbij aan dak- en thuislozenopvang, vrouwenopvang en verslavingszorg.

Activiteiten

- **4 zorgloketten in de kernen**
- **Uitvoeren transformatieprogramma sociaal domein (Innovatiefonds)**
Sinds de start in 2018 zijn er vanuit de samenleving meerdere beroepen gedaan op het Innovatiefonds. In totaal zijn tot heden 15 aanvragen toegekend. Momenteel wordt het Innovatiefonds geëvalueerd. Omdat het fonds kansen biedt voor inwoners van de gemeente is de intentie om het te continueren. Wel wordt er gedacht aan het aanscherpen van de criteria om in aanmerking te komen voor een bijdrage uit het Innovatiefonds. Voor 2021 is hier €50.000,- voor gereserveerd, die voor rekening komt van de reserve Sociaal Domein.
- **Beschikbaar stellen collectieve zorgverzekering**
- **Inloopfunctie GGZ**
- **Monitoren toegankelijkheid voorzieningen aangeboden door centrumgemeenten**
- **Uitvoeren cliënt-ondersteuning**
- **Subsidiëren organisaties gericht op mensen met een beperking**
- **Subsidiëren van maatschappelijk werk**
- **Versterken voorliggend veld**
Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om in eerste instantie op eigen kracht, samen met het netwerk of met een vrij toegankelijke voorziening te komen tot oplossingen. Door het versterken van het voorliggend veld/preventie, onder andere met het functioneren van de kernteams, is er een verschuiving van geïndiceerde zorg naar voorliggende voorzieningen. Vier partners van de kernteams, te weten Stichting Avedan Maatschappelijk Werk, Stichting Evenmens informele zorg voor elkaar, Stichting MEE IJsseloovers en Stichting ZorgSaam Twenterand, hebben met name hierdoor een stijging in het aantal inwoners dat zij ondersteunen. Dit heeft tot gevolg dat de behoefte aan subsidie voor in ieder geval deze organisaties toeneemt. Dit wordt per organisatie beoordeeld. Voor het

Versterken van het voorliggend veld is een incidenteel bedrag van €75.000,- opgenomen in deze begroting. De dekking komt uit de reserve Sociaal Domein.

- **Welzijnswerk**

Subdoel: Het gebruik van de vier woonservicegebieden

Onder woonservicegebied wordt verstaan een kern waarin het voor iedereen van alle leeftijden goed leven is. Jong en oud, gezonde mensen en mensen met functie-beperkingen wonen hier door elkaar. In een woonservicegebied worden optimale condities geschapen voor een samenhangend aanbod van wonen, welzijn en zorg, tot en met 24-uurs zorg op afroep. Het betreft inclusief integraal beleid. Ouderen en mensen met functiebeperkingen worden op deze manier ondersteund om zelfstandig te blijven wonen en zelfredzaam te blijven.

Activiteiten

- Bepalen van de inzet en rol wijkverpleegkundige i.s.m. verzekeraar en aanbieders
- Monitoren van randvoorwaarden aan woonservicegebieden

Subdoel: Er is meer aanspraak gedaan op informele zorg (mantelzorg en vrijwilligers)

We spreken inwoners altijd eerst aan op eigen kracht, samen-kracht of de onderlinge maatschappelijke kracht om te komen tot oplossingen. Mantelzorgers en vrijwilligers zijn hierin onmisbare schakels die wij zeer waarderen. Wij treffen voorzieningen waardoor mantelzorgers ontlast worden.

Activiteiten

- **Gericht stimuleren vrijwilligerswerk onder bepaalde doelgroepen**
Het Informatiepunt Vrijwilligerswerk Twenterand (IVT) is een organisatie die het vrijwilligerswerk in de gemeente Twenterand stimuleert en ondersteunt. Het IVT onderhoudt de digitale vacaturebank, bemiddelt tussen vrijwilliger en organisatie en geeft informatie en advies met betrekking tot vrijwilligerswerk. In 2019 heeft het IVT 76 keer bemiddeld. Verder hebben er 144 vacatures in de bank gestaan en zijn er 61 nieuwe aanmeldingen geweest. Tevens is er een nauwe samenwerking met onze gemeentelijke werkconsulenten.

Samen met het IVT, (haar moederorganisatie) ZorgSaam en Evenmens wordt op dit moment – vanuit de opgave uit de Integratie Beleidsnota Sociaal Domein - gekeken hoe het vrijwilligerswerk toekomst bestendig gemaakt kan worden. Dit is belangrijk, aangezien vrijwilligers een steeds grotere rol spelen binnen de participatie samenleving. Een voorbeeld hiervan is vrijwilligersvervoer, dat volop in ontwikkeling is. Hiervoor zijn veel vrijwilligers nodig. Daarnaast kan het IVT ondersteuning bieden in de werving van deze vrijwilligers. Het IVT wordt op dit moment vanuit het participatie budget bekostigd op basis van detachering. Dit is echter niet langer houdbaar om bestedingstechnische redenen. IVT is een structurele bestaande taak en voor de bekostiging is daarom structureel €42.000,- opgenomen in deze begroting.

- Inventariseren behoefte aan ondersteuning en advies van vrijwilligers
- Organiseren mantelzorgwaardering
- Vergroten bekendheid ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers

Metingen en verplichte indicatoren

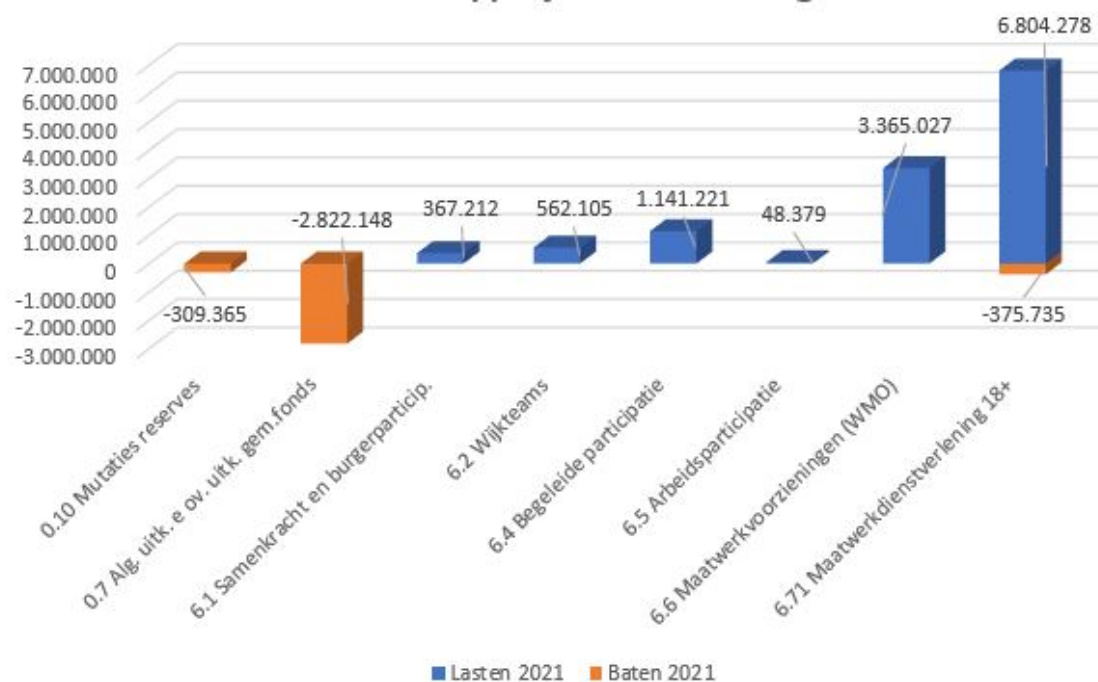
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement

Beleidsdoelen	Begroot 2021	Begroot 2020	2019	2018	2017	2016	Bron
Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend							
Toegekende maatwerkvoorzieningen totaal	3600	3678	3325	2756	2680	2404	Interne systemen
Algemeen maatschappelijke voorzieningen zijn toegankelijk en toereikend							
Aantal mantelzorgers dat de waardebonnen heeft ontvangen	1000	675	1003	682	649	645	Stichting Evenmens
Aantal individueel ondersteunde mantelzorgers	450	250*	162	203*	455	413	Stichting Evenmens
Aantal behandelde cliëntsystemen	350	325	454	400	322	270	Avedan Maatschappelijk werk
Aantal behandelde cliënten	220	220	275	313	210	210	MEE IJsseloevers
Aantal verzekerden collectieve zorgverzekering	1185	1420	1416	1408	1475	1849 (1/6)	Menzis

*In 2018 is er op een andere manier en met een ander systeem geregistreerd. De korte contacten zoals doorverwijzingen, korte vragen en deelname aan cursussen zijn niet meer meegenomen om een beter beeld te krijgen van de individueel ondersteunde mantelzorger.

Financieel overzicht

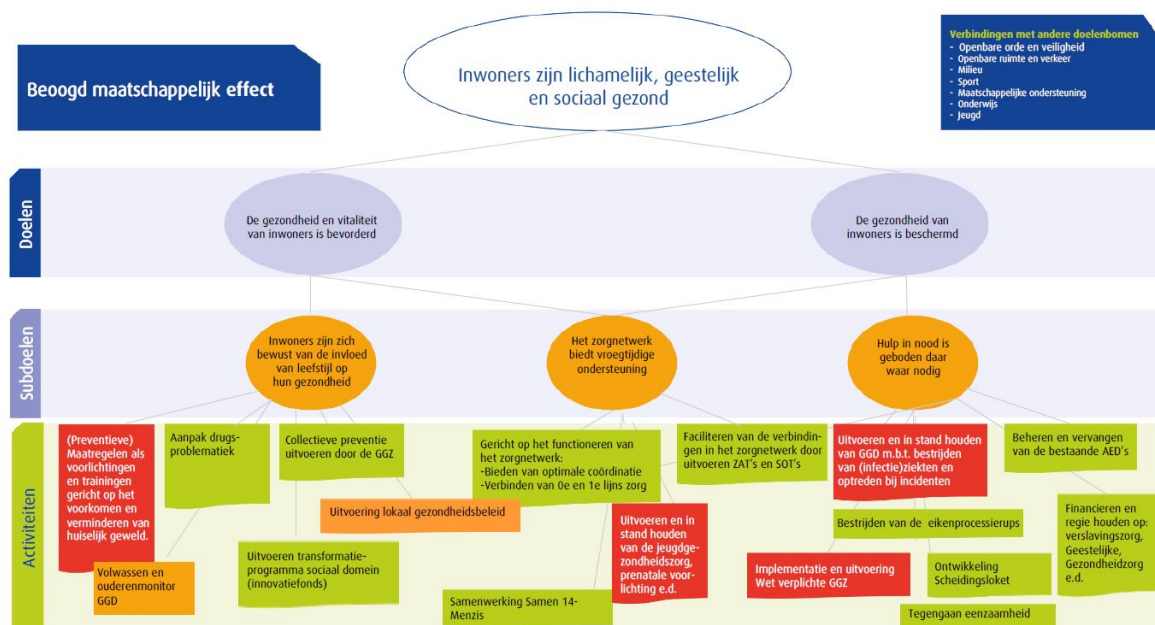
Maatschappelijke ondersteuning

Doelenboom Gezondheidszorg

Doelenboom

Gezondheidszorg | 2021

Inhoudelijk perspectief

We streven naar gezonde inwoners, nu en in de toekomst. Volgens het concept voor positieve gezondheid, is gezondheid "het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven". Positieve gezondheid is een brede opvatting over gezondheid en raakt daarmee veel facetten van het leven en laat zien dat ondersteuning van diverse partijen/netwerk nodig (kunnen) zijn voor gezondheid. Meedoen aan de participatiesamenleving staat voorop.

Gezondheid is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van inwoners zelf. De gemeente voert regie en is wettelijk verantwoordelijk voor het op peil houden van de bescherming van de gezondheid van inwoners. Ook zetten we net als in het gehele sociaal domein in op preventie, zodat gezondheidsklachten en inzet van zorg zoveel mogelijk wordt voorkomen. We verwachten dat dit voor de inwoners bijdraagt aan de kwaliteit van leven en participatie in de maatschappij, tegelijkertijd kunnen investeringen in preventie de gemeentelijke zorgkosten doen verminderen.

Bij het voorkomen van gezondheidsklachten blijven komende jaren de volgende thema's spelen: leefstijl, gezondheid en milieu, sociaaleconomische gezondheidsverschillen, kwetsbare en eenzame ouderen en gezondheid van statushouders (in relatie tot integratie).

Gezondheid is nauw verbonden met andere leefgebieden van inwoners. Dit maakt een integrale aanpak voor het verbeteren van de gezondheid noodzakelijk. Vooral op de aspecten participatie, eigen kracht en zelfredzaamheid zien wij kansen voor verbindingen met het sociaal domein. Ons lokale gezondheidsbeleid zet deze lijn voort en kijkt naar integratie met beleidsdocumenten in het sociaal domein. Maar ook met andere ontwikkelingen zoals het ontwikkelprogramma invoering omgevingswet (zie doelenboom bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH). In het coalitieakkoord is opgenomen dat we bij (echt)scheidingen richten op het toerusten, faciliteren en begeleiden van de partners, hun kinderen en hun omgeving in de overgang naar de nieuwe situatie. Van meet af aan is continu aandacht voor het belang en de positie van het kind via een steunfiguur cruciaal. Dit wordt vorm gegeven door een scheidingspunt. Ook de bestrijding van eenzaamheid krijgt onze aandacht.

Binnen ons gezondheidsbeleid is de GGD een belangrijke partner. Er komt regionaal in de wijziging van de Regio Twente een nieuwe gezondheidsGR, waar onder meer de GGD en OZJT onder gaan vallen (zie paragraaf verbonden partijen).

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond.

Doel: De gezondheid en vitaliteit van inwoners is bevorderd

Volgens het concept voor positieve gezondheid, is gezondheid “het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven”. Gezondheid is nauw verbonden met andere leefgebieden van inwoners. Dit maakt een integrale aanpak voor het verbeteren van de gezondheid noodzakelijk. Voor de gemeente is het van belang dat haar inwoners gezond en vitaal zijn. Door het bevorderen van gezondheid en vitaliteit kunnen zorgkosten verminderden en soms wel voorkomen worden. Inwoners die gezond en vitaal zijn kunnen daarnaast een grote bijdrage leveren aan de samenleving door bijvoorbeeld het uitvoeren van vrijwilligerswerk.

Doel: De gezondheid van inwoners is beschermd

Naast het bevorderen van de gezondheid en vitaliteit van inwoners is het ook nodig om deze gezondheid te beschermen. Er zijn meerdere bedreigingen die de gezondheid van mensen kunnen schaden. Door het organiseren van beschermingsmaatregelen probeert de gemeente dit te voorkomen. Gezondheidsbescherming is het geheel van activiteiten en maatregelen dat er toe bijdraagt dat mensen minder worden blootgesteld aan schadelijke omstandigheden.

Coronavirus

Het coronavirus heeft uiteraard ook invloed op onze gemeente en geeft ook aan het belang van gezondheid voor een ieder. Maatschappelijk en ook bij organisaties, waaronder - gezien deze doelenboom - de zorgverlening heeft dit grote impact gehad waarbij ook onze GGD Twente een centrale rol speelt. Onze verwachting is dat komend jaar zeker de effecten van deze pandemie in de diverse programma's merkbaar zal zijn (zie ook elders in deze begroting).

Subdoel: Inwoners zijn zich bewust van de invloed van leefstijl op hun gezondheid

Leefstijl is de manier van leven van een individu. Inwoners zijn zich niet altijd bewust van de invloed die een bepaalde leefstijl kan hebben op de gezondheid en vitaliteit van hun persoon. Door middel van voorlichting en preventieve activiteiten wordt deze bewustwording ondersteund.

Activiteiten

- **(Preventieve) maatregelen als voorlichtingen en trainingen gericht op het voorkomen en verminderen van huiselijk geweld**
- **Uitvoeren transformatieprogramma sociaal domein (Innovatiefonds)**
Sinds de start in 2018 zijn er vanuit de samenleving meerdere beroepen gedaan op het Innovatiefonds. In totaal zijn tot heden 15 aanvragen toegekend. Momenteel wordt het Innovatiefonds geëvalueerd. Omdat het fonds kansen biedt voor inwoners van de gemeente is de intentie om het te continueren. Wel wordt er gedacht aan het aanscherpen van de criteria om in aanmerking te komen voor een bijdrage uit het Innovatiefonds. Voor 2021 is hier €50.000,- voor gereserveerd, die voor rekening komt van de reserve Sociaal Domein.
- **Collectieve preventie uitvoeren door de GGZ**
- **Aanpak drugsproblematiek**
De gemeente Twenterand heeft de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in het aanpakken van de alcohol en drugsproblematiek die speelt binnen de gemeente. Dit heeft geleid tot mooie resultaten, zoals de aanpak GHB, die inmiddels is ingebed in de standaard zorgstructuur rondom verslaving. Preventief wordt er nog steeds gewerkt aan de menukaart. De smaken op de menukaart zijn volop in ontwikkeling. Het ontwikkelen van de GHB aanpak en de menukaart was mogelijk door extra middelen

die in 2016 beschikbaar zijn gesteld door de gemeenteraad en deels VWS voor de intensivering van het genotsmiddelenbeleid. Om deze goede lijn voort te zetten, zijn structureel middelen nodig. Deze middelen zijn nodig voor de voortzetting van de GHB aanpak en de verdere ontwikkeling van de preventieve menukaart. In 2019 liepen er 44 casemanagement trajecten, waarvan 43% gerelateerd aan waren aan GHB. Verslavingsproblematiek is vaak verbonden met andere problemen. Casemanagement betreft de regie en begeleiding om deze problematiek op meerdere levensterreinen aan te pakken voordat iemand in behandeling gaat voor de verslavingsproblematiek. Dit vermindert de kans op terugval in verslaving. Wanneer er geen extra middelen beschikbaar worden gesteld, zullen er minder uren beschikbaar zijn voor casemanagement, waardoor de kans op terugval van inwoners groter wordt. Voor 2021 is er dekking uit de reserve genotsmiddelen. Echter, vanaf 2022 is er structureel €85.000,- per jaar nodig om de intensivering van het genotsmiddelenbeleid te kunnen blijven uitvoeren. Deze gelden zijn verwerkt in deze begroting.

- **Uitvoering lokaal gezondheidsbeleid**

In 2021 loopt de lokale nota gezondheidsbeleid af. Het voorstel is om deze met een jaar te verlengen en dan bij de herziening 2022 van de integrale beleidsnota sociaal domein, dit gelijktijdig mee te nemen. Dit doet recht aan de integrale werkwijze van de gemeente.

Uiteraard wordt ondertussen op allerlei manieren invulling gegeven aan het lokaal gezondheidsbeleid. De gemeente werkt bijvoorbeeld op verschillende manieren aan de preventie van roken, zoals het instellen van diverse rookvrije zones, onder meer bij sportvoorzieningen. In 2021 continueren wij dit.

- **Volwassenen- en ouderenmonitor GGD**

In het najaar van 2020 wordt de vierjaarlijkse volwassenen- en ouderenmonitor door de GGD uitgevoerd in alle Twentse gemeenten. Vanaf het eerste kwartaal van 2021 zijn er dan actuele cijfers over de leefstijl en gezondheidssituatie van de inwoners van Twenterand beschikbaar.

Subdoel: Het zorgnetwerk biedt vroegtijdige ondersteuning

Het zorgnetwerk is het geheel van overleggen ter ondersteuning van inwoners (bijv. kernteams, ZorgAdviesTeams, 0-tot 100 overleg, Wijk- en Veiligheidsoverleg). Een groot deel van onze inwoners heeft geen ondersteuning nodig bij het deelnemen aan de maatschappij. Echter een deel van de inwoners kan het niet alleen en heeft die ondersteuning wel nodig. Vanuit het zorgnetwerk wordt met ketenpartners gezocht naar een zo vroeg mogelijke effectieve ondersteuning.

Activiteiten

- Faciliteren van de verbindingen in het zorgnetwerk door uitvoeren ZAT's en SOT's
- Gericht op het functioneren van het zorgnetwerk: Bieden van optimale coördinatie en verbinden van 0e en 1e lijns zorg
- Samenwerking Samen14 - Menzis
- Uitvoeren en in stand houden van de jeugdgezondheidszorg, prenatale voorlichting, e.d.

Subdoel: Hulp in nood is geboden waar nodig

Naast het organiseren van preventieve activiteiten en het ondersteunen van inwoners is specifieke hulp soms nodig. Inwoners redden het niet altijd alleen en zijn dan afhankelijk van voorzieningen. De gemeente heeft er voor gekozen op bepaalde gebieden deze hulp aan te bieden.

Activiteiten

- Beheren en vervangen van de bestaande AED's

- **Bestrijden van de eikenprocessierups**

De eikenprocessierups zorgt voor veel overlast in de zomermaanden. De brandharen veroorzaken klachten als jeuk, bultjes en uitslag. Om deze overlast zoveel mogelijk te beperken, is een goede bestrijding nodig. In de gemeente Twenterand wordt zoveel mogelijk ingezet op preventieve bestrijding, door middel van het ophangen van vogelhuisjes en het sproeien met het biologische middel XenTari. Dit heeft ertoe geleid dat er minder middelen nodig waren dit jaar dan geraamd. Daarom wordt het budget verminderd met €50.000,-. De consequentie hiervan is wel, dat er bij een onverhoopte toename er meer hinder zal zijn.

- **Financieren en regie houden op; verslavingszorg, Geestelijke gezondheid e.d.**

- **Implementatie en uitvoering Wet Verplichte GGZ**

De Wvggz is per 1 januari 2020 in werking getreden. In de Wvggz komt verplichte zorg (behandeling, begeleiding, etc), die ook in de thuissituatie kan plaats vinden, centraal te staan. Daarnaast kan iedereen een melding doen op basis van de Wvggz.

De wet geldt voor personen als hun gedrag:

- Als gevolg van een psychische stoornis leidt tot ernstig nadeel;
- Dit nadeel geldt voor de persoon zelf en/of voor anderen;
- Verplichte zorg de enige mogelijkheid is om dit nadeel weg te nemen.

Financieel zijn voor de Wvggz vanaf 2020 middelen in de meicirculaire opgenomen (€45.000,-) en daarnaast wordt (regionaal) vooralsnog een beroep gedaan op daartoe ingerichte landelijke fondsen. De uitvoering is grotendeels belegd bij de GGD.

De aanpak personen verward gedrag is een plicht voor elke gemeente. Deze wordt deels regionaal en deels lokaal georganiseerd. De middelen waren tijdelijk en moeten nu structureel worden geborgd. Voor de financiering is voor 2021 en verder €10.000,- geraamd.

- **Ontwikkeling Scheidingsloket**

De pilot Scheidingsloket draait momenteel volop. Stellen of personen die gaan scheiden weten het loket te vinden. De pilot heeft in totaal een looptijd van anderhalf jaar, tot medio 2021. De pilot zal in de eerste helft van 2021 worden geëvalueerd.

- **Uitvoeren en in stand houden van GGD m.b.t. bestrijden van (infectie)ziekten en optreden bij incidenten**

- **Uitvoering lokaal gezondheidsbeleid**

In 2021 loopt de lokale nota gezondheidsbeleid af. Het voorstel is om deze met een jaar te verlengen en dan bij de herziening 2022 van de integrale beleidsnota sociaal domein, dit gelijktijdig mee te nemen. Dit doet recht aan de integrale werkwijze van de gemeente.

Uiteraard wordt ondertussen op allerlei manieren invulling gegeven aan het lokaal gezondheidsbeleid. De gemeente werkt bijvoorbeeld op verschillende manieren aan de preventie van roken, zoals het instellen van diverse rookvrije zones, onder meer bij sportvoorzieningen. In 2021 continueren wij dit.

- **Tegengaan eenzaamheid**

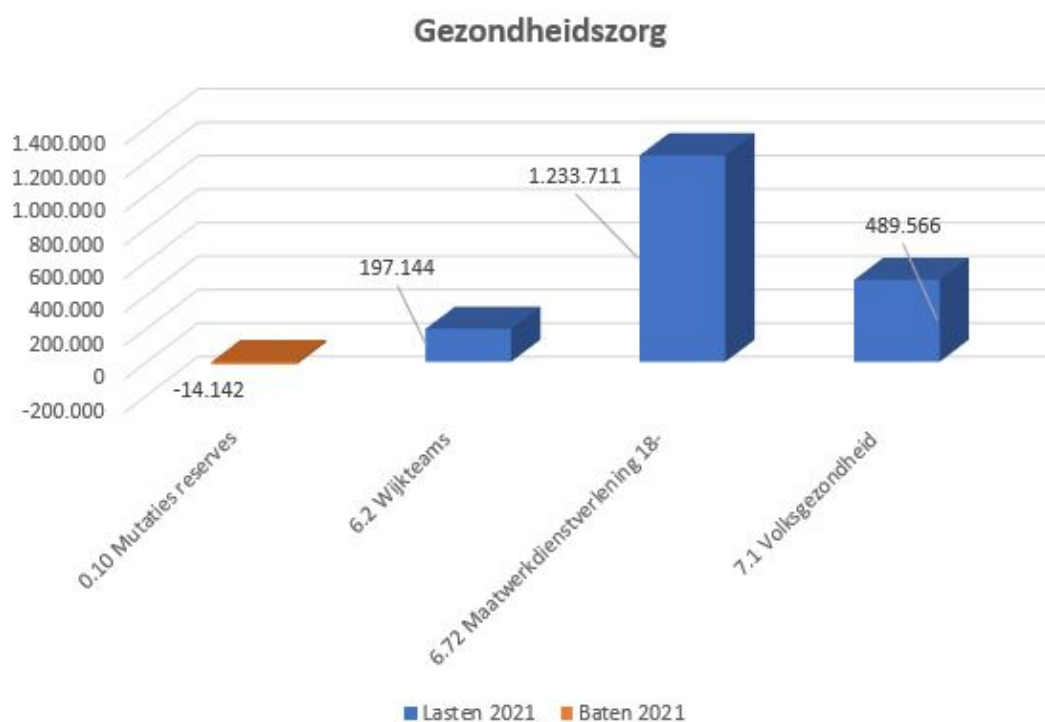
Eenzaamheid is een toenemend probleem in Nederland, zo ook in de gemeente Twenterand. Mede daarom gaan wij ons ervoor inzetten om de eenzaamheid onder ouderen (en daarna jongeren) aan te pakken, zo staat in het huidige coalitieakkoord. In 2020 is een actieplan Eenzaamheid verschenen en is een coalitie gevormd om eenzaamheid in Twenterand aan te pakken. Meer dan 20 partijen uit het werkveld van zorg en welzijn sloten zich al bij deze coalitie aan. Ook zijn we aangesloten op het op het landelijke actieprogramma "Eén tegen eenzaamheid". De opstart van de uitvoering moest worden uitgesteld door corona, maar alternatieven zoals de 'zonnebloem-kaart' zijn en inzet van het meldpunt gingen door. In 2021 hopen we met de werkgroepen "Bewustwording", "Signalering" en "Doorverwijzing" volwaardig uitvoering te gaan geven aan de aanpak eenzaamheid in Twenterand.

Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2021	Begroot 2020	2019	2018	2017	2016	Bron
Hulp is geboden waar nodig							
Aantal beschikbare en in kaart gebrachte AED's (incl. AED's in particulier eigendom)	83	80	80	88	90	90	Hartslagnu.nl
Minimaal aantal inwoners uit Twenterand die staan ingeschreven op www.hartslagnu.nl	nbn	1.000	900	1.039	1.166	1.011	Hartslagnu.nl
Mate waarin hulpverlening bij tijdelijk huisverbod wordt aangeboden (%)	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Avedan Maatschappelijk werk
Mate van acceptatie hulpverlening bij tijdelijk huisverbod (%)	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Avedan Maatschappelijk werk
Aantal basisscholen met voorlichting over middelengebruik	21	18	17	8	-	-	Tactus Verslavingszorg

* Tot en met juni 2020 gaat het om 3 thv's in de gemeente Twenterand

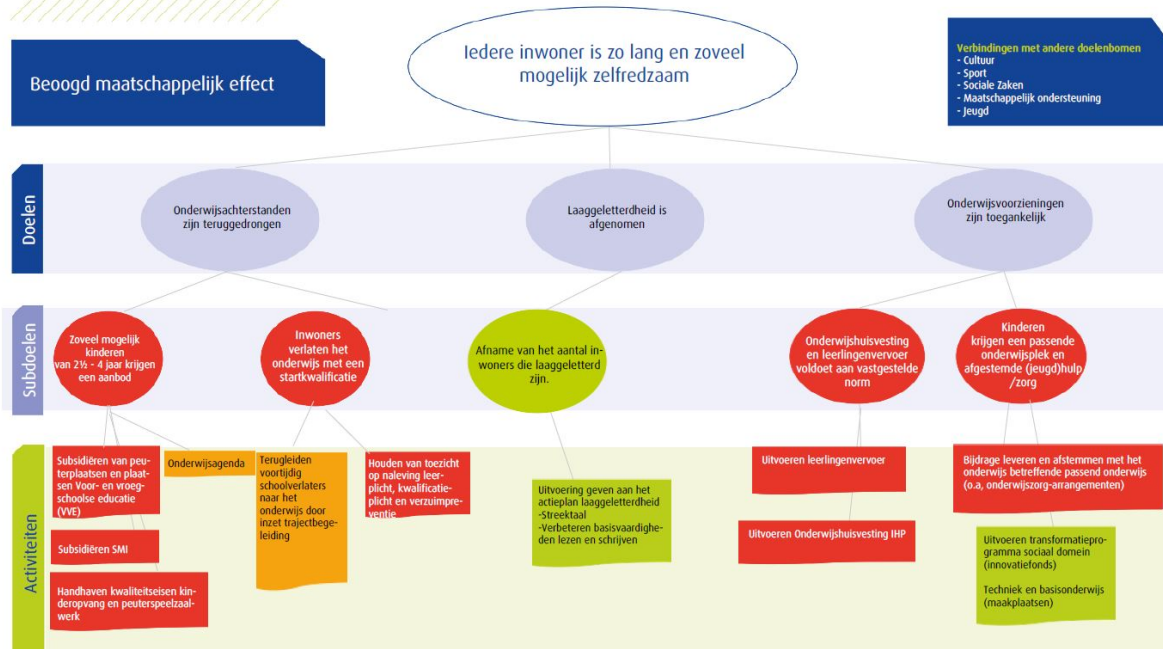
Financieel overzicht

Doelenboom Onderwijs

Doelenboom

Onderwijs | 2021

Inhoudelijk perspectief

De samenleving verandert snel en “een leven lang leren” is aan de orde. We willen als gemeente dat onze inwoners in staat worden gesteld om zelfredzaam te zijn en deel te nemen aan de samenleving. De opgave hierin is dat onze inwoners aanwezige ontwikkelingskansen gebruiken voor een zo goed mogelijke positie op de arbeidsmarkt. Hiervoor moeten we de komende jaren blijven investeren in het verder naar beneden brengen van laaggeletterdheid. De doorgaande lijn van voorschoolse voorzieningen naar schoolse voorzieningen wordt verbeterd ten behoeve van goed en toegankelijk onderwijs. Meer peuters komen in aanmerking voor voorschoolse educatie door een ruimere doelgroep definitie. Ook is een nieuwe regeling voor sociaal-medische indicaties in gereed.

Beoogd maatschappelijk effect

Iedere inwoner is zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam.

Doel: Onderwijsachterstanden zijn teruggedrongen

Het doel van onderwijsachterstandenbeleid is in een vroegtijdig stadium achterstanden en problemen bij kinderen signaleren. Zo kan tijdig de juiste ondersteuning geboden worden en hebben kinderen op vervolgonderwijs een betere start. Tevens hopen we met deze preventieve inzet in de toekomst minder vaak jeugdhulpvoorzieningen in te zetten.

Doel: Laaggeletterdheid is afgenomen

Laaggeletterden zijn niet in staat gedrukte of geschreven informatie te gebruiken en kunnen hierdoor minder goed functioneren in de samenleving, thuis en op het werk. Onze doelstelling is om te komen tot een vermindering van de laaggeletterdheid in Twenterand met als resultaat een grotere kans op geluk, gezondheid en groei van onze inwoners.

Doel: Onderwijsvoorzieningen zijn toegankelijk

De voorzieningen voor onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoen aan de normen die in de lokale verordeningen zijn vastgelegd. Tevens zorgt de gemeente dat er in specifieke gevallen extra

ondersteuning beschikbaar is voor kinderen in aanvulling op een passende onderwijsplek, zoals het passend onderwijs beoogt.

Subdoel: Zoveel mogelijk kinderen van 2½ - 4 jaar krijgen een aanbod

De gemeente is verantwoordelijk voor het aanbieden van voldoende VVE-plaatsen voor kinderen die tot de doelgroep behoren. Door aanpassing van de doelgroep definitie bereiken we meer kinderen van 2½ tot 4 jaar voor een VVE-plaats.

Activiteiten

- **Handhaven kwaliteitseisen kinderopvang en peuterspeelzaalwerk**
- **Subsidiëren van peuterplaatsen en plaatsen voor- en vroegschoolse Educatie (VVE)**
Op 3 september 2019 heeft het college de nieuwe doelgroep definitie vastgesteld. De gemeente Twenterand wil ieder kind zoveel mogelijk kansen geven, zodat zij een passende en succesvolle schoolloopbaan doorlopen. Daarom is het belangrijk dat kinderen een goede start maken in het basisonderwijs. De doelgroep definitie is mede tot stand gekomen met input van externe partners.
- **Onderwijsagenda**
In de integrale beleidsnota sociaal domein 2019-2022 is het vormgeven van de doorgaande lijn met aandacht voor preventie en ontwikkeling en bestrijding (taal)achterstanden een van de prioriteiten. Om deze vorm te geven is een lokale onderwijsagenda opgesteld. Hierin staan de opgaven beschrijven waar we de komende periode mee aan de slag gaan, zoals doorgaande lijn, laaggeletterdheid en onderwijsachterstandenbeleid.
Anno augustus 2020 hebben we de wettelijke urenuitbreiding van 16 uur VVE per week geïmplementeerd. Met de wettelijke urenuitbreiding is ook het gemeentelijke kwaliteitskader (als onderdeel van de subsidieregeling) aangescherpt. Dit volgen wij uiteraard in 2021.
In de vier grote gemeentekernen is een brede school gerealiseerd. Met de harmonisatie van de peuterspeelzalen en kinderopvangorganisaties is een kwaliteitsslag ingezet welke de komende jaren verder vorm krijgt. De doorgaande lijn van voorschoolse voorziening naar schoolse voorziening wordt verbeterd. Aansluiting bij de lokale zorgstructuur is een pre.
- **Subsidiëren SMI**
De nieuwe verordening Sociaal Medische Indicatie (SMI) Twenterand 2020 biedt aan ouders/verzorgers een financiële tegemoetkoming die om sociaal-medische redenen kinderopvang nodig hebben. Deze redenen kunnen gelegen zijn bij het kind, dan wel bij de ouders. De SMI- regeling is een vangnetregeling. Kinderopvangtoeslag, reguliere kinderopvang en VE (deze twee laatste beide gesubsidieerd door de gemeente) zijn voorliggende voorzieningen. In de regeling is een budgetplafond van €25.000,- per jaar opgenomen.

Subdoel: Inwoners verlaten het onderwijs met een startkwalificatie

Een startkwalificatie is een diploma HAVO, VWO, MBO niveau 2 of hoger. Jongeren van 16 tot 18 jaar vallen onder de kwalificatieplicht. Met een startkwalificatie hebben jongeren meer kans op een baan. Tevens is de link te leggen met onderwijs—arbeidsmarkt, waar we aan werken in het ontwikkelprogramma Economie-Werk.

Activiteiten

- **Houden van toezicht op naleving leerplicht, kwalificatieplicht en verzuimpreventie**
- **Terugleiden voortijdig schoolverlaters naar het onderwijs door inzet trajectbegeleiding**

Subdoel: Afname van het aantal inwoners die laaggeletterd zijn

Activiteiten

- **Uitvoering geven aan het actieplan laaggeletterdheid**
Laaggeletterde inwoners kunnen taalcursussen volgen die worden aangeboden door het ROC van Twente of via het Taalpunt Twenterand. Er ligt een Actieplan Laaggeletterdheid voor 4 jaar (2018-2021) met tijdelijke financiering voor 2 jaar. In 2021 wordt bekeken hoe dit een vervolg krijgt.
- **Verbeteren basisvaardigheden lezen en schrijven**
In het coalitieakkoord 2018 – 2022 is het bestrijden van laaggeletterdheid en het bevorderen van de leesvaardigheid een belangrijk aandachtspunt. De rol van bibliotheek is bij dit specifieke thema belangrijk en zal ook worden doorgezet in 2021 binnen het actieplan laaggeletterdheid.

Subdoel: Onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoen aan vastgestelde norm

De schoolbesturen zijn zelf verantwoordelijk voor het buitenonderhoud, de aanpassingen en het binnen onderhoud. De normen voor onderwijshuisvesting zijn vastgelegd bij verordening, evenals de normen voor leerlingenvervoer.

Activiteiten

- **Uitvoeren leerlingenvervoer**
In 2015 hebben de 14 Twentse gemeenten de visie “Samen op weg, Twentse visie op vervoer onder gemeentelijke verantwoordelijkheid” opgesteld. Op basis van deze visie is het incidentele en structurele maatwerkvervoer in 2017 regionaal aanbesteed. Het gaat hierbij om de regiotaxi (incidenteel Wmo-vervoer), het leerlingenvervoer en het vervoer naar en van jeugdhulp- en dagbestedingslocaties voor jeugd en Wmo. Het vervoer loopt naar tevredenheid, maar de gemeentelijke begroting sluit niet aan bij de werkelijke organisatiekosten vervoer, de kosten om het systeem te laten draaien (zoals callcenter, enz.). Daar de contractuele verplichting structureel is en de doorontwikkeling vervoer bestuurlijk is besloten moet het goed opgenomen worden in de gemeentelijke begroting. Het bedrag van € 35.000,- is structureel verwerkt in deze begroting. In 2021 is tevens de aanpassing van de verordening Leerlingenvervoer aan de orde.
- **Uitvoeren Onderwijshuisvesting IHP**
Er zijn ontwikkelingen zijn rond onderwijshuisvesting op zowel landelijk (IHP-plicht, modelverordening) en lokaal gebied (wensen scholen nieuw- of verbouw en duurzaamheid). In 2021 gaan we bekijken wat dit concreet betekent voor onze regelgeving en werkwijze.

Subdoel: Kinderen krijgen een passende onderwijsplek en afgestemde (jeugd)hulp/zorg

Hoewel de verantwoordelijkheid voor passend onderwijs bij scholen en de samenwerkingsverbanden ligt, is de gemeente in specifieke gevallen vanuit de jeugdwet verplicht beleidsmatig af te stemmen én een bijdrage aan onderwijszorgarrangementen te leveren om zo alle leerlingen een passende ontwikkeling te kunnen bieden op school en daarbuiten.

Activiteiten

- **Bijdrage leveren en afstemmen met het onderwijs betreffende passend onderwijs (o.a. onderwijszorgarrangementen)**
- **Techniek en basisonderwijs (maakplaatsen)**
We bieden een programma waarmee kinderen, jongeren en ook volwassenen zich kunnen ontwikkelen tot 'verkenkende, ontdekkende en creatieve burgers' (maakplaatsen).

Dit programma wordt aangeboden in de vestigingen van de Stichting Openbare Bibliotheek Twenterand.

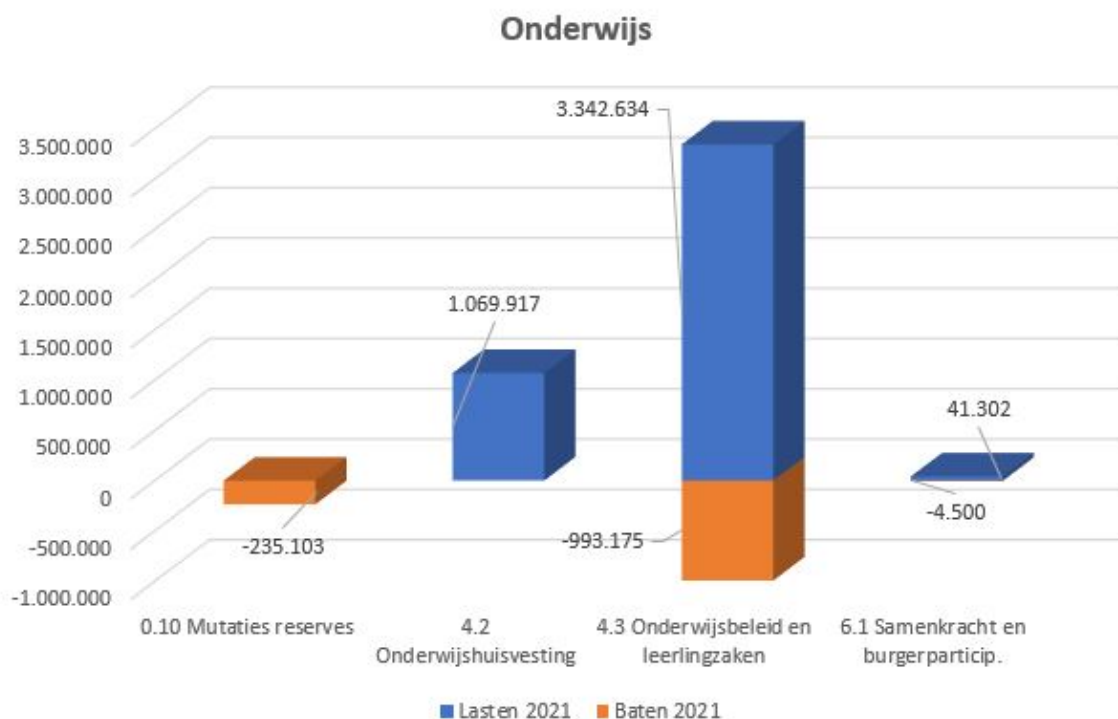
- **Techniek en voortgezet onderwijs**

Wij willen ook investeren in de technische vaardigheden van jongeren in het voortgezet onderwijs. We onderzoeken of het mogelijk is om een combinatiefunctionaris te koppelen aan het voortgezet onderwijs.

Metingen

Beleidsdoelen	Begroet 2021	2020	2019	2018	Bron
Laaggeletterdheid is afgenomen					
Aantal peuters dat wordt bereikt (zowel reguliere peuters als doelgroeppeuters (VVE))	nmb	451	313	170	Opgave instellingen
Aantal cursisten die een taalcursus volgen bij het ROC	20	20	40	50	ROC
Aantal cursisten aangemeld via Taalpunt	30	30	90	37	Taalpunt
Nieuwe indicatoren		2021	2020	2019	
Aantal leerlingen leerlingenvervoer	310	290		282	

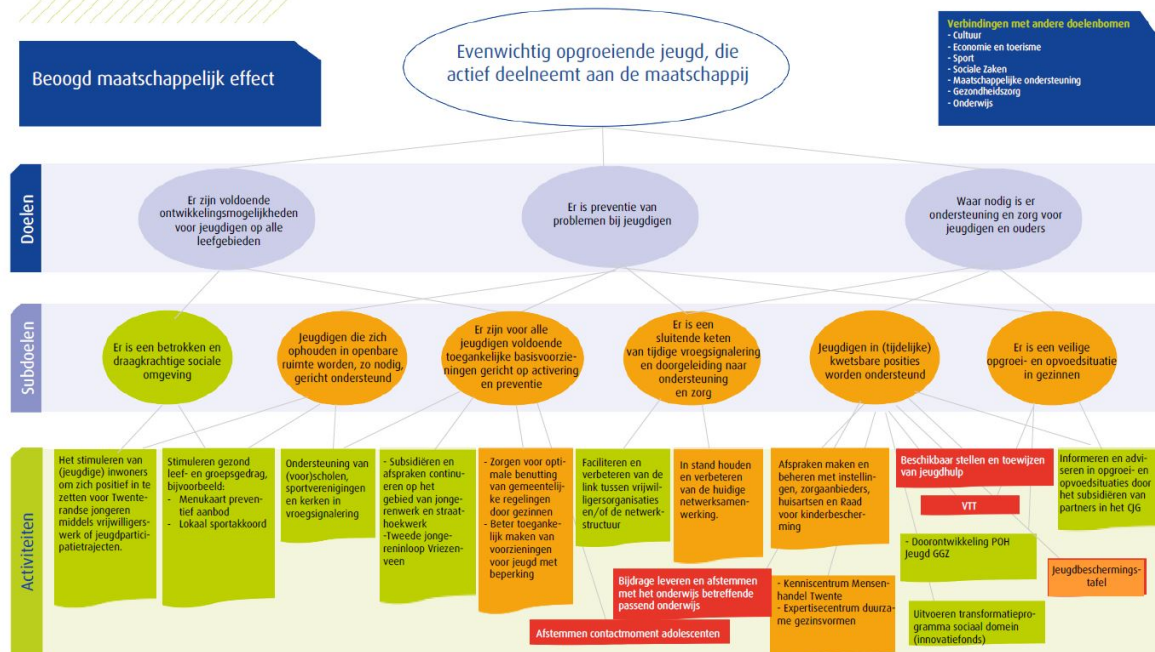
Financieel overzicht

Doelenboom Jeugd

Doelenboom

Jeugd | 2021

Inhoudelijk perspectief

Met de meeste jeugdigen en gezinnen in onze gemeente gaat het goed. De samenleving zal de komende jaren echter blijven veranderen en van invloed zijn op het welzijn van jeugdigen en gezinnen binnen onze gemeente. We blijven lokaal en regionaal het passend beantwoorden van hulpvragen van onze jeugd verbeteren. Een verbetering is dan een meer passend antwoord of eerder antwoord. Eerder omdat een vraag eerder op de juiste plaats terecht komt (in de toegang, bij een huisarts of in het kernteam) of eerder beantwoord wordt (het oplossen van de wachtlijstproblematiek bij Veilig Thuis Twente). Hierdoor kan de hulpvraag zo goed, licht en dicht bij huis worden opgelost. Dit voorkomt zwaardere problemen voor onze jeugd en daarmee ook duurdere hulp.

Voorliggend

Een deel van hen zal zichzelf kunnen redden, eventueel met hulp van de eigen omgeving of het voorliggend veld. Om zoveel mogelijk te zorgen dat jeugdigen zichzelf in hun eigen omgeving kunnen redden zet de gemeente in op een sterk (vrij toegankelijk) voorliggend veld. Jeugdigen kunnen hierbij laagdrempelig gebruik maken van de jeugdgezondheidszorg, school, sport, jongeren- en straathoekwerkers, de praktijkondersteuners bij de huisartsen. We onderzoeken steeds meer het effect van het voorliggend veld om te kunnen verbeteren en duidelijk te maken in welke mate investeringen zich terugverdienen. Hierop is de inzet van het gezinswerk onderzocht. Uit het onderzoek blijkt dat elke euro die de gemeente investeert in het gezinswerk, vijf keer zoveel oplevert voor de maatschappij en voor de gemeente drie keer zoveel. We willen de komende tijd dit onderzoek ook voor andere voorzieningen gaan inzetten.

Regionaal en geïndiceerde hulp

Een deel van kan echter ook extra ondersteuning nodig hebben. Om de kwetsbaarheid van jeugdigen en gezinnen tegen te gaan, wordt vanuit het Rijk middels (actie)programma's als 'Zorg voor de Jeugd', 'Geweld hoort nergens thuis' en 'Samen tegen mensenhandel' de komende jaren extra ingezet op jeugdigen en gezinnen in kwetsbare posities. Het liefst willen we alle jeugdigen een veilige en stabiele thuisomgeving bieden en jeugdigen zoveel mogelijk thuis of in een thuisomgeving laten opgroeien. Het kan gebeuren dat jeugdigen (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen, de inzet is dan om jeugdigen wel 'zo thuis mogelijk' te laten opgroeien in bijvoorbeeld een pleeggezin of gezinshuis.

Vanuit het landelijke programma 'Samen tegen mensenhandel' en het Interbestuurlijk Programma (IBP) moeten alle gemeenten in Nederland uiterlijk in 2022 beleid hebben ontwikkeld over hoe om te gaan met mensenhandel. Dit wordt in 2021 verder regionaal opgepakt. Enschede kent al het meldpunt Loverboyproblematiek/Mensenhandel. Dit meldpunt wordt regionaal verder uitgerold. Hiermee voldoen wij aan de minimale eisen vanuit het landelijke programma en zal de verdere aanpak tegen mensenhandel ondersteund worden.

Vanuit de Regio wordt samengewerkt rondom de inkoop van geïndiceerde zorg Jeugd. Met de komst van het Twents model in 2019 werken we meer resultaatgericht en kunnen we meer maatwerk bieden voor de inwoner. Meer informatie m.b.t. het Twents model is opgenomen in de doelenboom Maatschappelijke ondersteuning. Om het regionale zorglandschap te verbeteren gaan we net als alle regio's in Nederland aan de slag met de norm voor opdrachtgeverschap (NvO). Dit is een regionale visie op de onderlinge samenwerking en de beschikbaarheid van verschillende vormen van hulp in het Twentse zorglandschap.

Beoogd maatschappelijk effect

Evenwichtig opgroeiende jeugd, die actief deelneemt aan de maatschappij.

Doel: Er zijn voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor de jeugd op alle leefgebieden

De meeste jeugdigen groeien probleemloos op, ouders zijn hiervoor als eerste verantwoordelijk. Daarnaast zijn er voldoende voorzieningen op het gebied van sport, welzijn, cultuur, educatie, gezondheid en vrije tijd waarin de Twenterandse jeugd zich kan ontwikkelen.

Doel: Er is preventie van problemen bij jeugd

De gemeente wil voorkomen dat lichte opvoed- of opgroevragen uitgroeien tot zorgvragen.

Doel: Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders

Voor ouders en jeugdigen waarvoor het niet vanzelfsprekend is dat alles vanzelf goed verloopt, is aanvullende ondersteuning of zorg nodig om ook voor hen de kans om evenwichtig op te groeien mogelijk te maken of te vergroten. We streven naar effectieve en efficiënte ondersteuning en zorg waarmee we de eigen kracht van ouders en jeugdigen versterken met als doel dat ze zo snel mogelijk en zo goed mogelijk hun eigen leven (weer) vorm kunnen geven. De gemeente heeft op grond van de Jeugdwet een jeugdhulpplicht, die waarborgt dat jeugdigen de hulp ontvangen die zij nodig hebben. Met deze verantwoordelijkheden heeft de gemeente meer instrumenten in handen om hierop te sturen.

Subdoel: Er is een betrokken en draagkrachtige sociale omgeving

Door de betrokkenheid van de sociale omgeving bij hun buurt en hun jeugd te vergroten, kunnen deze positieve krachten in de sociale omgeving ingezet en uitgebouwd worden voor een positief leefklimaat.

Activiteiten

- Het stimuleren van (jeugdige) inwoners om zich positief in te zetten voor Twenterandse jongeren middels vrijwilligerswerk of jeugdparticipatietrajecten.
- Stimuleren gezond leef- en groepsgedrag.
We ontwikkelen menukaarten met voorlichtingsmogelijkheden waar scholen en maatschappelijke organisaties uit kunnen kiezen. We onderzoeken hoe gezond leef- en groepsgedrag te stimuleren via het lokaal sport- en preventieakkoord.

Subdoel: Jeugdigen die zich ophouden in openbare ruimte worden, zo nodig, gericht ondersteund

De gemeente kent jeugdgroepen met soms problematisch en grensoverschrijdend gedrag als het vernielen van objecten in openbare ruimte. Naast handhaving, repressie, zorg en de inzet van jongerenwerk, is er meer aandacht voor stimulering en activering van positief groepsgedrag.

Activiteiten

- **Stimuleren gezond leef- en groepsgedrag.**
We ontwikkelen menukaarten met voorlichtingsmogelijkheden waar scholen en maatschappelijke organisaties uit kunnen kiezen. We onderzoeken hoe gezond leef- en groepsgedrag te stimuleren via het lokaal sport- en preventieakkoord.

Subdoel: Er zijn voor alle jeugdigen voldoende toegankelijke basisvoorzieningen gericht op activering en preventie

De gemeente draagt zorg voor voldoende toegankelijke basisvoorzieningen op het gebied van welzijn, sport en cultuur. De voorzieningen dragen eraan bij dat jeugdigen zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen, op een zinvolle en leuke manier hun vrije tijd kunnen besteden en prettig en veilig kunnen wonen in Twenterand.

Activiteiten

- **Afstemmen contactmoment adolescenten**
- **Beter toegankelijk maken van voorzieningen voor jeugd met beperking**
- **Ondersteuning van (voor)scholen, sportverenigingen en kerken in vroegsignalering**
- **Subsidiëren en afspraken continueren op het gebied van jongerenwerk en straathoekwerk**
Herpositionering jongerenwerk
De herpositionering van het jongerenwerk is geslaagd, het jongerenwerk is weer in positie. Incluzio Uitvoering Oost (voorheen Radar), Stichting Jongerenwerk Den Ham, Stichting Reflection en Stichting ZorgSaam Twenterand voeren het jongerenwerk in de gemeente Twenterand uit. Het afgelopen jaar hebben deze vier organisaties gewerkt aan het verbeteren van de samenwerking. Dit is gebeurd onder begeleiding van twee onafhankelijke procesbegeleiders van adviesbureau HHM. De Raad is per raadsinformatie hierover geïnformeerd.
- **Tweede jongereninloop Vriezenveen**
Om zoveel mogelijk te voorkomen dat jeugdigen extra ondersteuning nodig hebben, zet de gemeente in op een sterk (vrij toegankelijk) voorliggend veld. Het (outreaching) jongerenwerk maakt hier een belangrijk onderdeel vanuit. Aanvullend hierop investeert de gemeente in jongereninlopen. Jongereninlopen vormen een belangrijke vindplek voor kwetsbare jongeren en kunnen voorkomen dat jongeren op straat hangen en overlast veroorzaken. De gemeente faciliteert deze jongereninlopen. Gezien de huidige situatie en het proces rondom de herpositionering van het jongerenwerk is het jongerenwerk vooralsnog gediend bij twee jongereninlopen in de kern Vriezenveen.
- **Zorgen voor optimale benutting van gemeentelijke regelingen door gezinnen**
De jongerenwerkers worden ambassadeurs van regelingen om jongeren en hun ouders te informeren zodat gezinnen deze regelingen optimaler kunnen benutten.

Subdoel: Er is een sluitende keten van tijdige vroegsignalering en doorgeleiding naar ondersteuning en zorg

Inzet op preventie, vroegtijdig signaleren en waar nodig doorgeleiden naar vormen van ondersteuning en zorg, zijn van groot belang om erger te voorkomen. Met de aanpak Ketenregie is er één samenhangende en sluitende keten voor het signaleren, oppakken en aanpakken van vragen en problemen. Ook vrijwilligersorganisaties worden hierbij betrokken, omdat het van belang is dat ook in de vrije tijd risicosignalen kunnen worden opgemerkt en doorgeleid.

Activiteiten

- **Faciliteren en verbeteren van de link tussen vrijwilligersorganisaties en/of de netwerkstructuur**
- **In stand houden en verbeteren van de huidige netwerksamenwerking.**
We verbeteren de huidige netwerkstructuur door de vervolgacties van de kernteams-evaluatie door te voeren. Dit betekent o.a. dat we meer aandacht hebben voor het gebruik van het voorliggend veld na geïndiceerde hulp (afschalen en nazorg). Ook werken we meer datagedreven wat ons moet helpen het voorliggend veld nog beter te laten aansluiten op aanwezige hulpvragen.

Subdoel: Jeugd in (tijdelijk) kwetsbare posities wordt ondersteund

Een deel van de jeugdigen kent problemen of loopt tijdens het opgroeien (tijdelijk) tegen problemen aan. Ondersteuning op maat van deze kwetsbare jeugdigen is dan nodig.

Activiteiten

- **Expertisecentrum Duurzame Gezinsvormen**
Om voldoende pleeggezinnen en gezinshuizen in onze regio te hebben en de kans van slagen van een plaatsing in een pleeggezin of gezinshuis te vergroten, wordt regionaal een expertisecentrum duurzame gezinsvormen opgericht. Het expertisecentrum is een netwerksamenwerking en geen nieuw instituut. Belangrijke opgaven waar het expertisecentrum zich mee bezig gaat houden zijn: gezamenlijke effectieve werving voor de noodzakelijke extra pleeggezinnen en gezinshuizen in de hele regio, informatie- en adviespunt, scholing, deskundigheidsbevordering, aanmelding en optimale matching ook ter voorkoming van breakdowns en financiële vragen en declaratie van bijzondere kosten voor kinderen die geplaatst zijn in een duurzame gezinsvorm.
- **Afspraken maken en beheren met instellingen, zorgaanbieders, huisartsen en Raad voor kinderscherming**
Bij bijna iedere huisarts kan een praktijkondersteuner jeugdigen helpen met lichte psychische hulpvragen. Dit zorgt ervoor dat inwoners en professionals eerder en laagdrempelig zelf passende antwoorden kunnen vinden in het voorliggend veld zonder dat er zwaardere hulp nodig is.
- **Beschikbaar stellen en toewijzen van jeugdhulp**
Versterken deskundigheid toegang
We zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdwet. Het is van belang zorgvuldig belangrijke kernbesluiten en ingewikkelde hulpvragen met een deskundige zoals een orthopedagoog c.q. zgn. gedragswetenschapper af stemmen. Hier kan bijvoorbeeld om een uithuisplaatsing gaan. Dit is in lijn met de SKJ-richtlijnen die van toepassing zijn op het sociaal domein. Een gedragswetenschapper begrijpt achterliggende problematiek beter, alsmede gevolgen en opgroei-problematiek. Door nu niet te beschikken over voldoende deskundigheid kunnen we deze analyses niet goed genoeg uitvoeren en komt de kwaliteit van de indicatiestelling in het geding bij complexe casuïstiek en crisissituaties. De structurele jaarlijkse kosten bedragen €26.000,-.
Ontwikkeling aanbieders
Binnen Twente hebben we een klein aantal jeugdhulpaanbieders gecontracteerd welke hoog specialistische zorg bieden en van belang zijn voor onze Twentse kinderen die jeugdhulp nodig hebben. Gebleken is dat door een aantal factoren, onder andere het wisselende verloop in het aantal plaatsingen en de beperkte mogelijkheden voor ambulantisering van deze zorg hernieuwde afspraken nodig waren op Twents niveau. Dit leidde tot een aanpassing van het contract en een verscherpte monitoring door OZJT/Samen14 op deze zorg. Doel hiervan is de zorgcontinuïteit voor deze specifieke en kwetsbare doelgroep te blijven waarborgen. De extra structurele kosten zijn ingeschat op €50.000,- vanaf 2020. Voor de goede orde merken wij op dat de financiële ontwikkelingen sociaal domein (Wmo en jeugdhulp) integraal zijn beschreven bij de doelenboom maatschappelijke ondersteuning.

- **Doorontwikkeling POH Jeugd GGZ**

Bij bijna alle huisartsen kunnen praktijkondersteuners jeugdigen met lichte problematiek helpen, ter plekke, in het voorliggend veld of via geïndiceerde hulp. Daarnaast verbinden we de praktijkondersteuners beter met het voorliggend en de gemeente.

- **Kenniscentrum Mensenhandel Twente**

Vanuit het landelijke programma 'Samen tegen mensenhandel' moeten alle gemeenten in Nederland uiterlijk in 2022 beleid hebben ontwikkeld over hoe om te gaan met mensenhandel. De gemeente Enschede kent al het meldpunt Loverboyproblematiek/Mensenhandel dat met een wat bredere focus prima past in deze aanpak. Deze wordt nu onder de naam Kenniscentrum Mensenhandel Twente regionaal uitgerold, waarmee wij als gemeente een start van een aanpak tegen mensenhandel realiseren.

- **Regionale ontwikkelingen**

We sluiten aan bij regionale ontwikkelingen rondom jeugdhulp. Er is een Twentse aanpak Transformatie Jeugd, gevoed door Rijksgelden. Aan ontwikkeltafels werken gemeenten en partners gezamenlijk aan preventie en de doorontwikkeling van jeugdhulp. Meer specifiek werken we aan de aansluiting van onderwijs en zorg, en een duurzaam en veilig opvoedklimaat voor Twentse kinderen. Ondertussen werken we door aan de ontwikkeling van het Twentse inkoopmodel. Hierbij blijven we aandacht houden voor oneigenlijk gebruik/zorgfraude. Om het regionale zorglandschap te verbeteren gaan we net als alle regio's in Nederland aan de slag met de norm voor opdrachtgeverschap (NvO). Dit is een regionale visie op onderlinge samenwerking en de beschikbaarheid van verschillende vormen van hulp. In de context van een komende wijziging van de jeugdwet, wordt bovendien al gekeken naar een (komende) verplichte regiovisie en ons Zorglandschap Twente 2030. Dit betekent meer strategisch kijken naar vraag en aanbod rond zorg in Twente. In de periodieke Nieuwsbrieven Stand van zaken Sociaal Domein vindt u hierover meer informatie.

- **VTT**

Veilig Thuis Twente als duurzame organisatie

Veilig Thuis Twente (VTT) is het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling in Twente. In Twente is in 2019 het aantal meldingen opgelopen als gevolg van de verbeterde Wet Meldcode en Radarfunctie Veilig Thuis. Hierdoor is een wachtlijst ontstaan voor deze wettelijke taak. Om de Twentse wachtlijsten op te lossen en te voorkomen dat er nieuwe wachtlijsten ontstaan is besloten om de incidentele middelen van de centrumgemeente Vrouwenopvang hiervoor in te zetten. Voorwaarde hiervoor was een onafhankelijk onderzoek bij Veilig Thuis Twente gericht op het oplossen van knelpunten om te komen tot duurzame structurele oplossingen voor de toekomst waarmee wachtlijsten bij VTT kunnen worden voorkomen. Uit het onderzoek is gebleken dat o.a. 6 FTE bij VTT extra structureel nodig. Regionaal is bestuurlijk overeenstemming bereikt over deze uitkomsten. Voor Twenterand houdt dit een verhoogde gemeentelijke bijdrage in van € 31.400,- vanaf 2021 (zie Uitgangspuntennotitie).

- **Jeugdbeschermingstafels**

Jeugdbeschermingstafels

Als de veiligheid van een kind of van de samenleving in het geding is, kan de kinderrechter verplichte maatregelen (gedwongen kader) voor jongeren of ouders opleggen. Deze maatregelen zijn jeugdbescherming of jeugdreclassering. Het gaat dan bij jeugdbescherming bijvoorbeeld om het onder toezicht stellen van ouders in de opvoeding of het uit de ouderlijke macht zetten. Het is van belang dat wanneer er zorgen zijn over de veiligheid van een kind, het gezin betrokken is bij de totstandkoming van de beslissingen die genomen worden. Op dit moment worden ouders te weinig betrokken. Ook is de afstemming binnen de keten niet altijd goed. Alle 14 gemeenten hebben nu ieder apart (werk)afspraken met Veilig Thuis Twente, de Raad voor de Kinderbescherming en de 3 gecertificeerde instellingen (GI's) over de toegang tot dit gedwongen kader. De manier van toeleiden naar het gedwongen kader zou eenduidig moeten zijn binnen de regio. Een regionale werkwijze voor jeugdbeschermingstafel(s) is hier een oplossing voor. Voor Twenterand houdt dit een verhoogde gemeentelijke bijdrage van €12.326,- in voor het jaar 2021. Hierna zal de werking van de jeugdbeschermingstafel geëvalueerd worden.

- Bijdrage leveren en afstemmen met het onderwijs betreffende passend onderwijs (o.a. onderwijszorgarrangementen)

Subdoel: Er is een veilige opgroei- en opvoedsituatie in gezinnen

Ouders voeden hun kinderen op en zijn als eerste verantwoordelijk voor de wijze waarop de kinderen opgroeien. Niet alle ouders zijn in staat dit zonder advies en/of (tijdelijke) ondersteuning te doen, deze is voor ouders aanwezig.

Activiteiten

- Informeren en adviseren in opgroei- en opvoedsituaties door het subsidiëren van partners in het CJG
We zetten onder de vlag van 'kansrijke start' in op een betere samenwerking tussen het centrum voor jeugd en gezin, verloskundigen, jeugdgezondheidszorg en de gemeentelijke signalerende netwerkoeverleggen. Zo moeten signalen over zorgelijke situaties sneller op de juiste plek terecht komen en kan er zo vroeg mogelijk hulp geboden worden.
- Subsidiëren/faciliteren licht preventief aanbod, zoals cursussen aan ouders

Metingen en verplichte indicatoren

Jongeren t/m 18 jaar met jeugdhulp
Jongeren t/m 18 jaar met jeugdbescherming
Jongeren met jeugdreclassering
Jongeren met een delict voor de rechter
Jeugdwerkloosheid

Beleidsindicatoren	Begroot 2021	Begroot 2020	2019	2018	2017	2016	Bron
Voor alle jeugdigen zijn er voldoende en toegankelijke voorzieningen							
Aantal activiteiten dat door jongeren zelf wordt georganiseerd bij St. Zorgzaam Twenterand (SZST)	60	70	56	70	99*	140*	Stichting ZorgSaam Twenterand (SZT)
Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders							
Aantal bezoekers CJG Loket	80	80	64	82	108	63	SZT
Aantal Bezoekers website Loes.nl	300.000	300.000	337.134	296.265	333.714	322.316**	SZT/GGD
Aantal uitgevoerde trajecten BOR	5	5	5	4	8	7***	Humanitas
Aantal uitgevoerde trajecten Homestart	5	5	2	1	4	1***	Humanitas
Er is een sluitende keten van tijdige vroeg signalering en doorgeleiding naar ondersteuning en zorg							
Aantal jongeren gemeld in het zorgnetwerk door SZT	60	50	46	57	117	104****	SZT
Kwetsbare jeugd incl. jeugdgroepen wordt/ worden ondersteund							
Aantal individuele coaching plannen door SZT	20	15	20	13	18	31	SZT
Aantal jeugdige/jongvolwassen vrijwilligers dat betrokken is bij het jongerenwerk van SZT	175	175	108	188	215	197	SZT
Een overzicht van vrij toegankelijke voorzieningen per kern.	1	1	1	gereed	-		
Totaal aantal jeugdhulpvoorzieningen*	1300	1123	717	951	874	822	Interne systemen
totaal aantal jeugdigen uniek	700	739	-	-	-	-	Interne systemen
Er is een expertisecentrum duurzame gezinsvormen gerealiseerd	Ja	Nee					
er is een regionaal meldpunt loverboyproblematiek / mensenhandel Twente gerealiseerd	Ja	Nee					
De vier jeugdwelzijnorganisaties zijn betrokken bij herpositionering jongerenwerk hebben gezamenlijke werkafspraken gemaakt	Ja	Ja					

* In samenwerking met professionals.

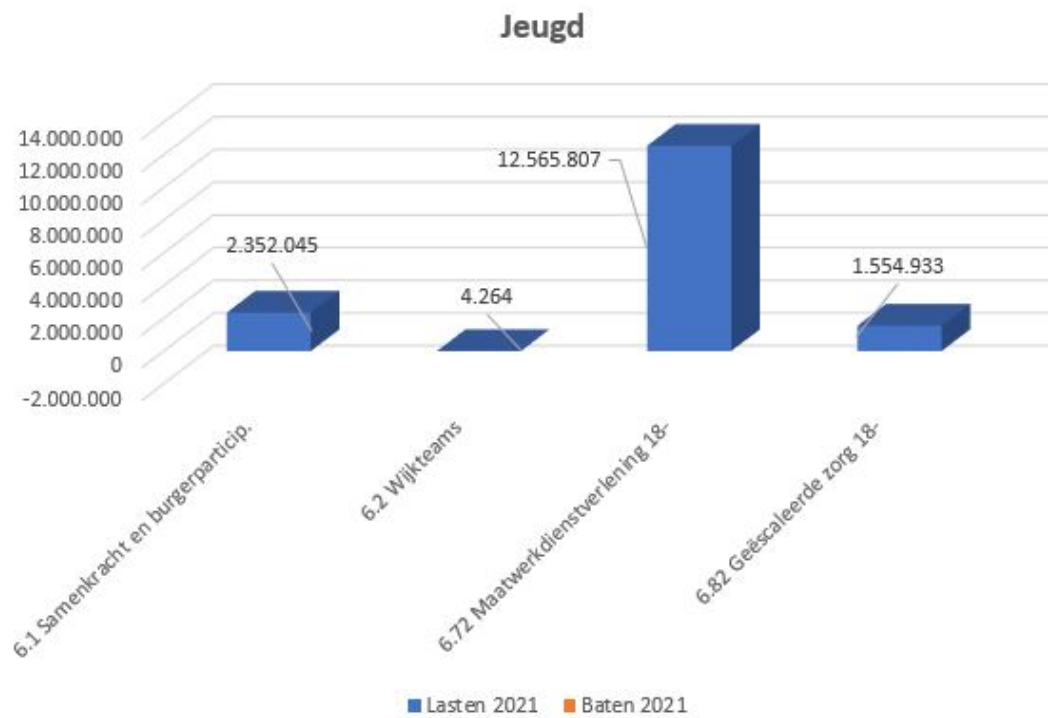
** Bezoekers worden niet meer per gemeente geregistreerd, voor 2013 werd dit nog wel gedaan.

*** Zowel koppelingen als consulten

**** 2016 laat een explosieve groei zien, dit heeft enerzijds te maken met de manier van registreren, anderzijds is er een toename van jongeren (tot 23 jaar) én van ouders, die steeds meer bekend zijn met de functie van het jongerenwerk in de preventieve sfeer, en contact zoeken met en een beroep doen op jongerenwerkers bij (beginnende) problemen.

* het betreft het aantal indicaties per jaar voor zorg en natura en persoonsgebondenbudget tesamen

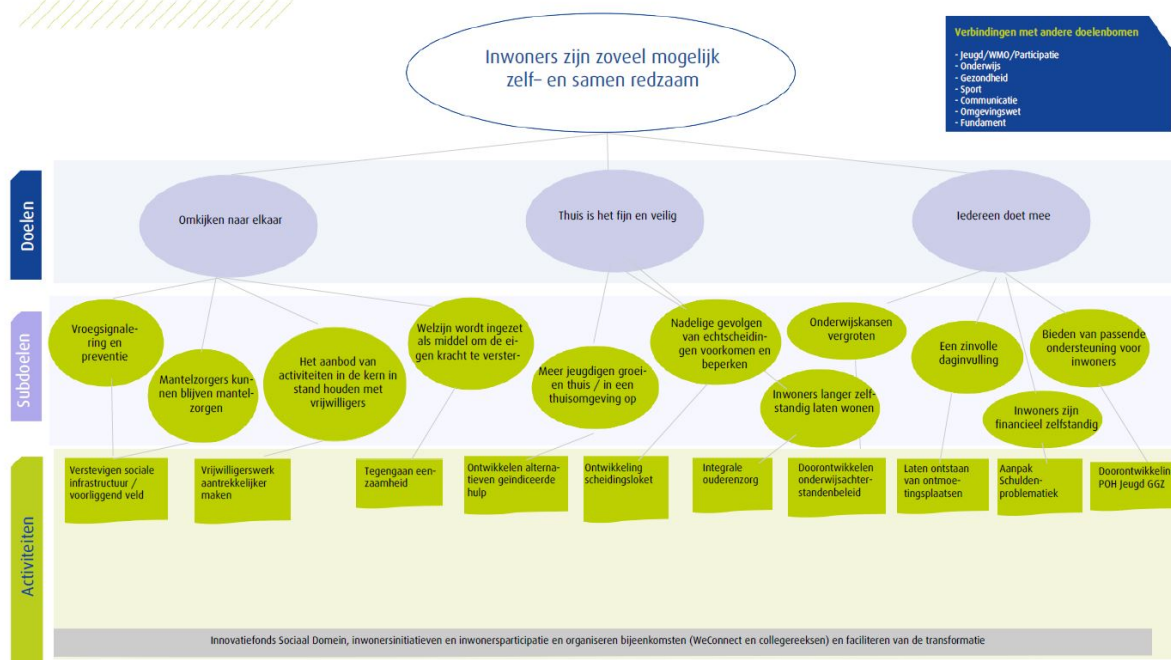
Financieel overzicht

Doelenboom ontwikkelprogramma Transformatie Sociaal Domein

Doelenboom

Doelenboom Ontwikkelprogramma Transformatie Sociaal Domein 2021

Inhoudelijk perspectief

Het doel van het ontwikkelprogramma transformatie is om samen met onze inwoners en samenwerkingspartners te komen tot nieuwe oplossingen, nieuwe vormen van samenwerking en ondersteuningsvormen, met als doel het nog beter, efficiënter en doelmatiger ondersteunen van inwoners die dit nodig hebben. Dit doen we op basis van een visie in combinatie met ervaringen uit de praktijk. We willen het transformatieproces gezamenlijk met alle betrokkenen afleggen. We gaan er vanuit dat we onderweg vernieuwingen en innovatiemogelijkheden tegenkomen. Binnen de transformatie is ook juist ruimte om te experimenteren. In de doelenboom transformatie staan net als in de andere doelenbomen onze inwoners centraal.

Een inhoudelijke toelichting op de activiteiten is opgenomen in de Integrale beleidsnota en indien van toepassing op komend jaar, bij de reguliere doelenbomen van het sociaal domein.

Beoogd Maatschappelijk effect

Onze inwoners zijn zelf- en samenredzaam. Zij maken gebruik van de voorzieningen binnen de gemeente, licht waar mogelijk, zwaar waar nodig.

Doel: Omkijken naar elkaar

Voor onze inwoners willen we een betrokken sociale omgeving en sterke netwerkstructuur. Een omgeving en structuur waarin iedereen gezien wordt. Waar inwoners bereid zijn om anderen die dat nodig hebben (tijdelijk) te helpen, zowel informeel als professioneel. Een sterke sociale omgeving en netwerkstructuur werken preventief voor alle inwoners en dragen bij aan vroegsignalering.

Doel: Thuis is het fijn en veilig

Over het algemeen willen mensen het liefst zo lang mogelijk thuis blijven wonen, in de vertrouwde eigen woon- en leefomgeving. Dit geldt niet alleen voor ouderen, maar ook voor jeugdigen, chronisch zieken of mensen met een beperking. Dit betekent wel dat er soms ondersteuning nodig is om fijn en veilig thuis te kunnen blijven wonen. Voor mensen die het nodig hebben organiseren we dichtbij zorg en ondersteuning. In het uiterste geval wordt gekeken naar een andere geschikte woonplek, maar altijd 'zo thuis mogelijk.'

Doel: Iedereen doet mee

In Twenterand willen we dat iedereen mee kan doen in de samenleving. De meeste inwoners hebben een sociaal netwerk en zorgen voor hun eigen levensonderhoud. Maar niet voor iedereen is werken en/of meedoen aan de samenleving vanzelfsprekend. Dit omdat ze te maken hebben met belemmeringen als gevolg van een fysieke of verstandelijke beperking, psychische problematiek of schulden. Of omdat ze als nieuwkomer pas in Nederland zijn en zich de taal en gebruiken nog eigen moeten maken. Mocht dit niet op eigen kracht kunnen dan werken we eraan om de belemmeringen voor onze inwoners weg te nemen. Meedoen in de samenleving is immers voor iedereen belangrijk. Het betekent toegang tot middelen en ondersteuning om jezelf te kunnen redden, een sociaal leven en ruimte voor ontspanning hebben en er zijn voor je naasten.

Subdoelen

Subdoel: Vroegsignalering en preventie

Subdoel: Mantelzorgers kunnen blijven mantelzorgen

Subdoel: Het aanbod van activiteiten in de kernen in stand houden met vrijwilligers

Activiteiten

- Vrijwilligerswerk aantrekkelijker maken

Subdoel: Welzijn wordt ingezet als middel om de eigen kracht te versterken

Activiteiten

- **Verstevigen sociale infrastructuur/voorliggend veld**
Ten behoeve van de effectiviteit/versterking van het voorliggend veld is voor 2021 €75.000,- gereserveerd. Dit is vooral bedoeld om de toegenomen vraag - door verschuiving van 2e lijns zorg naar het voorveld - op te vangen, hetgeen een bewust effect is van ons beleid. Deze middelen worden gedekt uit de reserve Sociaal Domein.

Subdoel: Meer jeugdigen groeien thuis/ in een thuisomgeving op

Subdoel: Nadelige gevolgen van echtscheidingen voorkomen en beperken

Activiteiten

- **Ontwikkeling Scheidingsloket**
De pilot Scheidingspunt draait momenteel volop. Stellen of personen die gaan scheiden weten het loket te vinden. De pilot heeft in totaal een looptijd van anderhalf jaar tot medio 2021. De pilot zal in de eerste helft van 2021 worden geëvalueerd

Subdoel: Inwoners langer zelfstandig laten wonen

Subdoel: Een zinvolle daginvulling

Subdoel: Bieden van passende ondersteuning voor inwoners

Activiteiten

- Ontwikkelen alternatieven geïndiceerde hulp

Subdoel: Inwoners zijn financieel zelfstandig

Activiteiten

- Aanpak schuldenproblematiek

Subdoel: Onderwijskansen vergroten

Activiteiten

- Onderwijskansen vergroten

Subdoel: Faciliteren van de transformatie

Activiteiten

- Inwonersinitiatieven en-inwonersparticipatie
- Organiseren bijeenkomsten (WeConnect en Collegereeksen)

Sociaal Domein - Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten

	2021	2022	2023	2024
Lasten per doelenboom				
Sociale zaken	20.310.670	20.161.199	19.951.437	19.706.650
Maatschappelijke ondersteuning	12.288.222	12.449.064	12.559.559	12.638.163
Gezondheidszorg	1.920.421	1.957.200	1.990.125	2.031.971
Onderwijs	4.453.853	5.814.883	4.547.467	4.559.786
Jeugd	16.477.048	16.404.291	16.953.111	17.403.578
Totaal programma lasten	55.450.214	56.786.636	56.001.699	56.340.148
Baten per doelenboom				
Sociale zaken	-13.905.855	-13.668.335	-13.476.156	-13.163.713
Maatschappelijke ondersteuning	-3.197.883	-3.720.532	-3.720.532	-3.720.532
Gezondheidszorg	0	0	0	0
Onderwijs	-997.675	-1.044.443	-1.044.443	-1.044.443
Jeugd	-626	-626	-626	-626
Totaal programma baten	-18.102.039	-18.433.936	-18.241.757	-17.929.314
Totaal saldo van baten en lasten	37.348.175	38.352.700	37.759.942	38.410.834
Mutaties reserves	-558.610	-1.507.626	-249.503	-235.103
Geraamd resultaat	36.789.565	36.845.074	37.510.439	38.175.731

Programma Ruimte

Inleiding

De opgaven voor gemeenten in het ruimtelijke domein zijn groot. Deze opgaven liggen voor het programma ruimte met name op het gebied van klimaatverandering en toekomst bestendig wonen. Hier zijn afspraken over gemaakt tussen overheden in het Interbestuurlijk Programma en het Klimaatakkoord. Ook voor onze gemeente is de realiteit dat we op dit moment slechts in beperkt mate op deze afspraken kunnen inspelen.

De klimaatthema's (energietransitie, klimaatadaptatie en transitie naar een circulaire economie) en de invoering Omgevingswet zorgen voor grote veranderingen voor onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en ook voor onze eigen organisatie.

Onze ambities voor klimaat en duurzaamheid zijn in de Agenda Duurzaamheid vastgelegd. Deze ambities en de ambitie uit het coalitieakkoord om tot de koplopergroep van de meest duurzame gemeenten te behoren leiden er toe dat we samen met inwoners en tal van maatschappelijke partners flink de schouders eronder moeten zetten. De gemeente krijgt vanuit de rijksoverheid een regierol bij de uitfasering van het gebruik van aardgas (warmtetransitie) en in regionaal verband bij de lokale opwek van duurzame elektriciteit. Eveneens dienen wij te werken aan de (op)laadinfrastructuur en aandacht te besteden aan klimaatneutraal inkopen en duurzaam aanbesteden. Dit alles heeft ruimtelijk consequenties die in het Omgevingsbeleid een plek moeten krijgen. De veranderingen in het Omgevingsbeleid gaan niet alleen over deze nieuwe thema's maar ook over een andere rol en manier van werken van de gemeente door de komst van de nieuwe Omgevingswet.

De invoering van de Omgevingswet, die is uitgesteld naar 1 januari 2022, biedt mogelijkheden om procedures te vereenvoudigen en te versnellen. Dit vraagt een andere rol van de gemeente maar ook van de initiatiefnemer. De gemeente zal integraal, minder planmatig en met meer regelruimte de initiatiefnemer faciliteren in plaats van controleren. De gemeente heeft de plicht om gemeentelijke beleidsplannen, regelgeving en digitale systemen aan te passen aan de nieuwe wet. Initiatiefnemers worden zelf verantwoordelijk om draagvlak voor hun plan te organiseren. De gemeenteraad bepaalt de kaders voor het nieuwe omgevingsbeleid, de hoeveelheid regels en de bevoegdheidsverdeling tussen gemeenteraad en college.

Met het opstellen van een Omgevingsvisie is gestart. Dat is een strategische visie voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving. De Omgevingsvisie is voor de hele gemeente en beslaat alle terreinen van de leefomgeving, zoals ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed. We richten ons eerst op het buitengebied. In 2021 volgen de kernen van de gemeente. De visie komt in samenspraak met onze inwoners, ondernemers en andere betrokkenen tot stand.

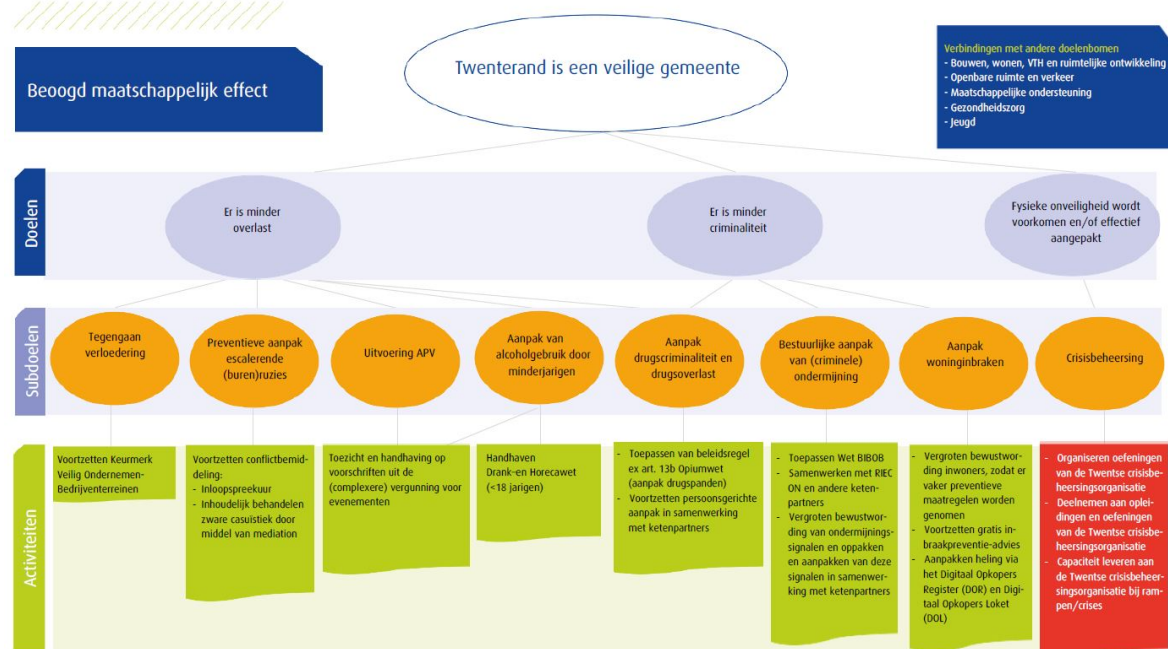
De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) zal vanaf 1 januari 2022 gefaseerd in werking treden. Deze wet heeft als doel om de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Het bouw- en woningtoezicht, zoals de gemeente dat nu uitvoert, wordt een taak van marktpartijen. Een verklaring van de kwaliteitsborger zal bij de oplevering van bijvoorbeeld een woning een voorwaarde zijn voor de ingebruikname.

De woningmarkt staat onder druk. In de kernen worden weer nieuwe woningen gebouwd en op verschillende locaties worden kavels uitgegeven. We noemen bijvoorbeeld Zuidmaten en de Kruidenwijk. Ook is er grote belangstelling voor de kavels op het bedrijventerrein Oosterweilanden. Op het gebied van openbare orde en veiligheid wordt in 2021 nieuw integraal beleid vastgesteld. De huidige actuele thema's uit de doelenboom komen hier in terug. Het tegengaan van ondermijnende criminaliteit is een belangrijk speerpunt vanaf 2021.

Doelenboom Openbare orde en veiligheid

Doelenboom

Openbare orde en veiligheid | 2021

Inhoudelijk perspectief

Overlast, onveiligheid en ondermijning door (georganiseerde) criminaliteit ontstaan daar waar de gelegenheid zich voordoet. Twenterand is nog steeds een leefbare en veilige gemeente te noemen. Er wordt integraal gewerkt aan het voorkomen en tegengaan van overlast, onveiligheid en ondermijning door (georganiseerde) criminaliteit. Verder is het noodzakelijk om te blijven investeren in bovenlokale samenwerking. Onveiligheid en (georganiseerde) criminaliteit stopt tenslotte niet bij de gemeentegrens.

Er breekt een nieuwe beleidsperiode aan. In het voorjaar van 2021 wordt het nieuwe integraal veiligheidsbeleid voor de komende jaren vastgesteld. De huidige thema's uit de doelenboom komen terug in het nieuwe beleid. De bestuurlijke aanpak van (criminele) ondermijning is een belangrijk speerpunt, dat in het nieuwe beleid prominenter naar voren komt dan in het huidige veiligheidsplan.

Beoogd maatschappelijk effect

Twenterand is een veilige gemeente.

Doel: Er is minder overlast

In het Integraal Veiligheidsbeleid zijn speerpunten geformuleerd die bijdragen aan het reduceren van criminaliteit en overlast. Op deze speerpunten wordt ingezet door een gerichte aanpak.

Doel: Er is minder criminaliteit

In het Integraal Veiligheidsbeleid zijn speerpunten geformuleerd die bijdragen aan het reduceren van criminaliteit en overlast. Op deze speerpunten wordt ingezet door een gerichte aanpak.

Doel: Fysieke onveiligheid wordt voorkomen en/of effectief aangepakt

Om fysieke onveiligheid te voorkomen en/of effectief te bestrijden is het noodzakelijk om te beschikken over een adequate organisatie op het gebied van rampenbestrijding/crisisbeheersing.

Subdoel: Tegengaan verloedering

Om te voorkomen dat de leefbaarheid en het gevoel van veiligheid worden aangetast, wordt ingezet op het tegengaan van fysieke verloedering.

Activiteiten

- Voortzetten Keurmerk Veilig Ondernemen-Bedrijventerreinen

Subdoel: Preventieve aanpak escalerende (buren)ruzies

Escalerende (buren)ruzies hebben een negatief effect op de leefbaarheid en veiligheid van de woonomgeving. Met een preventieve aanpak (conflictbemiddeling) wordt ingezet op het voorkomen/tegengaan van escalatie.

Activiteiten

- Voortzetten conflictbemiddeling: inloopsprekeur en inhoudelijk behandelen van zware casuïstiek door middel van mediatie.

Subdoel: Uitvoering APV

Activiteiten

- Toezicht en handhaving op voorschriften uit de (complexere) vergunning voor evenementen

Subdoel: Aanpak alcoholgebruik door minderjarigen

Voor jongeren is alcohol extra schadelijk. Daarom zijn jongeren onder de 18 jaar strafbaar als ze alcohol bij zich hebben in het openbaar en mag aan minderjarigen ook geen alcohol worden verkocht. De gemeente is verantwoordelijk voor het toezicht op en de handhaving van de naleving van geldende leeftijdsgrenzen en de vergunningsvoorwaarden voor de verkoop van alcohol. Voor de preventieve aanpak van alcoholgebruik wordt verwezen naar de doelenboom gezondheidszorg.

Activiteiten

- Handhaven Drank- en Horecawet (<18 jarigen).

Subdoel: Aanpak drugscriminaliteit en drugsoverlast

De aanpak van drugscriminaliteit en drugsoverlast wordt onverminderd voortgezet. Het thema heeft prioriteit bij de politie en ook de gemeente Twenterand treedt handhavend op tegen drugscriminaliteit/overlast. Voor de preventieve/curatieve aanpak van drugsproblematiek wordt verwezen naar de doelenboom gezondheidszorg.

Activiteiten

- Toepassen van beleidsregel ex art. 13b Opiumwet (aanpak drugspanden)
- Voortzetten persoonsgerichte aanpak in samenwerking met ketenpartners

Subdoel: Bestuurlijke aanpak van (criminele) ondermijning

Vergunningen, subsidies, overheidsopdrachten en gangbare diensten van derden kunnen misbruikt worden voor fraude, witwassen, mensenhandel of andere illegale praktijken. De gemeente Twenterand gaat dit actief tegen (o.a. op basis van de Wet BIBOB) in samenwerking met het Regionaal Informatie en Expertise Centrum Oost en andere ketenpartners.

Activiteiten

- Samenwerken met RIEC ON en andere ketenpartners.
- Toepassen Wet BIBOB
- Vergroten bewustwording van ondermijningssignalen en oppakken en aanpakken van deze signalen in samenwerking met ketenpartners

Subdoel: Aanpak woninginbraken

Omdat woninginbraken een grote impact hebben op het gevoel van (on)veiligheid wordt de (preventieve) aanpak van woninginbraken voortgezet.

Activiteiten

- Aanpakken heling via het Digitaal Opkopers Register (DOR) en Digitaal Opkopers Loket (DOL)
- Vergroten bewustwording inwoners, zodat er vaker preventieve maatregelen worden genomen
- Voortzetten gratis inbraakpreventie-advies

Subdoel: Crisisbeheersing

Het college van B & W is op grond van de Wet Veiligheidsregio's belast met de organisatie van de brandweerbijstand, de rampenbestrijding/crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening. Een groot aantal taken op dit terrein is op grond van deze wet overgedragen aan de Veiligheidsregio Twente.

Activiteiten

- Capaciteit leveren aan de Twentse crisisbeheersingsorganisatie bij rampen/crises
- Deelnemen aan opleidingen en oefeningen van de Twentse crisisbeheersingsorganisatie
- Organiseren oefeningen van de Twentse crisisbeheersingsorganisatie.

Metingen en verplichte indicatoren

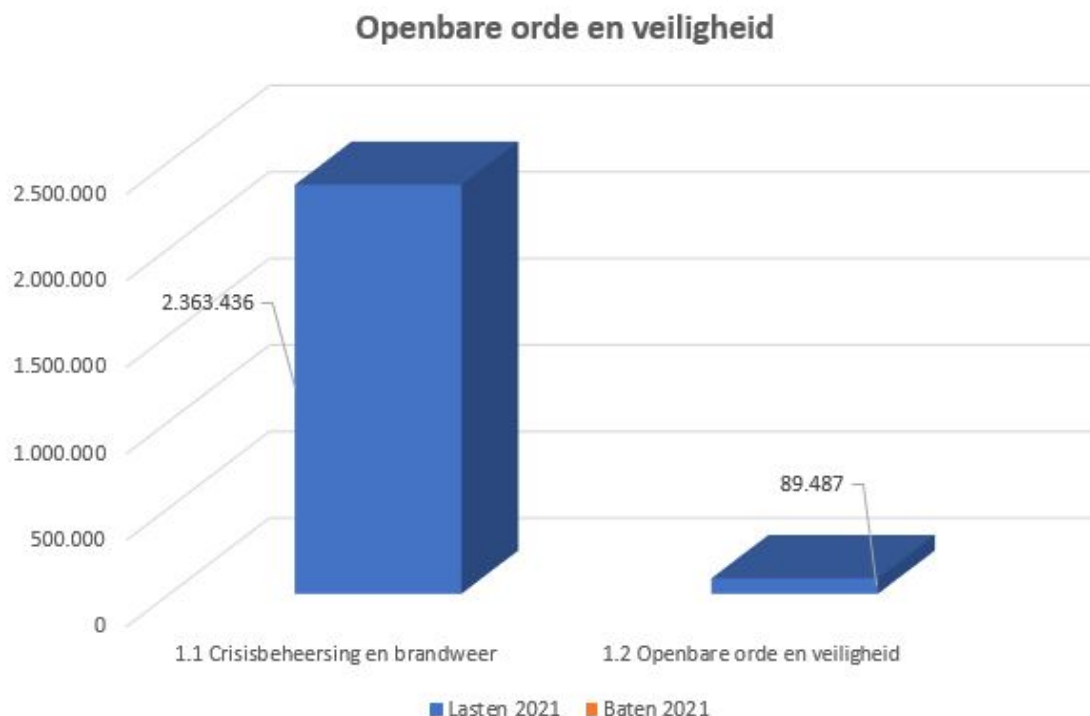
Diefstal uit woningen (per 1.000 inwoners)
 Verwijzingen Halt (per 10.000 jongeren 12-17 jaar)
 Winkeldiefstal (per 1.000 inwoners)
 Gewelds- en seksuele misdrijven (per 1.000 inwoners)
 Vernieling en misdrijven tegen de openbare orde (per 1.000 inwoners)

Beleidsdoelen	Begroot 2021	Begroot 2020	2019	2018	2017	2016	Bron
Aanpak woninginbraken							
Woninginbraken	*	*	40	45	38	67	Politie
Geregistreerde diefstal van (brom/snor)fietsen in Twenterand	*	*	52	46	65	69	Politie
Bestuurlijke aanpak van (georganiseerde) criminaliteit							
Nieuwe BIBOB-onderzoeken	**	**	0	3	n.v.t.	n.v.t.	
Nieuwe indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH							
Aantal te laat verleende vergunningen voor B of C evenementen	0	0	0				eigen gegevens
Aantal controles A/B-evenementen	30	30	36				eigen gegevens
Aantal controles C-evenementen	3	3	2				eigen gegevens
Aantal controles Drank- en Horecawet (leeftijdscontrole)	20	50	16				eigen gegevens
Aantal geïnde bestuurlijke boetes	5	6	1				eigen gegevens
Aantal behandelde klachten	80	80	113				eigen gegevens

* zo min mogelijk

** Bibob onderzoeken zijn situationeel en daarom niet te plannen

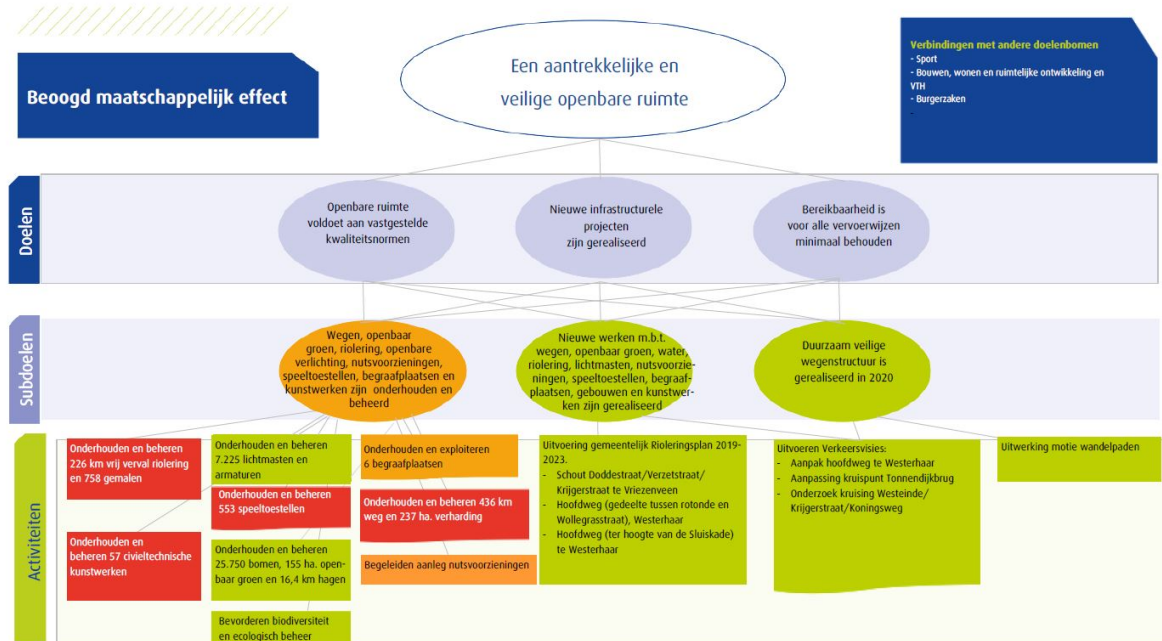
Financieel overzicht

Doelenboom Openbare ruimte en verkeer

Doelenboom

Openbare Ruimte en Verkeer | 2021

Inhoudelijk perspectief

Om de gevolgen van de klimaatverandering in beeld te brengen is in 2019 een zgn. 'stresstest' uitgevoerd. Dat is gedaan in samenwerking met de andere Twentse gemeenten, het waterschap Vechtstromen en de provincie Overijssel. Gekeken is naar de effecten van meer neerslag, droogte, hitte en toenemende kans op overstromingen. In 2020 is een begin gemaakt met het zgn. klimaatgesprek, waarbij we met stakeholders in gesprek gaan, wat we kunnen doen om de gevolgen van de klimaatverandering te verzachten en wie welke maatregel gaat uitvoeren. In 2021 gaan we hiermee verder.

In 2021 werken we verder aan het oplossen van verkeersknelpunten. We bevorderen daarmee de verkeersveiligheid en een vlotte en soepele afwikkeling van het verkeer. Dat doen we op basis van de vastgestelde verkeersvisies per kern en de geprioriteerde maatregelenlijst.

Beoogd maatschappelijk effect

Een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte.

Doel: Openbare ruimte voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsnormen

Per taakveld (openbaar groen, riolering enz.) is vastgelegd aan welke kwaliteitseisen het onderhoud en beheer moeten voldoen. De manier waarop dat is vastgelegd is een beleids-/beheerplan. Daarmee wordt duidelijkheid gegeven aan de gemeenteraad en aan inwoners.

Doel: Nieuwe infrastructurele werken zijn gerealiseerd

Per jaar wordt gekeken welke nieuwe infrastructurele werken worden gerealiseerd. Op basis van het beschikbare budget worden de hoogst geprioriteerde werken uitgevoerd.

Doel: Bereikbaarheid is voor alle vervoerswijzen minimaal behouden

Hiermee wordt bedoeld dat voor auto, fiets, trein en bus wordt geprobeerd het voorzieningenniveau minimaal op hetzelfde niveau te houden. Vooral voor bus en trein wordt geprobeerd dat middels overleg (ook in regionaal verband) te realiseren en mogelijk te verbeteren.

Subdoel: Wegen, openbaar groen, riolering, openbare verlichting, nutsvoorzieningen, speeltoestellen, begraafplaatsen en kunstwerken zijn onderhouden en beheerd

Om te kunnen voldoen aan de afgesproken kwaliteitseisen wordt het areaal wegen, openbaar groen, lichtmasten, speelterreinen en dergelijke deugdelijk onderhouden.

Activiteiten

- Begeleiden aanleg nutsvoorzieningen
- Bevorderen biodiversiteit en ecologisch beheer
- Onderhouden en beheren 226 km vrij verval riolering en 758 gemalen
- Onderhouden en beheren 25.750 bomen, 155 ha. openbaar groen en 16,4 km hagen
- Onderhouden en beheren 436 km weg en 237 ha. verharding
- Onderhouden en beheren 553 speeltoestellen
- Onderhouden en beheren 57 civieltechnische kunstwerken
- Onderhouden en beheren 7.225 lichtmasten en armaturen
- **Onderhouden en exploiteren 6 begraafplaatsen**
Tot en met 2020 was het tekort op het product 'kosten begraving' maximaal €200.000,-. Daar de kapitaallasten, door een lager rentepercentage, nu behoorlijk lager zijn, wordt het maximale tekort van het product 'kosten begraving' verlaagd naar €125.000,-.

Subdoel: Nieuwe werken m.b.t. wegen, openbaar groen, water, riolering, lichtmasten, nutsvoorzieningen, speeltoestellen, begraafplaatsen en kunstwerken zijn gerealiseerd'

De uitvoering van nieuwe werken met betrekking tot deze taakvelden wordt uitgevoerd. Gedacht moet worden aan bijvoorbeeld renovatie van het openbaar groen, herinrichting van speelterreinen en vervanging van riolering. De rioleringsheffing wordt geïnd ter dekking van de kosten voor de inzameling en transport van afvalwater en voor de gemeentelijke taken op het gebied van grondwater en regenwater.

Activiteiten

- **Realiseren rioleringsprojecten: o.a. Schout Doddestraat/Verzetstraat/Krijgerstraat, gedeelten Hoofdweg**
Uitvoering Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023:
In 2021 staan onder andere de volgende uitvoeringsprojecten gepland:
 - Schout Doddestraat/Verzetstraat/Krijgerstraat te Vriezenveen;
 - Hoofdweg (gedeelte tussen rotonde en Wollegrasstraat) te Westerhaar;
 - Hoofdweg (ter hoogte van de Sluiskade) te Westerhaar.
- **Uitwerking motie wandelpadenplan**
In de raadsvergadering over de Kadernota 2020 op 9 juli 2019 is de motie Wandelpadenplan aangenomen. Met deze motie wordt het college verzocht een wandelpadenplan op te stellen voor de begroting van 2021.
In de motie wordt verwezen naar de algemene beschouwingen op de Kadernota 2020 van de GBT.

Daarin is een aantal verbeterpunten voorgesteld. De volgende verbeterpunten zijn overgenomen:

1. Harmsenweg tussen Garvesingel en watergang;
2. Langs Ganzenmars tussen de Nienenhoek en Janmansweg;
3. Vosseboerweg (Esweg tot Nienenhoek);
4. Geerdijk tussen spoorlijn en Eerste Blokweg;
5. Lijnpaadje langs de westkant van de spoorlijn tussen Julianastraat en NS-station.

De volgende twee locaties zijn niet opgenomen:

- Verkeerssituatie rond de Oranjeschool in Westerhaar wordt in een ander kader onder de loep genomen.
- Het tracé tussen de Wetering en de Shalomschool te Vriezenveen is nader verkend en veilig bevonden.

Per deeltraject is gekeken naar de kosten voor aanleg. Voor de trajecten 1 t/m 5 zijn de kosten in totaal €133.000,-. De wandelpaden worden aangelegd met een halfverharding (breedte is 1 m.).

Onderzocht is of er externe financieringsbronnen mogelijk zijn. Dat is niet het geval.

Zodra de financiële middelen beschikbaar zijn, worden de paden in één keer aangelegd.

Subdoel: Duurzaam veilige wegenstructuur is gerealiseerd in 2020

De wegen in beheer bij de gemeente worden Duurzaam Veilig ingericht. Dat betekent een inrichting afgestemd op de verschillende categorieën weggebruikers met een bepaald snelheidsregiem. Herinrichting wordt steeds in samenhang met rioleringswerkzaamheden uitgevoerd.

Activiteiten

- **Uitvoeren Gemeentelijk Mobiliteits-Plan (GMP): Uitvoeren verkeersvisies diverse kernen**

Uitvoering Verkeersvisies

Wat betreft de verkeersvisies worden onder andere de volgende zaken uitgevoerd:

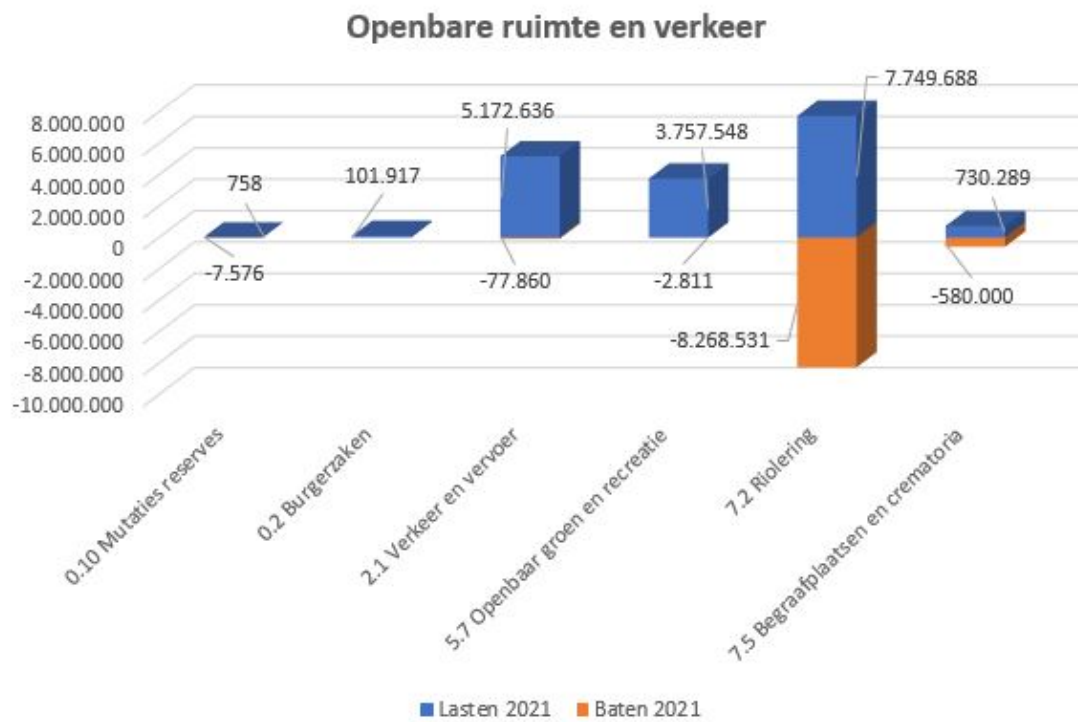
- Aanpak Hoofdweg te Westerhaar (gedeelte centrum);
- Aanpassing kruispunt Tonnendijkbrug;
- Onderzoek kruising Westeinde/Krijgerstraat/Koningsweg.

Metingen

Beleidsdoelen	Begroet 2021	2020	2019	2018	2017	2016	Bron
Openbaar groen is onderhouden en beheerd							
Totaal M2 ingezaaide wegberm	2.500	10.000	11.000	27.000	2.500		Eigen gegevens
Aantallen aangeplante vrucht en drachtbomen	40	40	81	96	69		Eigen gegevens
Nieuwe metingen							
verkeersongevallen waarbij doden zijn gevallen		0	1	2	0	6	BLIQ verkeersveiligheid rapportage
verkeersongevallen met gewonden		0	30	25	26	21	BLIQ verkeersveiligheid rapportage
verkeersongevallen		0	133	186	147	197	BLIQ verkeersveiligheid rapportage

opmerking: de gegevens van de verkeersongevallen over 2020 zijn nog niet bekend.

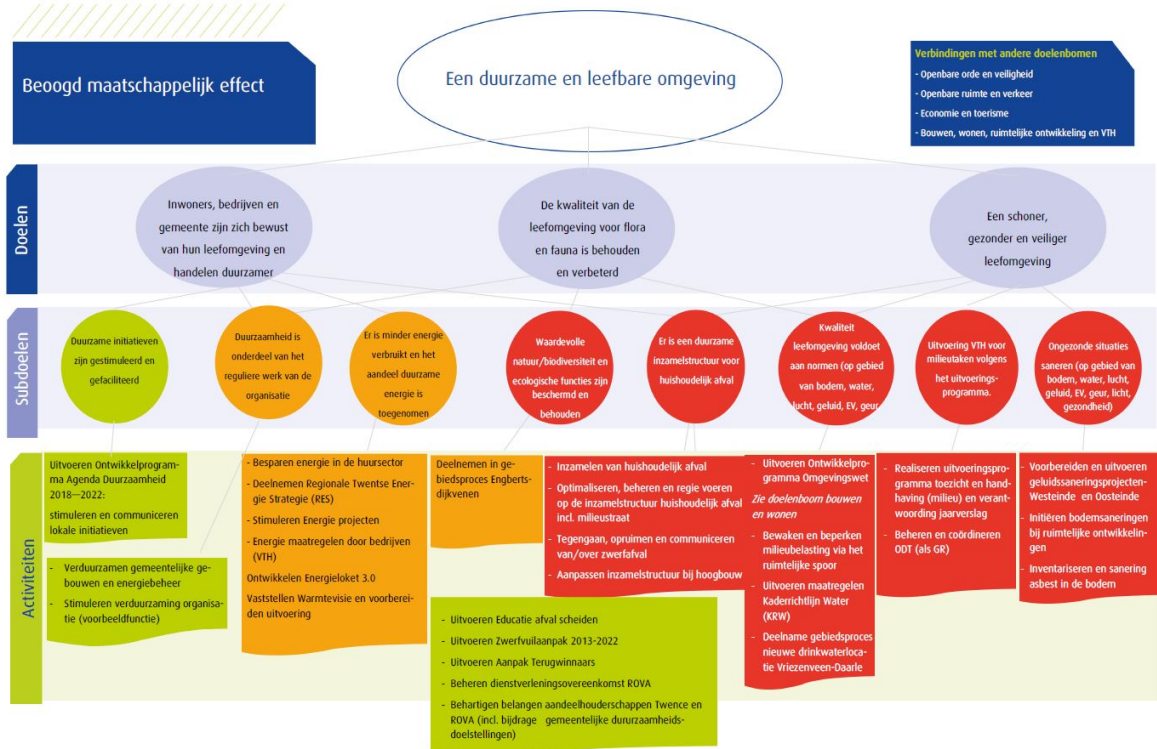
Financieel overzicht

Doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH

Doelenboom

Duurzaamheid, milieu en VTH | 2021

Inhoudelijk perspectief

Agenda Duurzaam Twenterand

De basis voor de gemeentelijke inzet op duurzaamheid is de vastgestelde Agenda Duurzaamheid. In deze agenda werken wij met focus op de thema's Energietransitie, Circulaire Economie en Klimaatadaptatie, samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Dit doen we via uitvoeringsmaatregelen die we samen met deze partners hebben bepaald en hebben vastgelegd. Het coalitie akkoord spreekt zelfs van de ambitie om in de kopgroep te komen van de 'duurzaamste gemeenten in Nederland'. Met de opbrengst van het Zonnepark Oosterweilanden wordt een duurzaamheidsfonds ingericht dat vanaf 2021 kan dienen als vliegwiel voor nieuwe lokale duurzaamheidsinitiatieven.

Energietransitie

De afspraken uit het Klimaatakkoord van juni 2019, waaraan de gemeenten zich vrijwel unaniem hebben verbonden, leiden tot nieuwe uitvoeringstaken bij gemeenten, vooral voor de thema's Gebouwde omgeving en Opwek hernieuwbare Energie.

De extra ontvangen klimaatmiddelen (voor de periode 2019-2021) voor uitvoering van gemeentelijke taken uit het Klimaatakkoord, zijn toegevoegd aan de reserve duurzaamheid. Het gaat bij deze uitvoeringstaken o.a. om ondersteuning bij het opstellen van de Warmtevisie, een begin te maken met wijkuitvoeringsplannen voor warmte en de inrichting van het Energieloket. Hiervoor is behoefte aan uitbreiding van structurele personele capaciteit van 1,0 fte en is er structureel budget van € 25.000 nodig voor het Energieloket (totaal € 100.000 per jaar). De jaarlijkse personeelskosten van € 75.000,- brengen we in 2021 ten laste van de reserve duurzaamheid en daarna ten laste van de reserve duurzaamheidsfonds. De kosten voor het energieloket worden gedekt uit de reserve duurzaamheid.

Circulaire economie

De gemeente Twenterand werkt toe naar een circulaire economie in 2050. Als tussendoel streven we er naar om in 2030 50 procent minder primaire grondstoffen te gebruiken. Dit doen we o.a. door te

blijven zoeken naar verbeteringen in de afvalinzameling. Landelijke ontwikkelingen zorgen voor nieuwe uitdagingen. Marktprijzen voor (secundaire) grondstoffen stijgen terwijl de opbrengsten onder druk staan. Tegelijkertijd leidt vervuiling van de grondstoffen tot extra kosten. Daar bovenop worden we geconfronteerd met de introductie van een belasting op de verbranding van restafval. Deze kostenontwikkelingen hebben rechtstreeks effecten voor de gemeentelijke tarieven Afvalstoffenheffing. In 2021 zetten we in op meer en (kwalitatief) betere afvalscheiding. Het voorstel dat het college op 7 juli 2020 aan de raad deed tot aanpassingen in de afvalinzameling anticipeert op deze ontwikkelingen. De financiële effecten van dit voorstel zijn in deze begroting verwerkt. In onze eigen bedrijfsvoering en in de samenwerking met onze ondernemers en maatschappelijke partners zetten we stappen richting 100 procent circulair inkopen.

Klimaatadaptatie

Het thema klimaatadaptatie wordt behandeld onder de doelenboom Openbare ruimte en verkeer.

Omgevingsbeleid

De nieuwe thema's (energie, warmte en klimaatadaptatie) moeten een plek krijgen in het omgevingsbeleid van de gemeente. De ruimtelijke afwegingen die met de RES en andere opgaven samenhangen vragen om democratische besluitvorming van gemeenten, provincies, waterschappen en Rijk. Uiteindelijk besluiten raads- en statenleden over de ruimtelijke consequenties van de Regionale Energie Strategie Twente via het Omgevingsbeleid en de daarbij horende Omgevingsvisie, Omgevingsprogramma's en Omgevingsplannen.

Beoogd maatschappelijk effect

Een duurzame en leefbare omgeving

Doel: Inwoners, bedrijven en gemeente zijn zich bewust van hun leefomgeving en handelen duurzamer

Onder duurzaamheid verstaan we het verbeteren van de balans tussen sociale, ecologische en economische ontwikkeling, waar bij ook effecten voor toekomstige generaties en effecten elders ter wereld worden meegenomen.

Doel: De kwaliteit van de leefomgeving voor flora en fauna is behouden en verbeterd

Dit doel van het milieubeleid is het borgen van de juiste ecologische voorwaarden voor natuur en biodiversiteit.

Doel: Er is een schoner, gezonder en veiliger leefomgeving voor mensen

Het gaat hier om het bewaken en verbeteren van de leefomgevingskwaliteit voor bewoners.

Subdoel: Duurzame initiatieven zijn gestimuleerd en gefaciliteerd (onderdeel agenda duurzaamheid 2018-2022)

Initiatieven vanuit de samenleving die duurzaamheid bevorderen door op te treden als coach en door ondersteuning. Hierbij is vooral belangrijk om partijen met elkaar in contact te brengen (makelaarsrol). Communicatie is hierbij belangrijk.

Activiteiten

- **Uitvoeren Ontwikkelprogramma Agenda Duurzaamheid 2018—2022**

De Agenda Duurzaam Twenterand is vastgesteld op 2 oktober 2018. Het Koersdocument Agenda Duurzaam Twenterand geeft voor de thema's Circulaire economie, Energietransitie en Klimaatadaptatie, de doelen, ambities en uitvoeringsmaatregelen voor de komende jaren. Activiteiten op het gebied van energie, de verduurzaming van de organisatie, afvalscheiding en klimaatverandering zijn onderdeel van het (ontwikkelprogramma) Agenda duurzaamheid 2018-2022.

Subdoel: Duurzaamheid is onderdeel van het reguliere werk van de organisatie (onderdeel van de agenda Duurzaamheid 2018-2022).

Bij alle werkzaamheden die de gemeente doet wordt duurzaamheid afgewogen.

Activiteiten

- **Stimuleren verduurzaming organisatie (voorbeeldfunctie)**
 Circulair inkopen en aanbesteden
 Het onderwerp Circulaire economie is een van de 3 actielijnen van de Agenda Duurzaamheid. Twenterand onderschrijft de landelijke ambitie tot 50% minder primair grondstoffengebruik in 2030 en in 2050 100% circulair. In de transitie agenda circulaire economie van de Rijksoverheid is afgesproken dat alle bouwopdrachten van de overheid in 2023 circulair worden uitgevoerd. Deze opgave pakken we regionaal op binnen de "coalition of the willing" MDA (milieu, duurzaamheid en afval) en de 4e actielijn van de Agenda van Twente (circulaire economie en duurzaamheid). Een werkgroep circulaire economie is bezig deze opdracht te verkennen. Wij willen als gemeente het goede voorbeeld geven en daarbij ook gebruik maken van de netwerken van onze ondernemers. We werken aan verdere concretisering van deze actielijn.
- **Verduurzamen Gemeentelijke gebouwen en energiebeheer**
 Verduurzamen gemeentelijke gebouwen en energiebeheer
 In de agenda duurzaamheid is uitgesproken dat Twenterand een ambitie heeft om haar gemeentelijke gebouwen te verduurzamen. In 2021 werkt de gemeente verder aan de strategie voor het gemeentelijke vastgoed. Het opstellen van de Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed is een belangrijke opgave. Twenterand voldoet aan de wettelijke energiebesparingsplicht en verlaagd de energievraag door bijvoorbeeld het aanbrengen van LED verlichting.

Subdoel: Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen (onderdeel agenda Duurzaamheid 2018-2022).

Activiteiten

- **Besparen energie in de huursector**
 Met de jaarlijkse prestatieafspraken met Mijande Wonen stimuleert de gemeente Twenterand het verduurzamen van het bezit van de corporatie. De gemeente is met Mijande Wonen in gesprek over hun bijdrage aan de warmtetransitie en we zoeken naar mogelijkheden hoe het verduurzamen van sociale huurwoningen het verduurzamen van (particuliere) woningen kan bevorderen. Ook wordt aandacht besteed aan het meer bewust maken van mensen en het delen van kennis op het gebied van zuinig zijn met energie.
- **Deelnemen Regionale Energie Strategie (RES) Twente**
 In de concept RES Twente hebben de gezamenlijke overheden (gemeenten, provincie en waterschap) en de netbeheerders aangegeven wat ze willen gaan doen om de ambitie van 1,5 TWh energieopbrengst in 2030 te realiseren en hoe Twente stapsgewijs de regionale warmtebronnen wil benutten. Na de oplevering van de concept RES Twente is de volgende fase aangebroken, waarin de verdere ontwikkeling naar een bestuurlijk vast te stellen RES Twente 1.0 centraal staat. Deze definitieve RES 1.0 moeten de 30 RES-regio's uiterlijk 1 juli 2021 landelijk opleveren. In de aanloop naar de RES Twente 1.0 moeten de Twentse gemeenten deze bijdragen borgen in hun gemeentelijk beleid en uitvoeringsprogramma's. Maar ook de andere partners binnen de RES Twente en daarbuiten zullen elk op hun eigen wijze gaan bijdragen in het realiseren van deze doelstellingen. Het college van Twenterand heeft op 14 juli 2020 op basis van de kaders uit de raadsmotie over de RES en de inwonerpeiling over de RES een concept bijdrage van Twenterand vastgesteld van 82 GWh. We geven hier verder invulling aan door het aanpassen van ons (ruimtelijk) beleidskader voor duurzame energie en het uitwerken van de zoeklocatie voor opwek duurzame energie in Vriezenveen Zuid Oost in een gebiedsproces met inwoners, ondernemers, buurgemeenten en provincie. Ook ontwikkelen we een aanpak voor het stimuleren van Zon op Dak.

- **Energie maatregelen door bedrijven (VTH)**
Met ondernemersvereniging IKVO en de provincie werkt de gemeente samen in het project versnelling energiebesparen en verduurzamen bedrijventerrein. Aan ondernemers wordt een energiescan voor hun bedrijf aangeboden. Bij alle reguliere controles vanuit het basistakenpakket van de ODT zijn de energiebesparing aspecten integraal meegenomen.
- **Ontwikkelen project Energieloket 3.0**
Ontwikkelen Energieloket 3.0 en wooncoaches
Volgens afspraken van het Klimaatakkoord worden alle gemeenten geacht een Energieloket te hebben dat dient om inwoners te ondersteunen bij energiebesparen en het verduurzamen van hun woning. Op basis van landelijk vastgestelde uitgangspunten ontwikkelen wij ons bestaande Energieloket 2.1 naar een Energieloket 3.0., met een website met mogelijkheid voor klantcontact en klantvolgsysteem, een lokale gemeentelijke coördinatie en inzet van de wooncoaches voor adviesgesprekken, bij voorkeur via Duurzaam (t)huis Twente. De gevraagde extra uitvoeringscapaciteit wordt o.a. ingezet voor het project Energieloket 3.0. Uit de reserve duurzaamheid - klimaatgelden bestemmen we jaarlijks € 25.000 voor uitvoeringskosten voor het Energieloket.
- **Stimuleren Energie projecten**
We werken samen met Enexis voor de ruimtelijke voorbereiding van de uitbreiding van het elektriciteitsstation Vroomshoop.
We zetten de goede samenwerking met ondernemers die willen verduurzamen voort (Zon op Dak projecten; Pilot E-flex; Duurzame bedrijventerreinen)
- **Vaststellen Warmtevisie en voorbereiden uitvoering**
Samen met netbeheerders, woningcorporatie Mijande Wonen, vertegenwoordigers van huurdersraad en wooncoaches, waterschap en provincie (lokale regietafel warmte) werkt de gemeente de warmtevisie verder uit, zodat deze in 2021 ter vaststelling kan worden aangeboden aan de raad.

Subdoel: Waardevolle natuur/biodiversiteit en ecologische functies zijn beschermd en behouden

Waardevolle natuur is natuur met een beschermde status zoals Natura 2000. Biodiversiteit is het totaal van alle soorten planten en dieren. Ecologische functies zijn functies zoals de zuiverende functie van de natuur en de voedselproducerende functie van de natuur.

Activiteiten

- **Deelnemen gebiedsproces EBDV**
Na besluitvorming door de BAC Engbertsdijkerven in het gebiedsproces voor de externe maatregelen en vervolgens de besluitvorming door het bevoegd gezag (provincie) wordt naar verwachting de ruimtelijke vertaling in het provinciaal inpassingsplan (PIP) voorjaar 2021 in procedure gebracht.
Vervolg Combikansen > zie doelenboom programma Economie / Vitaal Platteland

Subdoel: Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval (onderdeel Agenda duurzaamheid 2018-2022)

De gemeente heeft vanuit de Wet Milieubeheer de zorgplicht voor de verwijdering en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen. De inzameling van bedrijfsafval valt hier niet onder. De afvalstoffenheffing wordt geïnd ter dekking van de kosten voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval.

Activiteiten

- Aanpassen inzamelstructuur bij hoogbouw
- Behartigen belangen aandeelhouderschappen Twence en ROVA (incl. bijdrage gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen)

Twence

De gemeenteraad heeft in 2017 met de vaststelling van de Aandeelhoudersstrategie er voor gekozen om aandeelhouder te blijven en te kiezen voor de strategie Afval en energiebedrijf. Ook heeft Twenterand toen ingestemd met de mogelijke toetreding van de Stadt Munster als aandeelhouder. De meerderheid van de aandeelhouders heeft toen voor andere strategie gekozen, namelijk voor de de strategie Twence als Euregionaal duurzaamheidsbedrijf/-bevorderaar. In het strategisch beleidsplan 2020-2023 is die rol verder uitgewerkt.

Twenterand heeft bij de vaststellingen hiervan een reactie ingebracht waarin met name aandacht is gevraagd voor de bijdrage die Twence kan leveren in de duurzame energievoorziening van minder stedelijke gemeenten zoals Twenterand.

In de aandeelhoudersvergadering in december 2020 worden strategische besluiten genomen over de toekomst van het bedrijf en voor de aandeelhouders. Besluiten over het nieuwe verwerkingscontract en over de tarieven- en dividendbeleid worden dan genomen. In 2021 worden de gevolgen duidelijk en zal afgewogen worden of Twenterand deel gaat nemen aan het nieuwe verwerkingscontract. Een direct gevolg hiervan kan zijn dat het aandelenpakket verkocht moet worden.

- Beheren dienstverleningsovereenkomst ROVA

- Inzamelen van huishoudelijk afval

Het college heeft in juli 2020 een voorstel aan de raad aangeboden waar op basis van landelijke ontwikkelingen en aanpassingen in de inzamelstructuur een tarievenvoorstel voor de Afvalstoffenheffing 2020 en verder is gedaan. Dit tarievenvoorstel gaat uit van aanpassing van het vastrecht en aanpassing van de variabele tarieven:

Voorstel tarieven begroting 2021 e.v.	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Vastrecht	€ 87,2 4	€ 91,6 8	€ 95,6 4	€ 97,5 6	€ 100,2 0	€ 105,8 4	€ 108,6 0	€ 112,2 0	€ 115,8 0
240 liter rest	€ 11,2 1	€ 11,2 1	€ 11,2 1	€ 11,2 1	€ 11,21	€ 12,60	€ 12,60	€ 12,60	€ 12,60
140 liter rest	€ 6,80	€ 6,80	€ 6,80	€ 6,80	€ 6,80	€ 7,70	€ 7,70	€ 7,70	€ 7,70
40 liter rest (verzamelstelsysteem)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00
Oude tarieven begroting 2016- 2020	€ 87,2 4	€ 91,6 8	€ 95,6 4	€ 97,5 6	€ 100,2 0	€ 102,9 6	€ 106,0 8	€ 109,3 2	

- **Optimaliseren, beheren en regie voeren op de inzamelstructuur huishoudelijk afval incl. milieustraat**

Op 7 juli 2020 heeft het college een voorstel aan de raad gedaan tot aanpassing van de afvalinzameling. Deze aanpassingen betroffen:

1. een inzamelfrequentie van restafval van 1 keer per 8 weken;
2. de plaatsing van 16 ondergrondse afvalcontainers;
3. de bewustwordingsaanpak #Terugwinnaars uitvoeren;
4. aanpassing van de tarievenstructuur op basis van deze aanpassingen.

Op het moment dat dit geschreven werd was nog geen raadsbesluit over dit voorstel genomen. In deze begroting zijn de financiële effecten o.a. voor de tarieven Afvalstoffenheffing van dit voorstel opgenomen. Als het definitieve raadsbesluit afwijkt van het oorspronkelijke voorstel dan zullen de effecten hiervan door middel van een eerste begrotingswijziging gelijktijdig met de begroting 2021 in de raadsvergadering worden behandeld.

- **Tegengaan, opruimen en communiceren van/over zwerfafval**

- **Uitvoeren Educatie afval scheiden**

#Terugwinnaars Aanpak Kwaliteit Grondstoffen

De kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen staat onder druk. Steeds vaker is met name het pmd-afval vervuild met stoffen die niet in de 'oranje bak' thuis horen zoals grote stukken plastic, piepschuim, glas en etensresten. Ook de kwaliteit van het gft, textiel en oud papier is vaker verstoord. En dit is zorgelijk omdat alleen goed gescheiden en zo zuiver mogelijke 'afvalstromen' kunnen worden gebruikt als grondstof voor nieuwe producten in een circulaire economie.

De aanpak #Terugwinnaars is een op maat gemaakte aanpak met een samenspel van verschillende interventies en acties om de kwaliteit van grondstoffen te verbeteren. De kernboodschap van #Terugwinnaars draait om 'het waarom' van goed afvalscheiden. We laten zien wat we allemaal met zuivere en schone grondstoffen kunnen doen en roepen inwoners op om ook een #Terugwinnaar te worden. De aanpak bestaat uit 3 kernelementen te weten 1. Gemeentebrede communicatie, 2. Buurtgerichte acties en 3. Kwaliteitscontroles door een 'voorloopteam'.

- **Uitvoeren Zwerfvuilaanpak 2013-2022**

Subdoel: Kwaliteit leefomgeving voldoet aan normen (op gebied van bodem, water, lucht, geluid, externe veiligheid (EV), geur, licht, gezondheid)

Voor dit subdoel is het ruimtelijk beleid en het opnemen van milieubeleid in een integrale en gebiedsgerichte benadering van de leefomgeving belangrijk.

Activiteiten

- Bewaken en beperken milieubelasting via het ruimtelijke spoor
- Uitvoeren maatregelen Kaderrichtlijn Water (KRW)
- Uitvoeren Ontwikkelprogramma Omgevingswet
- Deelname gebiedsproces nieuwe drinkwaterlocatie Vriezenveen-Daarle

Subdoel: Uitvoering VTH voor milieutaken volgens het uitvoeringsprogramma

Om een veilig leefklimaat te bereiken zetten we in op een goede uitvoering van de Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving. Dit geldt ook voor het saneren van situaties.

Activiteiten

- Coördineren taken tussen gemeente en ODT door accountmanager
- Opstellen Verslag IB-toezicht milieu

Subdoel: Ongezonde situaties saneren (op gebied van bodem, water, lucht, geluid, externe veiligheid (EV), geur, licht, gezondheid)

Ongezonde situaties waar de kwaliteit van de leefomgeving onder de norm is, moeten verbeterd worden. Waterkwaliteit (waterkwaliteit staat bij doelenboom openbare ruimte en verkeer) slaat op de hoeveelheid schadelijke stoffen en organismen in het water. Externe veiligheid: beheersing van risico's door opslag en transport van gevaarlijke stoffen. De normen voor milieukwaliteit zijn opgenomen in verschillende wetten.

Activiteiten

- Initiëren bodemsaneringen bij ruimtelijke ontwikkelingen
- Inventariseren en sanering asbest in de bodem
- Voorbereiden en uitvoeren geluidssaneringsprojecten

Metingen

Beleidsdoelen	Begroo t 2021	Begroo t 2020	2019	2018	2017	2016	Bron
Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval							
Kg restafval per inwoner	*	*	73	76	75	76	Waarstaatjegemeente.nl / grondstoffenmonitor
Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen.							
% Hernieuwbare energie	-	20%	nbn	8,7/ 13,9 ***	7,2%/ 12,1% ***	6,5 % / 11,5 % ***	Waarstaatjegemeente.nl/ Klimaat monitor.databank.nl
Totaal bekend energiegebruik (TJ)	**	**	nbn	2312	2356	2307 TJ	Klimaatmonitor.databank.nl
Ongezonde situaties saneren							
m2 asbestverdachte daken	****	****	47 ha	49 ha	52 ha	56 ha	Readaar
Nieuwe indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH							
Realiseren Uitvoeringsprogramma	100%	100%	63% *****				eigen gegevens
aantal controles bedrijven met aandacht op energiemaatregelen	75	75	87				eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles milieu in handhavingssfeer	25	50	1				eigen gegevens

* ambitie 30kg restafval in 2025

** deze gegevens zijn nog niet beschikbaar

*** hernieuwbare energie inclusief toedeling vanuit Twence

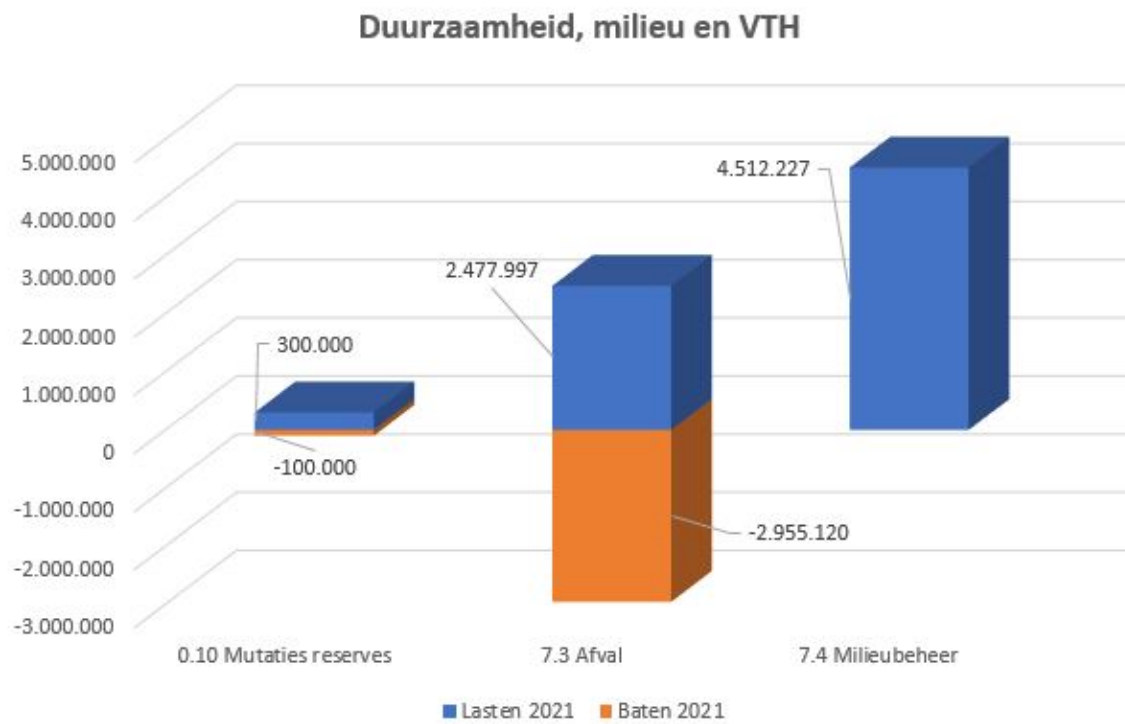
**** streven naar 20% duurzame opwek in 2020

***** energieneutraal in 2050

***** 70% (van alle daken (56ha) gesaneerd in 2022 (coalitieakkoord). 2019: 16%

***** milieuvergunningverlening: 83%, milieutoezicht: 43 %

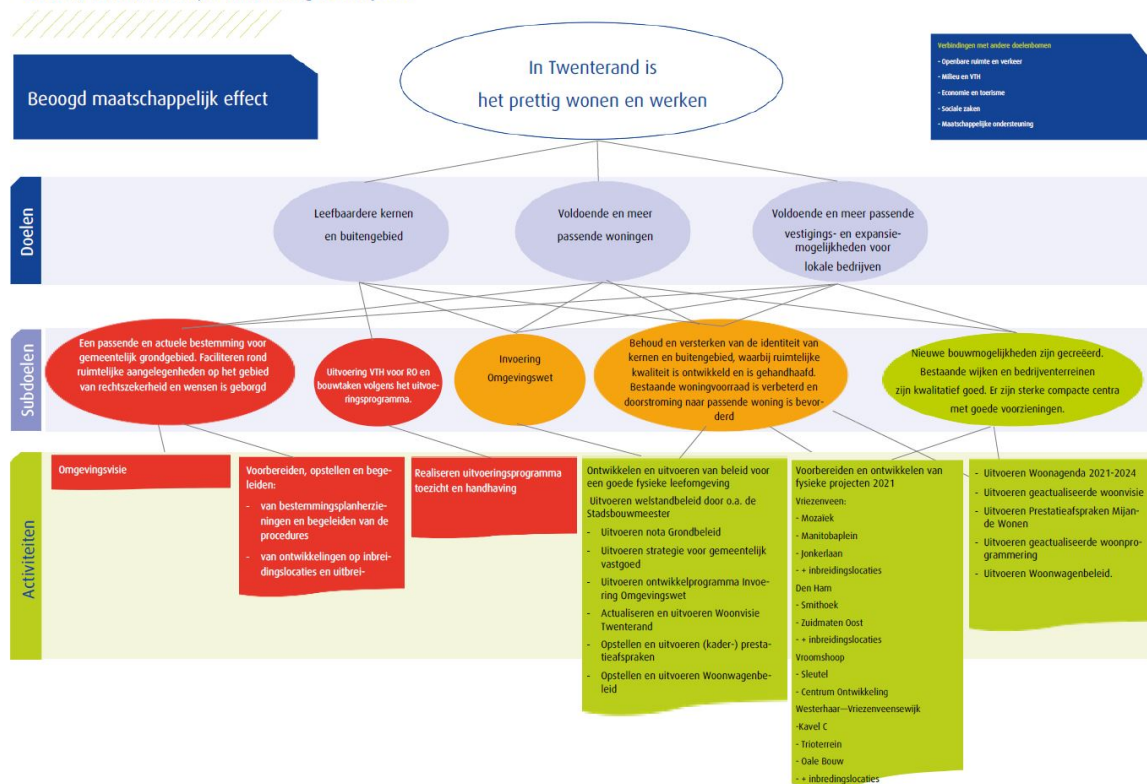
Financieel overzicht

Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH

Doelenboom

Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH | 2021

Inhoudelijk perspectief

Uitvoering toezicht en handhaving Ruimtelijke Ordening en bouwtaken

De gemeente Twenterand staat voor de uitdaging om met aanzienlijke bezuinigingen in het vooruitzicht de belangen van ondernemers en inwoners van Twenterand goed en professioneel te behartigen. Om dit te kunnen bewerkstelligen wil de organisatie meer projectmatig gaan werken. Op deze wijze willen we ook het hoofd bieden aan de opgaven die ons te wachten staan.

Omgevingswet

In 2022 treedt de Omgevingswet en de daarbij horende processen in werking. Hier wordt nu, in 2020, al aan gewerkt. In 2021 zal dat verder geïntensiveerd worden. Om de organisatorische veranderingen goed ingebed te krijgen zal 2021 in het teken staan van verbeteringen. Verbeteringen in onze manier van werken, de producten (adviezen, voorstellen en besluiten) die wij produceren en verbeteringen in onze werkprocessen. Twenterand werkt professioneel en daar zijn we trots op, maar de invoering van de Omgevingswet en alle processen en documenten die daarvoor moeten worden gewijzigd zullen veel inzet vragen. Daarom zal de huidige manier van werken tegen het licht worden gehouden. Daar waar wijzigingen noodzakelijk zijn, zullen deze worden ingevoerd. Daar waar efficiency behaald kan worden om nog effectiever te kunnen werken, zal een slag gemaakt worden.

Daarnaast zal 2021 ook in het teken staan van het opstellen van de Omgevingsvisie. Door middel van participatietrajecten zullen deze visie en de daarbij behorende omgevingsprogramma's worden vormgegeven.

In de Kadernota 2020 is voor de invoering van de Omgevingswet tot en met 2024 jaarlijks een budget beschikbaar gesteld. Uit een herijking van dit budget blijkt dat de beschikbaar gestelde bedragen jaarlijks met €100.000,- kunnen worden vermindert.

Omgevingsdienst Twente

Onze begroting kwam tot en met 2021 overeen met de begroting van de ODT. Vanaf 2022 is dat niet meer het geval en dient onze bijdrage aan de ODT jaarlijks met €100.000,- extra te worden verhoogd.

Voorbereiden en ontwikkelen fysieke projecten

Het aanbod van de woningmarkt staat onder druk. De inbreidingslocaties Smithoek en Mozaïek worden met prioriteit ontwikkeld. Allerlei ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de centrumontwikkelingen Vriezenveen en Vroomshoop, Vitaal Sportpark en nieuwe ontwikkelingen vragen op het gebied van de fysieke leefomgeving een grotere inzet van onze organisatie.

Strategie Gemeentelijk vastgoed

In 2021 werkt de gemeente verder aan haar strategie voor het gemeentelijk vastgoed. Het opstellen en van de Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed is een belangrijke opgave. Met deze routekaart zal het gemeentelijk vastgoed worden verduurzaamd.

Beoogd maatschappelijk effect

In Twenterand is het prettig wonen en werken.

Doel: Leefbaardere kernen en buitengebied

De doelen worden bereikt door keuzes te maken richting het mogelijk maken van maatschappelijke ontwikkelingen waarbij tevens sprake is van 'een goede ruimtelijke ordening' en een 'goede fysieke leefomgeving'. We streven naar het bevorderen van een duurzame ruimtelijke kwaliteit in een dynamische omgeving. Bij het bereiken van leefbare kernen en buitengebied gaat het om de kwaliteit van de leefomgeving: ruimte scheppen, maar ook het gebruik van maatschappelijke functies afwegen.

Doel: Voldoende en kwalitatief goede woningen

Om voldoende en kwalitatief goede woningen te bouwen is van belang om te weten waar vraag naar is, zowel voor de korte als lange termijn. Het toevoegen van kwalitatieve goede woningen is belangrijk voor de opgaven die op de gemeente af komen. Hierbij zijn locaties van de ontwikkelingen erg belangrijk en tevens doelgroepen, zoals starters en ouderen, waarvoor wordt gebouwd. Inbreiding gaat hierbij voor uitbreiding. Bij de ontwikkeling wordt ook sterk gekeken naar de duurzaamheid en leefbaarheid van de gemeente.

Doel: Voldoende en meer passende vestigings- en expansiemogelijkheden voor lokale bedrijven

De doelen worden bereikt door keuzes te maken richting het mogelijk maken van maatschappelijke ontwikkelingen waarbij tevens sprake is van 'een goede ruimtelijke ordening' en een 'goede fysieke leefomgeving'. We streven naar het bevorderen van een duurzame ruimtelijke kwaliteit in een dynamische omgeving. Bij het bereiken van leefbare kernen en buitengebied gaat het om de kwaliteit van de leefomgeving: ruimte scheppen, maar ook het gebruik van maatschappelijke functies afwegen.

Subdoel : Een passende en actuele bestemming voor gemeentelijk grondgebied. Faciliteren rond ruimtelijke aangelegenheden op het gebied van rechtszekerheid en wensen is geborgd

Dit vloeit voort uit de Wet ruimtelijke ordening artikel 3.1. Het doel is om gewenste ontwikkelingen te begeleiden bij het opstellen van (voor(ontwerp)-) bestemmingsplannen en initiatiefnemers te begeleiden bij hun plannen.

Activiteiten

- Voorbereiden, opstellen en begeleiden: van bestemmingsplanherzieningen en begeleiden van de procedures, van ontwikkelingen op inbreidingslocaties en uitbreidingslocaties

Subdoel: Uitvoering VTH voor RO en bouwtaken volgens het uitvoeringsprogramma

De inzet van deze instrumenten dragen bij aan een veilige en gezonde leefomgeving. Een deel van de regelgeving vloeit voort uit de provinciale omgevingsvisie en de omgevingsverordening. Deze stellen op diverse ruimtelijke ordeningsaspecten eisen aan de inhoud van Twenterandse (bestemmings)plannen, vergunningen en op de toezicht en handhaving. De doelen worden tevens bereikt door in te zetten op tijdige afhandeling van aanvragen en meldingen. Vanuit de gemeenteraad is de wens geuit om meer controles van niet verplicht wettelijke taken uit te voeren op het gebied van onder andere excessenbeleid en detailhandel. De gemeente Twenterand heeft echter beperkt capaciteit op het gebied van toezicht en handhaving. In het kader van interbestuurlijk toezicht (IBT)provincie)) moet primair ingezet worden op verplicht wettelijke taken. Daarom moeten er

prioriteiten worden gesteld in de wensen van de gemeenteraad met betrekking tot niet verplicht wettelijke (lokale) taken.

Activiteiten

- Realiseren uitvoeringsprogramma toezicht en handhaving

Subdoel: Facilitering rond ruimtelijke aangelegenheden op het gebied van rechtszekerheid en wensen is geborgd

De overheid moet haar besluiten zó formuleren dat de inwoner precies weet waar hij aan toe is of wat de overheid van hem verlangt. Dat is voor de fysieke leefomgeving gewaarborgd door bestemmingsplannen. Een bestemmingsplan is het enige plan dat rechtstreeks bindend is voor iedereen, dus voor inwoners, bedrijven, instellingen én overheden. Voorafgaand aan een vastgesteld bestemmingsplan volgt een uitgebreide procedure, tevens zijn er mogelijkheden voor het geven van zienswijzen en/of bezwaren. De belangen van diverse thema's (bijvoorbeeld archeologie, geluid, bodem, milieu, ruimtelijke kwaliteit) worden integraal afgewogen. De gemeente begeleidt deze processen. Wanneer het ons grondbeleid raakt, is de daarvoor geldende randvoorwaarde dat we dit via faciliterend grondbeleid realiseren.

Subdoel: Invoering Omgevingswet

Activiteiten

- **Omgevingsvisie**
In 2020 werkt de gemeente Twenterand aan een concept omgevingsprogramma voor het buitengebied.
In 2021 wordt het omgevingsprogramma voor het buitengebied definitief en zal er tevens een omgevingsprogramma voor de kernen tot stand komen.
- **Uitvoeren ontwikkelprogramma Invoering Omgevingswet (zie doelenboom Invoering Omgevingswet)**

Subdoel: Behoud en versterken van de identiteit van kernen en buitengebied, waarbij ruimtelijke kwaliteit wordt ontwikkeld en is gehandhaafd

Elke kern heeft haar eigen geschiedenis, verschijning en karakter. Door adequaat in te springen op veranderingen en ontwikkelingen kan de identiteit van kernen en het buitengebied worden behouden of juist worden versterkt gestuurd door bijvoorbeeld welstandsnota, nota kwaliteitsimpuls groene omgeving en woonvisie. In de fysieke projecten wordt de identiteit en de ruimtelijke kwaliteit zichtbaar. Voor het platteland is het de bedoeling een antwoord te krijgen op het groeiend oppervlakte van vrijkomende voormalige bedrijfsbebouwing, resulterend in een substantiële vermindering van de verstening van het buitengebied.

Activiteiten

- **Gemeentelijk maatschappelijk vastgoed**
In 2021 werkt de gemeente verder aan de strategie voor het gemeentelijke vastgoed. Het opstellen van de Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed is een belangrijke opgave.
- **Uitvoeren van nota Grondbeleid**
- **Uitvoeren welstandbeleid door o.a. de Stadsbouwmeester**

- **Uitvoeren Woonwagenbeleid**

Woonwagenbeleid

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft in juli 2018, mede naar aanleiding van uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, het College voor de Rechten van de Mens en de Nationale Ombudsman, een nieuw beleidskader 'Gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid' uitgebracht dat gemeenten bouwstenen biedt voor de beleidsvorming rondom standplaatsen en woonwagens. Dit nieuwe beleidskader verduidelijkt dat recht dient te worden gedaan aan de culturele identiteit die samenhangt met deze woonvorm. Hierbij dient met name het mensenrechtelijk kader te worden gewaarborgd.

Uitgangspunt in het landelijk beleidskader is dat huisvestingsbeleid een primaire verantwoordelijkheid is van de gemeente. Gemeenten dienen beleid voor woonwagens en standplaatsen vast te stellen als onderdeel van het volkshuisvestingsbeleid. Dit beleid dient voldoende rekening te houden met en ruimte te geven voor het woonwagenleven van woonwagenbewoners.

Hiervoor is nodig dat de behoefte aan standplaatsen helder is, zodat gemeenten ervoor kunnen zorgen dat het aantal standplaatsen in een redelijke verhouding staat tot de daadwerkelijke vraag aan standplaatsen bij woonwagenbewoners.

Van de gemeente Twenterand wordt verwacht dat zij lokaal beleid ontwikkelt dat passend is binnen het mensenrechtelijk kader. Het ministerie van BZK verwacht dat met de herijking van het woonwagen / standplaatsenbeleid c.q. het expliciteren van het huisvestingsbeleid voor woonwagenbewoners, de woningbehoefte wordt gewaarborgd.

Be Flex heeft in opdracht van de gemeente Twenterand een woningbehoefteonderzoek uitgevoerd onder de doelgroep woonwagenbewoners. Uit het rapport 'Uitkomsten inventarisatie woonbehoefte woonwagenstandplaatsen' (2020) is te concluderen dat er in Twenterand een ruimere behoefte is aan standplaatsen als waar de ene standplaats in de gemeente in voorziet.

Het landelijkbeleidskader vraagt de gemeente Twenterand beleid voor woonwagens op te stellen.

Zeker nu uit het woningbehoefteonderzoek is gebleken dat er een grotere behoefte is aan standplaatsen als waar de gemeente Twenterand in kan voorzien.

Om met de ondersteuning en advisering van Be Flex aan de slag te kunnen gaan met woonwagenbeleid zal in de uitgangspunten notitie een bedrag van €15.000,- opgenomen dienen te worden.

De verplichting (benodigd voor opname in de UPN) komt voort uit het waarborgen van het mensenrechtelijk kader. Er zijn geen verplichtingen jegens Be Flex.

Subdoel: Bestaande woningvoorraad is verbeterd en doorstroming naar passende woning is bevorderd'

De woningmarkt en woonwensen blijven dynamisch en zijn (blijvend) aan veranderingen onderworpen door bijvoorbeeld verduurzaming en vergrijzing. De gemeente heeft hierop een bepaalde invloed, door bijvoorbeeld stimuleringsregelingen in te zetten op basis van woonbeleid. Bijvoorbeeld een 'starterslening' voor starters die hun eerste woning kopen. Zo wordt doorstroming naar een 'passende' woning bevorderd voor de doelgroepen van beleid. Nieuwe bewoners zijn goed voor Twenterand. Zij zorgen voor behoud van leefbaarheid, van voorzieningen en dragen bij aan gemeentelijke voorzieningen. Ouderen kunnen gebruik maken van een Verzilverlening om de waarde van hun 'stenen' in te zetten in het levensloopbestendig maken en verduurzamen van hun woning.

Activiteiten

- **Woonvisie Twenterand**

In 2020 maakt de gemeente een start met het actualiseren van haar Woonvisie. In 2021 zal deze Woonvisie worden vastgesteld en de basis vormen van het volkshuisvestelijk beleid van de gemeente Twenterand.

- **Startersleningen**

- **Prestatieafspraken Mijande Wonen**

Het opstellen van kader-prestatieafspraken voor 2021-2024 en een uitvoeringsprogramma 2021-2022.

Subdoel: Nieuwe bouwmogelijkheden zijn gecreëerd

Het is belangrijk dat er een goede balans is tussen voldoende en goede woningen (zowel kwantitatief als kwalitatief) ten gunste voor de leefbaarheid. In 2020 heeft provincie Overijssel i.s.m. de gemeenten een nieuwe Woonagenda opgesteld voor de periode 2021-2024. Binnen de Woonagenda zijn er voor Twente en de regio Almelo (waar Twenterand tot behoort) afspraken gemaakt over de woonprogrammering. Belangrijke tendens hierin is dat kwaliteit voor kwantiteit gaat.

Activiteiten

- Voorbereiden en ontwikkelen van fysieke projecten 2021

Subdoel: Bestaande wijken en bedrijventerreinen zijn kwalitatief goed, Er zijn sterke compacte centra met goede voorzieningen, en Er is een sociaal veilige leefomgeving

Bij deze subdoelen bestaat overlap met de doelenboom Economische zaken. Echter, de activiteiten zijn op elkaar aanvullend. In deze doelenboom wordt bedoeld op de ruimtelijke impact van de economische beleidslijnen (zoals de bedrijventerreinvisie, de sociaal economische visie en de detailhandelsstructuurvisie). Gewenste ontwikkelingen worden mogelijk gemaakt door het positief te bestemmen in bestemmingsplannen, hierdoor ontstaat ruimte voor uitbreiding en nieuwvestiging.

Activiteiten

- Uitvoeren geactualiseerde woonprogrammering
- Uitvoeren Woonagenda
In 2020 heeft de provincie Overijssel i.s.m. de gemeenten een Woonagenda 2021-2024 opgesteld. De Woonagenda geeft ruimte aan regionale afspraken over de woonprogrammering binnen de regio Twente en de regio Almelo en omliggende gemeenten.
Binnen de kaders van deze afspraken zijn ontwikkelingen m.b.t. bouwen en wonen mogelijk.

Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2021	Begroot 2020	2019	2018	2017	2016	Bron
Voldoende en passende woningen							
Aantal opgeleverde woningen	**	**	773 *	673	632	589	Eigen meting, aantallen zijn totalen
Aantal startersleningen	11*****	9	15	12	2*	8	25 leningen in totaal beschikbaar vanaf 2019
Aantal Blijversleningen	0	****	0	0-	0-	nvt	10 leningen in totaal beschikbaar
Aantal Verzilverleningen	6*****	-	-	-	-	-	Totaal Max €300.000,-

Nieuwe indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH						
Aantal van rechtswege verleende vergunningen	0	0	1		Eigen gegevens	
Aantal bestuurlijke (her)controles RO in handhavingssfeer	5	4	3		Eigen gegevens	
Aantal bestuurlijke (her)controles bouw/sloop in handhavingssfeer	4	5	3		Eigen gegevens	
Aantal bestuurlijke (her)controles brandveiligheid in handhavingssfeer	4	4	0		Eigen gegevens	
Aantal behandelde klachten	30	28	26		Eigen gegevens	
Ontwikkelen bestemmingsplannen	3	3	12		Eigen gegevens	

* prognose geeft gemiddeld 45 woningen per jaar. In 2018 vergunning verleend voor de bouw van ruim 130 woningen/appartementen. In 2019: 48

** prognose geeft gemiddeld 45 woningen per jaar. Is afhankelijk van de (vergunnings)aanvragen en niet te prognotiseren

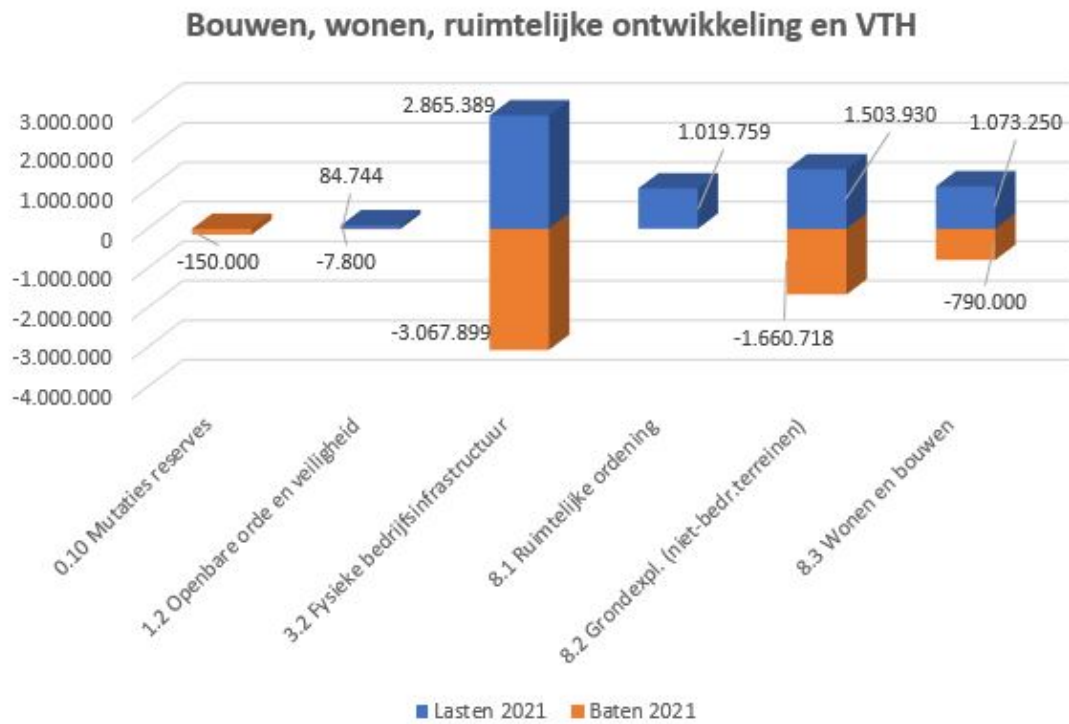
*** Startersleningen momenteel niet meer beschikbaar, maximum bereikt. Vervolg wordt opgepakt

**** Verordening Blijverslening verordening wordt ingetrokken wanneer de verordening Verzilverlening wordt bekrachtigd door de raad.

***** Resterend aantal 02-09-2020

***** 6 x €50.000,- = max. lening. (min=€10.000,-)

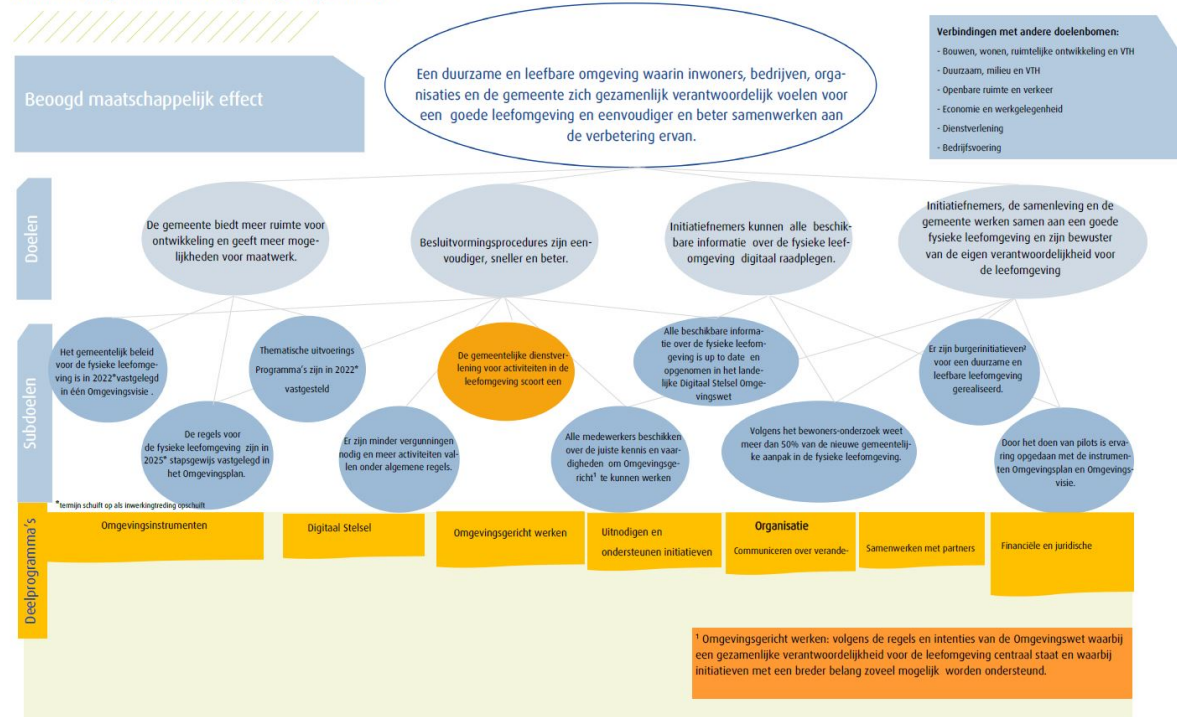
Financieel overzicht

Doelenboom Ontwikkelprogramma Invoering Omgevingswet

Doelenboom

Ontwikkelprogramma Invoering Omgevingswet 2021

Beoogd maatschappelijk effect

Een duurzame en leefbare omgeving waarin inwoners, bedrijven, organisaties en de gemeente zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor een goede leefomgeving en eenvoudiger en beter samenwerken aan de verbetering ervan.

Doel: De gemeente biedt meer ruimte voor ontwikkeling en geeft meer mogelijkheden voor maatwerk.

Doel: Besluitvormingsprocedures zijn eenvoudiger, sneller en beter

Doel: Initiatiefnemers kunnen alle beschikbare informatie over de fysieke leefomgeving digitaal raadplegen

Doel: Initiatiefnemers, de samenleving en de gemeente werken samen aan een goede fysieke leefomgeving en zijn bewuster van de eigen verantwoordelijkheid voor de leefomgeving

Subdoel: De gemeentelijke dienstverlening voor activiteiten in de fysieke leefomgeving scoort een voldoende

Subdoel: Het gemeentelijk beleid voor de fysieke leefomgeving is in 2022 vastgelegd in één Omgevingsvisie

Subdoel: De regels voor de fysieke leefomgeving zijn in 2025 stapsgewijs vastgelegd in het Omgevingsplan

Subdoel: Thematische Uitvoerings Programma's zijn in 2022 vastgesteld

Subdoel: Er zijn minder vergunningen nodig en meer activiteiten vallen onder algemene regels

Subdoel: Alle medewerkers beschikken over de juiste kennis en vaardigheden om omgevingsgericht te kunnen werken

Subdoel: Alle beschikbare informatie over de fysieke leefomgeving is up to date en opgenomen in het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet

Subdoel: Volgens het bewonersonderzoek weet meer dan 50% van de nieuwe gemeentelijke aanpak in de fysieke leefomgeving

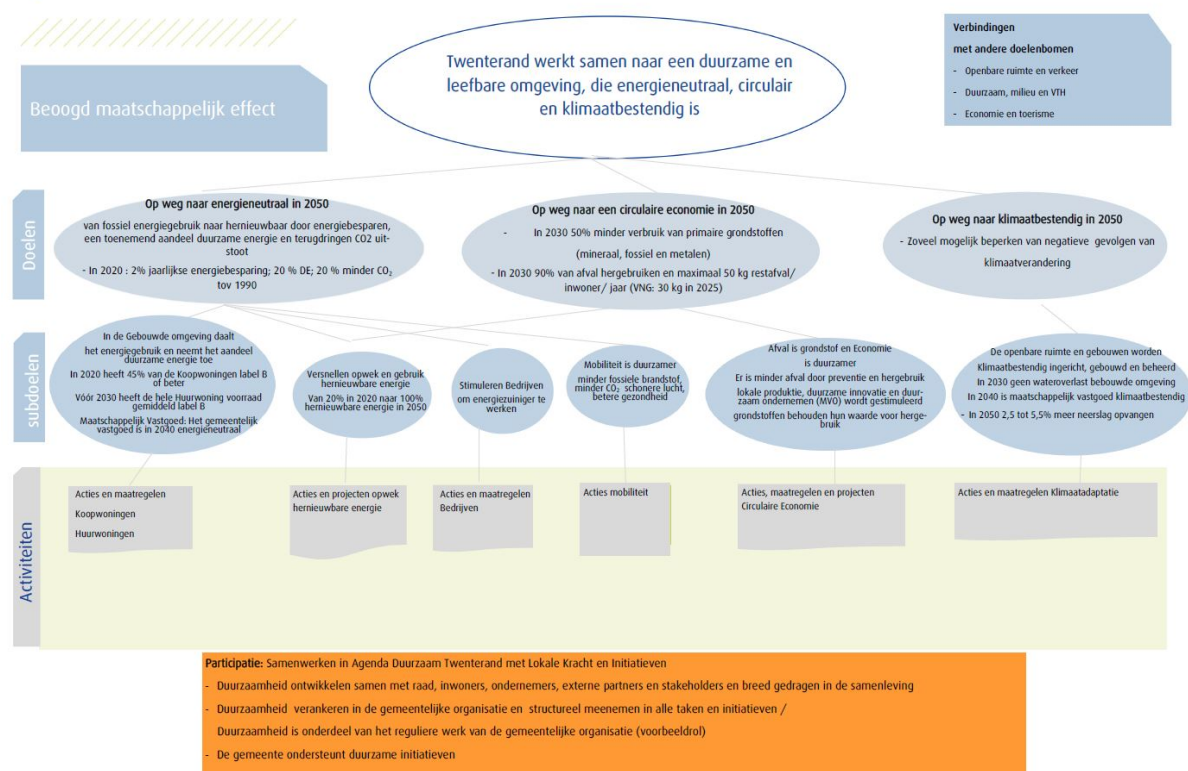
Subdoel: Er zijn burgerinitiatieven voor een duurzame en leefbare leefomgeving gerealiseerd

Subdoel: Door het doen van pilots is ervaring opgedaan met de instrumenten Omgevingsplan en Omgevingsvisie

Doelenboom Ontwikkelprogramma Agenda duurzaam Twenterand

Doelenboom

Agenda Duurzaam Twenterand 2021

Beoogd maatschappelijk effect

Twenterand werkt samen naar een duurzame en leefbare omgeving, die energieneutraal, circulair en klimaatbestendig is.

Doel: Op weg naar energieneutraal in 2050

- Van fossiel energiegebruik naar hernieuwbaar door energie besparen, een toenemend aandeel duurzame energie en terugdringen CO₂ uitstoot
- In 2020: 2% jaarlijkse energiebesparing; 20 % DE; 20 % minder CO₂ t.o.v. 1990.

Doel: Op weg naar een circulaire economie in 2050

- In 2030 50% minder verbruik van primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metalen)
- In 2030 90% van afval hergebruiken en maximaal 50 kg restafval/inwoner/ jaar (VNG: 30 kg in 2025)

Doel: Op weg naar klimaatbestendig in 2050

- Zoveel mogelijk beperken van negatieve gevolgen van klimaatverandering

Subdoel: In de gebouwde omgeving daalt het energiegebruik en neemt het aandeel duurzame energie toe

- In 2020 heeft 45% van de koopwoningen label B of beter
- Vóór 2030 heeft de hele huurwoning voorraad gemiddeld label B
- Maatschappelijk Vastgoed: Het gemeentelijk vastgoed is in 2040 energieneutraal

Activiteiten

- Acties en maatregelen
- Huurwoningen
- Koopwoningen

Subdoel: Versnellen opwek en gebruik hernieuwbare energie

- Van 20% in 2020 naar 100% hernieuwbare energie in 2050

Activiteiten

- Acties en projecten opwek hernieuwbare energie

Subdoel: Stimuleren Bedrijven om energiezuiniger te werken

Activiteiten

- Acties en maatregelen Bedrijven

Subdoel: Mobiliteit is duurzamer

- Minder fossiele brandstof, minder CO2 schonere lucht, betere gezondheid

Subdoel: Afval is grondstof en Economie is duurzamer

- Er is minder afval door preventie en hergebruik
- Lokale productie, duurzame innovatie en duurzaam ondernemen (MVO) wordt gestimuleerd
- Grondstoffen behouden hun waarde voor hergebruik
- Minder milieuschadelijke stoffen in producten
- Daken zijn asbestvrij voor 2024

Activiteiten

- Acties, maatregelen en projecten Circulaire Economie

Subdoel: De openbare ruimte en gebouwen worden Klimaatbestendig ingericht, gebouwd en beheerd

- In 2030 geen wateroverlast bebouwde omgeving
- In 2040 is maatschappelijk vastgoed klimaatbestendig
- In 2050 2,5 tot 5,5% meer neerslag opvangen

Activiteiten

- Acties en maatregelen Klimaatadaptatie

Samenwerken in Agenda Duurzaam Twenterand met Lokale Kracht en Initiatieven

- Duurzaamheid ontwikkelen samen met raad, inwoners, ondernemers, externe partners en stakeholders en breed gedragen in de samenleving
- Duurzaamheid verankeren in de gemeentelijke organisatie en structureel meenemen in alle taken en initiatieven /
- Duurzaamheid is onderdeel van het reguliere werk van de gemeentelijke organisatie (voorbeeldrol)

- De gemeente ondersteunt duurzame initiatieven
- De gemeente biedt een platform voor dialoog, kennisdelen en inspiratie en stelt kennis en netwerk beschikbaar voor lokale initiatieven
- Bewustwording

Ruimte - Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten

	2021	2022	2023	2024
Lasten per doelenboom				
Openbare orde en veiligheid	2.452.923	2.513.713	2.568.099	2.629.043
Openbare ruimte en verkeer	17.512.077	14.771.505	15.407.533	15.212.334
Duurzaamheid, Milieu en VTH	6.990.225	6.877.601	6.844.327	6.976.303
Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	6.547.072	6.431.775	5.656.297	4.475.475
Totaal programma lasten	33.502.296	30.594.593	30.476.255	29.293.155
Baten per doelenboom				
Openbare orde en veiligheid	0	0	0	0
Openbare ruimte en verkeer	-8.929.202	-5.796.438	-6.393.894	-6.057.415
Duurzaamheid, Milieu en VTH	-2.955.120	-2.628.784	-2.676.616	-2.726.019
Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	-5.526.417	-5.035.023	-4.243.160	-3.037.600
Totaal programma baten	-17.410.739	-13.460.245	-13.313.670	-11.821.034
Totaal saldo van baten en lasten	16.091.557	17.134.348	17.162.585	17.472.121
Mutaties reserves	43.182	118.423	186.431	188.254
Geraamd resultaat	16.134.739	17.252.771	17.349.016	17.660.375

Opgenomen investeringen bestaand beleid 2021

Investering 2021

Openbare verlichting	133.631
Waarschuwborden	5.000
Onderhoud wegen	300.000
Vervanging toplaag kunstgrasvelden, 2 velden	725.000
Vervanging riool	4.679.941
Kubota STV36	30.000
Hangxha (heftruck)	10.000
Bemford klepelmaaier	60.000
Verkeersmaatregelen	948.300
Wandelpaden	133.000

Programma Economie en vrije tijdsbesteding

Inleiding

De opgave op het terrein van Economie en Vrijtijdsbesteding is het invullen van de regisserende en faciliterende rol van de gemeente. Dit betekent dat wij steeds afwegen wie welke rol vervult en dat er een nieuw samenspel tussen de gemeente en andere actoren ontstaat. De bijdrage die actoren leveren aan het maatschappelijk effect zijn het uitgangspunt, niet de instelling/organisatie. In samenspraak met de omgeving en onze partners willen wij de maatschappelijke meerwaarde verwoorden.

Netwerken

Wij zetten steeds meer in op het versterken van netwerken en onze relaties daarbinnen. Netwerken die enerzijds lokaal aanwezig zijn. Maar wij moeten ook steeds meer gebruik maken van regionale, provinciale, landelijke en grensoverschrijdende structuren en mogelijkheden. Binnen een netwerk gaat het ook vooral om het delen van kennis. Kennis, bijvoorbeeld over informatiebeveiliging of duurzaamheid, is niet alleen nodig voor een overheid maar ook voor ondernemers. Samen op zoek gaan naar nieuwe ideeën en mogelijkheden is belangrijk. Onze voorstellen zijn dan ook gericht op het verder vormgeven van het nieuwe samenspel: het relatiebeheer tussen gemeente, ondernemers, onderzoek, onderwijs, andere overheden, sportverenigingen, culturele instellingen en inwoners.

Voorzieningen

De gemeente heeft veel kwalitatief hoogwaardige accommodaties en voorzieningen. De basisvoorzieningen zijn binnen onze gemeente aanwezig. Belangrijke opgave is om het bestaande steeds meer en beter gezamenlijk te gebruiken. Ter ondersteuning willen wij de bestaande voorzieningen beter inzichtelijk hebben, inclusief de maatschappelijke bijdrage die geleverd wordt. Dit is ook van belang om de financiën van de gemeente op termijn beheersbaar te houden.

Ontwikkelingen Het Punt en De Klaampe

Het Punt en De Klaampe zijn voor Twenterand belangrijke organisaties en komen regelmatig aan de orde. Vaak speelt daarbij financiële problematiek – exploitatietekorten of liquiditeitsproblemen – waarvoor dan telkens een tijdelijke oplossing wordt gevonden en betreffende partij weer even vooruit kan. Om dit patroon te doorbreken is tot een structurele aanpak besloten. Deze aanpak is erop gericht een gezonde bedrijfsvoering van Het Punt en De Klaampe mogelijk te maken, zodat deze hun maatschappelijke functies kunnen uitvoeren. Bij een gezonde bedrijfsvoering hoort dat de exploitatieresultaten jaarlijks positief zijn en dat op termijn ook het eigen vermogen positief wordt. De besturen van Het Punt en De Klaampe zijn verantwoordelijk voor de exploitatie ervan, echter de gemeente dient dit mede mogelijk te maken en dient de jaarlijkse exploitatiebijdrage hierop af te stemmen.

Programmalijnen

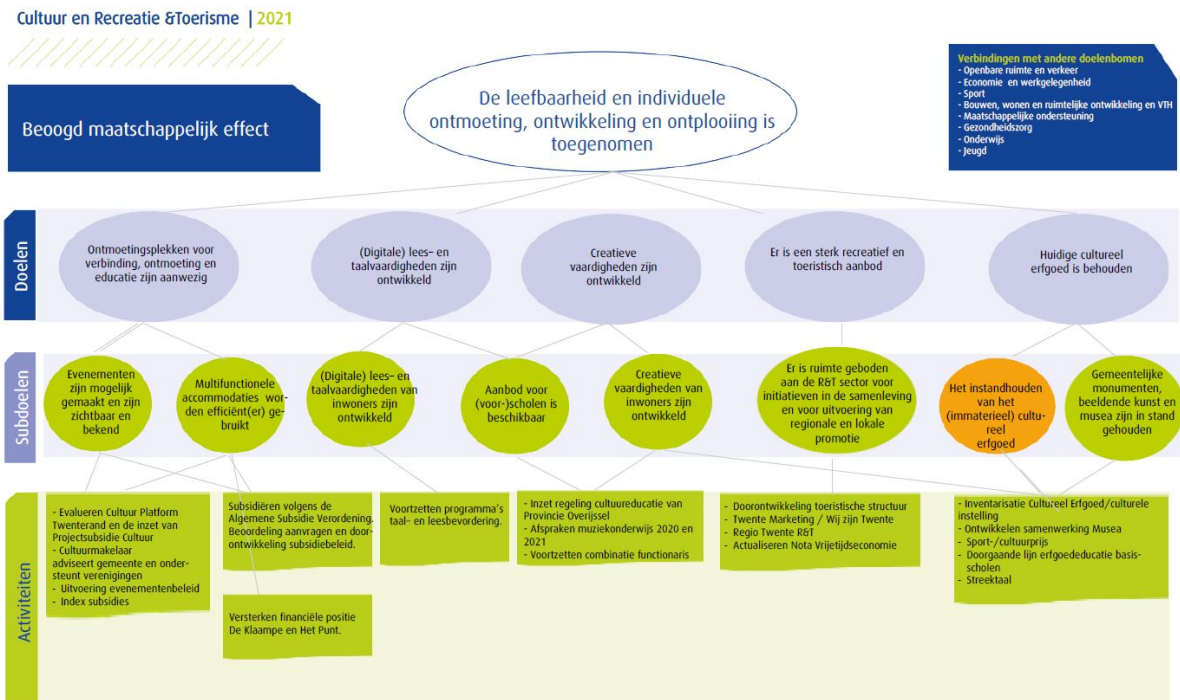
Het werkprogramma Economie omvat twee programmalijnen. De eerste programmalijn is 'Meedoen'. Dit gaat over vrijtijdsbesteding. De tweede programmalijn is 'Versterken Werkgelegenheid'. De opgave is om (samen) te werken aan de verbinding tussen Economische en Sociale Zaken. Het subdoel 'Stimuleren werkgelegenheid' heeft een plek gekregen in de doelenboom en in samenwerking met het programma Sociaal Domein wordt gewerkt aan duurzame werkgelegenheid. Een andere koppeling die sterker naar voren komt is de relatie met onderwijs. De verbinding met onderwijs is zichtbaar gemaakt door Onderwijs toe te voegen aan 'Verbindingen met andere doelenbomen', maar ook door vanuit de doelenboom Sociale Zaken te verwijzen naar de Twentse belofte in de doelenboom Onderwijs. Voor de koppeling tussen economische zaken en sociale zaken is een ontwikkelprogramma economie, werkgelegenheid en onderwijs opgesteld.

Platteland

Om het hoofd te bieden aan de ontwikkelingen en opgaven in het buitengebied is het ontwikkelprogramma platteland opgesteld. Het doel is het realiseren van een sociaal en economisch vitaal platteland. Het ontwikkelprogramma beoogt de daarbij passende activiteiten, subdoelen integraal uit te voeren, te ontwikkelen, aan te jagen en te regisseren. Met een ontwikkelprogramma wordt die samenhang georganiseerd.

Doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

We gaan voor een cultureel veld waarin netwerk(en) het sleutelwoord is. Samenwerken, lijntjes leggen, weten wat er speelt en slim verbinden om zo met elkaar maatschappelijke doelen te realiseren en meer tastbaar te maken. Niet ieder voor zich, maar samen aan de slag. De opdrachten waar we aan gaan werken:

- Sociale opdracht (educatie en participatie)
- Economische opdracht (talent en arbeidsmarkt)
- Ruimtelijke opdracht (erfgoed bewaren, beleven, benutten)

Recreatie & Toerisme/evenementen:

In 2021 gaan we, na het opstellen van een evenementennota, verder met uitvoering van de nota. De opgave voor Recreatie & Toerisme is te komen tot een nieuwe recreatieve structuur t.b.v. lokale promotie die aansluit bij Gastvrij Twente. In 2021 gaan we hiermee verder. De nieuwe netwerkorganisatie gaat zich bezig houden met lokale promotie. De volgende stap is een geactualiseerde Nota Vrijtijdseconomie die hierbij aansluit en die verschillende onderdelen uit de vrijtijdseconomie integreert (cultuur en evenementen).

Beoogd maatschappelijk effect

- Participerende inwoners: inclusieve cultuur: iedereen doet mee
- Zelfredzame inwoners: ontwikkelen van creatieve en (digitale lees) en taalvaardigheden
- Versterken cultureel erfgoed: behouden, benutten en beleven
- Sociale cohesie: fysieke plekken voor verbinding, ontmoeting en educatie

Doel: Ontmoetingsplekken voor verbinding, ontmoeting en educatie zijn aanwezig

Hieronder wordt verstaan fysieke ontmoetingsplekken zoals CCK2, De Klaampe, Het Punt en dergelijke, maar ook digitale ontmoetingsplekken.

Doel: Digitale lees- en taalvaardigheden zijn ontwikkeld

De gemeente Twenterand staat voor een samenleving waarin iedereen kan meedoen: praktisch en theoretisch geschoold, jong en oud, ongeacht de achtergrond van de inwoner. Digitale lees- en

taalvaardigheden zijn hiervoor onmisbaar. Een tekort aan deze vaardigheden vormt een barrière om zelfstandig mee te doen in onze maatschappij, online en offline.

Doel: Creatieve vaardigheden zijn ontwikkeld

Binnen de regio Twente staat de transitie van textiel- naar high tech regio hoog op de agenda. Deze technologische ontwikkelingen vragen om vernieuwing, juist in Twente waar de beroepsbevolking relatief laag is opgeleid en de Twentse steden te maken hebben met een relatief hoge werkloosheid. Het is daarom nodig dat geïnvesteerd wordt in de technische vaardigheden van inwoners. Wij leggen hierbij ook een relatie met de Economische Visie. Het gaat dan om de vraag hoe wij onderwijs en arbeidsmarkt beter op elkaar kunnen laten aansluiten (arbeidsmarkt en talent).

Doel: Er is een sterk recreatief en toeristisch aanbod

Recreatief en toeristisch aanbod bevat verblijfsrecreatie maar ook de dagrecreatieve voorzieningen.

Doel: Huidig cultureel erfgoed is behouden

Cultureel erfgoed: sporen uit het verleden in het heden, die zichtbaar en tastbaar aanwezig zijn. Dat kunnen voorwerpen zijn in musea, archeologische vondsten, archieven, monumenten en landschappen (materieel), maar ook de daaraan verbonden gebruiken, verhalen en gewoonten (immaterieel). De monumentenlijst is opgenomen in de Welstandsnota Twenterand.

We beschermen ons erfgoed niet alleen door het te behouden. Door erfgoed ook te benutten en beleven wordt het in waarde versterkt. Daarom is het nodig om erfgoed zoveel mogelijk te verbinden aan andere beleidsterrein (bijvoorbeeld educatie en recreatie & toerisme).

Subdoel: Evenementen zijn mogelijk gemaakt en zijn zichtbaar en bekend

Het faciliteren van evenementen door o.a. het afgeven van vergunningen en afstemming met betrokkenen. Daarnaast is er gezamenlijk een breed en gestructureerd activiteitenprogramma opgezet van verschillende organisaties uit de vrijetijdseconomie.

Activiteiten

- **Cultuurmakelaar adviseert gemeente en ondersteunt verenigingen**
- **Evalueren Cultuur Platform Twenterand en de inzet van Projectsubsidie Cultuur**
We zijn bezig met een verdere doorontwikkeling van het cultuurplatform. Wij willen graag dat culturele organisaties meer gaan samenwerken zodat zij elkaar (beter) leren kennen, waarbij de zichtbaarheid van cultuur wordt vergroot. Wij zijn van mening dat het cultuurplatform hierin een centrale rol kan spelen. Zij kan daarbij ondersteuning krijgen van een combinatiefunctionaris.
- **Index subsidies**
Vanaf 2020 wordt voor de subsidies een hoger inflatiepercentage geraamd, een inflatie van 3,4%. Dit heeft o.a. te maken met de verplichte CAO-wijzigingen voor grote professionele instellingen.
- **Subsidiëren volgens de Algemene SubsidieVerordening. Beoordeling aanvragen en doorontwikkeling subsidiebeleid.**
Het huidige systeem van verdeling van subsidiegelden is aan vernieuwing toe. Voor het jaar 2021 blijft de huidige werkwijze gehandhaafd. De vernieuwing van het subsidiestelsel heeft prioriteit en wordt daarom zo snel mogelijk opgepakt.
- **Uitvoering evenementenbeleid**
In 2019 is het evenementenkompas opgesteld. Voor 2020 is geld opgenomen in de begroting. Gezien de omstandigheden lag er in 2020 heel veel stil. In 2021 zal verder worden gewerkt aan het evenementenkompas, de vaststelling & de uitvoering.

Subdoel: Multifunctionele accommodaties worden efficiënt(er) gebruikt

Het betreft de volgende accommodaties: Kulturhus De Klaampe Westerhaar, Het Punt Vroomshoop, Dorpshuizen en overige podia voor cultuur

Activiteiten

- **Versterken financiële positie De Klaampe en Het Punt**

Het Punt en De Klaampe hebben de afgelopen jaren eenmalige extra bijdragen ontvangen van jaarlijks respectievelijk €100.000,- en €35.000,-. Daarmee is het gelukt de jaarlijkse exploitatie min of meer in evenwicht te brengen.

Voor Het Punt wil de gemeente de jaarlijkse exploitatiebijdrage bepalen op €300.000,- in 2021, op €280.000,- in 2022 en op €260.000,- in 2023 e.v. Met deze bijdrage is het voor Het Punt mogelijk om een sluitende exploitatie te realiseren. Het bedrag is de eerste jaren afnemend vanuit de veronderstelling dat met name vanuit de horeca resultaatverbeteringen zijn te realiseren.

Voor De Klaampe wil de gemeente de jaarlijkse exploitatiebijdrage bepalen op €65.000,-. Met dit bedrag is het voor de Klaampe mogelijk om een sluitende exploitatie te realiseren.

Aan bovenstaande verbindt de gemeente voorwaarden. Zo dienen deze organisaties de verhuur op orde te brengen waarbij de huurovereenkomsten meer in lijn worden gebracht met wat gebruikelijk is bij vastgoedexploitatie. Aanpassingen zijn in elk geval nodig voor een aantal zaken, nl. hoe met vierkante meters van algemene ruimten wordt omgegaan en hoe de kosten van aanvullende diensten en leveringen worden doorberekend, daar is een voorschot- en afrekensystematiek nodig. Eventuele kosteneffecten zullen, indien deze betekenen dat de gemeente via huur substantieel meer gaat betalen aan Het Punt of De Klaampe, worden betrokken bij de bepaling van de hoogte van de jaarlijkse exploitatiebijdrage.

Subdoel: (Digitale) lees- en taalvaardigheden van inwoners zijn ontwikkeld

Alles begint met taal. Zonder lees- en taalvaardigheid is het niet mogelijk om een kwalitatief hoogwaardige kennissamenleving te zijn. Het is van groot belang dat kinderen al vroeg leren dat lezen leuk en zinvol is, zodat er geen taalachterstand ontstaat. We willen voorkomen dat laaggeletterdheid ontstaat.

Activiteiten

- **Voortzetten programma's taal- en leesbevordering**

De programma's taal- en leesbevordering worden verder voortgezet en doorontwikkeld door de Stichting Openbare Bibliotheek Twenterand.

Subdoel: Aanbod voor (voor-)scholen is beschikbaar

Activiteiten

- **Inzet regeling cultuureducatie van Provincie Overijssel.**

De huidige beleidsperiode voor cultuureducatie loopt af. We gaan nieuwe afspraken maken met de basisscholen en de provincie Overijssel voor de periode 2021 - 2024. Daarnaast hebben wij het Bestuurlijk Kader Cultuur en Onderwijs 2019 - 2026 ondertekend. Het doel van dit kader is dat de leeromgeving van alle Overijsselse kinderen in het basis en speciaal onderwijs verder wordt verrijkt.

- **Voortzetten combinatie functionarissen**

Met ingang van het jaar 2021 willen wij de accenten voor de inzet van combinatiefuncties verschuiven. Dit heeft o.a. te maken met ruimere doelstellingen vanuit de rijksoverheid, de gemeentelijke sport- en beweegvisie en de ontwikkelingen in het sociaal domein (preventie: versterken van het voorliggend veld).

Subdoel: Creatieve vaardigheden van inwoners zijn ontwikkeld

Kinderen, jongeren en ook volwassenen kunnen zich ontwikkelen tot verkennende, ontdekkende en creatieve inwoners.

Activiteiten

- **Afspraken muziekonderwijs 2020 en 2021**

In samenwerking met de plaatselijke muziekverenigingen heeft de gemeente afspraken gemaakt over muziekonderwijs voor de periode 2020 en 2021. Het betreft de HaFaBra-opleiding voor jeugd-leerlingen (inwoners tot 18 jaar). Samen met de muziekverenigingen geven wij uitvoering aan deze afspraken. Wij zullen daarna deze afspraken evalueren en bekijken hoe wij weer verder gaan met elkaar in de toekomst.

De opdracht voor 2020 en 2021:

- **Talentontwikkeling** : muziekonderwijs voor jongeren tot 18 jaar
- **Representatie**: Muzikale opluistering van plechtigheden en openbare feestelijkheden
- **Participatie** : experiment vergroten maatschappelijke functie muziekverenigingen. Bij dit nieuwe onderdeel "participatie" dagen wij de muziekverenigingen uit om hun maatschappelijke rol te verbreden. Deze opdracht is er op gericht dat alle inwoners actief deelnemen aan kunst en cultuur. De verenigingen gaan hiervoor samenwerkingsverbanden aan met andere maatschappelijke organisaties in Twenterand.

Er is een jaarlijks bedrag van €180.000,- beschikbaar om deze opdracht uit te voeren.

- **Creatieve broedplaatsen**

Een creatieve broedplaats is een verzamelplaats voor kunstenaars en ondernemers in de creatieve industrie waar ruimte bestaat om te experimenteren. Het doel van een creatieve broedplaats is het stimuleren van een klimaat waarin creativiteit en innovatie voorop staan, zodat jonge creatieve en technologische talenten worden verleid zich in de regio Twente te vestigen. De gemeente Enschede heeft de Tijdelijke subsidieverordening creatieve broedplaatsen regio Twente vastgesteld namens de veertien Twentse gemeenten. Vanuit de gemeente Twenterand is ook een aanvraag ingediend. We hopen dat deze gehonoreerd wordt en dat wij hier de komende jaren uitvoering aan kunnen geven.

Subdoel: Er is ruimte geboden aan de R&T sector voor initiatieven in de samenleving en voor uitvoering van regionale en lokale promotie

Voor plannen in de R&T-sector wordt gekeken welke mogelijkheden er zijn om ze te realiseren. Regionale promotie wordt uitgevoerd op Twentse schaal. Lokale promotie wordt verzorgd door Twenterand Tourist Info.

Activiteiten

- **Actualiseren Nota Vrijtijdseconomie**

In 2021 wordt de nota Vrijtijdseconomie geactualiseerd. Hierin moet de werkwijze van Gastvrij Twenterand, visie en manier van werken worden meegenomen. Ook de samenwerking / verbinding tussen R&T, cultuur en evenementen wordt hierin meegenomen. De nota zal zo worden opgesteld dat het kan worden meegenomen in de Omgevingsvisie Twenterand en de gebiedsprogramma's.

- **Doorontwikkeling toeristische structuur.**

2020 was het eerste jaar van Gastvrij Twenterand. In 2021 wordt verder gewerkt aan de lokale promotie van Twenterand.

- **Regio Twente R&T**

- **Twente Marketing / Wij zijn Twente**

Subdoel: Het instandhouden van het cultureel (immaterieel) erfgoed

Cultuur vertelt het verhaal van de gemeente Twenterand. De geschiedenis blijft zichtbaar door het instandhouden van cultureel erfgoed.

Activiteiten

- **Inventarisatie Cultureel Erfgoed / culturele instelling**

In het kader van het cultureel erfgoed is gesproken met alle erfgoedorganisaties in onze gemeente. Geconstateerd is dat het behoud van erfgoed iets is dat gezamenlijk moet worden opgepakt. Dit betekent dat het wenselijk is om de samenwerking tussen de erfgoedinstellingen verder te stimuleren. Wij hebben van de provincie Overijssel subsidie ontvangen voor het vormgeven van de samenwerking tussen de musea (in het kader van erfgoededucatie). Dit betreft een cultuurvoucher, op basis hiervan is een procesbegeleider aan de slag gegaan die gesprekken voert met samenwerkingspartners (o.a. erfgoedinstellingen en onderwijs)

- **Doorgaande lijn erfgoededucatie basisscholen**

We willen inzetten op een doorgaande lijn erfgoededucatie in de gemeente Twenterand waarbij gemeente, scholen en erfgoedinstellingen en eventuele andere partijen samenwerken. Op deze manier willen wij meer draagvlak creëren voor het behouden en beschermen van ons cultureel erfgoed. Dit past ook bij ons uitgangspunt dat wij de maatschappelijke rol van de erfgoedinstellingen in Twenterand willen verbreden. Wij hebben hiervoor een subsidie aangevraagd bij de provincie Overijssel en deze is gehonoreerd. Er is een procesbegeleider aan de slag gegaan die gesprekken voert met samenwerkingspartners.

- **Streektaal**

We hebben de mogelijkheden onderzocht om de plaatsnaamborden in onze gemeente te vertalen in het Nedersaksisch dialect. Er blijkt geen eenduidige vertaling van de plaatsnamen te zijn. Bovendien is er voor een aantal kernen geen Nedersaksische vertaling. Er is daarom afgesproken om op een andere manier aandacht te besteden aan streektaal. Hierbij kan gedacht worden aan het onderwijs. In de cultuurklapper 2020 – 2021 (binnenschools aanbod basisonderwijs) is een programma voor streektaal opgenomen (Wiesneus).

Subdoel: Gemeentelijke monumenten, beeldende kunst en musea zijn in stand gehouden

Het gaat om de volgende musea: Museum Oud Vriezenveen, Veenmuseum, Peddemorsboerderij en het Middendorpshuis. Zowel landelijke als gemeentelijke monumenten zijn opgenomen in de welstandsnota, zie www.twenterand.nl.

Activiteiten

- **Ontwikkelen samenwerking Musea**

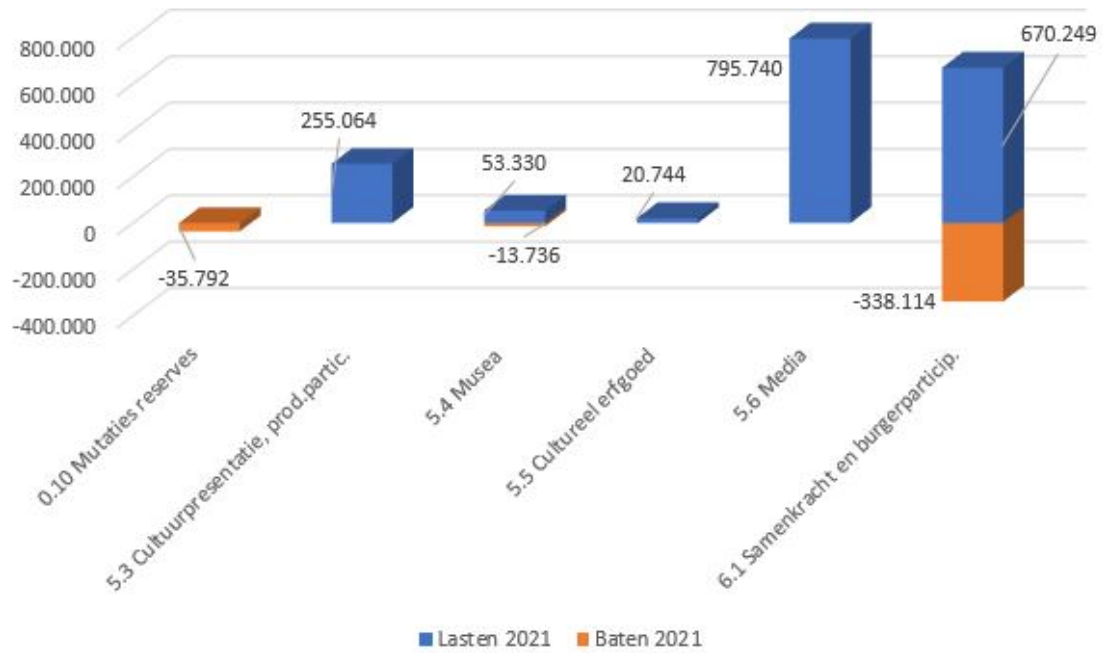
De ontwikkeling samenwerking musea wordt meegenomen in de uitwerking van de cultuurvoucher van de provincie Overijssel.

- **Sport-/cultuurprijs**

In 2019 is voor de eerste keer de Sportprijs uitgereikt. De uitreiking was gekoppeld aan het sportfeestje. Het was een mooie avond waarin de sporters in het zonnetje zijn gezet. De eerste voorbereidingen voor 2020 waren al gestart. In 2021 zal weer een sportprijs worden aangevraagd. Het is mogelijk dat in 2020 de cultuurprijs wordt gekoppeld aan de Week van de Amateurkunst (Toon je Kunst). Voor het jaar 2021 wordt nog bekeken hoe we dit gaan aanpakken

Financieel overzicht

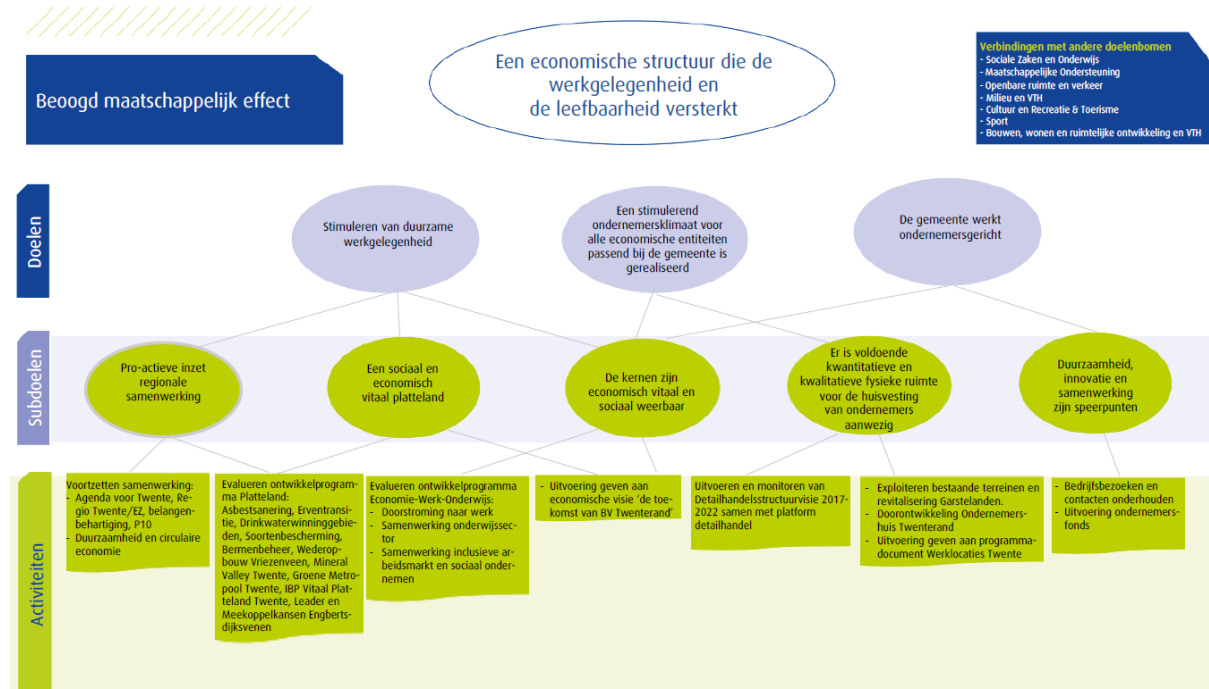
Cultuur, recreatie en toerisme

Doelenboom Economie en werkgelegenheid

Doelenboom

Economie en Werkgelegenheid | 2021

Inhoudelijk perspectief

Belangrijkste focus binnen de doelenboom Economie en Werkgelegenheid is dat er een economische structuur is die de werkgelegenheid en de leefbaarheid versterkt in de gemeente. Om een zodanige economische structuur te creëren is verbinding nodig. Verbinding tussen werkvelden zoals het bedrijfsleven, onderwijs en arbeidsmarkt, maar ook tussen mensen onderling. Om dit te realiseren zal de gemeente een regie/faciliterende rol innemen. Dat betekent dat de gemeente zowel provinciaal, regionaal als lokaal opereert om te kijken wat er speelt en wat de mogelijkheden zijn en dit met elkaar verbindt. Dit vraagt initiatief vanuit de gemeente, de samenleving en samenwerking tussen partijen. Hierbij is de gemeente het 'olierietje' en degene die het overzicht moet hebben om de koers samen met andere partijen te bepalen. Middels programmasturing pakken we dit op en wordt gestuurd op integraal werken. De ondernemersbenadering en de actieve inzet op regionale/provinciale samenwerking (o.a. via de Agenda van Twente (AvT) zijn ook in 2021 belangrijk. De projectgelden voor de AvT zijn teruggebracht naar €0,-. Eventuele projecten die voortkomen uit de AvT, zullen gefinancierd worden vanuit het werkbudget economie.

Beoogd maatschappelijk effect

Een economische structuur die de werkgelegenheid en de leefbaarheid versterkt

Doel: Stimuleren van duurzame werkgelegenheid

Samen met sociale domein de werkgelegenheid in Twenterand stimuleren en nog meer de verbinding te zoeken tussen economie, een inclusieve arbeidsmarkt en arbeidsparticipatie.

Doel: Een stimulerend ondernemersklimaat voor alle economische entiteiten passend bij de gemeente is gerealiseerd

Economische entiteiten betreffen alle ondernemersvormen, zowel commerciële als niet-commerciële bedrijven. Met passend bij de gemeente wordt bedoeld dat het past bij de wensen die de ondernemer in Twenterand heeft.

Doel: De gemeente werkt ondernemersgericht

Dit betekent actief informatie/kennis/ervaringen en dergelijke ophalen bij en delen met ondernemers ten behoeve van (beleids)ontwikkeling.

Subdoel: Pro-actieve inzet regionale samenwerking

De bestuurlijk en ambtelijke samenwerking met de partners in de regio zodanig maken dat de lokale doelen en regionale doelen explicieter en inzichtelijker voor de gemeenteraad en inwoners van Twenterand zijn.

Activiteiten

- **Voortzetten samenwerking:**

Betrokken activiteiten:

Agenda voor Twente, Regio Twente/EZ, belangenbehartiging, P10
Circulaire economie & duurzaamheid

Subdoel: Een sociaal en economisch vitaal platteland

Het platteland betreft alle inwoners en erven van Twenterand. Sociaal en economisch betreft niet alleen agrarische, maar ook toeristische, recreatieve en natuurgerelateerde activiteiten. Vitaliteit is gerelateerd aan inkomens- en welzijnsindicatoren.

Activiteiten

- **Evalueren ontwikkelprogramma Platteland**

Betrokken activiteiten:

Asbestsanering, Erventransitie, Drinkwaterwinninggebieden, Soortenbescherming, Bermenbeheer, Wederopbouw Vriezenveen, Mineral Valley Twente, Groene Metropool Twente, IBP Vitaal Platteland Twente, Leader, Meekoppelkansen Engbertsdijkvenen

- **Uitvoering geven aan de economische visie 'de toekomst van BV Twenterand'**

Subdoel: De kernen zijn economisch vitaal en sociaal weerbaar

“Het behouden van de aanwezige en faciliteren van nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid en tegelijkertijd het versterken en toekomstbestendig maken van de werkgelegenheidsstructuur, waarbij ondernemerschap optimaal wordt gestimuleerd”. (Ambitie Sociaal Economische Visie Twenterand)

Activiteiten

- **Evalueren ontwikkelprogramma Economie-Werk-Onderwijs:**

Doorstroming naar werk

Samenwerking onderwijssector

Samenwerking inclusieve arbeidsmarkt en sociaal ondernemen

Subdoel: Er is voldoende kwantitatieve en kwalitatieve fysieke ruimte voor de huisvesting van ondernemers aanwezig

Met kwantitatief fysieke ruimte wordt bedoeld dat er voldoende vestigingsmogelijkheden voor bedrijven zijn. Met kwalitatieve fysieke ruimte bedoelen we dat de vraag van ondernemers aansluit bij het beschikbare aanbod en de benodigde voorzieningen, bijv. glasvezel.

Activiteiten

- Doorontwikkeling Ondernemershuis Twenterand
- Exploiteren bestaande terreinen en revitalisering Garstelanden.
- Uitvoering geven aan programmadocument Werklocaties Twente
- Uitvoeren en monitoren van Detailhandelsstructuurvisie 2017-2022 samen met platform detailhandel

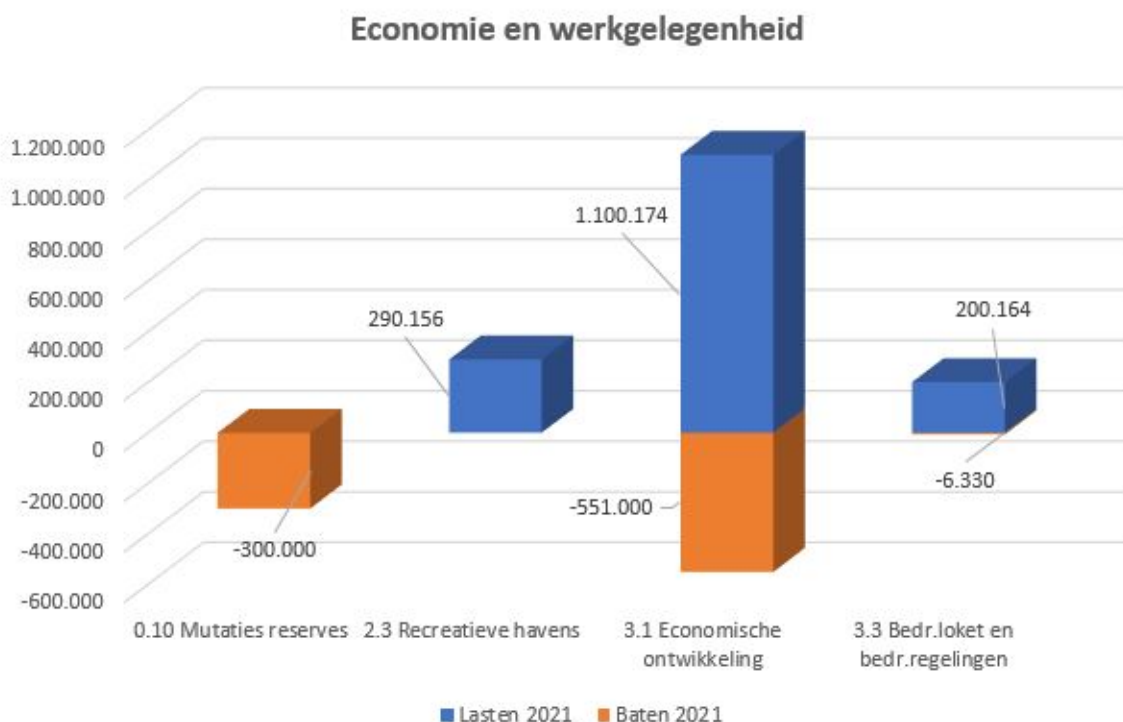
Subdoel: Duurzaamheid, innovatie en samenwerking zijn speerpunten

Vanuit de nieuwe rol van de gemeente als facilitator / regisseur wordt vooral ingezet op duurzaamheid, innovatie en samenwerking.

Activiteiten

- Bedrijfsbezoeken en contacten onderhouden
- Uitvoering ondernemersfonds

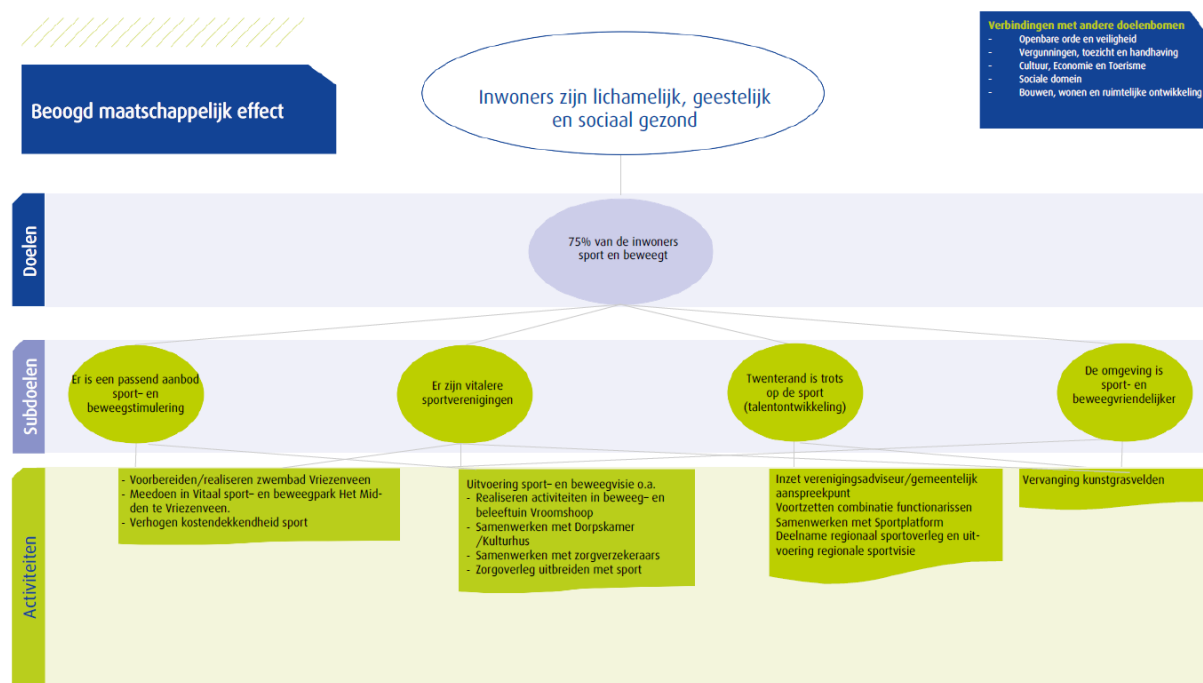
Financieel overzicht

Doelenboom Sport

Doelenboom

Sport | 2021

Inhoudelijk perspectief

Vanuit de regietaak van de gemeente willen we meer de focus leggen op de bijdrage van een ieder aan het maatschappelijk effect: inwoners worden lichamelijk, geestelijk en sociaal gezonder. Hierdoor verschuift de focus meer naar het realiseren van doelen en activiteiten in plaats van op organisaties/instellingen. De sportvisie is een kapstok voor andere beleidstukken. De opgave voor 2021 blijft om de sportvisie te vertalen naar de diverse beleidsthema's om de doelstelling om 75% van de inwoners te laten sporten en bewegen te halen.

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond

Doel: 75% van de inwoners sport en beweegt

Hoe vitaler iemand is, hoe groter de kans dat diegene kan deelnemen in de maatschappij en zelfstandig thuis kan blijven wonen.

De rijksoverheid streeft in het kader van het Olympisch Plan 2028 naar een samenleving waarin minimaal 75% van de Nederlanders uit alle lagen van de bevolking regelmatig aan sport en bewegen doet. Ook in Twenterand hebben wij deze ambitie. De onderzoeken naar deelname worden uitgevoerd door Sportservice Overijssel. De metingen uit 2016 laten het volgende beeld zien:

	Sportdeelname Ned.	Norm gezond bewegen
4-18 jaar	75%	7%
19-65 jaar	46%	59%
65+	33%	68%

Het streven is om in deze collegeperiode 75% van de inwoners te laten sporten en bewegen. Dat houdt in dat met name op de doelgroep vanaf 19 jaar ingezet wordt.

Subdoel: Er is een passend aanbod sport- en beweegstimulering

Ambitie: Samen met sport- en beweegaanbieders een passend kwalitatief aanbod aanbieden, met specifieke aandacht voor jeugd, senioren, mensen met een beperking en kwetsbare groepen.

Activiteiten

- **Meedoen in Vitaal sport- en beweegpark Het Midden te Vriezenveen**
In 2020 is gestart met gesprekken over de invulling van een Vitaal Sportpark Het Midden. Door corona konden overleggen niet doorgaan. Wanneer het weer kan zullen de gesprekken weer worden opgepakt.
- **Vorbereiden / realiseren zwembad Vriezenveen**
In 2020 heeft de gemeenteraad een besluit genomen over de realisatie van het zwembad. In 2021 zal het besluit verder worden uitgewerkt tot een concreet plan voor het zwembad in Vriezenveen.

Subdoel: Er zijn vitalere sportverenigingen

Ambitie: De maatschappelijke rol en betrokkenheid van sportverenigingen vergroten en versterken door de samenwerking te bevorderen met andere sportverenigingen en organisaties.

Subdoel: Twenterand is trots op de sport (talentontwikkeling)

Ambitie: Faciliteren van sportevenementen om de publieke waarde voor de promotie van sport en bewegen volop te benutten

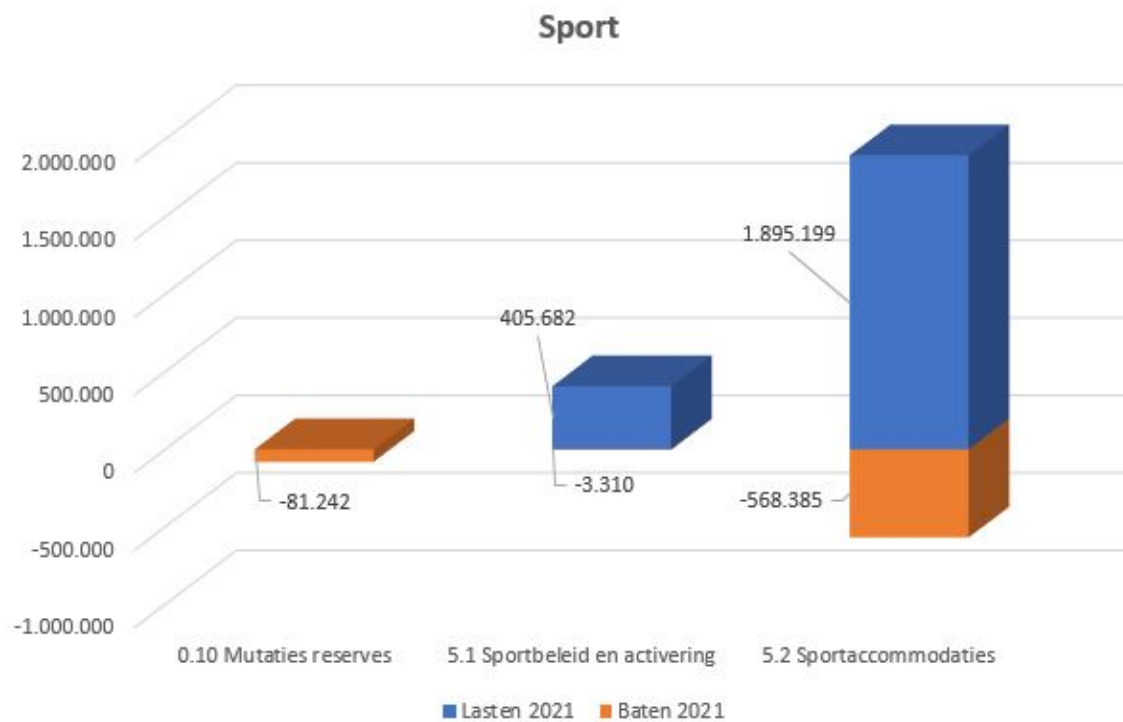
Subdoel: De omgeving is sport- en beweegvriendelijker

Ambitie: Het in standhouden van een kwalitatief goede basisinfrastructuur van gemeentelijke sport- en beweegaccommodaties voor het sporten, spelen en bewegen door de inwoners van Twenterand.

Activiteiten

- **Deelname regionaal sportoverleg en uitvoering regionale sportvisie**
- **Inzet verenigingsadviseur / gemeentelijk aanspreekpunt**
- **Samenwerken met Sportplatform**
- **Uitvoering sport- en beweegvisie o.a.**
- **Vervanging kunstgrasvelden**
In 2020 zijn de eerste twee kunstgrasvelden vervangen. In 2021 worden ook weer twee kunstgrasvelden vervangen.
- **Voortzetten combinatie functionarissen**
Met ingang van het jaar 2021 willen wij de accenten voor de inzet van combinatiefuncties verschuiven. Dit heeft o.a. te maken met ruimere doelstellingen vanuit de rijksoverheid, de gemeentelijke sport- en beweegvisie en de ontwikkelingen in het sociaal domein (preventie: versterken van het voorliggend veld).

Financieel overzicht

Economie en vrije tijdsbesteding - Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten

	2021	2022	2023	2024
Lasten per doelenboom				
Cultuur en recreatie en toerisme	1.795.127	1.978.140	1.835.267	1.861.281
Economie en werkgelegenheid	1.590.494	1.633.367	1.260.659	1.282.242
Sport	2.300.882	2.205.256	2.018.472	2.014.890
Totaal programma lasten	5.686.503	5.816.762	5.114.398	5.158.413
Baten per doelenboom				
Cultuur en recreatie en toerisme	-351.850	-351.850	-351.850	-351.850
Economie en werkgelegenheid	-557.330	-546.030	-533.730	-533.730
Sport	-571.695	-583.509	-596.154	-598.312
Totaal programma baten	-1.480.875	-1.481.389	-1.481.734	-1.483.892
Totaal saldo van baten en lasten	4.205.628	4.335.373	3.632.665	3.674.520
Mutaties reserves	-417.034	-479.391	-117.034	-117.034
Geraamd resultaat	3.788.594	3.855.982	3.515.631	3.557.486

Opgenomen investeringen bestaand beleid 2021

Vervanging top laag kunstgrasvelden, 2 velden

Investering 2021

725.000

Programma Fundament

Inleiding

Programma Fundament

Het beoogd effect van het programma Fundament is een (financieel) gezonde organisatie die kan inspelen op de ontwikkelingen in de maatschappij. Het Fundament omvat reguliere bedrijfsvoering, die zorgt dat de basis op orde is en organisatieontwikkeling die ervoor zorgt dat we goed kunnen inspelen op ontwikkelingen in de maatschappij. We spreken dan ook niet meer van een Heroriëntatie, maar van organisatieontwikkeling en benadrukken dat dit een continu proces is.

De inhoud van het Fundament is ondersteunend aan alle programma's en randvoorwaardelijk voor de realisatie van doelen. Om tot een solide bedrijfsvoering te komen, worden de zogenaamde pofach-taken uitgevoerd (zie doelenboom bedrijfsvoering). Onder organisatieontwikkeling werken we aan een aantal ontwikkelopgaven zoals Twenterand Digitaal, Professionalisering, Dienstverlening, Programmasturing en maken we tijd- en plaatsonafhankelijk werken mogelijk. Deze organisatiebrede thema's zijn nauw verweven met elkaar en met de werkzaamheden die medewerkers uitvoeren. Het programma Fundament bevat de doelenbomen dienstverlening en bedrijfsvoering.

Regiegemeente

De continu en snel veranderende wereld met de complexe (maatschappelijke) opgaven die daaruit voortkomen vragen een daarop toegesneden aanpak. Ook wijzigen taken en verantwoordelijkheden voor gemeenten en de eisen die eraan gesteld worden vrijwel continu, denk bijvoorbeeld aan informatiebeveiliging. We moeten met relatief weinig mensen veel werk verzetten. Om de effecten die we beogen toch te kunnen bereiken, zijn we genoodzaakt regie te voeren. Een regiegemeente is in onze visie een gemeente "die bestuurt afhankelijk van de maatschappelijke opgave, doelen realiseert in samenwerking met en in de samenleving en haar wettelijke taken uitvoert". Daarnaast is er veel potentie in de maatschappij om doelen te realiseren. Daar willen we meer gebruik van maken. We ontwikkelen ons daarom door naar een organisatie die flexibel is, die faciliteert, netwerkt en continu leert. We zien dit als noodzakelijk om als organisatie ook in de toekomst bestaansrecht te hebben en te kunnen blijven inspelen op ontwikkelingen in de maatschappij. Dit betekent dat we slimmer en efficiënter moeten werken en meer gaan samenwerken met inwoners, bedrijven en organisaties, met oog voor de te bereiken doelen.

Vaste kern, flexibele schil

Om als organisatie regie te voeren en snel en flexibel te reageren op de veranderingen en resultaatgericht te blijven, is een bepaalde mate van flexibiliteit nodig. Dit betekent dat bij het ontstaan van formatieruimte door uitstroom van personeel het geen automatisme is om deze weer vast in te vullen. Er gaat eerst een afweging aan vooraf, welke ertoe kan leiden dat er niet of anders dan vast wordt ingevuld.

Professionalisering

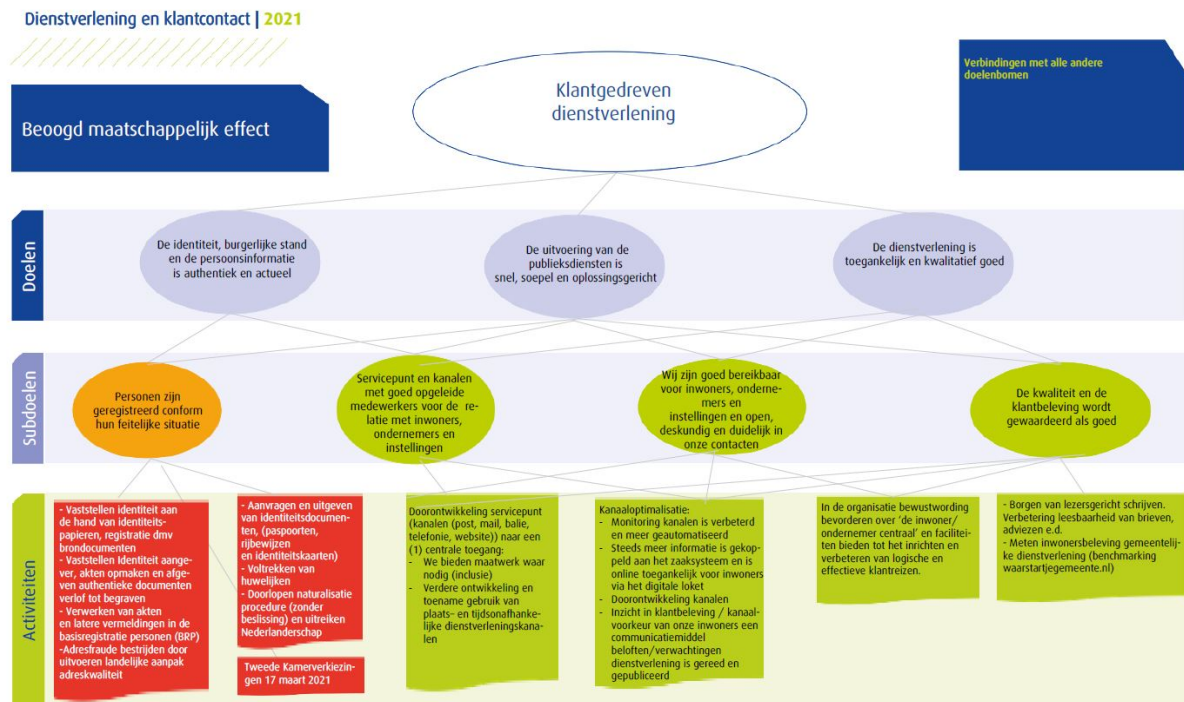
Welke inhoudelijk kennis in huis aanwezig moet zijn is afhankelijk van de opgaven. Wat betreft vereiste competenties en vaardigheden wordt voortdurend gewerkt aan professionalisering van medewerkers. Denk hierbij aan o.a. eigenaarschap, procesregie, initiatief nemen, verbinden, onderzoeken, samenwerken, netwerken, onderhandelen, mondelinge en schriftelijke communicatieve vaardigheden en creativiteit.

Kernbudgetten

Het college wil de kernbudgetten blijven inzetten met als doel initiatieven in de samenleving, die bijdragen aan de sociale cohesie en de leefbaarheid in Twenterand, te stimuleren. De noodzakelijke bezuiniging dwingt ons ertoe het bedrag voor de kernbudgetten te halveren. Daarmee blijft er een bedrag beschikbaar van €50.000,-.

Doelenboom Dienstverlening en klantcontact

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

Organisatiebrede dienstverlening

Onze inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemingen staan centraal. De toegang tot de gemeente is laagdrempelig en zo eenvoudig mogelijk. De gemeente Twenterand staat als meest nabije overheid middenin de informatiesamenleving. We faciliteren en stimuleren selfservice. Digitale toegang, het goed op orde hebben van beveiliging en privacy en nieuwe technieken zijn voor de gehele informatievoorziening randvoorwaardelijk. Het inrichten hiervan stelt naast de veranderende dienstverlening aan de voorkant, eisen aan de beschikbaarheid en mogelijkheden van onze systemen. Synergie tussen de verschillende kanalen zoals telefonie, balie, post en Social Media en consistentie van de dienstverlening over de kanalen heen, is hierbij van belang. Door toepassing van organisatiebreed zaakgericht werken is aan een eerste voorwaarde voldaan voor data gestuurd werken. Hierdoor kunnen ook de prestaties van de dienstverlening worden gemonitord en geoptimaliseerd. Ook krijgen inwoners voor steeds meer online toegang tot de eigen zaken via het digitaal loket waardoor de dienstverlening transparanter wordt.

De toegangskanalen in combinatie met online informatiebronnen zijn middelen waarmee de gemeente de inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties voorziet in zijn/haar eigen product of dienst. Van belang is dat alle medewerkers werken volgens de spelregels van het zaakgericht werken en de online gepubliceerde afspraken en informatie. De gezamenlijke aanbesteding binnen het "Samen organiseren" project van de VNG – GT-Connect- en Dimpact Klantinteractie zal bijdragen aan de klantgedreven dienstverlening en plaats- en tijdonafhankelijk werken.

De met de aanschaf en implementatie van systemen gepaard gaande kosten, zijn opgenomen in het onderdeel Twenterand Digitaal.

Beoogd maatschappelijk effect

Klantgedreven dienstverlening

Doel: De identiteit, burgerlijke stand en de persoonsinformatie is authentiek en actueel

Bij geboorte of bij binnenkomst van elke nieuwe inwoner in Nederland wordt de identiteit vastgesteld en vastgelegd. Alle inwoners van de gemeente Twenterand zijn geregistreerd met een set van gegevens in de basisregistratie (BRP). De kwaliteit wordt bepaald door de actualiteit en authenticiteit

van de geregistreerde gegevens. Adresfraude wordt bestreden door de uitvoering van landelijke aanpak adreskwaliteit. De organisatie van de Tweede Kamer verkiezingen 2021 voldoet aan de geldende regels en eisen (inclusief coronamaatregelen) en er wordt gebruik gemaakt van enkele digitale tools waardoor veel handwerk overbodig wordt.

Doel: De uitvoering van de publieksdiensten is snel, soepel en oplossingsgericht

De uitvoering van de publieksdiensten is snel, soepel en oplossingsgericht en sluit steeds meer aan bij het besef dat mensen graag zelf hun zaken regelen, wanneer het hen uitkomt. Ook in 2021 zal verder worden geïnvesteerd in kanaalafhankelijk werken en responsieve E-formulieren. De inrichting hiervan vereist beschikbaarheid van systemen, beveiliging en ICT-infrastructuur. Voor mensen die dit niet kunnen, bieden we maatwerk en ondersteuning. Standaard en digitaal waar het kan, persoonlijk en op maat waar het moet. We zijn een inclusie gemeente, waarin iedereen zich welkom voelt.

Doel: De dienstverlening is toegankelijk en kwalitatief goed

Bij klantgedreven dienstverlening geloven we dat de kracht voor goede dienstverlening in de betrokkenheid en professionaliteit zit van de medewerkers. Onze dienstverleningskernwaarden: professioneel, invoelend en respectvol, oplossingsgericht en transparant. Wij zorgen dat verwachtingen rondom onze dienstverlening helder en toegankelijk zijn. Onze centrale toegangskanalen zijn eenvoudig bereikbaar. De klantreis is logisch en effectief ingericht en wordt door monitoring en signalering steeds meer geoptimaliseerd. Door middel van benchmarking wordt in 2021 en 2023 de inwonersbeleving over de gemeentelijke dienstverlening gemeten. Verbeterpunten worden opgepakt en de resultaten gepubliceerd op "waarstaatjegemeente.nl".

Subdoel: Personen zijn geregistreerd conform hun feitelijke situatie

Inwoners kunnen binnen de wettelijke mogelijkheden, ook digitaal aangifte doen van geboorte, overlijden en huwelijk in de gemeente Twenterand.

Activiteiten

- Aanvragen en uitgeven van identiteitsdocumenten, (paspoorten, rijbewijzen en identiteitskaarten)
- Adresfraude bestrijden door uitvoeren landelijk aanpak adreskwaliteit
- Doorlopen naturalisatie procedure (zonder beslissing) en uitreiken Nederlanderschap
- Vaststellen identiteit aan de hand van identiteitspapieren, registratie dmv brondocumenten
- Vaststellen Identiteit aangever, akten opmaken en afgeven authentieke documenten verlof tot begraven
- Verwerken van akten en latere vermeldingen in de basisregistratie personen (BRP)
- Voltrekken van huwelijken
- Tweede Kamerverkiezingen 17 maart 2021

Subdoel: Servicepunt en kanalen met goed opgeleide medewerkers voor de relatie met inwoners, ondernemers en instellingen

In het servicepunt komen meerdere 1ste lijns (toegangs-) kanalen samen. De informatie uit die kanalen (balie, telefonie, post, mail, website, ed) wordt gebruikt om de kwaliteit van onze

dienstverlening te optimaliseren en de interne samenwerking zo efficiënt mogelijk te laten verlopen, zodat selfservice door inwoners wordt bevorderd.

Activiteiten

- **Kanaaloptimalisatie**
 - Monitoring kanalen is verbeterd en meer geautomatiseerd
 - Steeds meer informatie is gekoppeld aan het zaaksysteem en is online toegankelijk voor inwoners via het digitale loket
 - Doorontwikkeling kanalen
 - Inzicht klantbeleving / kanaalvoorkeur van onze inwoners een communicatiemiddel beloften / verwachtingen dienstverlening is gereed en gepubliceerd.
- **Verdere ontwikkeling en stimulans tot gebruik van plaats- en tijdsafhankelijke dienstverleningskanalen**
- **Doorontwikkeling kanalen**

Subdoel: Wij zijn goed bereikbaar voor inwoners, ondernemers en instellingen en open, deskundig en duidelijk in onze contacten

Wij zijn een toegankelijke gemeente. Klantgericht, helder in onze bereikbaarheid en de verwachtingen bij onze producten en diensten. In deze opdracht staat de doorontwikkeling van onze dienstverleningskanalen centraal.

Activiteiten

- **In de organisatie bewustwording bevorderen over “de inwoner/ ondernemer centraal” stellen en faciliteiten bieden tot het inrichten en verbeteren van logische en effectieve klantreizen**
- **Doorontwikkeling servicepunt (post, mail, balie, telefonie, website) naar een (1) centrale toegang.**
 We investeren continu in de kwaliteit en kwantiteit van servicepuntmedewerkers. Hierbij wordt ingezet op flexibiliteit en continuïteit, eigenaarschap, samenwerking en professionalisering. Hierdoor vind adequate en correcte registratie plaats van contacten, en neemt het aantal directe afgehandelde binnenkomende vragen/verzoeken in het eerste contact toe.
 De verwachte overgang naar GT Connect is eind 2020, de implementatie loopt door in 2021.
- **Borgen van lezer gericht schrijven. Verbetering leesbaarheid van brieven, adviezen e.d.**
- **Kanaaloptimalisatie**
 - Monitoring kanalen is verbeterd en meer geautomatiseerd
 - Steeds meer informatie is gekoppeld aan het zaaksysteem en is online toegankelijk voor inwoners via het digitale loket
 - Doorontwikkeling kanalen
 - Inzicht klantbeleving / kanaalvoorkeur van onze inwoners een communicatiemiddel beloften / verwachtingen dienstverlening is gereed en gepubliceerd.
- **Steeds meer informatie is gekoppeld aan het zaaksysteem en online toegankelijk voor inwoners via het digitaal loket**
- **We bieden maatwerk waar nodig**

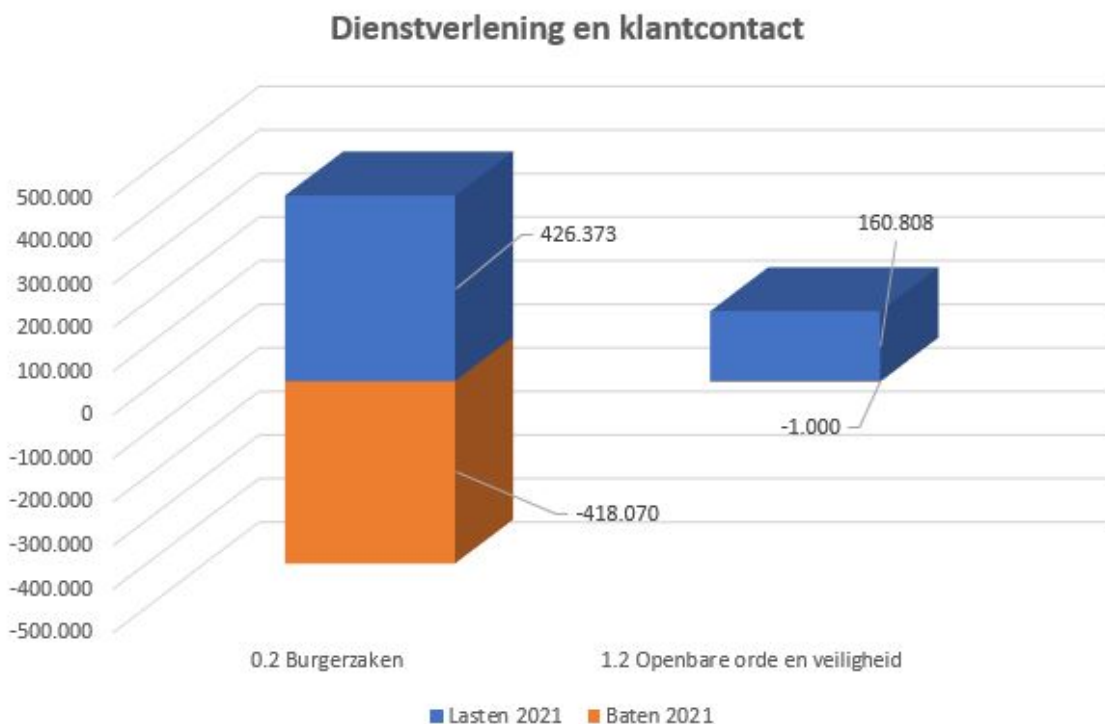
Subdoel: De kwaliteit en de klantbeleving wordt gewaardeerd als goed

Wij nemen de beleving van onze klanten en inwoners serieus. Daarom gaan we meer in contact met onze inwoners, werken we meer op locatie, zodat we onze dienstverlening kunnen aanpassen of verbeteren als daar behoefte aan is. We leren en verbeteren. Daarbij maken we gebruik van de benchmark Vensters voor Dienstverlening en Waar staat je gemeente.

Activiteiten

- Meten inwonersbeleving gemeentelijke dienstverlening (benchmarking waarstaatjegemeente.nl)
- We bieden maatwerk waar nodig

Financieel overzicht

Doelenboom Bedrijfsvoering

Doelenboom

Bedrijfsvoering | 2021

Inhoudelijk perspectief

Bedrijfsvoering

Alle taken en activiteiten binnen bedrijfsvoering zijn gericht op de ondersteuning van het primaire proces. Daarmee is de doelstelling van bedrijfsvoering, passend binnen het programma Fundament, gericht op een solide bedrijfsvoering ten behoeve van een goed functionerende gemeente. De voorstellen zoals hierna toegelicht kunnen in dat kader gezien worden

Enkele ontwikkelingen uitgelicht:

Inwonersbetrokkenheid

Het college wil de kernbudgetten blijven inzetten met als doel initiatieven in de samenleving, die bijdragen aan de sociale cohesie en de leefbaarheid in Twenterand, te stimuleren. De noodzakelijke bezuiniging dwingt ons ertoe het bedrag voor de kernbudgetten te halveren. Daarmee blijft er een bedrag beschikbaar van € 50.000,-.

Duurzaam en toekomstbestendig gemeentehuis

De voorbereidingen vragen meer tijd dan voorzien, mede door de coronacrisis. De taakstelling van €85.000,- wordt voor 2021 niet gehaald.

Professionalisering

Dit betekent dat wij voortdurend investeren in de ontwikkeling, duurzame inzetbaarheid en mobiliteit van medewerkers, een en ander ook overeenkomstig de verplichtingen die voortvloeien uit de CAO gemeenten. Daarom is een voorstel gemaakt waarin het opleidingsbudget vanaf 2021 wordt verhoogd omdat het huidige budget (dat relatief laag is in vergelijking met andere gemeenten van vergelijkbare omvang) amper toereikend is om medewerkers deel te laten nemen aan noodzakelijke trainingen/cursussen/seminars i.v.m. ontwikkelingen op het vakgebied. In verband met de noodzaak om de begroting 2021 sluitend te krijgen is het voorstel voor extra middelen daarom met ingang van 2022 verwerkt. Het gaat om een bedrag van €82.000,-.

Twenterand Digitaal

Twenterand Digitaal is ondersteunend aan de doelen van de programma's. Grote opgaven voor dit ontwikkelprogramma zijn in 2021 en verder o.a. Digitaal stelsel omgevingswet, telefonie en flexwerken. (Zie voorstellen doelenboom bedrijfsvoering).

Software kosten (inclusief implementatie kosten) voor o.a. de doorontwikkeling van de telefonische en digitale dienstverlening (GT-connect) en datagestuurd werken worden gedekt uit het beschikbare werkbudget.

In de Uitgangspuntennotitie 2021 is aangegeven dat de programmabegroting 2021 een voorstel zou bevatten om datagestuurd werken verder uit te bouwen binnen de organisatie. Immers, datasturing kan ondersteunend zijn bij de dagelijkse werkzaamheden, maar zeker ook bij het voorspellen van ontwikkelingen en het meten van voortgang van (politieke) doelrealisatie. En het vergroot de mogelijkheid om te werken met beleidsinformatie en sturingsinformatie om daarmee ook primaire processen continu te kunnen meten en verbeteren. Genoemd voorstel leverde een verzwaring van de begroting op van afgerond €56.000,-. Om de begroting sluitend te krijgen wordt voorgesteld wordt om dit op te schuiven in de tijd. Dit levert voor 2021 genoemd bedrag aan besparing op. De ambitie om datagestuurd werken een forse impuls te geven loopt hierdoor vertraging op. Binnen de mogelijkheden die er wel zijn wordt het datagestuurd werken verder vorm gegeven waarbij, naast het sociaal domein, ook aandacht zal zijn voor andere domeinen

Beoogd maatschappelijk effect

Solide bedrijfsvoering ten behoeve van een goed functionerende gemeente

Doel: De medewerkers zijn in staat te doen wat de organisatie vraagt

Hierbij werken wij o.a. aan:

- Werken in rollen i.p.v. functies;
- Teamontwikkeling;
- Leiderschapontwikkeling;
- Bevordering lerend vermogen, resultaatgerichtheid, eigenaarschap;
- Tijd- en plaatsonafhankelijk werken;

Doel: Inwoners zijn geïnformeerd en participeren

Het doel is dat de inwoners van de gemeente Twenterand zich gehoord en betrokken voelen. In beide begrippen zit het tweerichtingsverkeer. Beide bereik je ook door goed te luisteren naar wat er in de Twenterandse samenleving gebeurt en ook door daadwerkelijk iets te doen met die signalen. Bovendien stimuleren we initiatieven vanuit de samenleving en bieden hulp bij het realiseren ervan. De gemeente wordt daarin een partner in de samenleving, in plaats van alleen de bedenker en uitvoerder.

Doel: Kwalitatief goede, effectieve en efficiënte ondersteuning en advisering aan bestuur en organisatie

Dit meer intern gerichte doel wordt bereikt door de realisatie van de subdoelen van alle pofach-functies. Hierdoor zijn de primaire processen in de andere doelenbomen beter in staat om de bestuurlijke doelen te realiseren.

Doel: De financiële huishouding geeft een volledig en betrouwbaar beeld van de gemeentelijke financiële positie

De (financiële) gegevens die bij de verschillende documenten in de P&C-cyclus verstrekt worden, moeten een juist beeld geven van de financiële positie op dat moment. Dit betekent dat de gegevens in het financiële systeem up-to-date moeten zijn.

Subdoel: Een aantrekkelijke werkgever met gekwalificeerde en flexibel inzetbare medewerkers

De gemeente Twenterand moet zorgen dat het te allen tijde een werkgever is, die aantrekkelijk is voor nieuwe (jonge) kwalitatief talentvolle medewerkers en om goede medewerkers te behouden. Via onder andere in- en externe (bij- en om)scholing wordt geïnvesteerd in flexibiliteit en duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Hierdoor kan de gevraagde kwaliteit en kwantiteit aan taken geleverd worden. Middels strategische personeelsplanning wordt optimaal gestuurd op ontwikkeling en dynamiek (in- door- en uitstroom) ondersteund door HR speerpunten en oplossingen.

Activiteiten

- Gefaseerd in gang zetten van benodigde interventies.
- In beeld brengen welke kennis, vaardigheden, houding en gedrag van kritiek belang zijn voor het behalen van de ambities en doelstellingen (rolafhankelijk)
- In kaart brengen in hoeverre medewerkers nu over de benodigde kennis, vaardigheden en houding en gedrag beschikken.
Om een volgende stap te zetten richting een efficiënte organisatie waar mensen uitgedaagd worden in én tevreden zijn met hun werk, is geïnvesteerd in eigenaarschap en werkbeleving. Dit als logisch vervolg op eerdere trajecten zoals Strategische Personeelsplanning, de uitkomsten van de integriteitsmodule en het achterbanberaad van de OR. De scan heeft geleid tot een uitslag op een aantal randvoorwaarden van eigenaarschap en werkbeleving op organisatie-, onderdeel- en individueel niveau.
De deelnemers kunnen de individuele uitslag gebruiken voor hun persoonlijke ontwikkeling. De organisatie- en onderdeel uitslag is in gemêleerde gezelschappen besproken. Het doel hiervan is leren van elkaar en daardoor stappen zetten om eigenaarschap te vergroten en/of de werkbeleving te verbeteren.
- Onderzoeken op welke termijn deze kennis, vaardigheden en houding en gedrag beschikbaar moeten zijn doorvertalen, definiëren en uitvoeren van de professionaliseringsopgave.

Subdoel: Tijdige en volledige communicatie met en meer participatie tussen inwoners, instellingen, bestuur en organisatie

Doelgroepen op tijd en zo volledig mogelijk informeren over de producten, diensten en ontwikkelingen binnen de gemeente Twenterand. Doelgroepen worden ook meer betrokken bij ontwikkelingen, producten en diensten binnen de gemeente Twenterand en zijn mede bepalend in het verbeteren van de leefbaarheid in Twenterand.

Activiteiten

- Bevorderen en begeleiden van burgerparticipatie en mogelijk maken van inwonersinitiatieven
- Contact onderhouden met en subsidiëren van dorpsraden en plaatselijk belangverenigingen
- Crisiscommunicatie
- Doorschuiven faciliteren viering 75 jaar vrijheid naar 2021
In het jaar 2020 zou 75 jaar vrijheid gevierd worden op nationaal, provinciaal en lokaal niveau. In de gemeente Twenterand is in 2020 een heel programma opgesteld met vertegenwoordigers van 4 mei comités, historische verenigingen en andere instanties. Het collegestandpunt voor deze viering is dat de gemeente ondersteunt en faciliteert en dat verenigingen zelf organiseren. Vanwege corona is de viering van 75 jaar vrijheid doorgeschoven naar 2021. Het college van burgemeester en wethouders heeft op 21 april besloten het beschikbare bedrag van €25.000,- beschikbaar te houden voor de viering in 2021.
- Netwerken onderhouden, waaronder (inter)nationale contacten en representatie
- Ontwikkelen en beheren communicatiemiddelen

- Ontwikkelen en beheren website, intranet en social media
- Organiseren van (interactieve) bijeenkomsten
- **Strategiebepaling en uitvoering van communicatietrajecten bij projecten**
 Het betrekken van inwoners en het zichtbaar maken van producten en diensten van de gemeente zijn belangrijke uitgangspunten. Het zichtbaar maken gebeurt vooral door actief en aantrekkelijk te communiceren o.a. door de inzet van filmpjes en meer inzet van de wekelijkse informatiepagina in De Toren van Twenterand. Er is meer aandacht besteed aan de vormgeving van de communicatiemiddelen, waardoor onderwerpen aantrekkelijker en publieksvriendelijker zijn aangeboden. www.twenterand.nl is overzichtelijk en actueel. Ook wordt steeds meer gebruik gemaakt van de inzet van social media en animaties.
 De participatietool Ikpraatmee is een handige tool om in de samenleving te peilen hoe er over verschillende onderwerpen wordt gedacht.
 Het college wil de kernbudgetten blijven inzetten met als doel initiatieven in de samenleving, die bijdragen aan de sociale cohesie en de leefbaarheid in Twenterand, te stimuleren. De noodzakelijke bezuiniging dwingt ons ertoe het bedrag voor de kernbudgetten te halveren. Daarmee blijft er een bedrag beschikbaar van €50.000,-.
- Verzorgen interne communicatie
- Verzorgen pers- en publieksvoorlichting

Subdoel: De organisatie is doelmatig en doeltreffend gefaciliteerd

Om dit subdoel te kunnen realiseren dienen randvoorwaarden op het gebied van ICT, huisvesting, facilitair, DIV maar ook advisering op de terreinen van de SCOPAFIJTH – functies zo optimaal mogelijk ingericht te zijn.

Activiteiten

- Beschikbaar houden van apparatuur en telefonie
- Bijhouden van de energie-administratie
- Exploiteren van het bedrijfsrestaurant
- Gebruik en onderhoud materiaal en materieel (incl. tractie)
- Inkopen, beheren en uitgeven van kantoorartikelen, meubilair, abonnementen, materiaal en materieel
- Onderhouden systemen netwerkbeheer
- Realiseren / verzorgen ontsluiting netwerk voor externe toegang
- Registreren/verwerken van post
- Uitvoeren van bodediensten

- Verlenen van ondersteuning m.b.t. apparatuur en telefonie

- **Zoekrichting: Gemeentehuis**

De voorbereiding voor de realisatie van een “Duurzaam en toekomstbestendig gemeentehuis” is in volle gang. Het schetsontwerp wordt in oktober 2020 aan de raad voorgelegd.

In het schetsontwerp zijn de verduurzaming van de achtergevel, de vervanging van de verwarmingsketels door duurzame gasloze techniek, en de herinrichting (inclusief de huisvesting van de bibliotheek en de voorbereiding van de verhuur van een deel van het gemeentehuis) meegenomen.

Voor 2021 is de stelpost verlaging huisvestingslasten ad €85.000,- uitgesteld. Bij een afgeronde uitvoering voor 2022 is uitgangspunt dat de lastenverlaging in 2022 gerealiseerd wordt en dat een sluitende businesscase haalbaar is.

Subdoel: Actuele informatie is veilig, beschikbaar, betrouwbaar en toegankelijk in efficiënte systemen

Door de inrichting van processen en het beschikbaar hebben van actuele (stuur-) informatie in daartoe geschikte applicaties en basisregistraties wordt verder gewerkt aan effectieve en efficiënte ondersteuning en advisering van bestuur en organisatie.

Activiteiten

- **Borgen beveiliging en privacy (BIG, AVG, Ensia)***

De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) vereist een andere werkwijze, waarbij meer nadruk ligt op risicomanagement.

Ten behoeve hiervan hebben we onder andere meegedaan aan de aanbesteding GGI-veilig. Eventuele financiële gevolgen hiervan ondervinden we in 2021. Daarnaast wordt aandacht geschonken aan bewustwording omtrent informatiebeveiliging en privacy door de inzet van het programma Nanolearning. Ondanks alle maatregelen blijft er altijd een risico bestaan op diefstal of verlies van gegevens.

- **Dienstverlenend samenwerken (Zaakgericht digitaal werken)**

- **Digitaal Stelsel Omgevingswet (aansluiten op)**

Bij de Omgevingswet hoort een goede digitale ondersteuning. Het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO) is het stelsel van de landelijke voorziening en de lokale systemen van de overheden. Daarmee vormt het de informatiemotor van de Omgevingswet. Het digitaal stelsel heeft voor de gebruiker de vorm van 1 digitaal loket. Het digitaal stelsel brengt alle gegevens over de fysieke leefomgeving bij elkaar, zodat overheden, inwoners en ondernemers die kunnen opvragen. Aansluiting op het Digitaal stelsel Omgevingswet is een wettelijke plicht. Bij behandeling van de kadernota is een krediet van €160.000,- beschikbaar gesteld

- **Faciliteren (digitaal) samenwerken in de keten/participatie**

Er is een ontwikkeltraject gestart om I en A toekomstbestendig te maken (binnen de eigen organisatie). Hierbij is een extern deskundige betrokken. Dit traject is gestart op 1 september 2020 en loopt door in 2021.

- **Faciliteren flexwerken (tijd en plaats onafhankelijk werken)**

De voorbereiding voor de realisatie van een “Duurzaam en toekomstbestendige herinrichting gemeentehuis” is in volle gang; het schetsontwerp is bijna gereed. Hierbij wordt ook het voorstel voor de verhuur van een deel van het gemeentehuis, waarmee de bezuiniging van €85.000,- op huisvestingslasten kan worden gerealiseerd, voorbereid, evenals de verduurzaming van de achtergevel en de vervanging van ketels door duurzame (gasloze techniek). Overleg met mogelijke huurders en de inventarisatie van de huurderswensen hebben inmiddels plaatsgevonden en worden meegenomen in het schetsontwerp. Voor 2020 wordt de beoogde bezuiniging niet gehaald, voor 2021

in dit afhankelijk van in hoeverre de voorstellen in 2021 definitief tot uitvoering kunnen worden gebracht.

- **Opzetten sturingsinformatie (informatie gestuurde overheid)**

Data gestuurd werken kent meerdere onderdelen en inrichtingsmogelijkheden. Denk hierbij aan eenvoudige overzichten die de dagelijkse werkzaamheden van medewerkers ondersteunen. Maar ook dashboards voor bedrijfsonderdelen en processen met realisatie ten opzichte van doelstellingen en met complexe analytische modellen die voorspelling kunnen doen op basis van grote hoeveelheden data.

In de Uitgangspuntennotitie 2021 is aangegeven dat de programmabegroting 2021 een voorstel zou bevatten om datagestuurd werken verder uit te bouwen binnen de organisatie. Immers, datasturing kan ondersteunend zijn bij de dagelijkse werkzaamheden, maar zeker ook bij het voorspellen van ontwikkelingen en het meten van voortgang van (politieke) doelrealisatie. En het vergroot de mogelijkheid om te werken met beleidsinformatie en sturingsinformatie om daarmee ook primaire processen continu te kunnen meten en verbeteren. Genoemd voorstel leverde een verzwaaring van de begroting op van afgerond €56.000,-. Om de begroting sluitend te krijgen wordt voorgesteld wordt om dit op te schuiven in de tijd. Dit levert voor 2021 genoemd bedrag aan besparing op. De ambitie om datagestuurd werken een forse impuls te geven loopt hierdoor vertraging op. Binnen de mogelijkheden die wel er zijn wordt het datagestuurd werken verder vorm gegeven waarbij, naast het sociaal domein, ook aandacht zal zijn voor andere domeinen

- **Uitvoeren maatregelen beveiligingsplan voor 2018**

- **Uitvoeren maatregelen ENSIA**

Subdoel: Alle IC processen zijn beoordeeld op risico's

Door risico analyses op te stellen en adequate beheersmaatregelen te treffen, krijgen we meer grip op de bedrijfsvoering. Alle betrokkenen maken deel uit van dit proces.

Activiteiten

- **Archiveren volgens de archiefwet**

- **Beschikbaar houden van programmatuur**

- **Bijhouden van de verzekeringsportefeuille**

Verzekeringen worden gezien als beheersmaatregel om gevolgen van risico's op te vangen. Al een aantal jaren zorgen toenemende schadelasten in samenhang met klimatologische veranderingen voor een negatief effect op de resultaten van verzekeraars. De komende jaren zullen de premies voor alle verzekeringen fors stijgen. Een goed voorbeeld is de brandverzekering. De premie en het risico zijn niet meer in balans en waren we verplicht de verzekering opnieuw aan te besteden. Dit zal heeft geresulteerd in een veel hogere premie, namelijk €155.723,-, dat is € 60.595,- hoger dan de voorgaande jaren. De hoogte van de premie was tijdens het opstellen van de Programmabegroting 2020 nog niet bekend. Bij alle andere verzekeringen zijn de premies licht gestegen.

- **Doorontwikkelen doelenbomen**

- **Informatie beveiligen**

- **Onderzoeken rechtmatigheid en doelmatigheid**

- **Opstellen en monitoren van beleidsagenda met jaaragenda**

- Opstellen P&C documenten-conform planning
- Uitvoeren applicatie-beheer
- Uitvoeren controlewerkzaamheden
- Uitvoeren van het Verbeterplan Bedrijfsvoering
- Uitvoeren van risicomanagement

Subdoel: Goede advisering en ondersteuning Raad & Griffie

Zie paragraaf bedrijfsvoering

Subdoel: Een zodanig ingericht besluitvormingsproces waardoor besluiten in rechte in stand kunnen blijven

De activiteiten zijn er op gericht het proces van besluitvorming zodanig te organiseren en te laten verlopen dat de besluiten die worden genomen in rechte in stand kunnen blijven.

Activiteiten

- Het nemen van besluiten door college/raad
- Horen van inwoners
- In behandeling nemen, toetsen, coördineren en afdoen van bezwaren en klachten
- Ondersteunen van de diverse commissies
- Opstellen en actualiseren mandaatbesluit
- Toetsen van verordeningen, beleidsregels en overeenkomsten
- Uitvoeren Budgetbeheerregeling
- Uitvoeren kwaliteitszorg
- Voeren van verweer/ vertegenwoordigen van bestuursorgaan in bezwaar en beroep
- Volledig heroverwegen van besluiten irt bezwaar
- Voorbereiden zittingen Overijsselse Ombudsman

Subdoel: Een jaarlijks materieel sluitende begroting en een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening

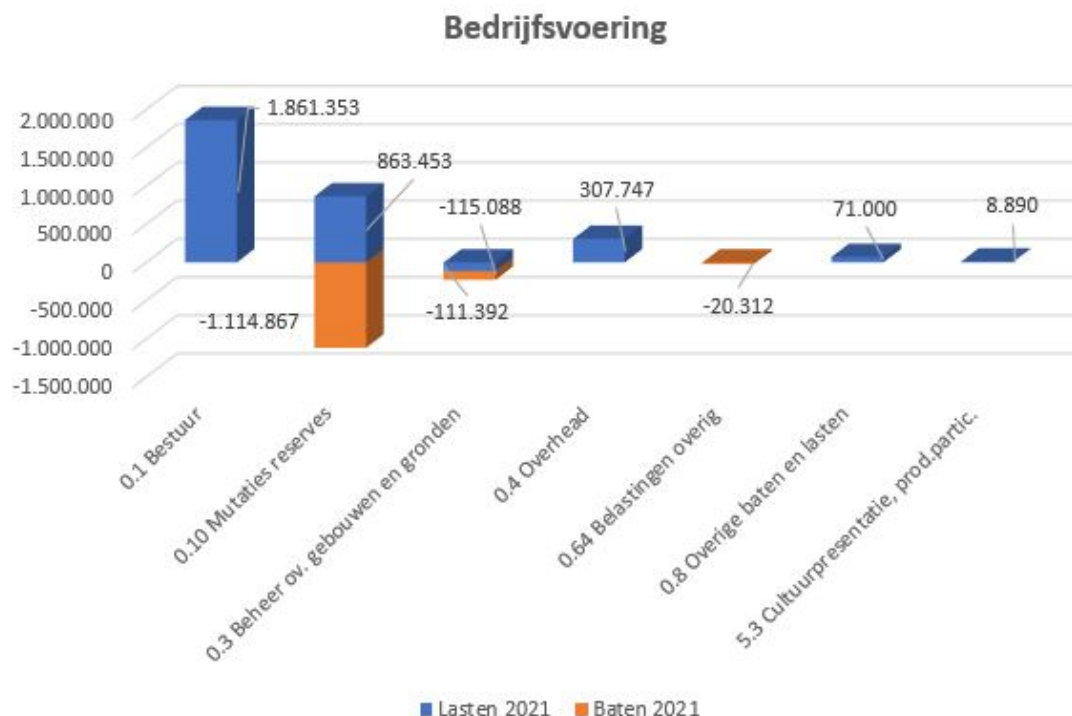
Een materieel sluitende begroting wil zeggen dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten en dat stelposten en taakstellingen op programmaniveau zijn ingevuld. De toezichthouder, de provincie, zal dit beoordelen en hierop haar toe-zichtsvorm bepalen. Jaarlijks, voor 15 juli, moet een

vastgestelde jaarrekening met een goedkeurende accountantsverklaring, inclusief een goedkeurende rechtmatigheidsverklaring, aangeleverd zijn bij de provincie Overijssel.

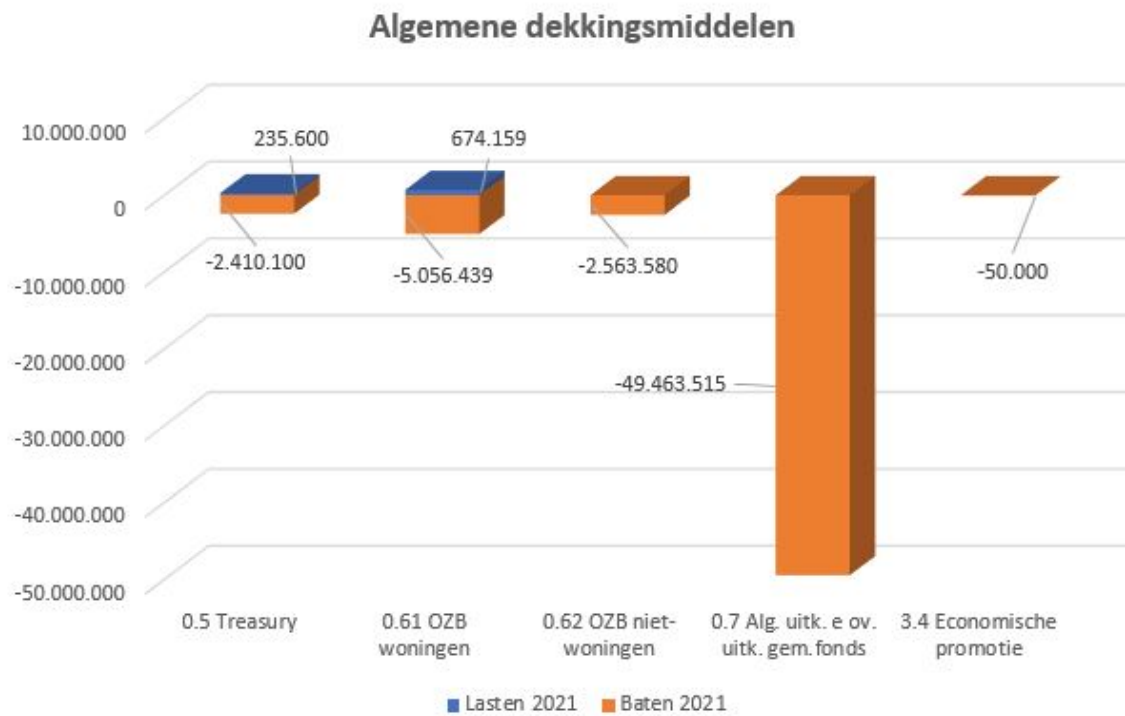
Activiteiten

- Aanmanen/invorderen bedragen
- Opstellen gemeentelijke belastingverordening (uitvoering Gemeentelijk Belastingkantoor Twente)
- Uitvoeren treasury-beleid
- Voeren van een juiste en volledige financiële administratie

Financieel overzicht

Algemene dekkingsmiddelen

Fundament - Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten

	2021	2022	2023	2024
Lasten per doelenboom				
Dienstverlening en klantcontact	587.181	599.678	597.185	604.462
Bedrijfsvoering	2.473.029	2.578.356	2.538.452	2.663.320
Totaal programma lasten	3.060.210	3.178.034	3.135.637	3.267.782
Baten per doelenboom				
Dienstverlening en klantcontact	-419.070	-419.070	-419.070	-419.070
Bedrijfsvoering	0	0	0	0
Totaal programma baten	-419.070	-419.070	-419.070	-419.070
Totaal saldo van baten en lasten	2.641.140	2.758.964	2.716.567	2.848.712
Mutaties reserves	-251.414	-563.100	516.041	473.467
Geraamd resultaat	2.389.727	2.195.864	3.232.608	3.322.180

Opgenomen investeringen bestaand beleid 2021

Werkbudget Twenterand digitaal
Verv.meubilair/bureaus

Investering 2021

150.000
10.000

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren

Via onderstaande link vindt u de beleidsindicatoren:

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Paragrafen

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Doel van deze paragraaf is weergeven hoe solide de positie van de gemeente is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. Daarvoor worden weerstandsvermogen en risicobeheersing geschetst en kengetallen over de financiële weerbaarheid en wendbaarheid gepresenteerd.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risicobeheersing is het geheel aan activiteiten en maatregelen voor het expliciet en systematisch omgaan met en beheersen van risico's. Een risico is een onzekere gebeurtenis met – gewenste of ongewenste – gevolgen. Deze gevolgen kunnen beleidsmatig en/of financieel zijn. Bij het weerstandsvermogen ligt de focus op de financiële gevolgen van risico's. Het geeft aan in hoeverre de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering ervan in gevaar komt. Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de beschikbare versus de benodigde weerstandscapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de componenten zoals die in de onderstaande tabel zijn samengevat. Ultimo 2021 bedraagt de verwachte weerstandscapaciteit €5.473.546,-

De benodigde weerstandscapaciteit is afhankelijk van de risico's die worden gelopen. Risico's worden bepaald in het kader van risicomanagement. Doelen van risicomanagement zijn het bevorderen van risicobewustzijn, het expliciet maken en beheersen van risico's. Dit is een continu proces gericht op:

- 1) Het identificeren van risico's: waar lopen we welke risico's?
- 2) Het classificeren van risico's: hoe groot is de kans, de impact en het financiële effect?
- 3) Het treffen van beheersmaatregelen bij de grootste risico's

De aanpak voorziet erin dat twee maal per jaar een sessie plaatsvindt met inhoudelijk en financieel betrokkenen. In die sessies worden risico's benoemd en waarbij per risico de kans op optreden en de gevolgen (impact) ervan worden bepaald. Gevolgen in financiële zin – incidenteel of structureel (i/s in de onderstaande tabel) - en voor doelstelling en imago (in de vorm van een rapportcijfer, waarbij een hoger cijfer staat voor een groter gevolg). Zo ontstaat een actueel overzicht van alle risico's, als basis voor beheersmaatregelen, gericht op het verminderen van de kans op optreden en/of op het beperken van de gevolgen.

De belangrijkste risico's die uit deze sessies naar voren zijn gekomen, staan in de tabel Risico's en daaronder toegelicht. Daarmee zijn niet alle risico's benoemd. Want de gemeente zit sterk in de Twenterandse samenleving en heeft vele relaties met bijv. sportverenigingen en culturele organisaties. Het kan dan gaan om private / maatschappelijke organisaties met een grote betekenis voor de Twenterandse samenleving. Deze kan zo groot zijn dat, wanneer zich bijv. bedrijfsvoering risico's voordoen bij die organisaties, de gemeente als vangnet kan optreden, bestuurlijk dan wel financieel, afhankelijk van bestuurlijke afweging. Deze scenario's zijn slecht op voorhand te bepalen omdat de gemeente veelal geen statutaire verantwoordelijkheid draagt. Ook zijn er risico's verbonden aan economische ontwikkelingen. Zo kan de huidige hoogconjunctuur leiden tot sterk oplopende prijzen in de bouw en tot vertraging op gewenste ontwikkelingen. Verder noemen we de klimaatverandering zoals die zich kan manifesteren in wateroverlast, droogte en/of hitte. Dit zijn evenzeer risico's.

Daarnaast willen we nog twee andere risico's benoemen. Ten eerste zorgt de coronacrisis voor grote onzekerheden en voor effecten op meerdere beleidsterreinen. We monitoren de ontwikkelingen op de voet en anticiperen daar waar mogelijk. Een andere onzekerheid wordt gevormd door de effecten van de herverdeling van de Algemene Uitkering van het Gemeentefonds. Ook dit monitoren wij nauwgezet.

Omschrijving	Stand 31-12-2019 Rekening	Stand 31-12-2020 Begroot	Stand 31-12-2021 Begroot
Algemene Risico Reserve	€ 2.868.400	€ 2.723.737	€ 2.528.237
Reserve Minimabeleid	€ 73.433	€ 32.074	€ 32.074
Reserve Sociaal Domein	€ 5.525.208	€ 3.149.836	€ 2.913.235
Reserve risico's grondbedrijf	€ -	€ -	€ -
Totaal	€ 8.467.041	€ 5.905.647	€ 5.473.546

Tabel risico's

Tabel risico's						
	Risico's	impact				vereist weerstandvermogen
		in euro's	i/s	doel	imago	
1	Het onvoldoende realiseren van kanteling en bijsturingsmaatregelen	€ 1.500.000	s	7	7	60% € 1.800.000
2	Huishoudelijke ondersteuning	€ 200.000	s	6	4	80% € 320.000
3	Open einde regelingen	€ 1.500.000	s	7	7	50% € 1.500.000
4	Twentse visie op vervoer	€ 100.000	s	7	7	25% € 50.000
5	Optreden majeure procesfout of incident	€ 500.000	i	7	9	40% € 200.000
6	Samenwerkingsaspecten	€ 500.000	i	5	8	25% € 125.000
7	Wijzigingen in wetgeving en verdeelmodellen	€ 500.000	s	5	5	75% € 750.000
8	Uitvoering SW	€ 1.000.000	s	4	9	20% € 400.000
9	Kwetsbaarheid informatiesystemen	€ 750.000	i	9	8	70% € 525.000
10	Gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed	€ 400.000	i	5	7	35% € 140.000
11	Uitvoeringsprogramma evenementen-, bouw- en milieuvergunningen	€ 1.000.000	i	3	8	5% € 50.000
12	Bodem	€ 400.000	i	3	3	15% € 60.000
13	Ruimtelijke ontwikkelingen	€ 300.000	i	3	6	20% € 60.000
14	Niet voldoen aan BIG/AVG	€ 250.000	i	4	8	5% € 12.500
15	Regelgeving en BBV	€ 500.000	i	2	2	25% € 125.000
16	Opduiken van onbekend afspraken met gevolgen	€ 500.000	i	2	8	10% € 50.000
17	Grondexploitatie	€ 1.600.000	i	3	6	15% € 240.000
Totaal						€ 6.407.500

Toelichting risico's

1. Het onvoldoende realiseren van transformatie en bijsturingsmaatregelen.

De decentralisaties in 2015, waarbij tegelijk fors op de budgetten werd gekort, betekenen voor het sociaal domein een grote uitdaging. Van de gemeente wordt verwacht dat er zorg en ondersteuning wordt georganiseerd en daarvoor zijn aanzienlijk minder middelen beschikbaar als in de jaren daarvoor, en ook na 2015 zijn er negatieve correcties geweest op onze inkomsten in het sociaal domein van rijkswege. In de aanpak waarvoor de gemeente Twenterand heeft gekozen staat nu de transformatie centraal. Het vraagt een andere manier van benaderen van en kijken naar inwoners. En een daarop – waar nodig – inspelen met een aanbod, rekening houdend met eigen kracht en de omgeving van de cliënt / het gezin en de voorliggende voorzieningen in het maatschappelijk voorveld. Dit vraagt veel van de gemeentelijke organisatie en van de medewerkers. Niet alleen lokaal maar ook regionaal in het bereiken van de doelen.

Het risico bestaat dat de transformatie onvoldoende wordt gerealiseerd op het moment dat de personele capaciteit in kwantitatieve en/of kwalitatieve zin niet toereikend is. Ook kan dit de voor kanteling en transformatie vereiste cultuuromslag doorkruisen. Dit vormt een risico voor de doelen van de transformatie en daarmee voor de exploitatie.

Ontwikkelingen in de afgelopen jaren hebben geleid tot het treffen van aanvullende maatregelen en tot het besluit om het uitgangspunt van budgettaire neutraliteit voor het Sociaal Domein los te laten.

Voor de beheersing van de risico's is het van belang dat het Twents inkoopmodel goed functioneert, dat het voorliggend veld goed wordt benut, dat er voldoende balans is tussen uit te voeren werk en beschikbare capaciteit en dat de informatievoorziening op orde is t.b.v. monitoring en sturing.

2. Huishoudelijke ondersteuning.

Er heeft in 2017 een nieuwe aanbesteding plaatsgevonden. Daarnaast is ook het nieuwe beleidskader 2018 vastgesteld. Voor de uitvoering betekende dit nieuwe beleidskader dat alle cliënten met een HO indicatie opnieuw geïndiceerd zijn. Afgezien van het open einde risico, bestaan risico's er uit dat enerzijds het nieuwe beleid juridisch geen stand houdt in procedures en anderzijds dat nieuwe regelingen op dit terrein (zoals abonnementstarief eigen bijdrage en CAO-kosten) onvoldoende financieel worden gecompenseerd.

Vanaf 2019 zijn de kosten verhoogd op de maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning. Dit kwam enerzijds door een hoge indexatie in verband met diverse loonsverhogingen in de geldende CAO / contractafspraken en anderzijds doordat het abonnementstarief een aanzuigende werking heeft op de vraag naar Wmo voorzieningen.

De beheersing vraagt om aanpassing van het beleid en een gerichte monitoring van de ontwikkeling van dit risico.

3. 'Open einde' regelingen.

Binnen het sociaal domein zijn er verschillende gebieden waarbij sprake is van zogenaamde 'open einde' regelingen. Dit betekent dat in situaties waarin een aanvraag voor een voorziening niet afgewezen kan worden, de gemeente moet leveren. De hieruit voortvloeiende kosten zijn voor rekening van de gemeente ook wanneer als gevolg hiervan het beschikbare budget wordt overschreden. Onder- / overschrijdingen worden in eerste instantie door een reserve opgevangen. Meer dan vroeger speelt nu ook de Participatiewet, ondanks relatief goede uitstroom, is er sprake van doelgroepvergroting en een afnemend Rijksbudget. In het totaal zijn er ontwikkelingen rond de wijziging woonplaatsbeginsel en verdeelmodellen - met onvoldoende macrobudget sociaal domein er de blijvende zorg en risico's. Ook de toenemende vergrijzing en langer zelfstandig wonen voor kwetsbare inwoners zal een rol gaan spelen, bijvoorbeeld bij de voorzieningen Wmo voorzieningen, zoals woningaanpassingen, zullen daardoor hogere kosten gaan ontstaan, echter onbekend is hoeveel.

Dit risico speelt ook sterk in het sociaal domein. De beheersing richt zich o.a. op het voorliggend maatschappelijke veld, waar toenemend gebruik wordt gesignaleerd. Met ingang van 2019 wordt zorg geleverd op basis van het nieuwe Twentse model en vonden er ook herindicaties plaats.

4. Twentse visie op vervoer

In samenwerking met andere Twentse gemeenten is er gewerkt aan een integrale oplossing voor de huidige situatie van verschillende naast elkaar bestaande vervoersstromen. Dit heeft geleid tot een aanbesteding in 2017, die is geëffectueerd vanaf juli 2017 voor wat betreft het collectieve vraagafhankelijke vervoer. De effectuering van het vervoer naar jeugdhulpinstellingen ging in per 1 augustus 2017, het OMD-vervoer vanaf 1 januari 2018 en het leerlingenvervoer vanaf 1 augustus 2018. Inmiddels is het contract verlengd tot 1 juli 2021. Risico's (naast open einde): er is grote kans op wisselingen van goedkopere naar duurdere vervoersstromen door maatwerkarrangementen, waardoor een duurder onderdeel van het bestek van toepassing is. Daarnaast is er grote kans op bovenmatige indexeringen (zgn. NEA-index) en toename aantal leerlingen in het leerlingenvervoer. Naast de reguliere uitvoering van het complexe dossier, ontwikkelt het vervoersdossier zich door. Dit geeft de nodige implicaties in implementatie en administratie/facturatie met de vervoerder, maar ook in de regio (o.a. vanwege gezamenlijk bestek en dataknooppunt).

5. Optreden van een majeure procesfout of incident.

Dit risico betreft het optreden van een procesfout of incident leidend tot een grote verstoring van het proces of in de dienstverlening. Uiteraard kunnen procesfouten en incidenten altijd plaatsvinden, maar bij dit risico gaat het om een grote verstoring.

Aanleiding hiervoor kan zijn:

- een gebrek aan casusregie waardoor de juiste zorg niet of niet tijdig is verleend;
- het onvoldoende op orde zijn van het administratieve proces met de programmatuur en het juiste gebruik daarvan;
- het verlenen van andere zorg dan bedoeld of het verlenen van te dure of te langdurige zorg door rolonduidelijkheid of gebrek aan kennis bij de medewerkers..

Ten gevolge van het optreden van incidenten kan de koersvastheid onder druk komen te staan.

Het bestaan van onvoldoende plaatsingsmogelijkheden voor participatie, hulp en ondersteuning dan wel onvoldoende doorstroming (bijv. vanuit crisisopvang) kan leiden tot extra kosten.

Er kan een toename optreden van het aantal bezwaarschriften met gevolgen voor imago en kosten. Van belang is dat indien wachttijden oplopen het risico toeneemt, daarom vindt monitoring van wachttijden plaats.

6. Samenwerkingsaspecten.

In het sociaal domein wordt met veel partijen samengewerkt. Daar spelen ook risico's. Dat kan gaan over een verschil van inzicht over de kwaliteit van dienstverlening, hetgeen tot aansprakelijkheidskwesties kan leiden. Er zijn verschillende coalities in Twente hetgeen invloed heeft op slagkracht, duidelijkheid en efficiency, ook richting externe partijen. Verder kan het gebeuren dat problemen ontstaan bij partijen, bijv. liquiditeitsproblemen, waardoor afspraken niet worden nagekomen en er bijvoorbeeld niet "wordt geleverd". Ook kan het leiden tot faillissement waardoor frictiekosten kunnen ontstaan en er aanvullende maatregelen moeten worden getroffen om

dienstverlening gecontinueerd te krijgen. Om problemen voor te zijn wordt er toenemend strakker aan de voorkant gescreend.

Naast de aspecten binnen het sociaal domein gelden regionale samenwerkingen. Frictiekosten versterking regionale samenwerking. Binnen Regio Twente wordt op dit moment gesproken over versterking van de regionale samenwerking. Middels een raadsbrief (Extra vergadering AB Regio Twente/ Regio Deal) bent u hierover geïnformeerd. De voorgenomen verandering zal frictiekosten (bijvoorbeeld extra inzet en deskundigheid, mogelijk boventalligheid personeel) met zich meebrengen. Het inschatten hiervan is lastig. Voor de kosten op de langere termijn is nog geen reële inschatting te maken. Voor de dekking wordt onderstaande ladder gebruikt:

1. Voor het dekken van de frictiekosten wordt in eerste instantie gekeken naar de mogelijkheden binnen Regio Twente (reserves, vrijval van formatie of inverdieneffecten binnen de nieuwe organisatie).
2. Er wordt een beroep gedaan op beschikbare kennis en expertise van de 14 gemeenten. Het DB verwacht voor deze veranderopdracht van iedere gemeente een bijdrage in natura.
3. Indien ondanks stap 1 en 2 er toch extra kosten worden gemaakt, dan zal dit voor rekening zijn van de veertien gemeenten.

Het werken conform de privacywetgeving kan gevolgen hebben voor de boogde integrale werkwijze en kan integraal maatwerk beperken.

De samenwerking op het gebied van inkoop kan moeizaam verlopen waardoor beoogde inkoopvoordelen niet gehaald worden.

7. Wijzigingen in wetgeving en verdeelmodellen.

Dit risico betreft de noodzaak tot aanpassingen van beleid en werkwijzen door wijzigingen in de wetgeving en/of in de verdeelmodellen c.q. omvang macrobudget. De herverdeling van de algemene uitkering is nu in bewerking door het Rijk. Uitkomsten worden verwacht in de decembercirculaire 2020. In de begroting is rekening gehouden met een nadeel effect van €15,- per inwoner, jaarlijks cummulerend vanaf 2022. De vraag is of deze raming toereikend zal zijn. Een toekomstige (door)decentralisatie Beschermd Wonen is in voorbereiding met eveneens financiële onzekerheden in budget en open einde.

8. Uitvoering SW

SOWECO is momenteel een verbonden partij waarbij de gemeente jaarlijks een bijdrage betaalt als deelnemer in de gemeenschappelijke regeling.

In maart 2020 is een akkoord gesloten tussen raad van commissarissen en directie van Soweco NV en het dagelijks bestuur van GR Soweco over de toekomstige lokale uitvoering van de Wsw. Dit akkoord is verwoord in de Contourennota. Deze nota is vervolgens in de 6 colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten vastgesteld.

Als gevolg van dit akkoord heeft het AB op 2 juli 2020 (na consultatie van de gemeenteraden) het besluit genomen om de GR op te heffen en in liquidatie te brengen per 1 januari 2021. Hiertoe wordt een liquidatieplan opgesteld. Hoger uitvallende kosten van de SOWECO dan wel risico's rond het opheffen van de GR, betekenen voor de gemeente ook hoger uitvallende kosten. Denk hierbij aan frictiekosten door bijvoorbeeld onroerend goed. Daarnaast zal ook de nieuwe uitvoering (deels lokaal, deels gezamenlijk) nieuwe (bedrijfsvoerings)risico's met zich meebrengen.

9. Kwetsbaarheid informatiesystemen.

De afhankelijkheid van de bij het Sociaal Domein gebruikte informatiesystemen is groot. Op gebied van continuïteit zijn er risico's van uitval met stagnerende dienstverlening, niet tijdige betalingen en extra inzet / bypasses als gevolgen. Ook is de kwaliteit van het systeem een aandachtspunt. De informatie uit het systeem kan tekortschieten voor goede sturing en geeft risico's in financiële grip (tijdigheid) en de export uit het systeem heeft een omvang die tot vervolgrisico's kan leiden.

De komende periode zullen nieuwe ontwikkelingen m.b.t. IT in het Sociaal Domein een rol gaan spelen. Omdat er met twee verschillende systemen wordt gewerkt vormt dit een uitdaging waarvoor een plan van aanpak gaat worden gemaakt.

10. Gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed.

Hierbij gaat het verschillende soorten risico's, zoals bijv. gerelateerd aan:

- de staat van onderhoud;
- de bouwkundige staat;
- de exploitatie van gebouwen;
- de leegstand van gebouwen.

Dit betreft vastgoed waarvan de gemeente eigenaar is. Daarnaast is er ook zogenaamd maatschappelijk vastgoed, eigendom van en/of in gebruik bij maatschappelijke organisaties zoals verenigingen en stichtingen, waarbij het onvermijdelijk is dat de gemeente wordt aangesproken

wanneer zich problemen voordoen. Hetzij problemen direct gerelateerd aan het betreffende vastgoed, hetzij problemen gerelateerd aan de exploitatie ervan.

Voor de beheersing van dit risico is nader onderzoek nodig, evenals oriëntatie elders en beleidsbepaling.

In 2018 is gestart met het opstellen van een beleidsnota die in 2019 wordt vastgesteld. Bij leegstand van vastgoed in afwachting van ontwikkeling of verkoop wordt de stichting Ad Hoc ingeschakeld.

De bouwkundige staat en de staat van onderhoud wordt 3-jaarlijks door een deskundig bureau geïnspecteerd en verwerkt in een meerjarenonderhoudsplanning (MJOP). Hiermee wordt dit risico afgedekt.

11. Uitvoeringsprogramma VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving).

Het niet (kunnen) voldoen aan controles en frequenties in het uitvoeringsprogramma van evenementen-, bouw- en milieuvergunningen, als gevolg waarvan er ongewenste situaties kunnen ontstaan of optreden. Bijv. verkeerde opslag van gevaarlijke stoffen (milieu), of ten onrechte afgeven van een evenementenvergunning (denk aan Haaksbergen). Dit risico kan forse gevolgen hebben zowel qua imago/doelrealisatie als financieel.

Het proces van verlenen van evenementenvergunningen loopt steeds beter, door een professionelere rolinvulling van betrokken actoren. Voor de beheersing is verder van belang dat er onderzoek plaatsvindt naar het risico van aansprakelijkheidsstellingen op het terrein van openbare orde en veiligheid.

De milieu inspecties en vergunningen zijn vanaf 1 januari 2019 bij de Omgevingsdienst Twente ondergebracht. De overige uitvoering van het Uitvoeringsplan ligt bij het team Omgeving. Wanneer dit plan wordt uitgevoerd blijven we binnen de aanvaardbaar geachte bestaande risico's. Het college heeft de mogelijkheid om, keuzes te maken naast de wettelijke verplichtingen, en het lokale toezicht uit te breiden in het Uitvoeringsplan.

De totstandkoming van de ODT per 1 januari 2018 is van beperkte invloed op dit risico. Enerzijds zijn aan een dergelijke overgang altijd risico's verbonden. Daarnaast blijft de gemeente verantwoordelijk. Een relevante ontwikkeling is daarnaast dat de verhaalbaarheid van kosten van verwijdering van drugsafval bij grondeigenaren een gemeentelijke verantwoordelijkheid is.

Qua beheersing wordt geïnvesteerd in toezicht en handhaving.

12. Bodem.

Naar aanleiding van incidenten of wijzigingen (bijv. nieuwbouw) kan het gebeuren dat bij controles zaken aan het licht komen die niet in orde zijn. Bijv. een (dreigende) verontreiniging. In die gevallen worden er maatregelen (opdracht tot sanering) genomen, al dan niet ondersteund door een dwangsom en met een termijn, een en ander ten laste van de organisatie die het betreft. Daarbij zijn situaties denkbaar waarbij de gemeente zelf bepaalde (delen van de) saneringen moet uitvoeren en de kosten ervan ook voor een deel draagt. Gedragslijn is hierbij dat aansprakelijkheid altijd direct bij de eigenaar wordt gelegd.

Deze handhavingstaken zijn per 1 januari 2019 over gegaan naar de ODT (Omgevingsdienst Twente). Qua beheersing speelt de digitalisering van het bodemsysteem, waarbij bekende verontreinigingen zoveel mogelijk in kaart worden gebracht.

Voor wat betreft de aanwezigheid of het aantreffen van asbest in de bodem is het Bureau Asbest Sanering (BAS) opgericht. Dit bureau werkt voor 7 Twentse gemeenten en neemt de onderzoeken en de sanering geheel voor haar rekening. De middelen hiervoor worden als subsidie ontvangen van de Provincie.

13. Ruimtelijke ontwikkelingen.

De komst van de nieuwe omgevingswet brengt risico's met zich mee. Die kunnen zich voordoen t.a.v. meerdere aspecten: niet tijdig klaar zijn, digitaliseringsproblemen (functioneel of financieel), tekortschietend omgevingsinstrumentarium (omgevingsplan/omgevingsvisie). Deze risico's zijn op dit moment nog niet in te kaderen, daarvoor zou voor de nieuwe omgevingswet eerst een plan van aanpak moeten worden gemaakt.

De actualiseringsplicht voor bestemmingsplannen is per 1 juli 2018 afgeschaft.

De opstelling van het plan van aanpak in verband met de nieuwe omgevingswet start in 2019, hiervoor zijn middelen beschikbaar.

14. Niet voldoen aan BIG / AVG.

Dit risico bestaat eruit dat niet wordt voldaan aan vereisten uit de Baseline Informatiebeveiliging Overheden (BIO) of aan vereisten uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Twenterand voldoet aan de minimum vereisten vanuit de BIO en vanuit de AVG.

De beheersing van dit risico bestaat uit periodiek evalueren en acteren op de uitkomsten hiervan. Vanwege de cruciale rol die bewustzijn hier speelt wordt de in gang gezette bewustzijns campagne vervolgd.

Daarnaast speelt bij de beheersing de uitvoering van het beveiligingsplan. Dit voorziet onder meer in tweefactor auto notificatie.

15. Regelgeving, BBV en uitkeringen gemeentefonds.

Op dit gebied is er sprake van samenhangen waarbij wijziging op één gebied gevolgen kan hebben voor de andere gebieden. Het zogenaamde 'trap op trap af' mechanisme. Wat hier bijvoorbeeld speelt is het risico dat wanneer de rijksuitgaven achterblijven – bijvoorbeeld omdat een Ministerie er niet in slaagt de voorgenomen investeringsuitgaven te doen – dit automatisch betekent dat ook de algemene uitkering van het gemeentefonds neerwaarts wordt aangepast. Waardoor de inkomsten van de gemeente dalen.

De beheersing van dit risico bestaat uit het monitoren van ontwikkelingen op deze gebieden.

16. Opduiken van onbekende afspraken met gevolgen.

Er is veel tijd gestoken in het compleet krijgen van dossiers zodat er een actueel overzicht bestaat van alle gemaakte afspraken en mogelijke verplichtingen (op basis van boetebedingen, etc.).

Desalniettemin blijft de kans bestaan dat er nog iets opduikt wat gevolgen kan hebben. De financiële implicaties hiervan kunnen fors zijn.

Voor de beheersing van dit risico is bewustzijn van groot belang inclusief aandacht voor de vraag wie bij afspraken dienen te worden ingeschakeld.

17. Grondexploitatie Oosterweilanden.

In het kader van Regionale Bedrijventerrein Programmering Twente 2019 – 2022 is een teveel aanbod aan bedrijventerreinen in Twente geconstateerd. De provincie Overijssel heeft met de Twentse gemeenten, met uitzondering van de gemeente Almelo, afspraken gemaakt om dit overschot aan bedrijventerrein terug te dringen. Volgens deze afspraken heeft Twenterand ook meer aanbod dan de geprognoseerde vraag. De gemeente Twenterand heeft echter positieve vooruitzichten en verwacht de komende jaren qua uitgifte een inhaalslag te maken. Deze inhaalslag is onder meer gericht om verliesneming op gronden te voorkomen. Instrumenten die hiervoor ingezet worden zijn het opzetten van een strategisch plan, gericht op het bespoedigen van de afzet van bedrijventerreinen. Onderdeel van dit strategisch plan is onder meer een marketingplan en een zogenoemde task force (een ambtelijke werkgroep die tijdelijk de verkoop aanjaagt) en een extra bedrijfscontactfunctionaris.

Conclusie

Het vereiste weerstandsvermogen bedraagt (zie tabel risico's) €6.407.500,- en de beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt €5.473.546,-. Dat betekent dat de risico's voor 85% zijn gedekt en dat betekent dat, indien alle risico's zich voordoen, we onvoldoende weerstandsvermogen hebben om deze te dekken.

Kengetallen: financiële weerbaarheid en wendbaarheid

M.i.v. 2016 zijn een aantal kengetallen voorgeschreven om de inzichtelijkheid en de transparantie van de jaarstukken te vergroten. Deze kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Concreet gaat het om:

Teneinde de inzichtelijkheid en de transparantie van de begroting verder te vergroten geldt m.i.v. de programmabegroting 2016 de verplichting om een aantal kengetallen op te nemen. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Ze helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. Concreet zijn de volgende kengetallen voorgeschreven:

- Netto schuldquote
- Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- Solvabiliteitsratio
- Grondexploitatie
- Structurele exploitatieruimte
- Belastingcapaciteit

Deze kengetallen worden in onderstaande tabel gespecificeerd en toegelicht. Ze maken inzichtelijk over hoeveel financiële ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zo-doende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. De kengetallen worden gezamenlijk opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat die paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

Netto schuldquote en netto schuldquote, gecorrigeerd voor verstrekte leningen

De netto schuldquote bestaat uit de schuldenlast van de gemeente gedeeld door de eigen middelen. Deze geeft een indicatie van de druk van rentelasten en aflossingen op de exploitatie.

Een hoge schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn, dat hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens

worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

Solvabiliteitsratio

Solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Grondexploitatie

Grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale geraamde baten. De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van gemeenten. Indien gemeenten leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een toekomstig project hebben zij een schuld. Voor de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost. Als grond tegen de prijs van landbouwgrond is aangekocht loopt een gemeente weinig risico. Staat de grond tegen te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd dan leidt dit tot een lager eigen vermogen en dus tot een lager solvabiliteitsratio.

Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte geeft het verschil tussen baten en lasten als percentage van de totale baten. En schetst welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke stijging van baten of structurele daling van lasten daarvoor nodig is.

Belastingcapaciteit

Bij de belastingcapaciteit wordt de hoogte van de woonlasten van een gezin als percentage van de landelijk gemiddelde woonlasten van een gezin.

Voor de beoordeling van de financiële positie is het van belang dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of de gemeente over voldoende structurele baten beschikt, en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans.

Kengetallen	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Netto schuldquote	69,66%	55,90%	53,45%	55,92%	55,51%	50,42%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	51,37%	42,72%	37,60%	40,12%	40,24%	35,40%
Solvabiliteitsratio	27,40%	22,73%	21,09%	19,28%	20,12%	21,13%
Structurele exploitatieruimte	-2,96%	-2,03%	-0,07%	-1,52%	-0,89%	-1,91%
Grondexploitatie	14,37%	7,09%	12,81%	5,63%	4,46%	3,55%
Belastingcapaciteit	98,24%	97,77%	95,86%	98,19%	99,97%	101,13%

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De kapitaalgoederen vormen het gemeentelijk kapitaal waar zorgvuldig mee moet worden omgegaan. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard voor de (jaarlijkse) lasten. Het is van belang, dat voor de openbare voorzieningen en gebouwen goede onderhoudsplanningen aanwezig zijn.

Beleid

De gemeentelijke kapitaalgoederen bestaan uit veel uiteenlopende onderdelen, zoals groenvoorzieningen, speelvoorzieningen, gebouwen voor uiteenlopende functies, bestrating wegen, rioleringen, sportterreinen, afvalcontainers en dergelijke. Voor deze onderdelen wordt op basis van beheerssystemen, die zijn vastgesteld door de raad, de onderhoudsbehoefte bepaald. Daarnaast worden door de betrokken medewerkers op basis van visuele waarnemingen de nodige correcties hierop aangebracht.

Wegen

De gemeente Twenterand heeft de volgende lengte wegen en oppervlakte verharding in onderhoud en beheer:

Wegen/verharding	Areaal
Lengte wegen	436 km
oppervlakte verharding	237 ha.

Door de CROW (landelijk kennisplatform voor de openbare ruimte) is een standaard ontwikkeld om de kwaliteit van de openbare ruimte te bepalen. Middels deze systematiek worden de wegen geïnspecteerd en wordt de onderhoudsbehoefte bepaald.

De benodigde onderhoudsmaatregelen zijn afhankelijk van de vastgestelde (technische) staat en de feitelijk optredende slijtage van een bepaalde weg door het gebruik of andere omstandigheden zoals weersinvloeden. Dit onderhoud wordt planmatig uitgevoerd, waarbij het doel is om binnen de beschikbare financiële middelen door tijdig en juist ingrijpen de technische levensduur en het goed functioneren van een weg zoveel mogelijk te verlengen. Daarom wordt gedurende de levensduur regelmatig de toestand van de wegen geïnspecteerd, zodat de noodzakelijke onderhoudsmaatregelen kunnen worden bepaald. Onder wegen worden zowel de asfaltwegen als de wegen met een elementenverharding (klinkers, trottoirs) verstaan.

De begroting voor het onderhoud van wegen wordt gemaakt aan de hand van ingevoerde inspectiewaarden in het beheersysteem Obsurv. In dit systeem worden per weggedeelte ca. elke twee jaar inspectiewaarden ingevoerd. Deze waarden komen voort uit een inspectieronde, waarbij de staat van het wegdek op diverse punten beoordeeld wordt. Aan de hand van de ingevoerde inspectiewaarden en diverse instellingen worden de benodigde maatregelen bepaald en de begroting gegenereerd.

Afgevlakte planning:

De begroting voor het onderhoud wordt per jaar berekend. Hierdoor kan het zijn dat er in 1 jaar een laag bedrag benodigd is, terwijl het volgend jaar een hoog bedrag benodigd is. Omdat dat minder praktisch en werkbaar is, wordt een afgevlakte planning gemaakt. Hierin wordt (waar mogelijk) geschoven met onderhoudsjaren zodat per jaar een min of meer gelijk bedrag benodigd is.

Aan de hand van de meest recente inspectiewaarden in het beheersysteem worden de begrotingscijfers bepaald.

Aan onderhoud asfaltwegen wordt in eerste instantie voorrang gegeven om zoveel mogelijk kapitaalvernietiging te voorkomen. Wanneer namelijk asfaltwegen niet tijdig worden onderhouden zet het schadebeeld zich door in de fundering, waardoor de kosten van herstel fors toenemen. Vanaf 2020 is voor de elementenverhardingen ook extra geld beschikbaar i.v.m. achterstallig onderhoud.

In de post onderhoud wegen worden ook de aanleg en het onderhoud van grasbetonstenen en bermbeton meegenomen.

Financieel overzicht: Wegen

Omschrijving	R 2019	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
Onderhoud	977.311	1.112.837	1.136.017	1.157.271	1.179.216	1.179.216
Kapitaallasten	217.739	259.614	304.785	386.277	458.839	471.639
Totaal	1.195.051	1.372.451	1.440.802	1.543.548	1.638.055	1.650.855

Openbare verlichting

Het areaal van de openbare verlichting is geïnventariseerd en op basis van deze inventarisatie vindt de jaarlijkse vervanging plaats van armaturen en masten.

Openbare Verlichting Areaal

Lichtmasten/armaturen 7.225 stuks

De inventarisatie wordt periodiek bijgewerkt en actueel gehouden. In de investeringslijst is jaarlijks een bedrag opgenomen van bijna €134.000,-. De onderbouwing van dit bedrag is als volgt: Bij een theoretische technische levensduur van 20 jaar voor een armatuur en 40 jaar voor een mast komt men op een gemiddeld jaarlijks bedrag van €192.500,- voor vervanging. In het beleidsplan Openbare Verlichting, dat op 2 juli 2013 door de gemeenteraad is vastgesteld, is aangegeven dat het de verwachting is dat het bedrag van bijna €134.000,- per jaar voldoende is, aangezien in de praktijk blijkt dat de levensduur vaak enige jaren langer is. Wanneer gerekend wordt met een werkelijke vervangingstermijn van 28 jaar voor een armatuur en 50 jaar voor een mast betekent dit, dat het bedrag voldoende is.

Financieel overzicht: Openbare verlichting

Omschrijving	R 2019	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
Onderhoud	31.565	30.546	31.183	31.754	32.337	32.931
Kapitaallasten	34.124	56.690	62.294	69.864	77.360	84.783
Totaal	65.688	87.236	93.477	101.618	109.697	117.714

Gebouwen en civieltechnische kunstwerken

Er vindt driejaarlijks een herinspectie plaats van alle gemeentelijke gebouwen en zesjaarlijks van alle civieltechnische kunstwerken gelegen binnen de gemeente Twenterand (gebruik gemaakt wordt van van de systemen voor rationeel gebouwenbeheer en rationeel kunstwerkenbeheer van Antea). Het grootschalig onderhoud voor instandhouding van bestaande gebouwen en civieltechnische kunstwerken is voor de komende 10 jaren geregeld. In het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) wordt voor 10 jaar de toekomstige onderhoudsbehoefte aangegeven. Wanneer een gebouw of gebouwonderdeel of een civieltechnisch kunstwerk onderhoud vergt, worden de gewenste activiteit en de onderhoudscyclus vermeld, inclusief de daarbij behorende kosten. In de meerjarenbegroting is voor de storting in het onderhoudsfonds betreffende de gemeentelijke gebouwen ieder jaar een verhoging van €45.000,- en voor de kunstwerken ieder jaar een verhoging van €6.000,- opgenomen. Uit de inspecties blijkt dat indien men bovengenoemde jaarlijkse verhoging handhaaft, er voor de komende 10 jaar voldoende dekking aanwezig is om het noodzakelijke onderhoud uit te kunnen voeren. De gemeente heeft de volgende aantallen accommodaties/gebouwen en civieltechnische kunstwerken in beheer:

Accommodaties/gebouwen **Areaal**

aantal accommodaties/gebouwen 49

Civieltechnische kunstwerken **Areaal**

aantal kunstwerken 57

Financieel overzicht: Gebouwen

Omschrijving	R 2019	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
Onderhoud	248.500	87.556	280.514	285.863	290.360	293.812
Mutatie reserve/voorziening groot onderhoud	162.818	1.459.546	487.269	946.818	228.576	404.083
Kapitaallasten	573.147	490.052	981.433	962.492	940.954	930.207
Totaal	984.465	2.037.154	1.749.216	2.195.173	1.459.890	1.628.102

Financieel overzicht: Bruggen en kunstwerken

Omschrijving	R 2019	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
Onderhoud	199	17.947	15.918	16.236	16.236	16.236
Mutatie reserve/voorziening groot onderhoud	3.086	128.136	37.729	74.073	25.412	24.559
Kapitaallasten	15.609	21.558	15.354	15.226	15.099	14.972
Totaal	18.893	167.641	69.001	105.535	56.747	55.767

Groen

Door de CROW (kennisplatform voor de openbare ruimte) is een landelijke standaard ontwikkeld om de kwaliteit van de openbare ruimte te bepalen. Op basis van die standaard heeft Sweco het rapport geschreven Keuzemodellen kwaliteitsniveaus Wegen en Groen (oktober 2010). Voor openbaar groen is een aantal kwaliteitsniveaus doorgerekend. Middels het pakket rationeel groenbeheer van Sweco zijn deze onderhoudsniveaus vertaald in de werkpakketten (technisch en financieel). De onderhoudsbudgetten staan onder druk vanwege enkele ontwikkelingen, die kosten verhogend werken (wijziging regelgeving, verbod op gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen op verhardingen, areaaluitbreiding en prijsindexatie). Er wordt gezocht naar maatregelen en aanpassing van werkzaamheden om binnen de bestaande budgetten de vastgelegde onderhoudsniveaus zoveel mogelijk te handhaven. Daarbij zal het voorkomen, dat die onderhoudsniveaus niet in de volle breedte worden gehaald. Mutaties in het areaal worden op structurele wijze bijgehouden en verwerkt. Dat areaal bestaat uit:

Openbaar groen	Areaal
bomen	25.750 stuks
hagen	16,4 km
oppervlakte openbaar groen	155 ha.

Financieel overzicht: Openbaar groen

Omschrijving	R 2019	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
Onderhoud	1.627.654	1.808.360	1.806.632	1.833.204	1.861.377	1.867.287
Kapitaallasten	23.207	26.579	19.325	18.198	16.200	16.044
Totaal	1.650.861	1.834.938	1.825.956	1.851.402	1.877.577	1.883.331

Grondwater

Het hoge grondwaterbeheer is opgenomen in het Gemeentelijke Rioleringsplan 2019-2023. Voor zover bekend zijn binnen de gemeentegrenzen geen gebieden met grote problemen. Mochten zich toch problemen voordoen, dan zijn gelden beschikbaar binnen het product Riool om de oorzaak van de problemen te onderzoeken en zo nodig maatregelen te treffen.

Riolering

De volgende rioolvoorzieningen zijn aanwezig in de gemeente:

Riolering	Areaal

vrij verval riolering 226 km

(mini)gemalen 758 stuks

In 2018 is een nieuw GRP vastgesteld en is bepaald welke maatregelen er aan het rioolstelsel getroffen dienen te worden voor met name de komende planperiode van 5 jaar. In de eerste 5 jaar is daar gedetailleerd naar gekeken en zijn ook de benodigde budgetten vastgelegd. Voor de periode daarna is dat ook gedaan, maar dan meer op hoofdlijnen. Op het gebied van de riolering gaat het om het onderhoud en beheer van bestaande riolering en gedeelten van de riolering, die vervangen moeten worden. In het GRP 2019-2023 is ingespeeld op de klimaatverandering. Er zijn maatregelen ingepland voor de locaties, waar via modelberekeningen is gebleken, dat daar bij toenemende hoeveelheden neerslag problemen kunnen gaan optreden. De gemeente Twenterand gaat in deze GRP-periode ervaring opdoen met risicogestuurd rioolbeheer. Wij gaan vervangen op basis van risico en dus op functioneren. Door verbetering van methodieken kunnen wij nauwkeuriger bepalen hoe lang een riool meegaat en wat de gevolgen van bepaalde schades zijn. Door risicogestuurd rioolbeheer blijven de kosten maatschappelijk aanvaardbaar. Zowel m.b.t. het opstellen van het nieuwe GRP als de doelmatigheid van te treffen maatregelen heeft overleg plaatsgevonden met het waterschap Vechtstromen. Het overleg met het Waterschap heeft o.a. tot doel dat er zowel voor het waterschap als voor de gemeente een win-win-situatie ontstaat, m.a.w. zo slim mogelijk en tegen zo laag mogelijke kosten de noodzakelijke maatregelen treffen. Middels het kostendekkingsplan is de hoogte van de rioolheffing bepaald op basis van 100% kostendekkendheid. Planmatig wordt het rioolstelsel gereinigd en geïnspecteerd, waardoor de kwaliteit wordt bewaakt. Ter plekke van de overstorten en de gemalen worden permanent metingen verricht om de werking van het stelsel te kunnen monitoren. Er wordt gewerkt met het programma rationeel rioolbeheer van Sweco.

Financieel overzicht: Riolering

Omschrijving	R 2019	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
Onderhoud	225.134	237.150	241.894	246.731	251.665	235.721
Mutatie reserve/voorziening groot onderhoud	111	2.131	500	0	1.312	1.589
Kapitaallasten	485.778	1.031.895	581.581	582.665	584.683	586.742
Totaal	711.023	1.271.176	823.975	829.396	837.660	824.052

Kaderplan speelruimte

Voor het kaderplan speelruimte (door de Raad vastgesteld in 2018) is jaarlijks gemiddeld €76.000,- nodig. Dit is meegenomen in de begroting 2020 en verder. Alle centrale plekken en steunplekken blijven hiermee ingericht.

Speeltoestellen Areaal

aantal
speeltoestellen 553 stuks

Tractie en gereedschappen

Tractie en gereedschappen hebben blijvend aandacht nodig in relatie tot bezetting en daarmee effectief gebruik. Door gewijzigde inzichten of anders uitvoeren van werkzaamheden is het zinvol het gebruik van deze middelen constant tegen het licht te houden. De kapitaallasten van de tractie zijn in de begroting opgenomen voor een vast bedrag. Het verschil tussen werkelijk en begroot wordt gestort c.q. onttrokken uit de reserve tractie. Jaarlijks wordt beoordeeld of de vervangingen, die zijn opgenomen in het tractieplan, noodzakelijk zijn.

Paragraaf Financiering

Inleiding

In de paragraaf financiering bij de begroting en de jaarrekening neemt het college, naast de verplichte onderdelen op grond van het BBV, in ieder geval op:

- A. de kasgeldlimiet;
- B. de renterisiconorm;
- C. een overzicht van verstrekte geldleningen.

Paragraaf financiering

Algemene ontwikkelingen

De gemeente dient een paragraaf Financiering in zowel de begroting als in het jaarverslag op te nemen waarin aangegeven wordt wat de beleidsvoornemens zijn ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille. Daarnaast geeft de paragraaf inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Om volledig te voldoen aan de wetgeving op het gebied van treasury heeft de gemeente Twenterand een treasurystatuut. In dit treasurystatuut zijn de uitgangspunten, de doelstellingen, de beleidsmatige en organisatorische kaders (inclusief het toezicht op de uitvoering van de treasury) voor de treasuryfunctie vastgelegd. De wet FIDO definieert treasury als volgt: "het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op: de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's".

Treasurybeleid

De beleidsdoelstelling van het treasurybeleid van de gemeente Twenterand kan als volgt worden omschreven: De gemeente voert, gelet op haar publiekrechtelijke taak om maatschappelijk kapitaal te beheren, een risicomijdend treasurybeleid. Binnen dit risicomijdende beleid stelt de gemeente zich ten doel zo laag mogelijke kosten over leningen en/of een zo hoog mogelijk rendement over het belegd vermogen te realiseren, voor zover nog mogelijk binnen de opgelegde regeling voor schatkistbankieren. Dit binnen de daarvoor geldende randvoorwaarden en ter beperking van risico's.

Renterisico's

Een hoofddoel van treasury is het beperken van de gevolgen van een stijgende rente. Aan de andere kant dient er optimaal geprofiteerd te worden van lage rentestanden.

Met het bijhouden van de ontwikkelingen op de geld en kapitaalmarkt en de grote diversiteit in leningsproducten wordt continue geprobeerd om een zo optimaal mogelijk resultaat te behalen tegen een verantwoord risico, eventueel ondersteund door een liquiditeitsprognose.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op de korte termijn weer. Hieronder vallen alle kortlopende financieringen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar. De kasgeldlimiet is gericht op het voorkomen van ongewenste renterisico's die ontstaan door het aangaan van overmatige kortetermijnfinancieringen en stelt een grens aan de omvang van de korte schuld waarover de gemeente renterisico mag lopen.

Als grondslag van de wettelijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet wordt voor het gehele begrotingsjaar aangehouden de omvang van de jaarbegroting per 1 januari van het betreffende jaar. Op grond hiervan is de door het rijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet voor 2021 vastgesteld op 8,5% van €99.439.844,- = €8.452.387,-. Dit betekent dat de gemeente Twenterand door het jaar heen tot het hierboven berekende bedrag met kort geld mag financieren (ook investeringen). Wanneer de kasgeldlimiet structureel overschreden dreigt te worden, moeten langlopende leningen (leningen met een looptijd langer dan 1 jaar) aangetrokken worden. Tot maximaal het bedrag van de kasgeldlimiet loopt de gemeente renterisico, gebaseerd op leningen met een termijn van korter dan een jaar.

Met betrekking tot gelden in rekening-courant/kort geld loopt er met onze huisbankier een overeenkomst waarin is afgesproken dat deze dagelijks de saldi in rekening-courant in daggeld uitzet of aanvult. Daarnaast wordt, indien noodzakelijk, kasgeld aangetrokken c.q. gelden via schatkistbankieren weggezet voor periodes variërende van 1 week tot 1 jaar afhankelijk van geldbehoefte en mogelijkheden op de geldmarkt.

Renterisiconorm

In de wet FIDO is door het rijk de renterisiconorm geïntroduceerd. Met de invoering van deze renterisiconorm wordt een kader gesteld tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille van de

gemeente, dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. Herfinanciering houdt in dat een vervangende lening wordt aangetrokken om aan de aflossingsverplichtingen van bestaande leningen te voldoen.

Renteaanpassing doet zich voor wanneer de geldgever het rentepercentage van een lening gedurende de looptijd herzielt.

De doelstelling van de renterisiconorm is in feite dat bij een gelijkmatige opbouw van de leningenportefeuille, waarbij niet in enig jaar een onevenredig deel van de leningenportefeuille geherfinancierd hoeft te worden, het renterisico op de vaste schuld over de jaren gespreid wordt. De renterisiconorm is door het rijk vastgesteld op maximaal 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar. Dit betekent dat voor het jaar 2021 de renterisiconorm als volgt kan worden berekend:

Begrotingstotaal 2021: €94.439.844,-

Renterisiconorm voor 2021 bedraagt 20% = €19.887.969,-

Onderstaand de berekening van het renterisico op de vaste schulden voor het jaar 2021

1.	Begrotingstotaal	€ 99.439.844
2.	Wettelijk percentage	20%
3.	Renterisiconorm (1x2)	€ 19.887.969
4.	Renteherzieningen	€ 0
5.	Aflossingen	€ 4.581.951
6.	Bedrag van renterisico (4+5)	€ 4.581.951
7.	Ruimte onder renterisiconorm	€ 15.306.018

Rentetoerekening en kredietrisico's

Rentetoerekening

Rente wordt op basis van het rente-omslagpercentage doorberekend aan de taakvelden. Hierbij dient opgemerkt te worden dat voor het grondbedrijf een ander percentage wordt berekend op de in het BBV voorgeschreven wijze. De rente wordt samen met de afschrijvingslasten middels de kapitaallasten doorberekend aan de diverse taakvelden. Aan investeringen wordt geen rente rechtstreeks toegerekend.

Kredietrisico's

Ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak kunnen gemeenten leningen verstrekken.

Op deze verstrekte leningen loopt de gemeente kredietrisico. Het kredietrisico is het risico dat de tegenpartij niet aan haar contractuele verplichtingen kan voldoen (het terugbetalen van de verstrekte lening). Hieronder treft u een overzicht aan van de verstrekte leningen door de gemeente.

Omschrijving	Bedrag
Lening Zonnepark BV	6.168.852
Lening Activiteitscentrum	4.290.684
Achtergestelde lening Vitens	172.524
BAGL GR Vechtdal	932.591
Lening tennisvereniging Den Ham 2002	1.696
Lening Den Ham FC Twente Madness	10.000
Peuterspeelzaal 2002	191.398
Startersleningen	1.130.488
Hypotheekverstrekkingen ambtenaren	2.900.031
Lening korfbalvereniging TOP	15.750
Lening Voorwaarts 2013	9.000
Lening St.Kulturhus De Klaampe	156.214
	€ 15.979.229

Financieringspositie en -behoefte

Dit onderdeel geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringspositie van onze gemeente en de daarbij behorende financieringsbehoefte, rekening houdend met (geplande) (des-)investeringen en beschikbare interne en externe middelen. In feite gaat het hier om het opstellen van een liquiditeitsbegroting. De ontwikkeling van de financieringspositie is bepalend voor de leningenportefeuille. De activa van de gemeente Twenterand zullen per begin 2021 naar verwachting als volgt gefinancierd zijn:

Boekwaarde vaste activa		€ 97.122.129
<i>Vaste financieringsmiddelen</i>		
Reserves	€ 25.562.437	
Voorzieningen	€ 16.554.618	
Langlopende leningen	€ 42.821.263	
Totaal financieringsmiddelen		€ 84.938.318
Gefinancierd met vlottende middelen		€ 12.183.811

Mutaties leningenportefeuille

In onderstaand schema worden de mutaties van de leningenportefeuille (exclusief leningen ten behoeve van woningbouw) voor het begrotingsjaar 2021 weergegeven:

	Bedrag	Gemiddelde rente	Invloed op gem.rente
Stand per 1 januari 2021	€ 42.821.263	1,339%	
Nieuwe leningen	€ 5.000.000		
Reguliere aflossingen	€ 4.581.951		0,013%
Vervroegde aflossingen	€ 0		
Stand per 31 december 2021	€ 43.239.312	1,326%	

Renteverwachting

Voor het begrotingsjaar 2021 is rekening gehouden met de volgende percentages:

- Voor aan te trekken kort geld 0,5%
- Voor aan te trekken lang geld 1%

De behoefte aan inzicht in de kosten op de taakvelden en de behoefte om de wijze van verantwoorden van rente in de begroting en jaarrekening te harmoniseren, hebben er toe geleid dat in het wijzigingsbesluit Besluit begroting en verantwoording (BBV) is opgenomen, dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. Omdat de onderlinge vergelijking tussen gemeenten het uitgangspunt is voor de aanpassingen van het BBV is hier sprake van een verplichting.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

De paragraaf Bedrijfsvoering omvat de intern gerichte beleidsterreinen. Het betreft Personeel en organisatie, (interne) Communicatie, Bestuursondersteuning burgemeester en wethouders, Planning & Control, Financiën, Informatisering & Automatisering en bestuurlijk juridische zaken. Een goede bedrijfsvoering is een belangrijk middel om de resultaten die de gemeente wil bereiken ook daadwerkelijk te realiseren. De bedrijfsvoering draagt bij aan een klantgerichte organisatie. Bedrijfsvoering vormt een rand-voorwaarde om doelen uit de andere doelenbomen te kunnen realiseren. In deze paragraaf wordt op een aantal zaken binnen de ambtelijke organisatie nader ingegaan. In het programma Fundament zijn de volgende doelen voor het thema Bedrijfsvoering gesteld: Een goed functionerende organisatie waar met trots en betrokkenheid gewerkt wordt, waarbij:

- De focus ligt op zaken die voor organisatie en personeel belangrijk zijn;
- Participatie en betrokkenheid is van medewerkers op organisatievraagstukken;
- Dialoog is vanuit verschillende inzichten naar hoger niveau;
- Medewerkers worden uitgedaagd om mee te doen in plaats van toeschouwer/criticaster te zijn;
- Wordt ingezet op creativiteit van professionals;
- Medewerkers zich ontwikkelen

Griffie

Maatschappelijk effect

Een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming. Dat is het maatschappelijk effect waar de activiteiten van de griffie zich op richten.

In essentie is de gemeenteraad een bestuursorgaan dat besluiten neemt. Zij doet dat vanuit haar volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol. Een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming is van belang voor het goed functioneren van de democratie. De griffie ondersteunt en adviseert de raad hierbij (conform artikel 107 van de Gemeentewet).

Dit beoogde maatschappelijk effect is geen stip aan de horizon, maar een vrij constant gegeven waar voortdurend aan gewerkt moet worden. De ambitie ligt met name in de term “hoogwaardige”, waarbij het van belang is om continu aan te sluiten bij en te anticiperen op de (veranderende) vraag uit de raad en de samenleving.

Doelen

Om een hoogwaardige kwaliteit van besluitvorming te bereiken, werkt de griffie in een continu proces aan de realisatie en instandhouding van de volgende doelen.

- Competente raadsleden, zodat de raad (als geheel) haar volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende taak goed kan uitvoeren.
- Een efficiënte en gedragen vergaderpraktijk: structuur en cultuur, om de vele te nemen besluiten op een goede wijze te organiseren. Dit gebeurt volgens het principe Beeldvorming (informatie verzamelen), Oordeelsvorming (mening vormen) en Besluitvorming (besluit nemen). Daarnaast zijn gedragen omgangsvormen / cultuuraspecten van belang om de vergaderstructuur soepel te laten verlopen.
- Goede vergaderstukken, om als raad een zorgvuldig besluit te kunnen nemen dat recht doet aan alle belanghebbenden.
- Een competente, betrokken en flexibele griffie, om de raad te kunnen ondersteunen en adviseren.
- Goed geïnformeerde en betrokken belanghebbenden / inwoners, voor een zorgvuldige belangenafweging en een breed draagvlak voor de democratische besluitvorming. Belanghebbenden / inwoners worden daarom op een goede wijze betrokken en van informatie voorzien.

Activiteiten

De griffie probeert deze doelen te realiseren en in stand te houden door het leveren van goede advisering en ondersteuning. Dit vertaalt zich onder meer in activiteiten die gericht zijn op:

- goede wet- en regelgeving (waaronder verordeningen)
- gedragen bestuurlijke procedures en processen
- gedragen omgangsvormen
- een passende fysieke vergaderomgeving
- een effectief overleg binnen de driehoek
- een efficiënt relatienetwerk (intern en extern)
- een goed management over de griffie

- goede en efficiënt georganiseerde vergaderingen en bijeenkomsten
- een gedragen lange termijn agenda / vergaderschema
- een goede ondersteuning en advisering van de raad en al haar organen, waaronder:
 - o raadspresidium
 - o auditcommissie
 - o vertrouwenscommissie
 - o rekenkamer
 - o commissie onderzoek nieuwe leden en wethouders
 - o werkgeverscommissie
- een goede ondersteuning en advisering van werkgroepen en klankbordgroepen uit de raad
- een goede en gedragen bijdrage ten behoeve van de jaarstukken
- een goede advisering, coaching en ondersteuning van (individuele) raadsleden, o.a. bij de toepassing van de raadsinstrumenten
- een passend aanbod van raadsinfo's / beeldvormende raadsbijeenkomsten: informatiebijeenkomsten, opleiding, excursies, werkbezoeken, scholing, hoorzittingen etc.
- goede en toegankelijke vergaderstukken die zoveel mogelijk digitaal en altijd tijdig beschikbaar zijn
- een efficiënt budgetbeheer
- een efficiënt en gebruikersvriendelijk raadsinformatiesysteem, waaronder webcasting, iPad ondersteuning en een vertrouwelijke subsite
- een efficiënte administratie en post en e-mail verwerking (waaronder archivering)
- een efficiënte verstrekking van informatie
- een efficiënte communicatie

Ontwikkelingen

De volgende ontwikkelingen zullen in 2021 (en daarna) actueel zijn. Deze ontwikkelingen behoeven veelal een zoektocht om er op de juiste wijze mee om te gaan. Uitgangspunt daarbij is steeds: een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming.

- Hoe om te aan met de beperkingen die Covid-19 met zich mee brengt.
- Voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen van 2022.
- Verminderde belangstelling voor "politiek" en opkomstbevordering.
- Burgers worden mondiger: opkomst van burgerparticipatie en overheidsparticipatie (inwonersbetrokkenheid).
- Groeiende intergemeentelijke samenwerking, met name binnen de Regio Twente.
- Meer aandacht voor integriteit.
- Digitalisering van het besluitvormingsproces.
- Nieuwe wettelijke verplichting tot ondertiteling van de uitzendingen en videoverslagen van de raadsvergaderingen en raadsdebatten, alsmede de archivering daarvan.

Middelen

Het budget voor griffie en raad is beperkt. Desalniettemin zijn er voor 2021 voldoende middelen beschikbaar om de meeste van de hierboven genoemde ontwikkelingen te volgen en waar nodig van een passende Twenterandse invulling te voorzien. De laatst genoemde ontwikkeling gaat de reguliere uitgaven evenwel te boven. Het betreft hier de ondertiteling van de uitzendingen/videoverslagen van de raadsdebatten en de raadsvergaderingen, alsmede de archivering daarvan. Beiden onderdelen zijn een wettelijke verplichting die een uitzetting van de begroting met zich mee brengen van €11.000,- structureel en €8.000,- incidenteel.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en of financiële belangen en mogelijke risico's wordt in de begroting en jaarstukken aandacht besteed aan derde rechtspersonen (de verbonden partij), waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft. De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in deze relaties van de gemeente. Onder verbonden partijen moet worden verstaan: privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties, waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft, zoals deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen (Wet gemeenschappelijke regeling) en/of stichtingen en publiek private samenwerkingsconstructies. Onder 'bestuurlijk belang' wordt verstaan: een zetel in het bestuur of het hebben van stem-recht. Met een 'financieel belang' wordt bedoeld dat middelen ter beschikking zijn gesteld die verloren gaan in geval van faillissement van de 'verbonden partij' of als financiële problemen bij een 'verbonden partij' op de gemeente kunnen worden verhaald.

Wat willen we bereiken

Twenterand wil participeren in partijen die een publiek belang dienen, zodat de visies en beleidsdoelstellingen van de gemeente ondersteund en uitgedragen worden. Indien participatie leidt tot inkomsten voor de gemeente worden deze inkomsten ingezet als technisch onderdeel van de gemeentebegroting. Hierbij worden de risicobeperkingen, welke de Wet Financiering Decentrale Overheden gemeenten oplegt bij dergelijke deelnemingen, in acht genomen.

Wat doen we daarvoor

De gemeente Twenterand neemt actief deel in bestuurlijke overleggen van verbonden partijen, waarbij voorafgaand aan deze vergaderingen het college een standpunt inneemt ten aanzien van de agenda. Via de besluitenlijsten van het college worden de gemeenteraad en de inwoners over de externe vertegenwoordigingen geïnformeerd.

De verbonden partijen van de gemeente Twenterand zijn gerubriceerd naar de volgende categorieën:

A. Gemeenschappelijke regelingen

- Regio Twente
- Veiligheidsregio Twente
- GR Soweco
- GR Stadsbank Oost Nederland
- Gemeentelijk Belastingkantoor Twente
- Omgevingsdienst Twente

B. Deelnemingen in vennootschappen (NV's, BV's, VOF's en CV's) en coöperaties

- Cogas N.V.
- Twence B.V.
- N.V. Rova Holding
- Wadinko N.V.
- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
- Enexis
- Zonnepark Oosterweilanden

C. Deelnemingen in Stichtingen en Verenigingen

- Dimpact
- Euregio
- P-10 (plattelandsgemeenten)

In bijlage D van deze begroting wordt, conform de richtlijnen van de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) en de financiële verordening van de gemeente Twenterand, een nadere uitwerking per verbonden partij weergegeven. De eventuele risico's rondom de verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen.

Regio Twente, Enschede

Programma:

Deze gemeenschappelijke regeling levert een bijdrage aan het realiseren van doelstellingen van alle programma's en diverse doelenbomen. Het grootste onderdeel is de wettelijke gemeentelijke taak GGD.

Doelstelling:

Samenwerken aan een gezonde, veilige, leefbare en bereikbare regio.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De aangesloten (14) gemeenten zijn: Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Hof van Twente, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holt en, Tubbergen, Twenterand en Wierden. De regionale samenwerking wordt op een breed terrein verricht: algemeen bestuurlijk, economische zaken, volksgezondheid, milieu, ruimtelijke ordening en recreatie en toerisme. De Regio is momenteel volop in verandering, "in transitie" en per 1 januari 2021 wordt een nieuwe structuur voorzien om meer focus en eenvoud aan te brengen in regionale samenwerking. Op 1 juli jl. heeft het algemeen bestuur positief besloten over het transitieplan voor Regio Twente. Het betrof een besluit op hoofdlijnen. Dit is het startpunt van de ontvlechting van de huidige organisatie Regio Twente in vier verschillende onderdelen:

Een organisatie voor gezondheid: een GezondheidsGR met naar verwachting GGD, OZJT, Veilig Thuis Twente en Kennispunt Twente.

Een 3O gestuurde organisatie voor sociaal economische structuurversterking (3O staat voor overheid, onderwijs en ondernemers)

Een goede landingsplaats voor recreatieve voorzieningen

Een goede landingsplaats bij de gemeenten voor vrijwillige samenwerking tussen gemeenten. Dit zijn de coalitions of the willing.

De uitwerking van het transitieplan loopt op het moment van schrijven volop.

Financiële relatie / financieel belang:

De gemeenten dragen gezamenlijk bij aan de kosten van de Regio Twente. Verdeling van deze bijdrage gebeurt in de meeste gevallen op basis van inwonertal. Een uitzondering hierop is de JGZ-bijdrage, deze wordt verdeeld op basis van het aantal jeugdigen.

De bijdrage aan Regio Twente bedraagt in 2021 €1.994.000,-. De stijging ten opzichte van 2020 hangt vooral samen met de geraamde loon- en prijsontwikkeling.

Beleidsvoornemens:

Binnen Regio Twente wordt op dit moment gesproken over versterking van de regionale samenwerking. Middels een raadsbrief (Extra vergadering AB Regio Twente/ Regio Deal) bent u hierover geïnformeerd

De gemeente Twenterand neemt deel aan de Agenda voor Twente voor de periode 2018-2022. In deze regionale agenda, bedoeld om de sociaaleconomische structuur van Twente te versterken, staan vier actielijnen centraal: Techniek als motor; Arbeidsmarkt & talent; Bereikbaarheid & vestigingsklimaat; Circulaire economie & duurzaamheid.

Veiligheidsregio Twente, Enschede

Programma:

Veiligheidsregio Twente (VRT) is een samenwerkingsverband van hulpverleningsdiensten en de veertien gemeenten in Twente. De samenwerking is gestoeld op de Wet Veiligheidsregio's en de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. De basis voor de ambtelijke organisatie van de VRT wordt gevormd door de volgende organisatieonderdelen: 'Veiligheidsbureau', 'Brandweer Twente', 'GHOR' (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio) en 'Gemeenten'. Deze organisatieonderdelen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de wettelijke taken en werken onder de verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur VRT multidisciplinair samen.

Doelstelling:

Veiligheidsregio Twente zet zich in voor effectieve voorbereiding op en bestrijding van crises en rampen. De VRT kent meerdere programma's, waaronder:

- Multidisciplinaire onderwerpen
- Brandweer
- GHOR
- Gemeenten

In de programmabegroting 2021 van de VRT staat per programma benoemd wat de doelstellingen zijn en wat hier voor gedaan gaat worden.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

Op grond van de Wet Veiligheidsregio's werken de Twentse gemeenten samen binnen de gemeenschappelijke regeling op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding. Het Algemeen Bestuur van de VRT wordt gevormd door de Twentse burgemeesters.

Financiële relatie / financieel belang:

De gemeentelijke bijdrage wordt verdeeld over de Twentse gemeenten. Sinds 2016 wordt hierbij

gebruik gemaakt van de Cebeon-verdeelsystematiek (Cebeon is het bureau dat de verdeelsystematiek voor het gemeentefonds periodiek onderhoudt.) De gemeente Twenterand draagt in 2021 ruim 2 miljoen bij aan de VRT. Dit bedrag wordt grotendeels gedekt uit de bijdrage die de gemeente Twenterand ontvangt vanuit het Gemeentefonds (cluster Openbare Orde en Veiligheid, subcluster Brandweer en Rampenbestrijding). Er is voor 2021 extra geld begroot om aangesloten te blijven bij de programmabegroting van de VRT.

Beleidsvoornemens:

‘Stabiele factor in tijden van verandering’. Dat is de rode draad van de koers voor de komende jaren. We leven in een wereld

waarin ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Dit biedt kansen, tegelijkertijd stelt het ons voor een aantal uitdagingen. De Veiligheidsregio Twente focust de komende jaren op:

- Continuïteit en stabiliteit; het goed blijven doen, zoals we dat nu doen, met voldoende mensen en middelen
- Een nieuwe meldkamerlocatie in Apeldoorn.
- Aansluiting blijven vinden en behouden bij de Twentenaren.
- Technologische veranderingen: kansen benutten en proactief reageren op potentiële bedreigingen.
- Anticiperen op crisistypen gerelateerd aan klimaatverandering
- Anticiperen op de wijziging van meerdere wetten die invloed hebben op onze taken

Soweco NV, Almelo

Programma:

Deze gemeenschappelijke regeling levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Maatschappelijke ontwikkeling en zelfredzaamheid en programma Economie en vrijetijdsbesteding.

Doelstelling:

Het doel van de GR Soweco is het uitvoeren van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) voor de betrokken gemeenten. Deze wet is het bieden van een passende werkplek aan personen die uitsluitend onder aangepaste omstandigheden in staat zijn tot het verrichten van arbeid. Het werk is gericht op behoud, herstel en bevordering van de arbeidsgeschiktheid.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De aangesloten gemeenten waarmee een samenwerkingsverband bestaat zijn Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Wierden en Twenterand. De GR Soweco is ontstaan in 1969, toen de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) in werking trad.

Financiële relatie / financieel belang:

De exploitatie van Soweco kent een negatief resultaat (2020 €5.258.000,-) dat gedragen moet worden door de deelnemende gemeenten, waaronder de gemeente Twenterand. Zie verder paragraaf weerstandsvermogen.

Beleidsvoornemens:

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor alle mensen met arbeidsvermogen die ondersteuning nodig hebben. Dit is een grote opgave in het Sociaal Domein. Er stromen geen mensen meer in de Wsw, waardoor (naar verwachting) de SW populatie jaarlijks gemiddeld met 6% vermindert. De traditionele uitvoering voor de SW maakt steeds meer plaats voor een uitvoering voor alle doelgroepen binnen de Participatiewet. In anticipatie hierop wordt de GR opgeheven.

In maart 2020 is een akkoord gesloten tussen raad van commissarissen en directie van Soweco NV en het dagelijks bestuur van GR Soweco over de toekomstige lokale uitvoering van de Wsw. Dit akkoord is verwoord in de Contourennota. Deze nota is vervolgens in de 6 colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten vastgesteld.

Als gevolg van dit akkoord heeft het AB op 2 juli 2020 (na consultatie van de gemeenteraden) het besluit genomen om de GR op te heffen en in liquidatie te brengen per 1 januari 2021. Hiertoe wordt een liquidatieplan opgesteld.

Het gaat hier om een zeer kwetsbare doelgroep, bij de ontwikkelingen wordt hiermee rekening gehouden.

Dit draagt bij aan de drie geformuleerde doelen in de doelenboom Sociale zaken: ‘Naar vermogen participerende (niet)-uitkeringsgerechtigden in de maatschappij, “Financieel zelfredzame inwoners” en “Sociaal zelfredzame inwoners”’.

Stadsbank Oost Nederland, Enschede

Programma:

Sociaal Domein

Doelstelling:

De Stadsbank is een kredietbank, zoals bedoeld in de Wet op het consumentenkrediet. De Stadsbank heeft tot doel een verantwoord pakket aan te bieden van financiële dienstverlening.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De GR wordt gevormd door 22 deelnemende gemeenten in de Achterhoek en Twente. De portefeuillehouder Sociale Zaken heeft zitting in het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur vergadert circa twee keer per jaar.

Financiële relatie / financieel belang:

De begrote bijdrage voor 2021 bedraagt €255.000,-. Door genomen (preventieve) schuldhelpmaatregelen is al jaren lang het begrote bedrag vrijwel hetzelfde. In het kalenderjaar 2021 zal de nieuwe integrale schuldenaanpak verder worden geïmplementeerd; de focus in deze nieuwe aanpak zal nog meer liggen op preventie van schulden. De effecten van corona zijn nog niet kwantificeerbaar.

Beleidsrelatie:

De laatste jaren laat de gemeente Twenterand een stabiel uitgavenpatroon zien, namelijk een lichte daling van het aantal afgenomen budgetbeheerrekeningen en een lichte stijging van het aantal producten op het gebied van beschermingsbewind en bewindvoering.

De daling van het aantal budgetbeheerrekeningen is een resultaat van het gevoerde beleid en de economische hoogconjunctuur. De toename van het aantal producten op het gebied van beschermingsbewind en bewindvoering is een landelijke trend.

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente, Hengelo

Programma:

Het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBTwente) is een gemeenschappelijke regeling die een bijdrage levert aan het realiseren van de doelstelling van programma Fundament.

Doelstelling:

Het heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

Het GBTwente wordt gevormd door de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Losser, Oldenzaal en Twenterand.

De gemeente Twenterand wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Financiën.

Financiële relatie / financieel belang:

De gemeentelijke bijdrage wordt berekend op basis van het aantal aanslagen van de verschillende belastingen die voor de gemeente Twenterand worden uitgevoerd. De begrote bijdrage voor 2021 is €614.000,-

Beleidsvoornemens:

De visie van het GBTwente luidt: 'Het GBTwente maakt belastingen begrijpelijk en persoonlijk'. Dit is waar het GBTwente de komende jaren naar toe wil. Omdat het belastingproces een complex geheel van beleid, uitvoering en besteding is, waarbij veel verschillende stakeholders betrokken zijn, wil het GBTwente de gemeentelijke belastingen voor iedereen begrijpelijk maken op een persoonlijke manier. Kernwaarden die aansluiten bij deze visie zijn: deskundig, helder, integer en behulpzaam. De randvoorwaarde voor de komende jaren is het geven van financiële zekerheden. Het GBTwente voorziet in de komende jaren, behoudens indexaties, wijzigingen in wet- en regelgeving en uitbreiding van gevraagde dienstverlening door gemeenten, geen aanleidingen voor kostenverhogingen. Mochten deze zich toch onverhoopt voordoen, dan zal het GBTwente compensatievoorstellen doen en die met de deelnemende gemeenten afstemmen.

De uitwerking van het bovenstaande resulteert in een strategie die gericht is op: foutloos, sneller en goedkoper werken.

In 2021 is het project "Van M3 naar M2" één van de prioriteiten van het GBTwente voor de gemeente Twenterand.

Omgevingsdienst Twente

Programma:

Deze gemeenschappelijke regeling levert een bijdrage aan het realiseren van doelstellingen van programma Ruimte en heeft raakvlakken met bijna alle doelenbomen binnen dit programma. Primair gaat het om de uitvoering van alle milieutaken, maar ook milieu gerelateerde taken zoals: duurzaamheid en de invoering van de Omgevingswet.

Doelstelling:

Samenwerken aan een gezonde, veilige, leefbare en prettige regio.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De deelnemende Twentse gemeenten (14) zijn: Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Hof van Twente, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden. Ook de provincie Overijssel is deelnemer. De werkzaamheden worden milieu breed of wel omgevingsbreed verricht. Belangrijke thema's betreffen, volksgezondheid, milieu en ruimtelijke ordening.

Financiële relatie / financieel belang:

De gemeenten dragen gezamenlijk bij aan de kosten van de Omgevingsdienst Twente. Verdeling van deze bijdrage gebeurt in de meeste gevallen op basis van inwonertal. Een uitzondering hierop is bijdrage van de provincie. Deze bijdrage is gerelateerd aan de grootste gemeente binnen de regio Twente. De bijdrage van de gemeenten Twenterand aan de Omgevingsdienst Twente was in 2020 €595.796,-.

Beleidsvoornemens:

De gemeente Twenterand neemt deel aan de ontwikkeling van beleidsregels voor alle VTH-Taken (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving). Primair zijn deze gericht op de milieutaken, maar dezen worden zodanig lokaal 'ingekleurd' dat ze ook voor de niet milieutaken toegepast kunnen worden. Te denken valt aan Risicoanalyses waarmee op basis van risico's bij niet naleving geprioriteerd uitvoering kan worden gegeven aan de VTH-taken. VTH-beleid betreffende kwaliteitsnormen en bodemkwaliteitskaarten. De gemeente Twenterand is vertegenwoordigd in het Portefeuillehoudersoverleg VTH en het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Twente.

Cogas, Almelo

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling op het beleidsveld Milieu.

Doelstelling:

Cogas voorziet onder meer in de behoefte aan openbare nutsvoorzieningen in de gemeenten die in de vennootschap deelnemen en in haar concessie- en machtigingsgebieden. Twenterand valt onder het verzorgingsgebied van Cogas. Oorspronkelijk doel van de Cogas N.V. was het voorzien in een dekkende en betrouwbare energie- en kabelinfrastructuur op het grondgebied van de deelnemende gemeenten. Momenteel zijn het realiseren van duurzame en innovatieve energieoplossingen belangrijke doelen geworden.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De aandelen van de Naamloze Vennootschap Cogas Holding zijn in handen van 9 Overijsselse gemeenten. Cogas is gevestigd in Almelo. Aandeelhouders zijn de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Hardenberg, Hof van Twente, Oldenzaal, Tubbergen, Twenterand en Wierden.

Financiële relatie / financieel belang:

Twenterand bezit 558 aandelen à €454,-; totale (nominale) waarde van €253.332,-. Dit betreft 11 % van de aandelen. Hierop wordt jaarlijks dividend uitgekeerd. De dividenduitkering aan Twenterand wordt voor 2020 geraamd op €1.116.000,-.

Twence Holding BV, Hengelo

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Ruimte en specifiek aan het thema Duurzaamheid en Milieu.

Doelstelling:

Openbaar belang

Terugwinning van grondstoffen en energie uit huishoudelijk afval door duurzame en betaalbare verwerking van afval en bevordering van de samenwerking op het gebied van innovatief afvalbeleid (circulaire economie).

Welke doelen streeft de gemeente na met deze partij?

Behouden van verwerkingscapaciteit voor huishoudelijk afval tegen marktconforme tarieven

In stand houden van een bedrijf dat op een duurzame wijze afval verwerkt tot grondstoffen en energie.

We stemmen alleen in met extra investeringen als deze bij kunnen dragen aan beleidsdoelen van de gemeente Twenterand.

Beheren en exploiteren van milieuvoorzieningen, het verlenen van diensten op het gebied van

milieubeheersing in het algemeen, het bewerken en verwerken van huishoudelijk afval en bedrijfsafval en het produceren en leveren van (duurzame) energie en secundaire grondstoffen;

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

Twence is een overheidsbedrijf (uitsluitend gemeentelijke aandeelhouders) voor de verwerking van afval tot grondstoffen en energie. De Twentse gemeenten hebben gezamenlijk een aandeel van 96.35 % in Twence Holding B.V.

Financiële relatie / financieel belang:

Twenterand bezit 43.909 aandelen (5,17 %) ter waarde van €43.909,- (nominale waarde), waarop jaarlijks dividend wordt uitgekeerd. De dividenduitkering in 2021 wordt geraamd op €258.574,- (op basis van 50% winstuitkering) en een borgstellingsvergoeding van €87.294,-. In 2021 wordt de laatste keer de borgstellingsvergoeding verwacht..

Beleidsvoornemens:

In de aandeelhoudersvergadering in december 2019 is het Strategisch beleidsplan 2020-2023 vastgesteld. Dit plan bevat twee strategische lijnen:

I. Een actieve en substantiële bijdrage leveren aan de duurzame regionale energievoorziening.

II. Meer waardevolle grondstoffen uit afval en biomassa produceren om daarmee de grondstofkringlopen te sluiten.

Twenterand heeft een reactie ingezonden waarin met name aandacht is gevraagd voor de bijdrage die Twence kan leveren in de duurzame energievoorziening van minder stedelijke gemeenten zoals Twenterand.

In de aandeelhoudersvergadering in december 2020 worden strategische besluiten genomen over de toekomst van het bedrijf en voor de aandeelhouders. Besluiten over het nieuwe verwerkingscontract en over de tarieven- en dividendbeleid worden dan genomen. In 2021 worden de gevolgen duidelijk en zal afgewogen worden of Twenterand deel gaat nemen aan het nieuwe verwerkingscontract. Een direct gevolg hiervan kan zijn dat het aandelenpakket verkocht moet worden.

N.V. Rova Holding, Zwolle

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Ruimte en specifiek aan het thema Duurzaamheid en Milieu.

Doelstelling:

Het bevorderen van en/of het doen realiseren van integraal afvalketenbeheer en het leveren van kwalitatief hoogwaardige dienstverlening op het terrein van verwijdering van afvalstoffen, waaronder begrepen beleidsondersteuning en collectieve aanbestedingen ten behoeve van deelnemende overheden.

Welke doelen streeft de gemeente na met deze partij?

- het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval tegen zo laag mogelijke kosten voor de inwoners
- het in stand houden van een bedrijf dat op duurzame wijze diensten aan gemeenten verleend op het gebied van huisvuilinzameling, terugwinning van grondstoffen en BOR taken

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

Rova is een afvaladvies-, regie- en verwijderingsorganisatie. Het werkgebied van Rova telt 23 gemeenten in Midden en Oost-Nederland. Het betreft de organisatie, beheer en uitvoering van publieke taken voortvloeiend uit de afvalzorgplicht van de aangesloten gemeenten en de uitvoering van de gemeentelijke reinigingstaken.

Twenterand bezit 335 aandelen (3 %) ter waarde van €38.005,75 (nominale waarde) waarop jaarlijks dividend wordt uitgekeerd. Het normdividend bedraagt voor 2021 €100.000,-. Dit bedrag wordt ondergebracht bij de algemene dekkingsmiddelen.

Beleidsvoornemens:

De ontwikkelvisie van ROVA houdt onder andere in dat afval als grondstof wordt gezien en dat ROVA er naar streeft om het dienstenpakket verder uit te breiden met taken op gebied van het Beheer van openbare ruimte. Nagenoeg alle ROVA gemeenten hebben de afgelopen jaren nieuwe afvalbeleidsprogramma's aangenomen in de vorm van een grondstoffenplan. In alle gemeenten zijn de resultaten zeer positief. Een aantal ROVA-gemeenten laat nu al resultaten zien tot minder dan 50 kilo per inwoner per jaar. Toch ziet ROVA nog voldoende ambities. Verdere optimalisaties in de inzameling waaronder het vinden van oplossingen voor hoogbouw en het vinden van recycling oplossingen voor overblijvende reststromen zoals luiers vormen nog steeds een uitdaging.

Wadinko N.V., Zwolle

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Economie en vrije tijdsbesteding.

Doelstelling:

Wadinko is een regionale participatiemaatschappij, die de bedrijvigheid en daarmee de werkgelegenheid wil bevorderen in Overijssel, de Noord-Oostpolder en Zuidwest Drenthe. Wadinko heeft op dit moment één participatie binnen de gemeente Twenterand.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De aandelen van de Naamloze Vennootschap Wadinko zijn in handen van de provincie Overijssel en 24 gemeenten. Wadinko is gevestigd in Zwolle.

Financiële relatie / financieel belang:

Voor 2021 en verder is €42.500,- begroot aan dividend.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Den Haag

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Fundament en specifiek aan het beleidsveld Middelen.

Doelstelling:

BNG vertaalt haar missie in de volgende strategische doelstellingen:

- behoud van substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sector en semipublieke domein;
- behalen van een redelijk rendement voor aandeelhouders.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De BNG is opgericht in 1914 en gevestigd in Den Haag. Het is de bank van en voor de overheid en instellingen voor het maatschappelijke belang. De BNG probeert zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening aan de gemeenten te bieden. Daardoor heeft zij toegevoegde waarde voor haar aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector. De BNG is een structuurvennootschap.

Financiële relatie / financieel belang:

De aandelen zijn voor de helft in handen van de Staat, de andere helft is in handen van gemeenten en provincies. De BNG is, gemeten naar balanstotaal, de grootste overheidsbank van Nederland. De nominale waarde van de aandelen BNG van de gemeente Twenterand is €59.670,- (23.868 aandelen à € 2,50). Voor 2021 wordt een dividend verwacht en geraamd van €24.000,-.

Enexis

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling op beleidsveld Milieu en programma Fundament.

Doelstelling:

Een op zo duurzaam mogelijke wijze verzorgen van een betrouwbaar en betaalbaar energietransport nu en in de toekomst.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

Twenterand bezit medio 2020 42.621 aandelen Enexis. Dit betreft 0,0285% van het aandelenkapitaal.

Financiële relatie / financieel belang:

Voor 2021 en verder is €32.000,- begroot aan dividend.

Beleidsvoornemens:

Enexis heeft alle aandeelhouders gevraagd om een kapitaalinjectie in de vorm van een converteerbare hybride lening. Twenterand participeert hierin naar rato van het aandelenkapitaal voor een bedrag van €142.372,-.

Zonnepark Oosterweilanden BV, Vriezenveen

Programma:

Zonnepark Oosterweilanden B.V. wekt duurzame energie op d.m.v. zonnepanelen en levert daarmee een bijdrage aan de duurzaamheidsopgaven van de gemeente.

Doelstelling:

Het doel van Zonnepark Oosterweilanden B.V. is het opwekken van duurzame energie en het stimuleren van het gebruik van duurzame energiebronnen.

Bestuurlijke relatie/bestuurlijk belang:

De gemeente Twenterand is 100% aandeelhouder van Zonnepark Oosterweilanden B.V.

Financiële relatie/financieel belang:

Zonnepark Oosterweilanden B.V. is bezig met de bouw van een zonnepark op ca. 13,9 ha. Voor 2019 en 2020 worden door voorbereidingskosten nog geen residuen uit de B.V. verwacht. Vanaf 2021 zijn de eerste winsten meegenomen in de meerjarenbegroting.

Beleidsvoornemens:

De dividenduitkeringen worden gestort in een duurzaamheidsfonds. Vanuit dit fonds worden duurzaamheidsinitiatieven binnen de gemeente Twenterand bevorderd. De stortingen van de opbrengsten in en de uitnames uit het duurzaamheidsfonds zijn gezamenlijk budgetneutraal.

Dimpact, Enschede

Programma:

Deze deelneming levert binnen het programma Fundament een bijdrage aan het realiseren van actuele informatie die veilig, beschikbaar, betrouwbaar en toegankelijk is in efficiënte systemen als onderdeel van 'Solide bedrijfsvoering ten behoeve van een goed functionerende gemeente'.

Doelstelling:

De coöperatie Dimpact heeft tot doel om 'excellente publieke dienstverlening en interactie met burgers, bedrijven en instellingen' mogelijk te maken voor gemeenten. De klant centraal stellen en de nieuwe informatie-architectuur, spelen daarin een prominente rol. De coöperatie heeft geen winstoogmerk. Alle leden zijn eigenaar van onze coöperatie. Gezamenlijk sturen zij onze ontwikkelingen aan. Samenwerking, kennisdeling en hergebruik van oplossingen zijn daarbij de basis. Het namens de deelnemende gemeenten selecteren en aanschaffen van applicatie(licentie)s levert wezenlijke prijsvoordelen op.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

Op 1 januari 2020 bestaat het ledenbestand uit 38 gemeenten, die gezamenlijk zo'n 2.670.000 inwoners vertegenwoordigen. Dimpact vertegenwoordigt daarmee zo'n 16% van Nederland. De coöperatieve vereniging Dimpact kent de volgende officiële (statutair vastgelegde) besluitvormende organen:

- de Algemene Leden Vergadering (ALV);
- de Raad van Commissarissen (RvC);
- het bestuur.

Financiële relatie / financieel belang:

Over de basiscontributie wordt een inflatiecorrectie toegepast van 2,4%. Hiermee komt het basisbijdrage voor 2021 uit op €118.000,-.

Beleidsvoornemens:

De speerpunten van Dimpact voor de komende periode zijn op hoofdlijnen:

1. Excellente publieke dienstverlening en klantinteractie mogelijk maken voor gemeenten;
2. Goed (her)gebruik van bestaande diensten door leden;
3. Innovatiekracht vergoten;
4. Inspelen op de landelijke beweging en Common Ground - door (mee) te bouwen aan een moderne informatie-architectuur als fundament voor de publieke dienstverlening;
5. We werken samen vanuit een integraal dienstverleningsconcept;
6. Diensten-portfolio uitbouwen vanuit deze strategische doelen en inzichten; en
7. Onze coöperatie wendbaarder en slagvaardiger organiseren.
8. In 2020 vindt een strategische heroriëntering plaats waarmee opnieuw scherpere doelen en aanpak van de coöperatie zal worden bepaald.

Euregio, Gronau

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan alle programma's en diverse doelenbomen. Het gaat in het algemeen om bestuurlijke samenwerking en internationale contacten.

Doelstelling:

De Euregio heeft tot doel het stimuleren, ondersteunen en coördineren van regionale grensoverschrijdende samenwerking.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De Euregio is een grensoverschrijdend samenwerkingsverband van Nederlandse en Duitse gemeenten, steden en (Land-)Kreise.

Financiële relatie / financieel belang:

Voor de Nederlandse gemeenten is de bijdrage aan de Euregio € 0,29 per inwoner.

Beleidsvoornemens:

De Euregio werkt vanuit drie inhoudelijke commissies op de terreinen Maatschappelijke ontwikkeling, Economie en Arbeidsmarkt en Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling.

P-10 (Plattelandsgemeenten)

Programma:

De P10 levert een bijdrage aan de programma's Economie en Vrije tijdsbesteding en Fundament

Doelstelling:

De P10 bestaat uit de 22 grootste plattelandsgemeenten van Nederland, die in gezamenlijk verband hun ambities en beleidsvoornemens onder de aandacht brengen van de landelijke en Europese politiek. De deelnemende plattelandsgemeenten zijn: Aa- en Hunze, Berkelland, Borger-Odoorn, Bronckhorst, Fryske Marren, Goeree-Overflakkee, Het Hogeland, Hof van Twente, Hollands Kroon, Horst aan de Maas, Hulst, Medemblik, Midden-Drenthe, Ooststellingwerf, Opsterland, Peel en Maas, Schouwen-Duiveland, Sluis, Twenterand, Westerkwartier en Westerveld.

De P10 maakt zich sterk voor de volgende onderwerpen:

- Demografische ontwikkelingen
- Relatie plattelandsgemeente en gemeentefonds
- Recreatie en toerisme
- Functieveranderingen op het platteland
- Nieuwe economische kansen in de buitengebieden
- Veiligheid in het landelijke gebied (aanrijtijden)
- Leefbaarheid in de kernen (voorzieningen, zorg, onderwijs)
- Natuur- en waterbeheer, duurzaamheid

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De gemeente Twenterand wordt in het Algemeen bestuur vertegenwoordigd door de burgemeester en de wethouder van Economie en vrije tijdsbesteding.

Financiële relatie / financieel belang:

Twenterand betaalt een jaarcontributie van circa €7.750,-

Beleidsvoornemens:

Opkomen voor de gedeelde belangen van de gemeente aangesloten bij P-10

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Onder grondbeleid kan worden verstaan het op zodanige wijze handhaven van bestaand grondbeleid dan wel het realiseren van gewenste veranderingen in dit grondgebruik dat dit past binnen de door de gemeenteraad vastgestelde doelstellingen in het kader van de ruimtelijke ordening. Het gemeentelijk grondbeleid is geen doel op zich maar een instrument voor het te voeren ruimtelijk beleid. Het gemeentelijk grondbeleid is sterk verbonden met doelstellingen uit andere beleidsvelden. Hierbij kan gedacht worden aan ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, economische zaken, recreatie en toerisme, veiligheid en leefomgeving. De uitvoering van het grondbeleid is grotendeels onder gebracht bij het grondbedrijf. Maar binnen de Algemene Dienst bevinden zich gronden die kunnen bijdragen aan de gestelde beleidsdoelen. Hierbij valt onder meer te denken aan sport, recreatie, dorpscentra en veiligheid.

Hoofdpijnen van het grondbeleid

De hoofdpijnen van het grondbeleid

In de nota grondbeleid 2016-2020 zijn de hoofdpijnen voor het beleid vastgelegd. Door de economische tijden is een faciliterende grondbeleid ingezet en zal verder gehanteerd worden. Voor de gebieden die de gemeente in ontwikkeling heeft is het uitgangspunt dat deze tenminste kostendekkend zijn. De Nota Grondbeleid is geactualiseerd en ter inzage gelegd. Er is één reactie op ontvangen. Door de prioritering is het nog niet aan de raad aangeboden. In deze paragraaf wordt de opgave geven van de voortgang van de uitvoering ervan in de bedrijfsvoering.

Bedrijfsverplaatsingen

Op de Poorthuislocatie is één woningbouwkavel niet ingevuld.

Almeloseweg Oost

Er is nog 2,4 ha beschikbaar. Daarvan is 1,3 ha in optie gegeven.

Oosterweilanden (niet in ontwikkeling)

Dit plan is inmiddels in ontwikkeling genomen en de eerste fase van het bedrijventerrein is bouwrijp.

Er is nog 4,0 ha beschikbaar. Daarvan is 3,8 ha in optie gegeven.

Kruidenwijk

Met het verlagen van de grondprijzen naar €150,00 per m2 exclusief BTW en kosten koper is het aantal geïnteresseerden toegenomen. Er wordt volop gebouwd. Om alle kavels uit te kunnen bebouwen is een wijziging van het ter plaatse geldende bestemmingsplan in voorbereiding. In principe zijn alle kavels in optie gegeven.

Garstelanden IV

Voor een verdere uitbreiding van Garstelanden is het voorontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd. Er is op dit moment nog 4.118 m2 aan bedrijfsgrond om uit te geven. Hiervan is 2.729 m2 in optie gegeven.

Centrumvisie Vroomshoop

Er wordt volop gebouwd. Van de tien gemeentelijke woningbouwkavels zijn er negen notarieel overgedragen. Voor de laatste kavel is dit in voorbereiding..

Zuidmaten Oost

Op basis van het geldende bestemmingsplan worden kavels verkocht. Negentien kavels zijn voor verkoop vrijgegeven. Hiervan zijn er zeventien in optie gegeven. Het nieuwe bestemmingsplan wordt naar verwachting in het vierde kwartaal van 2020 vastgesteld door de raad. Na vaststelling kan ook de volgende uitbreidingsfase bouwrijp worden gemaakt en start de verkoop van 38 kavels.

Smithoek

Voor locatie De Smithoek wordt een stedenbouwkundig visie opgesteld.

Kroezenhoek-West

De ontwikkelaar van dit gebied heeft een eerste fase met woon-werk locaties op de markt gebracht en heeft twee aspirant-kopers.

Restkavels woningen

De gemeente heeft nog voor enkele voormalige projectgebieden bouwrijpe kavels te koop staan. Het gaat om 3 kavels die opgevangen zijn in dit complex.

Restkavels bedrijven

In dit complex zijn diverse bouwrijpe kavels opgenomen die nog uit voormalige, afgesloten projecten verkocht moeten worden. Het gaat om 9.997 m2. Hiervan is 3.531 m2 in optie gegeven.

Verwachte exploitatie uitkomsten

Geactualiseerde exploitatieopzetten 2020

Geactualiseerde exploitatieopzetten 2020

	boekwaarde 1-1	uitgaven	inkomsten	Boekwaarde 31-12	verwachte uitgaven	resultaat inkomsten	grex	reeds genomen	werkelijk Resultaat
				0					0
Woningbouw									
Zuidmaten Oost	2.928.441	751.837	351.755	3.328.523	2.814.640	5.747.895	395.268		395.268
Kruidenwijk	168.489	86.266	360.023	-105.268	856.722	3.403.943	-2.652.489	574.027	-3.226.516
Centrum Vroomshoop	433.009	491.674	89.670	835.013	112.905	1.034.704	-86.786	229.884	-316.670
Poorthuis	555.785	6.237	300	561.723	8.575	76.635	493.663		493.663
Smithoek	318.642	23.604		342.246	471.158	1.072.447	-259.043		-259.043
Restkavels	478.457	6.506	235.975	248.988	17.659	298.395	-31.748	337.981	-369.729
									-3.283.028
Bedrijventerrein									
Almeloseweg Oost	3.117.364	111.552	864.264	2.364.652	759.857	3.133.789	-9.280	997.188	-1.006.468
Oosterweilanden	3.487.249	1.784.283	250	5.271.282	4.724.597	9.932.477	63.402		63.402
Garstelanden Oost	702.775	92.202	106.080	688.897	1.389.904	2.158.878	-80.077	22.847	-102.924
Restkavels	367.125	8.353		375.478	40.094	806.837	-391.265	105.785	-497.050
									-1.543.041
Boekwaarde totaal				13.911.532,55					

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

De intentie van deze paragraaf is om inzicht te bieden in de lokale belastingdruk binnen de gemeente Twenterand. Hierbij wordt met name ingegaan op de onroerendezaakbelasting (OZB), de rioolheffing, de afvalstoffenheffing, de baatbelastingen en de toeristen- en forensenbelasting.

Lokale heffingen

Lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt van haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen dient door middel van een door de gemeenteraad vast te stellen verordening te geschieden. De definitieve vaststelling van de tarieven door de gemeenteraad vindt plaats in de laatste raadsvergadering van 2020.

De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Deze vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente, welke vooral door de burgers dienen te worden opgebracht. Lokale belastingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. Ongebonden lokale heffingen (OZB en hondenbelasting) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.

Voor het betalen van rechten en retributies verricht de gemeente diensten. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in de tarieven. Het beleid is er op gericht deze kosten zoveel mogelijk te beperken en daar waar mogelijk rechtvaardiger te verdelen. Hierdoor wordt een evenwichtige lastenverdeling bereikt.

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording dient de paragraaf betreffende de lokale heffingen tenminste te bevatten:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- een aanduiding van de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwietscheldingsbeleid.

De paragraaf Lokale Heffingen geeft inzicht in de diverse gemeentelijke belastingen en de consequenties daarvan voor de inwoners van de gemeente Twenterand

Overzicht inkomsten gemeentelijke heffingen

Omschrijving	2019		2020	2021
	Raming	Realisatie	Raming	Raming
Afvalstoffenheffing	€ 2.092.571	€ 2.086.716	€ 2.145.706	€ 2.255.275
Begraafplaatsrechten	€ 580.000	€ 675.025	€ 580.000	€ 580.000
Forensenbelasting	€ 5.000	€ 5.338	€ 5.000	€ 5.000
Leges burgerzaken	€ 444.870	€ 411.312	€ 418.070	€ 418.070
Leges omgevingsvergunning	€ 789.500	€ 726.993	€ 669.500	€ 789.500
OZB eigenaren woning	€ 4.300.285	€ 4.481.158	€ 4.515.299	€ 5.056.439
OZB eigenaren niet-woning	€ 1.362.205	€ 1.387.519	€ 1.430.315	€ 1.501.831
OZB gebruikers niet-woning	€ 895.010	€ 958.992	€ 939.761	€ 1.061.749
Rioolheffing	€ 3.297.762	€ 3.360.530	€ 3.432.464	€ 3.569.863
Toeristenbelasting	€ 45.000	€ 42.570	€ 45.000	€ 45.000

Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Landelijk

Hervorming lokaal belastinggebied

Het vorige kabinet heeft in een brief d.d. 24 juni 2016, kenmerk 2017-0000356712, aan de Tweede Kamer bouwstenen gegeven voor een hervorming van het lokaal belastinggebied. Verschuiving van Rijks- naar gemeentebelastingen zou op de agenda van het het nieuw te vormen kabinet moeten staan. De staatssecretaris van Financiën heeft op 18 mei 2020 het synthesrapport 'Bouwstenen voor een beter belastingstelsel' aan de Tweede Kamer aangeboden. Het rapport over de uitbreiding bevat meerdere varianten en ondersteunt de door de VNG uitgesproken wens om te komen tot een uitbreiding van het eigen belastinggebied. De volgende kabinetsformatie is hét moment om op te koersen om e.e.a. in beleid om te zetten. In de komende periode zal de VNG in samenspraak met de leden (mede op basis van dit rapport) de koers uitzetten om een kleinere financiële afhankelijkheid te realiseren.

Bezwaar en beroep bij kwijtschelding

Momenteel is geen bezwaar mogelijk tegen een beschikking uitstel van betaling. Tegen een beschikking kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is nu administratief beroep bij het college mogelijk. In de toekomst is in beide gevallen eerst bezwaar bij de invorderingsambtenaar mogelijk en is daarna de fiscale rechter bevoegd (rechtbank in eerste aanleg, gerechtshof in hoger beroep en Hoge Raad in cassatie). Wanneer deze landelijke wijziging in werking treedt is nog niet bekend.

Afschaffing actualiseringsplicht bestemmingsplannen en beheersverordeningen

Een van de instrumenten binnen het nieuwe stelsel van omgevingsrecht is het omgevingsplan. Gemeenten moeten in het nieuwe stelsel hun bestemmingsplannen, beheersverordeningen en andere regelingen over de fysieke leefomgeving uit andere verordeningen bundelen en omvormen tot één samenhangend en consistent omgevingsplan.

Artikel 3.1, lid 4, Wet ruimtelijke ordening (Wro) bepaalt nu nog dat wanneer een bestemmingsplan niet tijdig is vastgesteld of is verlengd, voor de gemeente 'de bevoegdheid tot het invorderen van rechten ter zake van na dat tijdstip door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten die verband houden met het bestemmingsplan' vervalt (de zgn. legessanctie). In de aanloop naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt met deze wet de actualiseringsplicht uit de Wro voor een belangrijk deel van de bestemmingsplannen en beheersverordeningen afgeschaft. Hierdoor komt ruimte beschikbaar, zodat gemeenten in aanloop naar de Omgevingswet al kunnen starten met de voorbereiding van het tot stand te brengen omgevingsplan.

Op 1 januari 2022 treedt de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) in werking. Hierdoor kan er veel veranderen. Dit is sterk afhankelijk van de lokale ambities, beleidsinvulling en inrichtingskeuzes. Het principe van legesheffing verandert niet. Ook de wettelijke grondslag voor het heffen van leges verandert niet. Toch zijn er een aantal zaken die wel gaan veranderen:

- Nieuwe activiteiten toegestaan om leges over te heffen
- (Mogelijk) minder vergunningplichten
- De 'knip': het splitsen van de bouwtechnische en de ruimtelijke vergunning
- Gemeentelijke kosten worden hoger of lager
- Gemeentelijke kosten verschuiven
- Meer integrale vergunningen (meerdere gezagen betrokken)
- Planactiviteiten worden minder complex (of juist complexer)

De VNG vraagt met de notitie 'Discussie-leidraad leges en de stelselwijziging

Omgevingswet' aandacht voor het onderwerp en het belang voor gemeenten om hier - op basis van de eigen keuzes - over na te gaan denken. Ook worden suggesties gedaan voor de onderwerpen. Zij vragen gemeenten om hierover met hen van gedachten te wisselen. Via de regionale implementatiecoaches (RIO's) zullen er (digitale) discussies-sessies worden opgezet, om deze materie samen verder uit te diepen.

Gebruiksoppervlakte Wet WOZ

Met ingang van 2022 wordt voor alle woningen in de gemeente de gebruiksoppervlakte gebruikt om de WOZ-waarde te bepalen. Tot 2022 gebruikten we de bruto inhoud. De Waarderingskamer heeft gesteld dat alle woningen in Nederland op 1 januari 2022 gewaardeerd dienen te worden op basis van de gebruiksoppervlakte. Dit omdat veel andere instanties ook de gebruiksoppervlakte gebruiken, zoals makelaars, taxateurs en woningbouwverenigingen. Met de gebruiksoppervlakte wordt de grootte van de woningen bepaald. Alle professionele organisaties gebruiken hiervoor dezelfde meetinstructies (meetinstructie gebruikersoppervlakte woningen juli 2019) waardoor de onderlinge vergelijkbaarheid wordt vergroot.

Lokaal

Ontwikkeling tarieven

De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffingen worden geraamd op basis van het uitgangspunt dat

zoveel mogelijk wordt gestreefd naar 100% kostendekking. De opbrengst OZB stijgt t.o.v. 2020 met 5%.

Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

Gemeenten zijn beperkt in de soorten belastingen die ze mogen heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de wet.

Naast belastingen, heft de gemeente rechten en leges voor individuele dienstverlening aan haar burgers. De tarieven van deze rechten en leges dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden. De opbrengst van deze zogeheten gebonden heffingen dient alleen ter bestrijding van de kosten die de gemeente voor de betreffende dienstverlening maakt. De opbrengsten van de belastingen en overige heffingen worden in beginsel alleen aangepast aan de inflatiecorrectie. Deze bedraagt voor 2021 2,6%.

De gemeente is vrij in de besteding van de opbrengst van de ongebonden heffingen (algemene belastingen). De gemeentelijke belastingen en retributies die in 2021 in de gemeente Twenterand worden geheven zijn:

Ongebonden belastingen

Forensenbelasting

Op grond van artikel 223 van de Gemeentewet kunnen gemeenten forensenbelasting heffen. De forensenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Met de forensenbelasting kunnen gemeenten de kosten van bepaalde voorzieningen ook verhalen op mensen die niet in de gemeente wonen, maar wel gebruik maken van de voorziening. De forensenbelasting wordt door Nederlandse gemeenten alleen geheven van mensen die meer dan 90 dagen een gemeubileerde woning ter beschikking houden.

Toeristenbelasting

Op grond van artikel 224 van de Gemeentewet kunnen gemeenten Toeristenbelasting heffen voor overnachtingen van personen binnen de gemeente die niet als ingezetene in de gemeente zijn ingeschreven. Voor zover de belasting wordt geheven van degene die gelegenheid tot verblijf biedt, is deze bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene ter zake van wiens verblijf de belasting verschuldigd wordt.

De doelstelling is hetzelfde als bij forensenbelasting, namelijk dat de kosten van bepaalde voorzieningen worden omgeslagen naar personen die er wel gebruik van maken, maar niet in de gemeente wonen.

Onroerendezaakbelastingen

Op basis van artikel 220 van de Gemeentewet kunnen gemeenten onroerendezaakbelastingen (OZB) heffen. De OZB is een algemene belasting, er is geen relatie tussen de heffing en bepaalde taken van de gemeente. De opbrengst is onderdeel van de algemene middelen.

De OZB is een tijdstipbelasting. Dit betekent dat voor het bepalen van de belastingplicht de situatie per 1 januari van het belastingjaar geldt. Veranderingen in de loop van het jaar, bijvoorbeeld de verkoop van een huis, worden meegenomen in het volgende belastingjaar.

Belastingplichtige

- eigenaren van woningen;
- eigenaren van niet-woningen;
- gebruikers van niet-woningen.

Indien iemand zowel eigenaar als gebruiker is van een niet-woning, dan betaalt hij of zij beide belastingen.

Grondslag onroerendezaakbelastingen

De grondslag voor de berekening van de OZB is de WOZ-waarde van de onroerende zaak. Deze wordt jaarlijks opnieuw bepaald. Het tarief van de OZB wordt uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde. Voor iedere groep belastingplichtigen wordt een afzonderlijk tarief vastgesteld. De hoogte van het tarief leidt tot de opbrengst die met de begroting is vastgesteld. De beoogde opbrengst van de OZB per belastingplicht wordt eerst vastgesteld. Vervolgens wordt op basis van de totale WOZ-waarde van de belastingplicht het OZB-tarief berekend. De ontwikkeling van het OZB-tarief is dus naast de ontwikkeling van de OZB-opbrengst afhankelijk van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt. Als de gemiddelde waarde op de vastgoedmarkt stijgt, leidt dit tot een neerwaartse bijstelling van het OZB-tarief. Anders zou de OZB-opbrengst evenredig meestijgen. Andersom geldt hetzelfde. Een negatieve waardeontwikkeling van de vastgoedmarkt leidt tot een verhoging van het OZB-tarief, om te voorkomen dat de OZB opbrengst daalt.

De tariefaanpassing op basis van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt heeft voor de gemiddelde eigenaar en gebruiker geen effect op de hoogte van de OZB-heffing. Immers, een gemiddeld vastgoedobject volgt de ontwikkeling op de vastgoedmarkt.

Gebonden belastingen

Afvalstoffenheffing

De wettelijke basis voor het heffen van afvalstoffenheffing is geregeld in artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer.

Op basis van de Wet Milieubeheer heeft de gemeente de wettelijke taak om zorg te dragen voor de inzameling van afvalstoffen die afkomstig zijn van particuliere huishoudens. De inzameling van afval wordt sinds 2002 uitgevoerd door Rova. De kosten van de inzameling en verwerking van afvalstoffen wordt betaald uit de afvalstoffenheffing.

Belastingplichtige

Inwoners zijn verplicht afvalstoffenheffing te betalen, ook als zij geen afval voor inzameling aanbieden. De heffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel waarvoor de gemeente een wettelijke plicht tot inzameling heeft en de inzamelverplichting ook nakomt.

Grondslag

De grondslag voor de berekening van afvalstoffenheffing is niet wettelijk vastgelegd. De gemeente is in principe vrij deze grondslag zelf te bepalen. De gemeente Twenterand hanteert als grondslag een vast bedrag plus een opslag op basis van het aantal aanbiedingen.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakveld afval (€ 2.887.690). De kosten zitten vooral in het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het huishoudelijke afval en de kosten voor de heffing en invordering van de afvalstoffenheffing.

Daarnaast begroten wij € 400.000,- voor het taakveld overhead. Dit zijn kosten die worden gemaakt door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. Zoals benoemd in het programma Ruimte bij doelenboom Duurzaamheid, milieu afval en VTH, zijn er landelijke ontwikkelingen waardoor de kosten zullen stijgen. Afgelopen jaren zijn de afvaltarieven gedempt met onttrekkingen uit de voorziening afval. Onderstaand kostenoverzicht, de voorgestelde tarieven en het verloop van de stand van voorziening afval, is gebaseerd op het collegebesluit van 7 juli 2020 met bijbehorend raadsvoorstel 'aanpassingen afvalinzameling (inclusief wijziging tarieven)'. Voor het vastrecht wordt een tarief voorgesteld van €105,84 (€100,20 in 2020). Voor de aanbestedingstarieven wordt op basis van dit voorstel tarieven van €12,60 (was €11,21) voor een 240 l. restafvalcontainer, €7,70 (was €6,80) voor een 140 l. restafvalcontainer en €2,- voor opening van een verzamelcontainer voor restafval. Als naar aanleiding van de besluitvorming in de raad onderstaand kostenoverzicht, het verloop van de stand van voorziening afval en de tarieven wijzigt, dan wordt dit in apart document aan u voorgelegd voor gelijktijdige behandeling in de begrotingsvergadering.

Overzicht van de taakvelden die geheel of deels in de heffing worden meegenomen

Afvalstoffenheffing	Lasten taakveld	Overhead (0.4)	BTW	Totale lasten	Heffing	Overige baten (0.8)	Totale baten	Kosten dekkendheid
7.3 Afval	2.077.997	400.000		2.887.690	-	-702.415	-	102,42%
			409.693		2.255.275		2.957.690	
6.3 Inkomensregelingen	70.000			70.000				-2,42%
Totaal	2.147.997	400.000	409.693	2.957.690	-	-702.415	-	100,00%
					2.255.275		2.957.690	

Leges en rechten

Leges

De mogelijkheid tot het heffen van leges is geregeld in artikel 229, lid 1, b van de Gemeentewet. De gemeente levert op aanvraag van individuele burgers een uiteenlopend pakket aan diensten. Door het heffen van leges worden de kosten die hiervoor worden gemaakt in principe verhaald op de burger die de dienst afneemt. Voorbeelden zijn het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een vergunning. Degene die de dienst aanvraagt betaalt ook de leges. De heffingsmaatstaf is zeer divers en wordt vermeld in de tarieventabel die hoort bij de legesverordening.

Begraafrechten

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt een vergoeding gevraagd voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen. De heffing wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven zoals die in de

verordening begraafrechten zijn opgenomen.

In totaal verwachten we het komende jaar € 730.289 aan kosten te maken om onze zorgplichten na te komen. De totale baten voor 2021 zijn € 600.463. Per saldo resulteert dit in een tekort op het taakveld begraaftplaatsen van € 129.826. Omdat het saldo maximaal € 125.000 mag zijn, wordt een bedrag van € 4.826 onttrokken uit de reserve exploitatie begraaftplaatsen.

Overzicht van de taakvelden die geheel of deels in de heffing worden meegenomen

Begraafrechten	Lasten taakveld	Overhead (0.4)	BTW	Totale lasten	Heffing	Overige baten (0.8)	Totale baten	Kosten dekkendheid
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	480.289	250.000		730.289	- 580.000	-20.463	- 600.463	82,22%
Totaal	480.289	250.000	-	730.289	- 580.000	-20.463	- 600.463	82,22%

Rioolheffing

De wettelijke basis voor het heffen van rioolheffing ligt in artikel 228a van de Gemeentewet. In de rioolheffing worden kosten doorgerekend die verbonden zijn aan het in stand houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel.

Met de invoering in 2008 van de Wet gemeentelijke watertaken heeft de gemeente naast de zorgplicht voor het afvoeren van huishoudelijk afvalwater en regenwater ook de zorgplicht voor het grondwater. Daarmee is ook de mogelijkheid ontstaan om de kosten die verbonden zijn aan de taken die voortvloeien uit de Wet gemeentelijke watertaken, toe te rekenen aan de rioolheffing.

De rioolheffing is een bestemmingsheffing (bestemming is watertaken), er staan geen aanwijsbare tegenprestaties tegenover. De gemeente Twenterand hanteert één rioolheffing voor alle watertaken. Elke gemeente is verplicht een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vast te stellen. In een GRP wordt meerjarig inzicht gegeven in de kosten die gemaakt worden voor de instandhouding van het gemeentelijk rioolstelsel. De kosten die hiervoor worden gemaakt, worden met de rioolheffing verhaald op de gebruikers van woningen en niet-woningen. In 2018 heeft de gemeenteraad het GRP 2019-2023 vastgesteld.

Verwachte kosten

In totaal verwachten we het komende jaar € 8.269.344 aan kosten te maken om deze zorgplichten na te komen. Om deze kosten transparant te maken splitsen wij eerst uit op welke taakvelden wij deze kosten zullen maken. Vervolgens gaan wij in op de herkomst van de middelen voor het financieren van deze taken.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakveld riolering (€ 7.998.351). De kosten zitten vooral in daadwerkelijk nakomen van onze gemeentelijke watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater en in de kosten voor heffing en invordering van de rioolheffing. Door machinaal te vegen worden onze straten gereinigd en wordt voorkomen dat het riool dichtsluibt en bovenmatig slijt door (veeg)zand. De kosten van het vegen worden daarom ingaande 2021 deels (50% : € 48.020,-) ten laste van het riool gebracht. In het huidige GRP is dit per abuis niet geregeld. De kapitaallasten op het product zijn lager dan in het GRP opgenomen door een lager rentepercentage. Dit voordeel wordt verrekend met de voorziening riool.

Daarnaast begroten wij € 567.018 voor het taakveld overhead. Dit zijn kosten die wij maken door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. Aan de raad wordt voorgesteld om het tarief voor rioolrechten voor 2021 te verhogen conform het GRP.

Overzicht van de taakvelden die geheel of deels in de heffing worden meegenomen

Rioolheffing	Lasten taakveld	Overhead (0.4)	BTW	Totale lasten	Heffing	Overige baten (0.8)	Totale baten	Kosten dekkendheid
7.2 Riolering	7.182.670	567.018	248.663	7.998.351	- 3.569.863	-4.698.668	- 8.268.531	103,38%
0.64 Belastingen overig				-		-312	-312	0,00%
0.8 Overige baten en lasten				-		-500	-500	0,01%
2.1 Verkeer en vervoer	48.020			48.020			-	-0,60%
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	82.519			82.519			-	-1,03%
6.3 Inkomensregelingen	140.454			140.454			-	-1,76%
Totaal	7.453.663	567.018			-	-4.699.480	-	100,00%

Woonlastenontwikkeling

De hoogte van de gemeentelijke woonlasten krijgt regelmatig aandacht in de media. Onder woonlasten verstaan we: onroerendezaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde. De tariefsaanpassingen voor de OZB, afval- en rioolheffing leiden voor een gemiddeld gezin (met eigen woning) tot een woonlastenontwikkeling voor 2021 en verder.

Onderstaand treft u een overzicht aan van de lastendruk van een inwoner van onze gemeente die in het kader van de afvalstoffenheffing in 2021 1 restcontainer van 240 liter in gebruik heeft, welke 5 keer geleegd wordt. De bedragen in onderstaand overzicht zijn bedragen per maand.

<u>Eigen woning: € 203.000</u>	2020	2021	2022	2023	2024
Afvalstoffenheffing, vast deel	€ 8,35	€ 8,82	€ 9,05	€ 9,35	€ 9,65
Afvalstoffenheffing, variabel deel	€ 4,67	€ 5,25	€ 5,25	€ 5,25	€ 5,25
Rioolheffing	€ 20,83	€ 21,67	€ 22,11	€ 22,55	€ 23,00
OZB	€ 26,00	€ 26,25	€ 27,08	€ 27,50	€ 27,50
Totaal lastendruk	€ 59,85	€ 61,99	€ 63,49	€ 64,65	€ 65,40
<u>Eigen woning: € 240.000</u>	2020	2021	2022	2023	2024
Afvalstoffenheffing	€ 8,35	€ 8,82	€ 9,05	€ 9,35	€ 9,65
Afvalstoffenheffing, variabel deel	€ 4,67	€ 5,25	€ 5,25	€ 5,25	€ 5,25
Rioolheffing	€ 20,83	€ 21,67	€ 22,11	€ 22,55	€ 23,00
OZB	€ 30,75	€ 31,08	€ 32,08	€ 32,50	€ 32,50
Totaal lastendruk	€ 64,60	€ 66,82	€ 68,49	€ 69,65	€ 70,40
<u>Huurwoning:</u>					
Afvalstoffenheffing	€ 8,35	€ 8,82	€ 9,05	€ 9,35	€ 9,65
Afvalstoffenheffing, variabel deel	€ 4,67	€ 5,25	€ 5,25	€ 5,25	€ 5,25
Rioolheffing	€ 20,83	€ 21,67	€ 22,11	€ 22,55	€ 23,00
Totaal lastendruk	€ 33,85	€ 35,74	€ 36,41	€ 37,15	€ 37,90

Omdat ten tijde van het maken van deze programmabegroting de definitieve WOZ-waardes van alle panden (woningen en niet-woningen) nog niet bekend waren, zijn bovenstaande bedragen voor te betalen OZB-heffing nog indicatief. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2021 wordt een definitief overzicht aangeleverd.

Kwijtscheldingsmogelijkheden

De gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toepassen. Binnen deze mogelijkheden zijn de volgende eigen beleidskeuzes gemaakt:

- Voor de ozb, riool- en voor de afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima geen woonlasten betalen;
- Voor extra containers wordt geen kwijtschelding afvalstoffenheffing verleend en ook geen kwijtschelding rioolheffing bij een grondslag > 500m3
- Bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm;
- Ondernemers voor de privébelastingen zijn gelijkgesteld met particulieren;

- Kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit en;
- Bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.

Overzicht van baten en lasten 2021

Overzicht van baten en lasten 2019 - 2021

Omschrijving programma/doelenboom	Werkelijk 2019			Raming 2020			Raming 2021		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1. Sociaal domein									
<i>Sociale zaken</i>	-16.991.072	19.859.569	2.868.497	-14.014.961	19.736.176	5.721.215	-13.905.855	20.310.670	6.404.815
<i>Maatschappelijke ondersteuning</i>	-451.206	11.387.479	10.936.273	-3.196.145	11.765.883	8.569.738	-3.197.883	12.288.222	9.090.339
<i>Gezondheidszorg</i>	0	1.851.743	1.851.743	0	2.010.843	2.010.843	0	1.920.421	1.920.421
<i>Onderwijs</i>	-877.341	4.119.592	3.242.251	-334.534	4.019.849	3.685.315	-997.675	4.453.853	3.456.178
<i>Jeugd</i>	-221.144	15.842.623	15.621.479	-626	16.695.012	16.694.386	-626	16.477.048	16.476.422
2. Ruimte									
<i>Openbare orde en veiligheid</i>	0	2.241.906	2.241.906	-3.800	2.321.017	2.317.217	0	2.452.923	2.452.923
<i>Openbare ruimte en verkeer</i>	-4.430.532	12.028.211	7.597.679	-5.306.256	13.948.427	8.642.171	-8.929.202	17.512.077	8.582.875
<i>Duurzaamheid, Milieu en VTH</i>	-3.199.667	7.136.499	3.936.832	-2.993.206	7.029.905	4.036.699	-2.955.120	6.990.225	4.035.105
<i>Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH</i>	-5.564.116	7.324.766	1.760.650	-4.920.123	5.860.404	940.281	-5.526.417	6.547.072	1.020.655
3. Economie en vrije tijdsbesteding									
<i>Cultuur en recreatie en toerisme</i>	-515.228	2.037.197	1.521.969	-351.714	1.957.621	1.605.907	-351.850	1.795.127	1.443.277
<i>Economie en werkgelegenheid</i>	-42.964	1.411.787	1.368.823	-258.732	1.811.322	1.552.590	-557.330	1.590.494	1.033.164
<i>Sport</i>	-329.371	2.597.785	2.268.414	-545.634	2.797.237	2.251.603	-571.695	2.300.882	1.729.187
4. Fundament									
<i>Dienstverlening en klantcontact</i>	-413.663	577.414	163.751	-419.070	581.449	162.379	-419.070	587.181	168.111
<i>Bedrijfsvoering</i>	-726.309	4.255.143	3.528.834	-563.820	2.747.389	2.183.569	0	2.473.029	2.473.029
Subtotaal programma's	-33.762.613	92.671.714	58.909.101	-32.908.621	93.282.534	60.373.913	-37.412.723	97.699.224	60.286.501
Algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	-6.827.670	0	-6.827.670	-7.042.875	0	-7.042.875	-7.620.019	0	-7.620.019
Algemene uitkering	-45.143.308	0	-45.143.308	-46.667.571	0	-46.667.571	-49.463.515	0	-49.463.515
Dividend	-1.679.534	0	-1.679.534	-1.657.343	0	-1.657.343	-1.657.343	0	-1.657.343
Saldo financieringsfunctie	-203.770	726.783	523.013	-237.576	625.837	388.261	-237.576	573.330	335.754
Overige algemene dekkingsmiddelen	-1.181.171	0	-1.181.171	-998.397	0	-998.397	-700.581	0	-700.581
Subtot. alg. dekkingsmiddelen	-55.035.453	726.783	-54.308.670	-56.603.762	625.837	-55.977.925	-59.679.034	573.330	-59.105.704
Overhead (*)	0	5.243.553	0	0	5.175.714	5.175.714	0	5.310.283	5.310.283

Onvoorzien	0	0	0	0	1.000	1.000	0	1.000	1.000
Totaal saldo van baten en lasten	-88.798.066	93.398.497	4.600.431	-89.512.383	93.909.371	4.396.988	-97.091.757	98.273.554	1.181.797
Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves									
1. Sociaal domein	-3.951.083	3.383.266	-567.817	-1.795.604	0	-1.795.604	-558.610	0	-558.610
2. Ruimte	-1.579.989	381.662	-1.198.327	-683.807	0	-683.807	-257.576	300.758	43.182
3. Economie en vrije tijdsbesteding	-1.197.532	182.443	-1.015.089	-1.875.745	0	-1.875.745	-417.034	0	-417.034
4. Fundament	-1.978.257	1.576.942	-401.315	-857.074	815.242	-41.832	-1.114.867	863.453	-251.414
Totaal mutaties reserves	-8.706.861	5.524.313	-3.182.548	-5.212.230	815.242	-4.396.988	-2.348.087	1.164.211	-1.183.876
Gerealiseerd resultaat	-97.504.927	98.922.810	1.417.883	-94.724.613	94.724.613	0	-99.439.844	99.437.765	-2.079

(*) = in verband met een wijziging van het BBV zijn de overheadkosten afzonderlijk in beeld gebracht. Deze kosten zijn reeds verwerkt in de totale lasten per programma. Zodoende dient dit bedrag niet nogmaals meegeteld te worden bij de totale lasten.

Overzicht van baten en lasten 2022 - 2024

Omschrijving programma/doelenboom	Raming 2022			Raming 2023			Raming 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1. Sociaal domein									
<i>Sociale zaken</i>	-13.668.335	20.161.199	6.492.864	-13.476.156	19.951.437	6.475.281	-13.163.713	19.706.650	6.542.937
<i>Maatschappelijke ondersteuning</i>	-3.720.532	12.449.064	8.728.532	-3.720.532	12.559.559	8.839.027	-3.720.532	12.638.163	8.917.631
<i>Gezondheidszorg</i>	0	1.957.200	1.957.200	0	1.990.125	1.990.125	0	2.031.971	2.031.971
<i>Onderwijs</i>	-1.044.443	5.814.883	4.770.440	-1.044.443	4.547.467	3.503.024	-1.044.443	4.559.786	3.515.343
<i>Jeugd</i>	-626	16.404.291	16.403.665	-626	16.953.111	16.952.485	-626	17.403.578	17.402.952
2. Ruimte									
<i>Openbare orde en veiligheid</i>	0	2.513.713	2.513.713	0	2.568.099	2.568.099	0	2.629.043	2.629.043
<i>Openbare ruimte en verkeer</i>	-5.796.438	14.771.505	8.975.067	-6.393.894	15.407.533	9.013.639	-6.057.415	15.212.334	9.154.919
<i>Duurzaamheid, Milieu en VTH</i>	-2.628.784	6.877.601	4.248.817	-2.676.616	6.844.327	4.167.711	-2.726.019	6.976.303	4.250.284
<i>Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH</i>	-5.035.023	6.431.775	1.396.752	-4.243.160	5.656.297	1.413.137	-3.037.600	4.475.475	1.437.875
3. Economie en vrije tijdsbesteding									
<i>Cultuur en recreatie en toerisme</i>	-351.850	1.978.140	1.626.290	-351.850	1.835.267	1.483.417	-351.850	1.861.281	1.509.431
<i>Economie en werkgelegenheid</i>	-546.030	1.633.367	1.087.337	-533.730	1.260.659	726.929	-533.730	1.282.242	748.512
<i>Sport</i>	-583.509	2.205.256	1.621.747	-596.154	2.018.472	1.422.318	-598.312	2.014.890	1.416.578
4. Fundament									
<i>Dienstverlening en klantcontact</i>	-419.070	599.678	180.608	-419.070	597.185	178.115	-419.070	604.462	185.392
<i>Bedrijfsvoering</i>	0	2.578.356	2.578.356	0	2.538.452	2.538.452	0	2.663.320	2.663.320
Subtotaal programma's	-33.794.640	96.376.026	62.581.386	-33.456.231	94.727.989	61.271.758	-31.653.310	94.059.497	62.406.187
Algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	-8.234.769	0	-8.234.769	-8.309.769	0	-8.309.769	-8.309.769	0	-8.309.769
Algemene uitkering	-49.829.055	0	-49.829.055	-50.235.685	0	-50.235.685	-50.409.235	0	-50.409.235
Dividend	-1.657.343	0	-1.657.343	-1.657.343	0	-1.657.343	-1.657.343	0	-1.657.343
Saldo financieringsfunctie	-237.576	574.556	336.980	-237.576	575.126	337.550	-237.576	521.249	283.673
Overige algemene dekkingsmiddelen	-657.694	0	-657.694	-612.106	0	-612.106	-620.741	0	-620.741
Subtot. alg. dekkingsmiddelen	-60.616.437	574.556	-60.041.881	-61.052.479	575.126	-60.477.353	-61.234.664	521.249	-60.713.415
Overhead (*)	0	5.432.419	5.432.419	0	5.557.365	5.557.365	0	5.685.184	

Onvoorzien	0	1.000	1.000	0	1.000	1.000	0	1.000	1.000
Totaal saldo van baten en lasten	-94.411.077	96.951.582	2.540.505	-94.508.710	95.304.115	795.405	-92.887.974	94.581.746	1.693.772
Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves									
1. Sociaal domein	-1.507.626	0	-1.507.626	-249.503	0	-249.503	-235.103	0	-235.103
2. Ruimte	-181.577	300.000	118.423	-113.569	300.000	186.431	-111.746	300.000	188.254
3. Economie en vrije tijdsbesteding	-479.391	0	-479.391	-117.034	0	-117.034	-117.034	0	-117.034
4. Fundament	-1.499.195	936.095	-563.100	-462.537	978.578	516.041	-573.002	1.046.469	473.467
Totaal mutaties reserves	-3.667.789	1.236.095	-2.431.694	-942.643	1.278.578	335.935	-1.036.885	1.346.469	309.584
Gerealiseerd resultaat	-98.078.866	98.187.677	108.811	-95.451.353	96.582.693	1.131.341	-93.924.859	95.928.216	2.003.357

Toelichting bij financieel overzicht “baten en lasten per programma”

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoorden Provincies en Gemeenten (B.B.V.), is het verplicht de gemeenteraad een begroting aan te bieden die is geschoond van stortingen in en onttrekkingen aan reserves. Dit is het zogenaamde resultaat voor bestemming. Vervolgens dient aangegeven te worden welke bedragen aan welke reserves moeten worden onttrokken dan wel worden toegevoegd en voor welke programma's dit dan moet. Na deze toevoegingen en onttrekkingen (de resultaatbestemming) volgt het resultaat na bestemming. Op deze manier wordt voor de raad inzichtelijk gemaakt hoeveel aan reserves wordt toegevoegd en onttrokken, zonder dat dit hun budgetrecht aantast. De ramingen op zowel programma- als op productniveau zijn dus exclusief de stortingen in en onttrekkingen aan de reserves.

Resultaatbestemming

Het inzichtelijk maken van deze regelgeving voor wat betreft de resultaatbestemming is door ons opgenomen onder het financiële overzicht “baten en lasten per programma”. Zoals uit betreffende overzicht blijkt, sluit de begroting 2021, geschoond van stortingen in en onttrekkingen aan reserves, met een nadelig saldo van € 1.183.876 Dit noemen we het resultaat voor bestemming.

Berekening:

Lasten 2021	€ 98.273.554
Baten 2021	€ 97.091.757
Resultaat voor bestemming	€ 1.181.797 nadelig

Resultaatbestemming na bestemming

Door de reguliere stortingen in en onttrekkingen aan de reserves middels resultaatbestemming weer toe te voegen is er voor 2021 sprake van een begroting met een klein overschot. De specificatie van de verschillende stortingen in en onttrekkingen aan de reserves onder de noemer resultaatbestemming kunt u terugvinden in de Staat van reserves en voorzieningen die in de toelichting bij deze programmabegroting is gevoegd.

Berekening:

Resultaat 2021 voor bestemming	€ 1.181.797 nadelig
<i>Resultaatbestemming:</i>	
Stortingen in reserves	€ 1.164.211
Onttrekkingen aan reserves	€ 2.348.087
Resultaat 2021 na bestemming	-€ 2.079 voordelig

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Ingevolge artikel 17 sub b van het Besluit Begroting en Verantwoording (B.B.V.) dient in de begroting een overzicht met toelichting van de geraamde algemene dekkingsmiddelen te worden opgenomen. Hierin wordt ingegaan op de middelen die vrij besteedbaar zijn. Het betreft met name de O.Z.B. en de uitkering uit het gemeentefonds. Deze middelen kennen in tegenstelling tot heffingen als het rioolrecht of de afvalstoffenheffing geen vooraf bepaald bestedingsdoel. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen.

Algemene dekkingsmiddelen	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Lokale heffingen (O.Z.B.)	7.042,9	7.620,0	8.234,8	8.309,8	8.309,8
Gemeentefonds (algemene uitkering)	46.704,9	49.463,5	49.829,1	50.235,7	50.409,2
Dividenden	1.657,3	1.657,3	1.657,3	1.657,3	1.657,3
Saldo financieringsfunctie	-388,3	-335,8	-337,0	-337,6	-283,7
Overige middelen	998,4	700,6	657,7	612,1	620,7
Totaal	56.015,2	59.105,7	60.041,9	60.477,4	60.713,4

Algemene Uitkering gemeentefonds

Algemeen

De in de begroting 2021 opgenomen raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de circulaire van mei 2020. Deze circulaire stelt de raming voor de gemeentefondsuitkering voor 2020 bij en geeft een raming voor 2021. Ook kijkt de circulaire vooruit naar de jaren 2022 tot en met 2024.

De meicirculaire de belangrijkste van de drie circulaires die jaarlijks verschijnen. De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. Het accres 2020 en de accessen voor 2021 en volgende jaren zijn verhoogd ten opzichte van de meicirculaire 2019.

Uitkeringsfactor

De uitkeringsfactor voor het jaar 2020 wordt voorlopig vastgesteld op 1,612. Hierbij is rekening gehouden met de doorwerking van de ramingen over de vorige jaren en met de onderwerpen uit de meicirculaire.

Accres

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de trap op trap af methodiek, wordt het accres genoemd. De afgelopen jaren hebben schommelingen in het accres en de doorwerking hiervan op de gemeentelijk en provinciale begrotingen onrust veroorzaakt bij de medeoverheden. Het kabinet vindt het belangrijk in deze bijzondere tijd de schommelingen voor medeoverheden te dempen. In overleg met de VNG en het IPO is daarom besloten om de stand van het accres zoals gepresenteerd in de Voorjaarsnota 2020 te bevriezen voor de jaren 2020 en 2021.

De definitieve vaststelling van het accres 2019 is 1.084 miljoen, ofwel 6,15 %. Dat is ten opzichte van de septembercirculaire 2019 een voordelige afrekening van 16,071 mln. Dit komt doordat accresrelevante uitgaven over 2019 gestegen zijn ten opzichte van de septembercirculaire. De afrekening vindt plaats in 2020.

BTW-compensatiefonds

De afrekening van het BTW-compensatiefonds 2019 is voordelig € 31 miljoen. Gemeenten hebben minder gedeclareerd bij het BCF dan gedacht in de septembercirculaire 2019. Bij een realisatie lager dan het plafond komt het verschil normaliter ten gunste van het gemeentefonds. Naar analogie van het accres zal ook het plafond van het BCF voor jaren 2020 en 2021 worden bevroren.

Herijking

De fondsbeheerders werken samen met de VNG aan een herijking van de verdeling van het gemeentefonds. Invoering van de nieuwe verdeling is voorzien in 2022. De herijking is opgedeeld in twee onderdelen; het klassieke gemeentefonds en het verdeelmodel sociaal domein. Gemeenten worden uiterlijk in de decembercirculaire 2020 over de uitkomsten geïnformeerd.

De algemene uitkering wordt voor het jaar 2021 geraamd op € 49,3 mln.

Dividenden

De gemeente Twenterand ontvangt jaarlijks dividenduitkeringen uit hoofde van haar aandelenbezit. De ramingen betreffen conform het B.B.V. de te verwachten dividenden over het jaar 2020 die in 2021 ontvangen worden.

Aandelen:

Cogas

558 aandelen x € 454 = € 253.332.

Van de nominale waarde is 25% gestort.

Dividend 558 aandelen à € 2.000	€
	1.116.000

Enexis

64.662 aandelen x € 1 = € 64.662

Dividend 64.662 aandelen	€ 29.000
--------------------------	----------

Bank Nederlandse Gemeenten

23.868 aandelen x € 2,50 = € 59.670

Dividend	€ 24.000
----------	----------

Wadinko

85 aandelen

Dividend 85 aandelen x € 500	€ 42.500
------------------------------	----------

ROVA

335 aandelen

(Norm) dividend	€ 100.000
-----------------	-----------

Regio Twente (Twence BV)

Jaarlijks wordt een dividenduitkering ontvangen, die gebaseerd is op een vaste uitkering en een bepaald deel van de winst. Deze bedragen worden toegerekend naar het inwoneraantal.

Dividend	€ 345.843
----------	-----------

Totaal dividend	€
	1.657.343

Saldo van de financieringsfunctie

Onder het saldo van de financieringsfunctie wordt verstaan het saldo van (a) de betaalde rente over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in rekening courant en (b) de ontvangen rente over de uitzettingen. Het geraamde saldo van de financieringsfunctie bedraagt € 335.754 negatief, waarvan de specificatie als volgt luidt:

A.	Rente leningen:	€ 573.330
B.	Ontvangen rente:	€ 237.576
	Per saldo	€ 335.754 negatief

Financieringspositie

De financieringsstructuur van de gemeente wordt bepaald door:

- De boekwaarde van de investeringen;
- De financiering van de boekwaarde door middel van reserves, voorzieningen en vaste geldleningen;
- Het financieringstekort;
- Het rente omslagpercentage.

Het is in het belang van de gemeente, dat er gezond wordt gefinancierd, dat wil zeggen dat de kapitaaluitgaven in principe met vaste geldleningen worden gefinancierd, en dat er een zekere afstemming bestaat tussen de afschrijvingsduur van de kapitaaluitgaven en de looptijden van de aangetrokken geldleningen. De geraamde afschrijving bedraagt € 3.286.673 en de aflossing van vaste geldleningen € 4.581.951

Rente omslagpercentage

Het gemiddelde rentepercentage is voor 2021 berekend op 1,1%.

Rentetoevoeging reserves

Voor het jaar 2021 wordt, door het besluit van de raad van 30 juni 2009, geen rente (inflatiecorrectie) toegevoegd aan de reserves.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Overige rente reserves/voorzieningen

Bespaarde rente reserves en voorzieningen	€ 650.581
---	-----------

Overige algemene dekkingsmiddelen

Forensenbelasting	€ 5.000
-------------------	---------

Toeristenbelasting	€ 45.000
--------------------	----------

totaal	€ 700.581
---------------	------------------

Onvoorziene uitgaven

In de begroting 2021 is voor onvoorzien een bedrag geraamd van € 1.000. Deze post kan alleen worden benut met betrekking tot uitgaven indien deze onvermijdbaar, onuitstelbaar en onvoorzienbaar zijn.

Overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten

	2021	2022	2023	2024
Programma Sociaal Domein				
<i>Lasten</i>				
2e jongereninloop Vriezenveen	25.000			
Laaggeletterdheid	25.000			
Uitrol regionaal meldpunt loverboyproblematiek/mensenhandel	14.400	14.400	14.400	
innovatiefonds	50.000			
automaatje	35.000			
effectiviteit voorliggend veld	75.000			
Jeugdbeschermingstafel	12.236	6.253		
Programma Ruimte				
<i>Lasten</i>				
ODT	98.000			
Ondergrondse afvalsystemen	81.000			
Woonwagenbeleid	15.000	15.000	15.000	
Programma Economie en vrije tijdsbesteding				
<i>Lasten</i>				
Evenementenbeleid	15.000	15.000		
Special Olympics		32.500		
Stimuleringsfonds asbest	50.000	50.000		
Ontwikkelprogramma platteland, uitv.budget	70.000	73.665		
Uitvoering ontwikkelprogramma platteland	45.000	45.000		
Ombuiging sport	23.000	12.000		
Programma Fundament				
<i>Lasten</i>				
Vernieuwde manier van communicatie	5.000	5.000		
Inwonerbetrokkenheid	80.000	80.000		
Archief, analoog archief achterstanden wegw.	125.000	125.000	125.000	
zoekrichting gemeentehuis	85.000			
Aanschaf ondersteunende hard-en software tbv tijd- en plaatsonafhankelijk werken	12.000	12.000		
Totaal incidenteel programma's	940.636	485.818	154.400	0

Resultaatbestemming

Baten

Progr.1: Sociaal Domein

Progr.2: Ruimte

Progr.3: Economie en vrije tijdsbesteding

Progr.4: Fundament

Lasten

Progr.1: Sociaal Domein	236.636	20.653	14.400	-
Progr.2: Ruimte	194.000	15.000	15.000	-
Progr.3: Economie en vrije tijdsbesteding	203.000	228.165	-	-
Progr.4: Fundament	307.000	222.000	125.000	-

Totaal resultaatbestemming	940.636	485.818	154.400	0
-----------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------

Structurele mutaties reserves

	2021	2022	2023	2024
<i>Toevoegingen</i>				
Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	866.242	917.242	968.242	1.019.242
<i>Onttrekkingen</i>				
Kapitaallasten Gymlokaal Weemelanden	31.842	31.842	31.842	31.842
Kapitaallasten Kulturhus	35.792	35.792	35.792	35.792
Kapitaallasten Sportaccommodatiebeleid	81.242	81.242	81.242	81.242
Kapitaallasten Brede school De Smithoek	75.000	75.000	75.000	75.000
Kapitaallasten Brede school Westerhaar	57.323	57.323	57.323	57.323
Kapitaallasten Gemeentewerf Vroomshoop	50.938	50.938	50.938	50.938
Kapitaallasten Centralisatie gemeentehuis	108.869	106.803	104.737	102.671
Kapitaallasten Brede School Vroomshoop	10.000	10.000	10.000	10.000
Wegvallen dividend Vitens	40.000	40.000	40.000	40.000
Kosten Stado	15.000	15.000	15.000	15.000
kosten picknicktafels	2.750	2.750	2.750	2.750
Brede school Vroomshoop zorgcomponent	10.000	10.000	10.000	10.000
Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	525.498	1.020.892	255.300	430.331

Financiële positie

Uitgangspunten samenstelling begroting 2021

De hoofddoelstelling met betrekking tot de ramingen voor het begrotingsjaar 2021 was evenals voorgaande jaren te komen tot het opstellen van een evenwichtige begroting. Daarvoor zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

Basis

De basis voor de begroting 2021 wordt gevormd door:

- de ramingen en budgetten van de goedgekeurde begroting 2020 en de wijzigingen daarop
- de meerjarenramingen 2021-2023
- de jaarrekening 2019
- de Berap 2020
- de Uitgangspuntennotitie 2020

Loonontwikkeling

Bij de berekening van de loonkosten 2021 is uitgegaan van de verwachte formatie per 1 januari 2021. Als salarisoniveau is uitgegaan van de huidige cao. Ook de toe te kennen periodieken zijn in de raming meegenomen.

Prijspeil

Voor 2021 is bij het samenstellen van de begroting 2021 rekening gehouden met een prijsstijging van in principe 0% voor kosten derden, waarbij met betrekking tot die posten waarvan zeker was dat de stijging hoger wordt daar van uitgegaan is. Voor de OZB is, buiten de verhoging vanuit de programmabegroting 2020, geen rekening gehouden met een verder stijging, dit geldt ook voor de riool en afvalstoffenheffing.

Volume-effecten

Voor zover daarvan sprake is of zou kunnen zijn, is rekening gehouden met uit aanvaard en bestaand beleid voortvloeiende financiële gevolgen van voor 2021 verwachte volume effecten. De volume-effecten kunnen zich onder andere voordoen bij budgetten welke (mede) gebaseerd zijn op het aantal inwoners woonruimte, leerlingen, uitkeringsgerechtigden, lengtes van wegen en oppervlakte groen. Voor de inkomstenramingen, zoals ten aanzien van huren en pachten, leges en andere rechten, belastingen, uitkeringen en bijdragen is er eveneens uitgegaan van volume-effecten.

Gemeenschappelijke regelingen

Voor de ramingen van het aandeel in het nadelige saldo van de gemeenschappelijke regelingen zijn de door die regelingen in hun begroting opgenomen bijdragen als uitgangspunt opgenomen of als daar sprake van is de afspraken in regionaal verband.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire van 29 mei 2020. Voor de berekening daarvan wordt uitgegaan van 33.792 inwoners en 13.730 woonruimten per 1 januari 2021.

Onvoorzien

Als budget voor onvoorziene uitgaven éénmalig is een bedrag van € 1.000 opgenomen.

Budgettaire ontwikkelingen

De afgelopen jaren is via diverse kanalen (programmabegroting, beraps, brieven, etc) steeds verwoord dat, evenals veel andere gemeenten, de gemeente Twenterand ook te maken heeft met financieel zwaar weer. Er is nog steeds grote onzekerheid over de financiële gevolgen van het rijksbeleid en bovendien is sprake van een niet structureel sluitende begroting. Voor een nadere toelichting op de budgettaire ontwikkelingen verwijzen wij u naar de inleiding bij deze programmabegroting.

Stand en verloop van reserves

Voor de stand van de reserves wordt verwezen naar de staat van reserves en voorzieningen begroting 2021 - 2024 (in de bijlage).

EMU-saldo

Het EMU-saldo geeft het saldo van de inkomende en uitgaande geldstromen die in het kalenderjaar 2021 plaatsvinden minus deelname aan bedrijven en inkomsten uit kredietverstrekking. Dit is de wijze

waarop de landen in de Euro-zone hun EMU-saldo berekenen en waarover ook begrotingsafspraken zijn gemaakt.

Het EMU-saldo kan gezien worden als een extra financieel kengetal, naast de andere vijf verplichte financiële kengetallen zoals de solvabiliteit en de (netto) schuldquote. Het EMU-saldo heeft een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht in het bedrijfsleven. Het is van belang om het EMU-saldo in de juiste context te zien. Gemeenten maken voor hun boekhouding gebruik van het 'gemodificeerde stelsel van baten en lasten'. Hierdoor zegt het EMU-saldo van één jaar relatief weinig, omdat de uitgaven voor investeringen bijvoorbeeld in één jaar leiden tot een uitgave, maar in de exploitatie via de kapitaallasten leiden tot meerjarige lasten. Of dat toevoegingen aan voorzieningen ten laste van het resultaat gaan, maar pas bij besteding van de voorziening leiden tot een uitgave. Voor een overzicht van het EMU-saldo verwijzen wij u naar de bijlage 'EMU-saldo begroting 2021'

Geprognosticeerde balans

Een geprognosticeerde balans met meerjarig inzicht geeft een beeld van de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen, en in de financieringsbehoefte. In samenhang met de overige verplichte kengetallen (zoals de solvabiliteitsratio) geeft de geprognosticeerde balans een indruk van het effect van het beleid in deze meerjarenbegroting op de vermogenspositie van de gemeente. Voor een overzicht van de geprognosticeerde balans verwijzen wij u naar de bijlage 'geprognosticeerde balans 2021-2024'.

Meerjarenraming 2022 - 2024

Inleiding

Ter voldoening aan het gestelde in de Gemeentewet en in hoofdstuk III van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten leggen wij aan u voor de meerjarenramingen 2022 t/m 2024. De meerjarenraming bevat een raming van de financiële gevolgen voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar, waaronder de baten en lasten van het bestaande en nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen. De toelichting op de meerjarenraming bevat tenminste de gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd en een toelichting op belangrijke ontwikkelingen ten opzicht van de meerjarenraming van het vorige begrotingsjaar. Door onder andere hiermee rekening te houden kan de meerjaren-begroting uitwijzen of de doelstelling van een sluitende begroting op termijn wordt gerealiseerd.

Uitgangspunten meerjarenraming

De begroting 2021 als basis:

- De meerjarenramingen zijn opgesteld met als uitgangspunt 0% stijging, m.u.v. posten waarvan de stijging c.q. daling in te schatten is of vastligt voor de komende jaren
- Voor salarissen is een stijging van 2,5% meegenomen (inclusief periodieke verhogingen)
- De in de begroting 2021 opgenomen raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de circulaire van mei 2020. Bij de berekening van de Algemene uitkering is geen rekening gehouden met volumegroei voor inwoners.
- De opbrengst onroerende zaakbelasting is gecorrigeerd conform de uitgangspuntennotitie 2020.
- De mutaties op de reserves en voorzieningen zijn verwerkt.

Financiële ontwikkelingen

Algemene uitkering gemeentefonds

Voor de ontwikkeling van het gemeentefonds zijn vooral de volgende punten van belang;

- De ontwikkeling van het aantal decentralisatie-uitkeringen en integratie-uitkeringen naast de algemene uitkering;
- Het groot onderhoud van het gemeentefonds dat grotendeels is uitgevoerd;
- De gevolgen van de ontwikkelingen van het accres, rekening houdend met de ontwikkelingen die genoemd zijn in de meircirculaire 2020;
- De structurele overschrijding van het BCF-plafond;
- De wijzigingen op de resterende integratie- en decentralisatie-uitkeringen zijn verwerkt. De, met ingang van 2022, nog te ontvangen rijksmiddelen jeugdzorg zijn in deze begroting als structureel verwerkt (conform richtlijn van het Rijk).

Salarissen / sociale lasten

De gevolgen van de cao, welke loopt tot 1 januari 2021, alsmede de toe te kennen periodieken, zijn in de raming van 2021 meegenomen. Voor de jaren 2022 t/m 2024 is een jaarlijkse stijging van 2,3% meegenomen.

Investeringslijsten

Uit de in de begroting opgenomen investeringslijsten voor de periode 2021 t/m 2023 blijkt dat voor deze jaren de volgende investeringen worden geraamd, te weten:

- 2022 € 3.257.848
- 2023 € 2.717.308
- 2024 € 2.406.593

Berekende / geraamde budgetprognose 2021 t/m 2024

De resultaten van vorenstaande leidt tot de resultaten zoals eerder vermeld in het hoofdstuk "Overzicht van baten en lasten 2021"

Bijlagen

Investeringslijsten 2021 - 2024

Jaarschijf 2021

Jaarschijf 2021	Afschr.	Investeringen	Kapitaallasten			
	termijn		2021	2022	2023	2024
Themagroep: Openbare ruimte en Verkeer						
Openbare verlichting	20	133.631	8.151	8.078	8.004	
Waarschuwborden	15	5.000	388	385	381	
Onderhoud wegen	20	300.000	18.300	18.135	17.970	
Vervanging toplaag kunstgrasvelden, 2 velden	12	725.000	68.392	67.727	67.063	
Vervanging riool	1	4.679.941	0	0	0	
Kubota STV36	8	30.000	4.080	4.039	3.998	
Hangsha (heftruck)	8	10.000	1.360	1.346	1.333	
Bemford klepelmaaier	8	60.000	8.160	8.078	7.995	
Verkeersmaatregelen	20	948.300	57.846	57.325	56.803	
Wandelpaden	20	133.000	8.113	8.040	7.967	
		7.024.872	174.791	173.152	171.513	
Themagroep: Dienstverlening						
Werkbudget Twenterand digitaal	4	150.000	39.150	38.738	38.325	
		150.000	39.150	38.738	38.325	
Themagroep: Bedrijfsvoering						
Verv.meubilair/bureaus	10	10.000	1.110	1.099	1.088	
		10.000	1.110	1.099	1.088	

Totaal investeringen 2021	7.184.872	215.051	212.988	210.926
----------------------------------	------------------	----------------	----------------	----------------

Jaarschijf 2022

Jaarschijf 2022	Afschr. termijn	Investeringen 2022	Kapitaallasten	
			2023	2024
Themagroep: Openbare ruimte en Verkeer				
Openbare verlichting	20	133.631	8.151	8.078
Waarschuwborden	15	5.000	388	385
Onderhoud wegen	20	300.000	18.300	18.135
Vervanging riool	1	1.474.417	0	0
John Deere 6130	8	120.000	16.320	16.155
Volkswagen Crafter	8	50.000	6.800	6.731
VPM 3400 hondenpoepzuiger	8	60.000	8.160	8.078
All-in container	8	6.500	884	875
Verkeersmaatregelen	20	948.300	57.846	57.325
		3.097.848	116.850	115.761
Themagroep: Dienstverlening				
Werkbudget Twenterand digitaal	4	150.000	39.150	38.738
		150.000	39.150	38.738
Themagroep: Bedrijfsvoering				
Verv.meubilair/bureaus	10	10.000	1.110	1.099
		10.000	1.110	1.099

Totaal investeringen 2022	3.257.848	157.110	155.598
----------------------------------	------------------	----------------	----------------

Jaarschijf 2023

Jaarschijf 2023	Afschr. termijn	Investerings 2023	Kapitaallasten 2024
Themagroep: Openbare ruimte en Verkeer			
Openbare verlichting	20	133.631	8.151
Waarschuwborden	15	5.000	388
Onderhoud wegen	20	300.000	18.300
Vervanging riool	1	1.997.652	0
Agria	8	6.000	816
Hitachi ZX17U-2	8	27.500	3.740
Volkswagen T5	8	27.500	3.740
Epoke Schuitemaker	8	35.000	4.760
LMT Schuitemaker sneeuwplough	8	7.500	1.020
Nido SNK 210-24 EPZ	8	7.500	1.020
Samac 2100 trilplaat + aanhanger	8	3.500	476
Samac 3600 trilplaat + aanhanger	8	6.525	887
		2.557.308	43.299
Themagroep: Dienstverlening			
Werkbudget Twenterand digitaal	4	150.000	39.150
		150.000	39.150
Themagroep: Bedrijfsvoering			
Verv.meubilair/bureaus	10	10.000	1.110
		10.000	1.110
Totaal investeringen 2023		2.717.308	83.559

Jaarschijf 2024

Jaarschijf 2024	Afschr. termijn	Investerings 2024
Themagroep: Openbare ruimte en Verkeer		
Openbare verlichting	20	133.631
Waarschuwborden	15	5.000
Onderhoud wegen	20	300.000
Vervanging riool	1	1.585.462
Frees Imants overtop JNOC OTL	15	7.500
Scania G410	8	120.000
container installatie	8	50.000
GS Meppel containeraanhang	8	45.000
		<u>2.246.593</u>
 Themagroep: Dienstverlening		
Werkbudget Twenterand digitaal	4	<u>150.000</u>
		150.000
 Themagroep: Bedrijfsvoering		
Verv.meubilair/bureaus	10	<u>10.000</u>
		10.000
Totaal investeringen 2024		2.406.593

* De kapitaallasten volgend uit de investeringen in 2024, worden meegenomen in de jaarschijf 2025

EMU - saldo begroting 2021

EMU - saldo begroting 2021

Omschrijving	2020 x € 1000,-	2021 x € 1000,-	2022 x € 1000,-	2023 x € 1000,-	2024 x € 1000,-
	Volgens realisatie tot en met sept. 2020, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2021	Volgens meerjarenraming in begroting 2021	Volgens meerjarenraming in begroting 2021	Volgens meerjarenraming in begroting 2021
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-4.397	1.182	2.541	795	1.694
2 Mutatie (im)materiële vaste activa	-2.487	-773	-1.533	-2.618	-3.328
3 Mutatie voorzieningen	-752	-4.073	-561	-1.055	-1.001
4 Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-2.431	-3.867	-2.147	-1.093	-924
5 Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa					
Berekend EMU-saldo	-231	1.749	5.659	3.452	4.945

Staat van reserves en voorzieningen begroting 2021 - 2024

Staat van reserves en voorzieningen begroting 2021

Omschrijving	Saldo 1-1-2021	Onttrekkingen 2021	Toevoegingen 2021	Saldo 31-12-2021
Algemene reserves				
Algemene risicoreserve	2.723.737,00	195.500,00		2.528.237,00
Totaal algemene reserves	2.723.737,00	195.500,00	0,00	2.528.237,00
Bestemmingsreserves				
Reserve Wegvallen dividend Vitens	960.000,00	40.000,00		920.000,00
Reserve Zittend vervoer Almelo	1.906,00	1.906,00		0,00
Reserve Minimabeleid	32.074,00	0,00		32.074,00
Reserve Brede scholen	70.601,00			70.601,00
Reserve Integraal genotsmiddelenbeleid	151.239,00	85.000,00		66.239,00
Reserve Sociaal Domein	3.149.835,66	236.601,00		2.913.234,66
Reserve Cultuurnota	7.426,00			7.426,00
Reserve Exploitatie begraafplaatsen	475.050,00	4.826,00		470.224,00
Reserve Stado centrum Vriezenveen	558.811,00	15.000,00		543.811,00
Reserve Risico's grondbedrijf	0,00			0,00
Reserve Tractiemiddelen	640.841,03	2.788,39		638.052,64
Reserve Beheer openbaar groen	280.742,00	2.750,00		277.992,00
Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	3.204.451,44	525.497,55	866.242,00	3.545.195,90
Reserve Uitvoering nota platteland	49.320,00	20.000,00		29.320,00
Reserve Agenda van Twente	611.933,00	280.000,00		331.933,00
Reserve Omgevingswet	218.614,00	135.000,00		83.614,00
Reserve Prestatieafspraken wonen	24.969,00	0,00		24.969,00
Reserve Duurzaamheid	348.767,00	100.000,00		248.767,00
Reserve Uitwerking bestuursakkoord	0,00			0,00
Reserve Heroriëntatie organisatie	125.231,00			125.231,00
Reserve Asbest	38.179,00	0,00		38.179,00
Reserve Speelruimte	60.000,00			60.000,00
Reserve Br. School Vr'hoop zorgcomponent	476.796,00	10.000,00		466.796,00
Reserve uitwerking Coalitieakkoord	1.018.004,00	245.000,00		773.004,00
Reserve Duurzaamheidsfonds Twenterand	0,00		300.000,00	300.000,00
Totaal bestemmingsreserves	12.504.790,13	1.704.368,93	1.166.242,00	11.966.663,20
Bestemmingsreserves (economisch nut)				
Reserve Gymlokaal Weemelanden	720.678,72	31.842,28		688.836,44
Reserve Kulturhus	823.221,00	35.792,00		787.429,00
Reserve Sportaccommodatiebeleid	569.488,00	81.242,00		488.246,00
Reserve Brede school De Smithhoek	2.325.000,00	75.000,00		2.250.000,00
Reserve Brede school Weemelanden	1.251.870,00			1.251.870,00
Reserve Brede school Westerhaar	1.777.022,00	57.323,00		1.719.699,00
Reserve Gemeentewerf Vroomshoop	1.222.527,00	50.938,00		1.171.589,00
Reserve Centralisatie gemeentehuis	1.274.103,00	108.869,00		1.165.234,00

Reserve Brede School Vroomshoop	370.000,00	10.000,00		360.000,00
Totaal bestemmingsreserves (economisch nut)	10.333.909,72	451.006,28	0,00	9.882.903,44
			1.184.633,21	
Vorzieningen				
Voorziening Dubieuze debiteuren	1.167.778,00			1.167.778,00
Voorziening Woonrijpmaken afgew.bestemmingplannen	74.887,78			74.887,78
Voorziening Grondbedrijf 1)	952.333,00			952.333,00
Voorziening Vordering Vennootschap BV	190.940,00			190.940,00
Subtotaal voorzieningen (bij activa verantwoord)	2.385.938,78	0,00	0,00	2.385.938,78
Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers	3.761.419,00			3.761.419,00
Voorziening Woonrijpmaken afgew. bestemmingsplannen	224.885,00			224.885,00
Voorziening Riolerig	9.879.991,00	4.679.941,00	761.297,00	5.961.347,00
Voorziening Afvalverwerking	302.384,00	154.000,00		148.384,00
Subtotaal voorzieningen (conform balans)	14.168.679,00	4.833.941,00	761.297,00	10.096.035,00
Totaal Staat D	42.117.054,63	7.184.816,21	1.927.539,00	36.859.777,42

Toelichting

Toelichting Staat van reserves en voorzieningen begroting 2021-2024

Algemene reserves

1. Algemene risicoreserve

Doel: reserve is ingesteld om de risico's af te kunnen dekken die in de begroting, in de paragraaf weerstandsvermogen, worden vermeld. Deze reserve kan alleen worden benut met betrekking tot uitgaven indien deze onvermijdbaar, onuitstelbaar en onvoorzienbaar zijn.

Voeding: ingebracht wordt € 125,- per inwoner en zal maximaal € 4.250.000,- bedragen en minimaal 50% hiervan € 2.125.000,-

Tevens wordt de reserve op niveau gehouden door voordelige resultaten van de jaarrekening hiervoor te bestemmen en/of door toevoeging van incidentele inkomsten, winstafrachten uit bestemmingsplannen, samenwerkingsovereenkomsten etc.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021		2.723.737,00
Af:	ODT	98.000,00
	Ombuiging bezuiniging sport	23.000,00
	Analoog archief achterstanden	62.500,00
	Aanschaf ondersteunende hard- en software tbv tijd- en plaatsafhankelijk werken	12.000,00
Saldo per 31-12-2021		2.528.237,00

Bestemmingsreserves

2. Reserve Wegvallen dividend Vitens

Doel: opvangen van de lagere reguliere dividenduitkering in de komende jaren.

Voeding: eenmalige storting deel rekeningssaldo 2006.

Looptijd: tot en met 2026

Saldo per 1-1-2021		960.000,00
Af:	Wegv. dividend Vitens/aflossing	40.000,00
Saldo per 31-12-2021		920.000,00

3. Reserve Zittend vervoer Almelo

Doel: reservering ter dekking van de aflopende verplichtingen van het Zittend vervoer Almelo.

Voeding: eenmalige dotatie uit de Algemene risicoreserve in 2007.

Looptijd: tot en met 2023.

Saldo per 1-1-2021		1.906,00
Af:	Kosten zittend vervoer 2020	1.906,00
Saldo per 31-12-2021		0,00

4. Reserve Minimabeleid

Doel: reservering ter dekking van de kosten van het

minimabeleid

Gezien het open-einde karakter van deze regeling dient deze reserve ook als risicodekking.

Voeding: eventueel overschot jaarlijks budget minimabeleid.

Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2021		32.074,00
af	Kosten minimabeleid	0,00
Saldo per 31-12-2021		32.074,00

6. Reserve Brede scholen

Doel: reservering ten behoeve van de kosten van de Brede scholen.

Voeding: eenmalige storting rekeningsaldo 2008 en niet-bestede middelen uit jaarlijks budget onderhoud schoolgebouwen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021		70.601,00
Saldo per 31-12-2021		70.601,00

7. Reserve Integraal genotsmiddelenbeleid

Doel: reservering ter dekking van de kosten opgenomen in de Kadernota Integraalgenotsmiddelenbeleid (conform B&W-besluit 20-12-2011).

Voeding: eenmalige storting vanuit het rekeningsaldo 2008 en niet-bestede middelen van het jaarlijks budget in de gewone dienst.

Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2021		151.239,00
af	kosten 2021	85.000,00
Saldo per 31-12-2021		66.239,00

8. Reserve Sociaal Domein

Doel: reservering ter dekking van de kosten Sociaal Domein.

Voeding: eenmalige storting vanuit reserve Participatie en reserve Decentralisatie WMO/Jeugd.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021		3.149.835,66
Af:	2e jongereninloop Vriezenveen	25.000,00
	automaatje	35.000,00
	Innovatiefonds	50.000,00
	Versterken voorliggend veld (subsidie)	75.000,00
	jeugdbeschermingstafel	12.236,00
	reg. Meldpunt loverboy	14.400,00
	Laaggeletterdheid	25.000,00
Saldo per 31-12-2021		2.913.199,66

11. Reserve Exploitatie begraafplaatsen

Doel: reservering ten behoeve van egalisatie exploitatiekosten graven.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de Algemene risicoreserve, ontvangen bijdragen/afkoopsommen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021		475.050,00
Af;	Saldo begraafplaatsen 2021	4.826,00
Saldo per 31-12-2021		470.224,00

12. Reserve Stado Centrum Vriezenveen

Doel: reservering ten behoeve van uitvoeringswerken in verband met centrumvorming in Vriezenveen.

Voeding: diverse subsidies en bijdragen uit de exploitatie.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021		558.811,00
Af;	Kosten stado 2021	15.000,00
Saldo per 31-12-2021		543.811,00

13. Reserve Risico's grondbedrijf

Doel: reservering ten behoeve van risicoafdekking voor bestemmingsplannen binnen het grondbedrijf.

Voeding: winsten bestemmingsplannen tot een maximum van € 1.000.000,--.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021		0,00
Af;		0,00
Saldo per 31-12-2021		0,00

14. Reserve Tractiemiddelen

Doel: reservering ten behoeve van het opvangen van fluctuaties in kapitaallasten van de tractiemiddelen.

Voeding: voordelig saldo van het verschil in kapitaallasten en het vastgestelde kostenniveau.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021		640.841,03
Af;	meer kapitaallasten tractie (boven 230.000)	2.788,39
Saldo per 31-12-2021		638.052,64

15. Reserve Beheer openbaar groen

Doel: egaliseringsreserve ten behoeve van renovatiekosten die nodig zijn voor het vervangen van met name groenvoorzieningen na een bepaalde omlooperperiode. Aangezien er een aantal grote projecten gepland staat en het jaarlijkse budget minimaal is, zal deze reserve hiervoor aangesproken dienen te worden.

Voeding: niet bestede middelen van het vastgestelde budget voor openbaar groen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021		280.742,00
Af:	Kosten picknicktafels	2.750,00
Saldo per 31-12-2021		277.992,00

16. Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken

Doel: reservering ten behoeve van dekking kosten meerjarig onderhoudgemeentelijke gebouwen, bruggen en kunstwerken.

Voeding: samenvoeging van reserve Onderhoud gebouwen en reserve Bruggen en kunstwerken. Bijdrage uit de gewone dienst op basis van het onderhoudsplan.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021		3.204.451,44
Bij:	Storting 2021	866.242,00
		4.070.693,44
Af:	Meerjarig bouwkundig onderhoud 2021	525.497,55
Saldo per 31-12-2021		3.545.195,90

17. Reserve Uitvoering nota platteland

Doel: reserve ten behoeve van dekking kosten uitvoering Nota platteland voor de periode 2013 -2025.

Voeding: dotatie reserve Grote projecten (bij begroting 2008).

Looptijd: tot en met 2025.

Saldo per 1-1-2021		49.320,00
Af:	kosten uitvoeren plattelandsnota	20.000,00
Saldo per 31-12-2021		29.320,00

18. Reserve Agenda van Twente

Doel: reserve ten behoeve van dekking kosten Agenda van Twente.

Voeding: eenmalige voeding uit Cogas-gelden in 2017.

Looptijd: 2018 tot en met 2022

Saldo per 1-1-2021		611.933,00
Af:	Kosten Agenda van Twente	280.000,00
Saldo per 31-12-2021		331.933,00

19. Reserve Omgevingswet

Doel: Reserve ten behoeve van dekking invoeringskosten omgevingswet

Voeding: omzetting reserve PMJP

Looptijd: tot en met 2021

Saldo per 1-1-2021		218.614,00
Af:	kosten omgevingswet	135.000,00
Saldo per 31-12-2021		83.614,00

20. Reserve Prestatieafspraken wonen

Doel: dekking van kosten voor realisatie van herstructurerings- en transformatieprojecten binnen de bebouwde kom om woningtypen te realiseren waar behoefte aan is (raadsbesluit 4-10-2011).

Voeding: provinciale subsidie in het kader van Prestatieafspraken wonen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021		24.969,00
Af:	kosten prestatieafspraken	0,00
Saldo per 31-12-2021		24.969,00

21. Reserve Duurzaamheid

Doel: dekking van de kosten voor uitvoering van projecten in het kader van duurzaamheid.

Voeding: budget SLOK.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021		348.767,00
	uitvoeringsbudget	25.000,00
	formatie uitvoering klimaatakkoord	75.000,00
Saldo per 31-12-2021		248.767,00

22. Reserve Duurzaamheidsfonds Twenterand

Doel: dekking van de kosten voor uitvoering van projecten in het kader van duurzaamheid.

Voeding: opbrengsten zonnepark

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021		0,00
	storting zonnepark	300.000,00
Saldo per 31-12-2021		300.000,00

24. Reserve Asbest

Doel: dekking van de kosten van asbestverwijdering.

Voeding: overboeking uit reserve Duurzaamheid.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021		38.179,00
Af:	Kosten asbest 2020	0,00
Saldo per 31-12-2021		38.179,00

25. Reserve Speelruimte

Doel: dekking van de kosten van speeltoestellen

Voeding: voorziening Woonrijpmaken afgewikkelde bestemmingsplannen

en storting begroting 2017.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021		60.000,00
--------------------	--	-----------

Saldo per 31-12-2021

60.000,00

26. Reserve Brede School Vroomshoop zorgcomponent

Doel: T.b.v. het investeren in de voorschoolse periode en meer aandacht voor preventie en ondersteuning in de schoolse periode. Hierbij wordt verbinding gelegd met diverse beleidsterreinen, nl. onderwijs, jeugd, gezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning, sociale zaken, cultuur en sport.

Voeding: Overboeking vanuit reserve Brede Scholen

Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2021 476.796,00

Af: Dekking kapitaallasten 10.000,00

Saldo per 31-12-2021 466.796,00

27. Reserve uitwerking coalitieakkoord

Doel: Uitwerking coalitieakkoord van de huidige coalitie

Voeding: Vanuit reserve ARR, reserve uitwerking bestuursakkoord en jaarrekening 2018

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021 1.018.004,00

Af: Uitvoering evenementenbeleid 15.000,00

Stimuleringsfonds asbest 50.000,00

Ontwikkelprogramma platteland,
uitvoeringsbudget 50.000,00

Ontwikkelprogramma platteland, 0,6 fte 45.000,00

Vernieuwende manier van communicatie 5.000,00

inwonerbetrokkenheid (aanjager/ facilitator/
fondsenwerver) 80.000,00

Saldo per 31-12-2021 773.004,00

Bestemmingsreserves (economisch nut)

28. Reserve Gymlokaal Weemelanden

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie uit de reserve Grote projecten.

Looptijd: tot en met 2044.

Saldo per 1-1-2021 720.678,72

Af: Dekking kapitaallasten 31.842,28

Saldo per 31-12-2021 688.836,44

29. Reserve Kulturhus

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten, een toevoeging vanuit de exploitatie van KOP Westerhaar en verkoop "oude" Klaampe.

Looptijd: tot en met 2044. Onttrekking wordt aangepast na duidelijkheid over bestemming Marijkestraat.

Saldo per 1-1-2021 823.221,00

Af:	Dekking kapitaallasten	35.792,00	
Saldo per 31-12-2021			787.429,00

30. Reserve Sportaccommodatiebeleid

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten.

Looptijd: tot en met 2027.

Saldo per 1-1-2021			569.488,00
Af:	Dekking kapitaallasten	81.242,00	
Saldo per 31-12-2021			488.246,00

31. Reserve Brede School De Smithoek

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten.

Looptijd: tot en met 2051.

Saldo per 1-1-2021			2.325.000,00
Af:	Dekking kapitaallasten	75.000,00	
Saldo per 31-12-2021			2.250.000,00

32. Reserve Brede School Weemelanden

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten, een bijdrage vanuit het bestemmingsplan Weemelanden en een toevoeging van resterende budgetten uit 2009 en 2011.

Looptijd: tot en met 2022.

Saldo per 1-1-2021			1.251.870,00
Saldo per 31-12-2021			1.251.870,00

33. Reserve Brede School Westerhaar

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit diverse reserves en dotaties vanuit het grondbedrijf.

Looptijd: tot en met 2050.

Saldo per 1-1-2021			1.777.022,00
Af:	Dekking kapitaallasten	57.323,00	
Saldo per 31-12-2021			1.719.699,00

34. Reserve Gemeentewerf Vroomshoop

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten en boekwinsten op de verkoop van de oude werven.

Looptijd: tot en met 2046.

Saldo per 1-1-2021		1.222.527,00
Af:	Dekking kapitaallasten	50.938,00
Saldo per 31-12-2021		1.171.589,00

35. Reserve Centralisatie gemeentehuis

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: dotatie vanuit de reserve Grote projecten, niet geraamde dividenduitkeringen en de boekwinst door de verkoop van het gemeentehuis in Den Ham.

Looptijd: tot en met 2047.

Saldo per 1-1-2021		1.274.103,00
Af:	Dekking kapitaallasten	108.869,00
Saldo per 31-12-2021		1.165.234,00

36. Reserve Brede School Vroomshoop

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: Overboeking vanuit de Reserve Brede Scholen

Looptijd: t/m 2047

Saldo per 1-1-2021		370.000,00
Af:	Dekking kapitaallasten	10.000,00
Saldo per 31-12-2021		360.000,00

Voorzieningen

37. Voorziening Dubieuze debiteuren

Doel: het afdekken van toekomstige risico's met betrekking tot dubieuze debiteuren. Hierin zit ook de BAGL aan de Larcom vanwege de onzekerheid over het aflossen van deze lening.

Voeding: het jaarlijks opnemen van verwachte dubieuze vorderingen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021	1.167.778,00
Saldo per 31-12-2021	1.167.778,00

38. Voorziening Woonrijpmaken afgewikkelde bestemmingsplannen

Doel: reservering ten behoeve van uitvoering laatste werken woonrijpmaken bestemmingsplannen

Voeding: bijdragen uit exploitatie van bestemmingplannen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021	74.887,78
--------------------	-----------

Saldo per 31-12-2021	74.887,78
----------------------	-----------

39. Voorziening Grondbedrijf

Doel: voorziening ten behoeve van het nadelig saldo op complexen in het grondbedrijf. Dit bedrag is gelijk aan de te verwachten tekorten op basis van de exploitaties eind 2015.

Voeding: storting vanuit rekeningsaldi.

Looptijd: tot en met afwikkeling complexen grondbedrijf.

Saldo per 1-1-2021	952.333,00
--------------------	------------

Saldo per 31-12-2021	952.333,00
----------------------	------------

40. Voorziening Vordering Vennootschap BV

Doel: voorziening ten behoeve van risico lening Vennootschap BV. Deze lening is door RWE bedongen ter verzekering van betaling van eventuele schadeclaims. Vanwege de onzekerheid over het aflossen van deze lening moet hiervoor een voorziening worden gevormd.

Voeding: verkoop aandelen Essent.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021	190.940,00
--------------------	------------

Saldo per 31-12-2021	190.940,21
----------------------	------------

41. Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers

Doel: (verplichte) afdekking risico's wachtgeld- en pensioenverplichtingen politieke ambtsdragers ter voorkoming van fluctuaties in de begroting.

Voeding: overdracht van de pensioenverplichtingen voormalige werkgever(s) en jaarlijkse dotatie ten laste van de gewone dienst tot een maximum van de verplichtingen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021	3.761.419,00
--------------------	--------------

Saldo per 31-12-2021	3.761.419,00
----------------------	--------------

42. Voorziening Riolering

Doel: voorziening ten behoeve van de kosten onderhoud en vervanging riolering.

Voeding: overboeking van reserve Onderhoud/vervanging riolering. Overschotten op het product rioolbeheer.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021	9.879.991,00
--------------------	--------------

Bij:	Storting Riool 2021	1.006.651,00
		10.886.642,00
		0

Af:	Investerings Riool 2021	4.679.941,0	
		0	
Saldo per 31-12-2021			6.206.701,00

43. Voorziening Afvalverwerking

Doel: voorziening met betrekking tot de kosten van afvalinzameling en -verwerking.

Voeding: eventuele jaarlijkse overschotten op het product huisvuil.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2021			302.384,00
Af:	Exploitatie 2021	161.000,00	
Saldo per 31-12-2021			141.384,00

Staat van reserves en voorzieningen begroting 2022

Omschrijving	Saldo 01-01-2022	Onttrekkingen 2022	Toevoegingen 2022	Saldo 31-12-2022
Algemene reserves				
Algemene risicoreserve	2.528.237,00	86.500,00		2.441.737,00
Totaal algemene reserves	2.528.237,00	86.500,00	0,00	2.441.737,00
Bestemmingsreserves				
Reserve Wegvallen dividend Vitens	920.000,00	40.000,00		880.000,00
Reserve Zittend vervoer Almelo	0,00			0,00
Reserve Minimabeleid	32.074,00	0,00		32.074,00
Reserve Brede scholen	70.601,00			70.601,00
Reserve Integraal genotsmiddelenbeleid	66.239,00			66.239,00
Reserve Sociaal Domein	2.913.234,66	20.653,00		2.892.581,66
Reserve Cultuurnota	7.426,00			7.426,00
Reserve Exploitatie begraafplaatsen	470.224,00	3.827,00		466.397,00
Reserve Stado centrum Vriezenveen	543.811,00	15.000,00		528.811,00
Reserve Risico's grondbedrijf	0,00			0,00
Reserve Tractiemiddelen	638.052,64		18.852,97	656.905,61
Reserve Beheer openbaar groen	277.992,00	2.750,00		275.242,00
Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	3.545.195,90	1.020.891,62	917.242,00	3.441.546,28
Reserve Uitvoering nota platteland	29.320,00	23.664,76		5.655,24
Reserve Agenda van Twente	331.933,00	306.192,00		25.741,00
Reserve Omgevingswet	83.614,00	60.000,00		23.614,00
Reserve Prestatieafspraken wonen	24.969,00			24.969,00
Reserve Duurzaamheid	248.767,00	25.000,00		223.767,00
Reserve Uitwerking bestuursakkoord	0,00			0,00
Reserve Heroriëntatie organisatie	125.231,00			125.231,00
Reserve Asbest	38.179,00			38.179,00
Reserve Speelruimte	60.000,00			60.000,00
Reserve Br. School Vr'hoop zorgcomponent	466.796,00	10.000,00		456.796,00
Reserve uitwerking Coalitieakkoord	773.004,00	277.500,00		495.504,00
Reserve Duurzaamheidsfonds Twenterand	300.000,00	75.000,00	300.000,00	525.000,00
Totaal bestemmingsreserves	11.966.663,20	1.880.478,38	1.236.094,97	11.322.279,79
Bestemmingsreserves (economisch nut)				
Reserve Gymlokaal Weemelanden	688.836,44	31.842,28		656.994,16
Reserve Kulturhus	787.429,00	35.792,00		751.637,00
Reserve Sportaccommodatiebeleid	488.246,00	81.242,00		407.004,00
Reserve Brede school De Smithoek	2.250.000,00	75.000,00		2.175.000,00
Reserve Brede school Weemelanden	1.251.870,00	1.251.870,00		0,00
Reserve Brede school Westerhaar	1.719.699,00	57.323,00		1.662.376,00
Reserve Gemeentewerf Vroomshoop	1.171.589,00	50.938,00		1.120.651,00
Reserve Centralisatie gemeentehuis	1.165.234,00	106.803,00		1.058.431,00
Reserve Brede School Vroomshoop	360.000,00	10.000,00		350.000,00
Totaal bestemmingsreserves (economisch nut)	9.882.903,44	1.700.810,28	0,00	8.182.093,16

			2.431.693,69	
Vorzieningen				
Voorziening Dubieuze debiteuren	1.167.778,00			1.167.778,00
Voorziening Woonrijpmaken afgew.bestemmingplannen	74.887,78			74.887,78
Voorziening Grondbedrijf 1)	952.333,00			952.333,00
Voorziening Vordering Vennootschap BV	190.940,00			190.940,00
Subtotaal voorzieningen (bij activa verantwoord)	2.385.938,78	0,00	0,00	2.385.938,78
Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers	3.761.419,00			3.761.419,00
Voorziening Woonrijpmaken afgew. bestemmingsplannen	224.885,00			224.885,00
Voorziening Riolering	5.961.347,00	1.474.417,00	1.007.952,00	5.494.882,00
Voorziening Afvalverwerking	148.384,00	95.000,00		53.384,00
Subtotaal voorzieningen (conform balans)	10.096.035,00	1.569.417,00	1.007.952,00	9.534.570,00
Totaal Staat D	36.859.777,42	5.237.205,66	2.244.046,97	33.866.618,73

Staat van reserves en voorzieningen begroting 2023

Omschrijving	Saldo 01-01-2023	Onttrekkingen 2023	Toevoegingen 2023	Saldo 31-12-2023
Algemene reserves				
Algemene risicoreserve	2.441.737,00	62.500,00		2.379.237,00
Totaal algemene reserves	2.441.737,00	62.500,00	0,00	2.379.237,00
Bestemmingsreserves				
Reserve Wegvallen dividend Vitens	880.000,00	40.000,00		840.000,00
Reserve Zittend vervoer Almelo	0,00			0,00
Reserve Minimabeleid	32.074,00	0,00		32.074,00
Reserve Brede scholen	70.601,00			70.601,00
Reserve Integraal genotsmiddelenbeleid	66.239,00			66.239,00
Reserve Sociaal Domein	2.892.581,66	14.400,00		2.878.181,66
Reserve Cultuurnota	7.426,00			7.426,00
Reserve Exploitatie begraafplaatsen	466.397,00		4.181,00	470.578,00
Reserve Stado centrum Vriezenveen	528.811,00	15.000,00		513.811,00
Reserve Risico's grondbedrijf	0,00			0,00
Reserve Tractiemiddelen	656.905,61		10.335,92	667.241,53
Reserve Beheer openbaar groen	275.242,00	2.750,00		272.492,00
Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	3.441.546,28	255.300,25	968.242,00	4.154.488,03
Reserve Uitvoering nota platteland	5.655,24			5.655,24
Reserve Agenda van Twente	25.741,00	25.741,00		0,00
Reserve Omgevingswet	23.614,00		25.741,00	49.355,00
Reserve Prestatieafspraken wonen	24.969,00			24.969,00
Reserve Duurzaamheid	223.767,00	25.000,00		198.767,00
Reserve Uitwerking bestuursakkoord	0,00			0,00
Reserve Heroriëntatie organisatie	125.231,00			125.231,00
Reserve Asbest	38.179,00			38.179,00
Reserve Speelruimte	60.000,00			60.000,00
Reserve Br. School Vr'hoop zorgcomponent	456.796,00	10.000,00		446.796,00
Reserve uitwerking Coalitieakkoord	495.504,00			495.504,00
Reserve Duurzaamheidsfonds Twenterand	525.000,00	75.000,00	300.000,00	750.000,00
Totaal bestemmingsreserves	11.322.279,79	463.191,25	1.308.499,92	12.167.588,46
Bestemmingsreserves (economisch nut)				
Reserve Gymlokaal Weemelanden	656.994,16	31.842,28		625.151,88
Reserve Kulturhus	751.637,00	35.792,00		715.845,00
Reserve Sportaccommodatiebeleid	407.004,00	81.242,00		325.762,00
Reserve Brede school De Smithoek	2.175.000,00	75.000,00		2.100.000,00
Reserve Brede school Weemelanden	0,00			0,00
Reserve Brede school Westerhaar	1.662.376,00	57.323,00		1.605.053,00
Reserve Gemeentewerf Vroomshoop	1.120.651,00	50.938,00		1.069.713,00
Reserve Centralisatie gemeentehuis	1.058.431,00	104.737,00		953.694,00
Reserve Brede School Vroomshoop	350.000,00	10.000,00		340.000,00
Totaal bestemmingsreserves (economisch nut)	8.182.093,16	446.874,28	0,00	7.735.218,88

			-335.934,39	
Voorzieningen				
Voorziening Dubieuze debiteuren	1.167.778,00			1.167.778,00
Voorziening Woonrijpmaken afgew.bestemmingplannen	74.887,78			74.887,78
Voorziening Grondbedrijf 1)	952.333,00			952.333,00
Voorziening Vordering Vennootschap BV	190.940,00			190.940,00
Subtotaal voorzieningen (bij activa verantwoord)	2.385.938,78	0,00	0,00	2.385.938,78
Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers	3.761.419,00			3.761.419,00
Voorziening Woonrijpmaken afgew. bestemmingsplannen	224.885,00			224.885,00
Voorziening Riolering	5.494.882,00	1.997.652,00	996.449,00	4.493.679,00
Voorziening Afvalverwerking	53.384,00	53.384,00		0,00
Subtotaal voorzieningen (conform balans)	9.534.570,00	2.051.036,00	996.449,00	8.479.983,00
Totaal Staat D	33.866.618,73	3.023.601,53	2.304.948,92	33.147.966,12

Staat van reserves en voorzieningen begroting 2024

Omschrijving	Saldo 01-01-2024	Onttrekkingen 2024	Toevoegingen 2024	Saldo 31-12-2024
Algemene reserves				
Algemene risicoreserve	2.379.237,00	0,00		2.379.237,00
Totaal algemene reserves	2.379.237,00	0,00	0,00	2.379.237,00
Bestemmingsreserves				
Reserve Wegvallen dividend Vitens	840.000,00	40.000,00		800.000,00
Reserve Zittend vervoer Almelo	0,00			0,00
Reserve Minimabeleid	32.074,00	0,00		32.074,00
Reserve Brede scholen	70.601,00			70.601,00
Reserve Integraal genotsmiddelenbeleid	66.239,00			66.239,00
Reserve Sociaal Domein	2.878.181,66	0,00		2.878.181,66
Reserve Cultuurnota	7.426,00			7.426,00
Reserve Exploitatie begraafplaatsen	470.578,00	0,00	6.004,00	476.582,00
Reserve Stado centrum Vriezenveen	513.811,00	15.000,00		498.811,00
Reserve Risico's grondbedrijf	0,00			0,00
Reserve Tractiemiddelen	667.241,53		27.227,49	694.469,02
Reserve Beheer openbaar groen	272.492,00	2.750,00		269.742,00
Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	4.154.488,03	430.331,00	1.019.242,00	4.743.399,03
Reserve Uitvoering nota platteland	5.655,24			5.655,24
Reserve Agenda van Twente	0,00			0,00
Reserve Omgevingswet	49.355,00		0,00	49.355,00
Reserve Prestatieafspraken wonen	24.969,00			24.969,00
Reserve Duurzaamheid	198.767,00	25.000,00		173.767,00
Reserve Uitwerking bestuursakkoord	0,00			0,00
Reserve Heroriëntatie organisatie	125.231,00			125.231,00
Reserve Asbest	38.179,00			38.179,00
Reserve Speelruimte	60.000,00			60.000,00
Reserve Br. School Vr'hoop zorgcomponent	446.796,00	10.000,00		436.796,00
Reserve uitwerking Coalitieakkoord	495.504,00			495.504,00
Reserve Duurzaamheidsfonds Twenterand	750.000,00	75.000,00	300.000,00	975.000,00
Totaal bestemmingsreserves	12.167.588,46	598.081,00	1.352.473,49	12.921.980,95
Bestemmingsreserves (economisch nut)				
Reserve Gymlokaal Weemelanden	625.151,88	31.842,28		593.309,60
Reserve Kulturhus	715.845,00	35.792,00		680.053,00
Reserve Sportaccommodatiebeleid	325.762,00	81.242,00		244.520,00
Reserve Brede school De Smithoek	2.100.000,00	75.000,00		2.025.000,00
Reserve Brede school Weemelanden	0,00			0,00
Reserve Brede school Westerhaar	1.605.053,00	57.323,00		1.547.730,00
Reserve Gemeentewerf Vroomshoop	1.069.713,00	50.938,00		1.018.775,00
Reserve Centralisatie gemeentehuis	953.694,00	102.671,00		851.023,00
Reserve Brede School Vroomshoop	340.000,00	10.000,00		330.000,00
Totaal bestemmingsreserves (economisch nut)	7.735.218,88	444.808,28	0,00	7.290.410,60

			-309.584,21	
Voorzieningen				
Voorziening Dubieuze debiteuren	1.167.778,00			1.167.778,00
Voorziening Woonrijpmaken afgew.bestemmingplannen	74.887,78			74.887,78
Voorziening Grondbedrijf 1)	952.333,00			952.333,00
Voorziening Vordering Vennootschap BV	190.940,00			190.940,00
Subtotaal voorzieningen (bij activa verantwoord)	2.385.938,78	0,00	0,00	2.385.938,78
Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers	3.761.419,00			3.761.419,00
Voorziening Woonrijpmaken afgew. bestemmingsplannen	224.885,00			224.885,00
Voorziening Riolering	4.493.679,00	1.997.652,00	996.449,00	3.492.476,00
Voorziening Afvalverwerking	0,00			0,00
Subtotaal voorzieningen (conform balans)	8.479.983,00	1.997.652,00	996.449,00	7.478.780,00
Totaal Staat D	33.147.966,12	3.040.541,28	2.348.922,49	32.456.347,33

Overzicht taakvelden

Overzicht taakvelden

Taakveld	Lasten 2021	Baten 2021	Lasten 2022	Baten 2022	Lasten 2023	Baten 2023	Lasten 2024	Baten 2024
0.1 Bestuur	1.799.362	0	1.846.424	0	1.872.701	0	1.895.798	0
0.2 Burgerzaken	452.595	-418.070	461.862	-418.070	458.267	-418.070	462.982	-418.070
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	-122.282	-115.088	-74.982	-115.082	-144.528	-115.075	-101.419	-115.069
0.4 Overhead	5.310.283	0	5.432.419	0	5.557.365	0	5.685.184	0
0.5 Treasury	234.262	-2.410.100	229.224	-2.367.213	223.958	-2.321.625	218.838	-2.330.260
0.61 OZB woningen	644.272	-5.056.439	663.792	-5.376.761	678.671	-5.451.761	680.397	-5.451.761
0.62 OZB niet-woningen	0	-2.563.580	0	-2.858.008	0	-2.858.008	0	-2.858.008
0.64 Belastingen overig	0	-20.312	0	-20.318	0	-20.325	0	-20.331
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	0	-58.823.020	0	-59.473.689	0	-59.688.140	0	-59.549.247
0.8 Overige baten en lasten	71.000	0	60.000	0	48.000	0	48.000	0
0.10 Mutaties reserves	1.164.211	-2.348.087	1.236.095	-3.667.789	1.278.578	-942.643	1.346.469	-1.036.885
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.315.407	0	2.374.288	0	2.427.026	0	2.486.084	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	274.160	-8.800	281.853	-8.800	279.221	-8.800	283.289	-8.800
2.1 Verkeer en vervoer	4.285.031	-77.860	4.570.893	-78.848	4.580.328	-79.862	4.653.487	-80.902
2.3 Recreatieve havens	245.098	0	253.488	0	239.450	0	245.251	0
3.1 Economische ontwikkeling	979.415	-551.000	1.002.697	-539.700	714.389	-527.400	723.959	-527.400
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.862.732	-3.067.899	2.063.583	-2.068.437	2.014.281	-2.019.273	1.211.817	-1.216.656
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	174.068	-6.330	180.823	-6.330	105.814	-6.330	107.338	-6.330
3.4 Economische promotie	0	-50.000	0	-50.000	0	-50.000	0	-50.000
4.2 Onderwijshuisvesting	1.005.635	0	1.007.367	0	995.878	0	997.565	0
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.195.498	-993.175	4.549.627	-1.039.943	3.288.634	-1.039.943	3.293.943	-1.039.943
5.1 Sportbeleid en activering	405.682	-3.310	504.186	-3.310	468.651	-3.310	465.617	-3.310
5.2 Sportaccommodaties	1.895.199	-568.385	1.701.070	-580.199	1.549.821	-592.844	1.549.273	-595.002
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	261.439	0	252.236	0	254.292	0	256.702	0
5.4 Musea	49.575	-13.736	52.880	-13.736	68.921	-13.736	95.126	-13.736
5.5 Cultureel erfgoed	19.757	0	44.778	0	48.176	0	17.259	0
5.6 Media	794.424	0	820.729	0	847.681	0	875.675	0
5.7 Openbaar groen en recreatie	3.133.305	-2.811	3.231.560	-2.811	3.219.272	-2.811	3.264.420	-2.811
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	3.404.168	-343.240	3.482.408	-343.240	3.364.615	-343.240	3.441.409	-343.240

6.2 Wijkteams	755.915	0	738.713	0	733.742	0	721.502	0
6.3 Inkomensregelingen	9.848.693	-7.368.498	9.892.849	-7.368.498	9.878.835	-7.368.498	9.902.563	-7.368.498
6.4 Begeleide participatie	10.541.478	0	10.301.220	0	10.092.880	0	9.804.816	0
6.5 Arbeidsparticipatie	48.379	0	49.513	0	50.677	0	51.871	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3.365.027	0	3.475.919	0	3.577.361	0	3.664.761	0
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	7.092.187	-375.735	7.177.476	-375.735	7.176.883	-375.735	7.179.538	-375.735
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	13.447.552	0	13.394.520	0	13.827.221	0	14.216.355	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	1.515.887	0	1.583.578	0	1.647.901	0	1.656.218	0
7.1 Volksgezondheid	466.881	0	474.765	0	482.153	0	489.813	0
7.2 Riolering	7.749.688	-8.268.531	4.606.447	-5.134.779	5.195.035	-5.731.221	4.848.444	-5.393.702
7.3 Afval	2.477.997	-2.955.120	2.197.929	-2.628.784	2.234.052	-2.676.616	2.272.911	-2.726.019
7.4 Milieubeheer	3.405.386	0	3.547.191	0	3.450.992	0	3.517.069	0
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	730.289	-580.000	710.281	-580.000	724.225	-580.000	718.165	-580.000
8.1 Ruimtelijke ordening	844.233	0	772.665	0	793.424	0	803.461	0
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	1.503.930	-1.660.718	2.211.998	-2.168.786	1.469.299	-1.426.087	1.066.356	-1.023.144
8.3 Wonen en bouwen	789.943	-790.000	823.313	-790.000	808.554	-790.000	809.909	-790.000
Totaal	99.437.765	-99.439.844	98.187.677	-98.078.866	96.582.693	-95.451.353	95.928.216	-93.924.859

Geprognostiseerde Balans 2021-2024

Geprognostiseerde Balans 2021-2024

(bedragen x € 1.000)	Prognose boekwaarde 1-1-2021	Prognose boekwaarde 31-12-2021	Prognose boekwaarde 31-12-2022	Prognose boekwaarde 31-12-2023	Prognose boekwaarde 31-12-2024
Immateriële vaste activa	18	18	18	18	18
Materiële vaste activa	80.671	79.899	78.366	75.749	72.421
Financiële vaste activa	16.432	15.763	15.269	14.774	14.282
Totaal vaste activa	97.122	95.681	93.653	90.540	86.721
Vorraden	11.326	7.459	5.313	4.219	3.295
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	5.930	5.930	5.930	5.930	5.930
Liquide middelen	1.421	1.421	1.421	1.421	1.421
Overlopende activa	2.057	2.057	2.057	2.057	2.057
Totaal vlottende activa	20.734	16.867	14.721	13.627	12.703
Totaal activa	117.856	112.548	108.373	104.168	99.423
Eigen vermogen	25.562	24.378	21.946	22.282	22.592
Voorzieningen	16.555	12.482	11.921	10.866	9.865
Vaste schulden met een looptijd = 1 jaar	42.821	43.239	44.419	45.074	40.430
Totaal vaste passiva	84.938	80.099	78.285	78.222	72.886
Vlottende schulden met een looptijd < 1 jr.	25.843	25.374	23.013	18.870	19.463
Overlopende passiva	7.075	7.075	7.075	7.075	7.075
Totaal vlottende passiva	32.918	32.449	30.088	25.945	26.538
Totaal passiva	117.856	112.548	108.373	104.167	99.424

Overzicht subsidies 2021 die niet in subsidieplafond zijn opgenomen

Overzicht subsidies 2021 die niet in subsidieplafond zijn opgenomen

De Algemene wet bestuursrecht schrijft voor dat subsidieverlening enkel kan geschieden op grond van een wettelijk voorschrift. Subsidie wordt in Twenterand dan ook verleend op grond van de Algemene Subsidieverordening gemeente Twenterand 2017 (ASV) en de bijbehorende nadere subsidieregelingen. Zonder een dergelijke grondslag kan er geen subsidie worden verleend. Op deze regel bestaat een uitzondering. Wanneer in de begroting de subsidieontvanger en het (maximale) bedrag waarop de subsidieontvanger een beroep kan doen vermeld worden, kan de begroting dienen als grondslag voor subsidieverlening.

Overzicht

BIJLAGE F begroting 2021

	Organisatie	Doel	Maximaal bedrag 2021
1	Artikel 1 Overijssel	exploitatiebijdrage	€ 9.735
2	Delta FM	exploitatiebijdrage	€ 18.306
3	De Nieuwe Organisatie (AMW)	huiselijk geweld	€ 30.157
4	De Nieuwe Organisatie (AMW)	tijdelijk huisverbod	€ 29.099
5	Stichting Mee IJsseloevers	clientondersteuning	€ 291.309
6	Stichting Mee IJsseloevers	integrale vroeghulp	€ 3.665
7	St. Evenmens	exploitatiebijdrage	€ 30.000
8	St. OZO-Verbindzorg	exploitatiebijdrage	€ 9.500
9	Stichting Boot	exploitatiebijdrage	€ 21.082
10	Stichting Manna	exploitatiebijdrage	€ 13.176
11	St. Openbare Bibliotheek Twenterand	activiteiten laaggeletterdheid	€ 39.820
12	Plaatselijk Belang De Pollen	activiteiten burgerparticipatie	€ 820
13	Dorpsraad Den Ham	activiteiten burgerparticipatie	€ 1.402
14	St. Dorpsraad Vriezenveen	activiteiten burgerparticipatie	€ 2.275
15	St. Dorpsraad Vroomshoop	activiteiten burgerparticipatie	€ 1.693
16	Plaatselijk Belang Westerhaar	activiteiten burgerparticipatie	€ 1.111
17	St. Openbare Bibliotheek Twenterand	huurkosten Kulturhus	€ 53.209
18	St. ZorgSaam Twenterand	huurkosten Kulturhus	€ 39.190
19	Stichting De Klup	huurkosten Kulturhus	€ 8.001
20	De Nieuwe Organisatie (AMW)	huurkosten Kulturhus	€ 10.191
21	St. Openbare Bibliotheek Twenterand	huurkosten Het Punt	€ 22.292
22	St. ZorgSaam Twenterand	huurkosten Het Punt	€ 25.452
23	Stichting Vluchtelingenwerk	huurkosten Het Punt	€ 5.364
24	St. Openbare Bibliotheek Twenterand	huurkosten Brede School Den Ham	€ 36.696
25	Museum oud Vriezenveen	huurkosten museum Oud V'veen	€ 7.887
26	Peddemorsboerderij	huurkosten Peddemorsboerderij	€ 6.132
27	Kulturhus de Klaampe	exploitatiebijdrage	€ 30.000
28	Acitiviteitscentrum Het Punt	exploitatiebijdrage	€ 201.665
29	St. ZorgSaam Twenterand	bijdrage aanpak eenzaamheid	€ 18.000
30	IVT (uit uitgangspuntennotitie)	vrijwilligerswerk	€ 43.629
31	St. ZorgSaam Twenterand	automaatje	€ 35.000
	TOTAAL		€ 1.045.859

Lijst met verklarende afkortingen

Lijst met verklarende afkortingen

AED	Automatische externe defibrillator
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AZC	Asielzoekerscentrum
BAG	Wet Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BBZ	Bijstand voor zelfstandigen
BCF	Beleidsgestuurde Contract Financiering
BCM	Bestandscontrolemodule
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheden
BDU	Brede Doel Uitkeringen
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BHV	BedrijfsHulpVerlening
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Bijzonder Opsporings Ambtenaar
BOPZ	Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen
BOR	Begeleide OmgangsRegeling
BRP	Basisregistratie Personen
BTW	Belasting over Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BW&RO	Bouwen, wonen en ruimtelijke ontwikkeling
B&W	Burgemeester en wethouders
BW	Beschermd wonen
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CPB	Centraal Plan Bureau
CORV	Collectieve Opdracht Routeer Voorziening
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DOL	Digitaal Opkopers Loket
DOR	Digitaal Opkopers Register
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EHBO	Eerste Hulp Bij Ongelukken
EHS	Ecologische Hoofd Structuur
EMU	Europese Economische en Monetaire Unie
EVP	Extern veiligheidsplan
EZ	Economische Zaken
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke GezondheidsZorg

GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GMP	Gemeentelijk Mobiliteits Plan
GR	Gemeenschappelijke regeling
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan
GT	Gemeentelijke telecommunicatie
HR	Human Resource
HRM	Human Resource Management
HTTV	Hammer Tafeltennis Vereniging
I&A	Informatisering & Automatisering
IBP	Interbestuurlijk Programma
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IMGeo	Informatiemodel Geografie
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IBP	Interbestuurlijk Programma
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeelt. Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeelt. Arbeidsongeschikte werkloze Zelfstandigen
IPR	Internationaal Privaatrecht
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
IVT	Informatiepunt Vrijwilligerswerk Twenterand
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KB	Koninklijk Besluit
KOP	Kernontwikkelingsplan
KRW	Kader Richtlijn Water
LGB	Lokaal Gezondheidsbeleid
MDA	Milieu, duurzaamheid en afval
MER	Milieu Effect Rapportage
MEV	Macro Economische Verkenning
MFA	Multifunctionele accommodaties
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MO	Maatschappelijke opvang
MT	Management Team
NvO	Norm voor opdrachtgeverschap
ODT	Omgevingsdienst Twente
OMD	Ondersteuning maatschappelijke deelname
OM	Openbaar Ministerie
OOV	Openbare orde en veiligheid
OR&V	Openbare ruimte en verkeer
OZB	Onroerendezaakbelasting
OZJT	Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente
P&O	Personeel & Organisatie
P&C	Planning & Control
PAS	Programmatische Aanpak Stikstof
PGB	Persoonsgebonden budget
PIOFACH	Personeel, Informatie, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting incl. Juridisch
pMJP	provinciaal Meerjarenprogramma Plattelandsontwikkeling
PO	Primair Onderwijs
POH Jeugd GGZ	Praktijk Ondersteuner Huisarts Jeugd geestelijke gezondheidszorg
PPS	Publiek Private Samenwerking

PSO	Prestatieladder Socialer Ondernemen
PW	Participatiewet
R&T	Recreatie & Toerisme
RES	Regionale Energie Strategie
RIEC ON	Regionaal Informatie en Expertise Centrum Oost Nederland
RIS	RaadsInformatieSysteem
RMC	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten
RO	Ruimtelijke Ordening
RSO	Richtlijn Sportdeelname Onderzoek
RUD	Regionale UitvoeringsDienst
RvC	Raad van Commissarissen
SEV	Sociaal Economische Visie
SKJ	Stichting Kwaliteitsregister Jeugd
SMART	Specifiek , Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
SMI	Sociaal Medische Indicatie
SPP	Strategische PersoneelsPlanning
SOT	Schoolondersteuningsteam
SON	Stadsbank Oost Nederland
SOWECO	Sociaal Werkvoorzieningschap Centraal Overijssel
SoZa	Sociale Zaken
SROI	Social return on Investment
SRT	Sociaal Recherche Twente
SSNT	Shared Services Netwerk Twente
START	Specifiek, Toetsbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
SW	Sociale werkplaatsen
SZST	Stichting ZorgSaam Twenterand
TTI	Twenterand Tourist Info
UP	Uitvoeringsprogramma
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VRT	Veiligheidsregio Twente
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VSV	Voortijdig schoolverlaten
VTE	Vrijtijdseconomie
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
VTLB	Vrij Te Laten Bedrag
VTT	Veilig Thuis Twente
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VvG	Vereniging van Grondbedrijven
VWS	Volksgesondheid, Welzijn en Sport
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WCK	Wet Consumenten Krediet
Wet BIBOB	De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
Wet BOPZ	Bijzondere Opnemingen in Psychiatrische Ziekenhuizen
Wet FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
Wet OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie

Wet WIJ	Wet investeren in jongeren
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen
Wgs	Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOB	Wet Openbaarheid van Bestuur
WOZ	Wet Onroerende Zaakbelasting
Wro	Wet ruimtelijke ordening
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WT-4	West Twente 4 gemeenten
Wvggz	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
WW-uitkering	Werkloosheidsuitkering
Wwb	Wet werk en bijstand
ZAT	Zorg- en adviesteam

Ondertekening Programmabegroting 2021

Ondertekening

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Twenterand in zijn openbare vergadering van 9 november 2020

de griffier,

de voorzitter.